

Versijnt wekelijks met uitzondering van de recesperiodes van de Tweede-Kamerfractie.
Uitgave van de Haya van Somerenstichting onder de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur van de VVD.
De inhoudelijke verantwoordelijkheid berust bij de Tweede-Kamerfractie van de VVD.

15 april 1983, nulnummer

EXPRESSE

redactie: drs. G. Ch. O. Boosman, drs. L. M. L. H. A. Hermans, J. J. Metz; redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA 's-Gravenhage, tel. 070-61 49 11;
organisatie: J. N. J. van den Broek; abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Snel op de hoogte van de Haagse aktualiteit

Hier voor u ligt het proefexemplaar van een nieuw communicatiemiddel binnen de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie: de VVD-EXPRESSE. Dit nieuwe bulletin beoogt onze kaderleden snel te informeren over de aktuele vaderlandse politiek.

Wij willen in duidelijke taal vertellen wat er in Den Haag gebeurt en waarom onze partij dit of dat standpunt inneemt. Het doel van deze blijvende voorlichtingsaktie is tweeledig. U wordt als VVD-lid in uw naaste omgeving vaak vereenzelvigd met de VVD. Aan u wordt bijna dagelijks om politieke uitleg gevraagd. Met de VVD-Expresse in uw hand bent u van nu af aan goed gewapend in de vele gesprekken en discussies over de Haagse politiek. Bovendien heeft u nu de mogelijkheid om direkt naar de VVD-Tweede Kamerleden te reageren als u meer informatie nodig heeft om onze politieke stellingen beter uit te dragen.

Het is de opzet dat de communicatie tussen de Haagse politici, ons kader en de leden nog beter uit de verf komt.

Juist in een tijd dat stevige maatregelen moeten worden genomen om ons land uit de grote financiële en economische problemen te halen is de VVD-EXPRESSE een belangrijk middel om het beleid duidelijk en begrijpelijk over te brengen.

Dit wekelijks bulletin is daarom bij uitstek het middel om de informatie door alle geledingen van de partij te doen doorstromen. Ik verwacht dat u zich op de VVD-EXPRESSE abonneert.

Jan Kamminga
Voorzitter VVD

Korting sociale uitkeringen met twee procent

In de Nederlandse politiek is het een oud strijdpunt wat er in een tijd van een teruglopend economisch draagvlak moet gebeuren met de hoogte van de sociale uitkeringen.

In het VVD verkiezingsprogramma stelden wij, dat de uitkeringen geen gelijke tred konden houden met de salarissen. Wij stelden een koppeling voor op afstand. In ons urgentieprogramma gaven wij aan hoe groot die afstand mocht worden. De salarissen mogen een voorsprong van 5% nemen op de uitkeringen.

De voorgenomen korting op de uitkeringen, in de Voorjaarsnota wordt een korting van 2% aangekondigd, moet men in deze context zien.

Recent zijn de inkomens in de marktsector er in het algemeen met 1% op achteruit gegaan, soms zelfs méér. Deze loonmatiging is onder andere aangewend om een arbeidstijdverkortung te kunnen financieren. Deze verkortung van de arbeidsduur heeft ook een matiging van de minimumlonen tot gevolg. Dit laatste nu heeft consequenties voor de hoogte van de uitkeringen, omdat die nog altijd aan de minimumlonen gekoppeld zijn.

De helft van de 2% verlaging van de sociale uitkeringen vindt hier zijn oorsprong.

Onze fractie werd eind 1982 op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen van de koopkracht, zoals die voor 1983 werden verwacht. Omdat dit koopkrachtplaatje voor velen onbevredigend was, besloot de regering een verhoging van 1% voor alle minima mogelijk te maken. Toen al heeft de VVD twijfels geuit over de noodzaak daarvan. Omdat de prijsstijging nogal meevallt, vinden we nu, dat die 1% verhoging van de minima kan worden teruggenomen.

Als verhogingen uit sociaal oogpunt niet absoluut noodzakelijk zijn, is het geen verstandige politiek om ze door te laten gaan. Daarvoor werkt zo'n verhoging te zwaar door in de positie van de collectieve financiële middelen.

De AOW is een bijzonder geval. In ons urgentie-programma, en tijdens de verkiezingscampagne hebben wij er de nadruk opgelegd, dat deze voorziening niet aangetast zou worden, dat wil zeggen, dat we de hoogte van de AOW-uitkering willen gekoppeld houden aan de hoogte van het minimumloon, de netto-netto-koppeling.

Omdat, zoals boven gesignaleerd, er echter een aanpassing van de minimumlonen plaats-

vindt, betekent dit, dat de consequenties ook voor de AOW zich aandienen. Het uitgangspunt van de netto-netto-koppeling blijft bij dit alles echter volledig gehandhaafd. De VVD heeft in de verkiezingscampagne geen goede sier gemaakt met een belofte als zou de AOW ten opzichte van het minimumloon kunnen worden verhoogd! De VVD doet wat ze in de campagne heeft gezegd: De netto-netto-koppeling van AOW en minimumlonen blijft gehandhaafd.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, 070-614911, tst. 2650.)

Beëindiging WWV-uitkering voor degenen die jonger zijn dan 23 jaar

Na de afschaffing van de RWW voor 16 en 17 jarigen moest nog een tweede maatregel in het kader van de jeugduitkeringen aan de orde komen.

In het kader van het pakket ombuigingen van december '82 was afgesproken dat er in z'n totaliteit 150 mln moest worden bezuinigd op uitkeringen voor jongeren.

De door het kabinet geformuleerde voorstellen betekenden een totale afschaffing van het recht op WWV voor beneden 23-jarigen. Door een wijzigings-voorstel van VVD en CDA is een uitzondering gemaakt voor jongeren met een arbeidsverleden van meer dan 130 weken. Bovendien is voor die groep de duur van de WWV uitkering gehalveerd tot 1 jaar.

De uitwerking van de afschaffing van de WWV is voor iedereen verschillend, afhankelijk van individuele omstandigheden. Sommige jongeren blijven gelijk, anderen echter zouden er zo'n 40% in inkomen op achteruit kunnen gaan. Zoiets is voor de VVD-fractie alleen acceptabel, als het werkelijke arbeidsverleden, dat wil zeggen het gebrek daaraan, zo'n terugval billijkt. Wie lange tijd premie heeft betaald, moet verzekerd blijven.

Jammer genoeg worden de jongeren getroffen door een reeks van maatregelen. Er zit nu ook een nieuwe verlaging van de minimum jeugdlo-
nen in de pen. Ooit moet daar een keer een eind aan komen. De VVD vraagt de regering waar voor haar de grens ligt.

Tot slot een citaat uit de bijdrage van R.L.O. Linschoten aan het debat: „De maatregelen t.a.v. jeugduitkeringen gezamenlijk (RWW 16 en 17 jarigen en WWV) moesten 150 mln in 1983 opbren-

gen in het kader van het 1215 mln pakket. Naar mijn oordeel overtreffen de beide nu genomen maatregelen dat totaal van 150 mln. Kan de staatssecretaris dat bevestigen? Kan hij toezeggen dat als dat het geval blijkt te zijn, dan dat surplus zal worden besteed aan maatregelen ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid?”

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten 070-614911, tst 2658.)

Herindeling Friese gemeenten

Meer dan 15 jaar praat Friesland nu over een geheel nieuwe indeling van de gemeenten. De Tweede Kamer is er nu twee jaar mee bezig. Deze week werd het beslissende Kamerdebat daarover gevoerd. Ik heb mij daarin geprobeerd woordvoerder te maken van de opvattingen van onze regionale en plaatselijke VVD-ers.

De herindeling is een zeer ingrijpende bestuurlijke operatie. Ze was vooral noodzakelijk met het oog op een versterking van de gemeenten in verband met het doorzetten van de decentralisatie van overheidstaken.

Een sterke gemeente is ook een remedie tegen het voortwoekeren van allerlei tussenvormen van bestuur, zoals gewesten en pré-gewesten. Ook om de vorming van meerdere bestuurslagen te voorkomen is een sterke gemeente noodzakelijk.

De voorgelegde herindeling is hoofdzakelijk het resultaat van overleg in Friesland zelf. Daarom moet de Kamer met wijzigingen terughoudend zijn. Dat is óók décentralisatie.

Maar in die gevallen, dat het overleg geen overeenstemming heeft opgeleverd, is er meer manoeuvreerruimte.

De minimale grootte voor een nieuwe gemeente wordt 10.000 inwoners. Voor de VVD is dit echter geen wet van Meden en Perzen. Voor een dunbevolkt gebied als Friesland is 10.000 erg hoog.

Andere criteria, zoals de financiële draagkracht, de oppervlakte, de infrastructuur en de homogeniteit van de bevolking zijn ook belangrijk. Zo heeft de samenvoeging van gebieden, alléén om aan het getalscriterium te voldoen, lang niet altijd zin. Waar, zonder die grens te halen, toch een krachtige gemeente kan worden gevormd, hoeft het getal niet de doorslag te geven. Hemelumer Oldeferd hoeft bijvoorbeeld niet gedeeltelijk bij Gaasterland te worden gevoegd; Doniawerstal zou zelfstandig kunnen blijven.

Dit zijn de voornaamste door de VVD ge-

wenste wijzigingen in een wetsontwerp, waarvoor we in het algemeen veel waardering hebben, met name ook voor de grondige manier, waarop het is voorbereid.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911 tst. 2113)

Kapitaalvlucht

Deze week stelden drs. T.H. Joekes en mr. F.H.G. de Grave vragen aan de Minister van Financiën naar aanleiding van een opmerking van ABN-topman Batenburg over een toename van het buiten de grenzen brengen van kapitaal. We geven een paar vragen hieronder weer.

Een en ander spreekt voor zich:

Kan de Minister bevestigen, dat de totale omvang van de kapitaalvlucht voor het gehele jaar 1983 op ongeveer 2½ à 3 miljard moet worden geschat, zoals tijdens de persconferentie van dr. Batenburg is meegedeeld?

Deelt de Minister het standpunt van de heer Batenburg, dat de sterke stijging van de kapitaalvlucht (mede) is toe te schrijven aan een verhoogde activiteit van de fiscus inzake de bestrijding van het zwartgeldcircuit, met name in de richting van het Nederlands bankwezen?

Welke consequenties zal deze sterke stijging van de kapitaalvlucht hebben voor het overschot op de betalingsbalans?

Geeft de sterke stijging van de kapitaalvlucht de Minister aanleiding zo spoedig mogelijk te komen tot een afronding van het gesprek met het Nederlandse bankwezen over de bestrijding van het zwarte circuit teneinde zo spoedig mogelijk duidelijkheid te kunnen krijgen over het beleid van de Nederlandse overheid ter zake?

(Voor nadere informatie: drs. T.H. Joekes en mr. F.H.G. de Grave 070-614911 respectievelijk tst. 2300 en 2855.)

Wilt u zich abonneren?

De kaderleden en infomapabonnees ontvangen in begin mei een brief van de voorzitters van de partij en de Tweede kamerfractie met een verzoek zich te abonneren, behoort u niet tot de hierbovengenoemde groepen dan kunt u zich nu ook opgeven.

De VVD-EXPRESSE zal f 50,- per jaar gaan kosten. Daarvoor krijgt u wekelijks m.u.v. recesperiodes het nieuwe blad. U kunt ook de rapporten van de Teldersstichting die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon die hieronder staat invullen en opsturen, in een enveloppe met postzegel, naar de VVD-EXPRESSE
Postbus 19027
2500 CA 's-Gravenhage

-----X

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

.....

Adres:

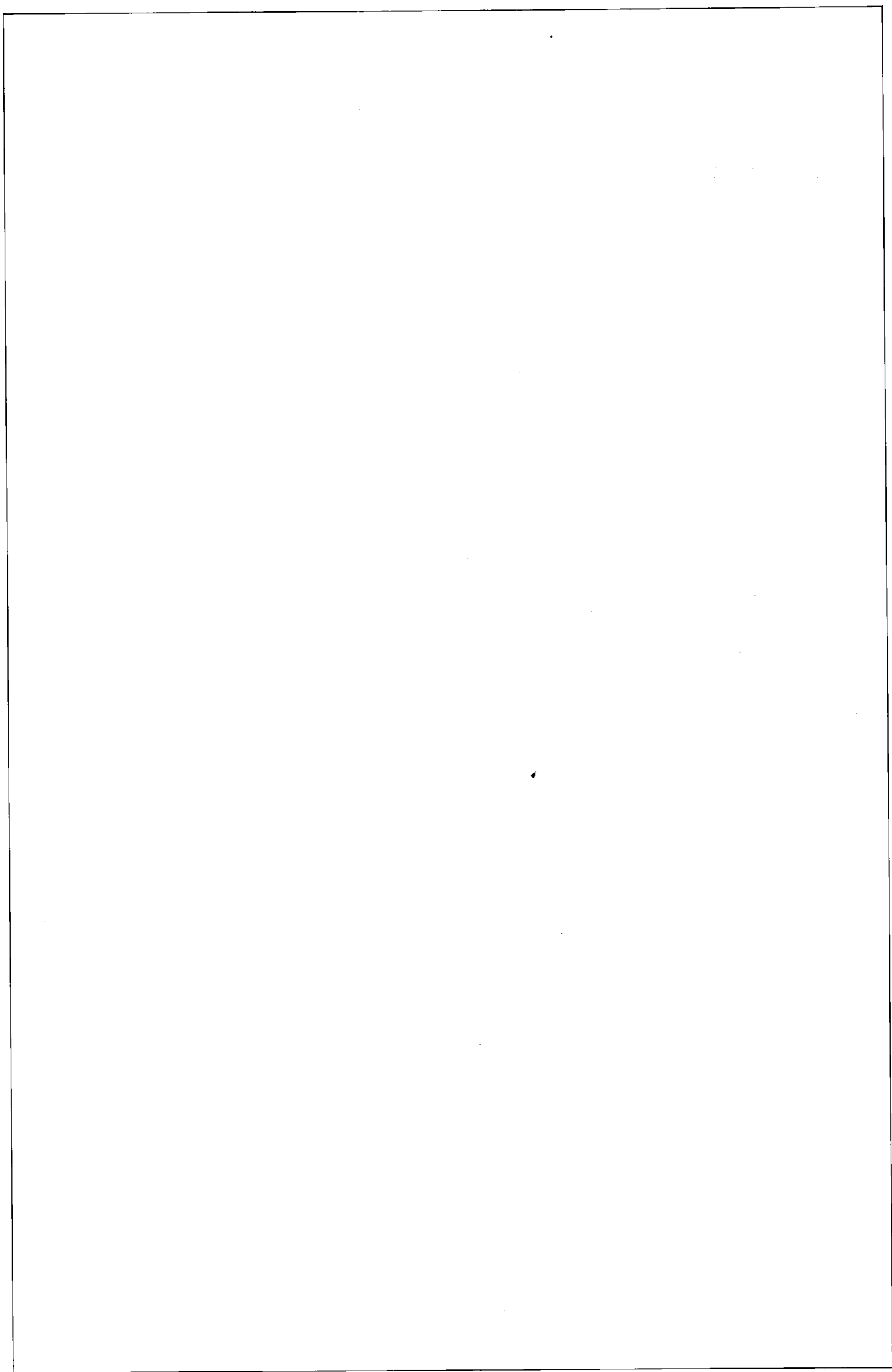
.....

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de
VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt
f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

VVD: Voorzichtig hoopvol over economie

Ondanks de lichtdalende nationale bestedingen glooit er enig herstel van de conjunctuur. Dit wordt gesteld in het Centraal Economisch Plan voor het jaar 1983 uitgebracht door het Centraal Planbureau.

Dit stemt de VVD-Tweede Kamerfractie voorzichtig hoopvol. De industrie lijkt zich ook te herstellen van de scherpe terugval in 1982.

Positief acht de VVD-Fractie het lage inflatie tempo van 2,5% à 3% en de loonsomstijging in het bedrijfsleven van 3,5%.

Daarmee kan verder terreinverlies op de buitenlandse markten op z'n minst worden vermeden.

Positief is ook dat de bruto-investeringen (excl. woningen) – zij het aarzeland – stijgen. Dit ondanks de bedroevend lage rendementspositie van het bedrijfsleven.

Ongunstig is de hardnekkig hoge reële rente, die momenteel zelfs nog stijgt. Dit alles bij een positief lopende betalingsbalans van 10 mld. Deze hoge reële rente valt dan ook moeilijk los te zien van het ongekend hoge financieringsstekort. Terugdringing van het tekort is meer dan ooit geboden. De vooruitzichten voor de werkgelegenheid stemt de VVD-Fractie bijzonder somber. Nederland behoort (met meer dan 800.000 werklozen dit jaar) tot de landen met de hoogste werkloosheid. Onrustbarend hoog wordt de jeugdwerkloosheid. Hoe anders is de situatie op dat punt in West-Duitsland met een effectief leerlingstelsel. Een adequaat jeugdwerkplan moet er zo snel mogelijk komen.

De VVD-Fractie ziet in het beeld van het Centraal Economisch Planbureau (de CEP) 1983 geen aanleiding om eenzijdig de nationale economie te gaan stimuleren. Daarintegen is voortzetting en intensivering van het 3-sporenbeleid van het Kabinet Lubbers-Van Aardenne des te meer gewenst. Bovenal is het noodzakelijk de factoren tot vermindering van de reële rente en verbetering van de bedrijfsrendementen gunstig te beïnvloeden; om daarmee een duurzaam herstel van de investeringen af te dwingen.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650)

VVD verwerpt apartheidspolitiek volledig

Terecht wordt het in Zuid-Afrika gevoerde apartheidbeleid krachtig veroordeeld. De VVD verwerpt de apartheidspolitiek volledig.

Ik beschouw de nota Zuid-Afrika van de regering als een realistisch stuk, omdat duidelijk wordt aangetoond dat eenzijdige boycotmaatregelen van ons land praktisch en juridisch niet te verwezenlijken zijn. Een eenzijdige investeringsstop zou de situatie van de zwarte bevolking in Zuid-Afrika ook eerder verslechteren dan verbeteren. Een investeringsstop zou ook nadelig werken op de werkgelegenheid in ons eigen land.

Overigens plaats ik vraagtekens bij de oproep die aan het bedrijfsleven wordt gedaan om zelf éézijdige maatregelen te nemen. De overheid moet niet proberen de verantwoordelijkheid die men zelf niet wil of kan nemen af te schuiven

op het bedrijfsleven. Een oproep aan het bedrijfsleven om zich te houden aan ILO-verdragen en de code van de Europese Gemeenschap inzake Zuid-Afrika acht ik echter wel doelmatig. Door zich aan deze gedragscodes te houden, oefent men een positieve invloed ten gunste van het zwarte bevolkingsdeel uit.

Daarnaast lijkt het mij minder wenselijk dat Nederland zijn zetel in de Veiligheidsraad gebruikt om standpunten te benadrukken waarvan is vastgesteld dat zij binnen de westerse wereld weinig of geen weerklank vinden.

(Commentaar van drs. E.H.T.M. Nijpels op de nota-Zuid-Afrika)

Wet SIR is overbodig geworden

Oorspronkelijk beoogde de Wet Selectieve Investeringsregeling de economische groei en de daarmee samenhangende industriële overbelasting in druk bevolkte gebieden – met name het Westen des lands – tegen te gaan door het opleggen van een heffing – een soort boete – op investeringen. Wil zo'n wet effectief en zinvol kunnen zijn, dan moet er aan twee essentiële voorwaarden voldaan worden, namelijk economische groei en – de wet zegt het al – er moet wat te selecteren zijn. Welnu, de economische groei is er niet of nauwelijks. Een excessieve economische groei zoals we die in met name de 60-er jaren gekend hebben zal naar alle grote economen ons leren niet weerkeren. Een selectief groeibeeld is een welvaartsverschijnsel, een vorm van luxe welke ons land met 800.000 werklozen zich niet meer kan permitteren. Er valt momenteel helaas niets te selecteren en dus is de wet SIR overbodig geworden. Feitelijk had de SIR nooit ingevoerd moeten worden. Maar dat is achteraf praten en dat is altijd makkelijk, want toen de SIR werd voorbereid was deze gelet op de toenmalige situatie bepaald zinvol. Echter toen deze wet in '74/'75 werd ingevoerd was de economie reeds in het begin van een neergaande beweging. Alleen beseft niemand toen dat de recessie zo ver zou doorzetten en zich zo scherp zou laten voelen. En misschien heeft de SIR, het beboeten van investeringen daar zelfs toe bijgedragen. Ook dat is een, wellicht zelfs een ietwat navrant analyse achteraf. En, zoals gezegd, achteraf praten is makkelijk. Maar hoe het ook zij, vast staat dat de wet SIR tegen de achtergrond van de huidige economische situatie achterhaald is.

Hetgeen ook erkend is, want de SIR-heffing is inmiddels opgeschort, waardoor de SIR feitelijk geen functie meer vervult.

Eén van de trefwoorden in het regeerakkoord is deregulering. Deregulering bevat twee componenten, namelijk: 1. het opschonen van overbodige regelgeving en het stroomlijnen van vergunningenprocedures 2. het elimineren van overbodige bureaucratie en zinloze ambtelijke arbeid. Wanneer nu de regering en de regeringspartijen deze dubbele doelstelling in het regeerakkoord daadwerkelijk serieus nemen, dan dient de SIR ingetrokken te worden. Het handhaven van een SIR zonder heffing is niet doelmatig, want het instrument is niet meer effectief. Het dan toch handhaven van de mel-

dingsplicht impliceert dan nodeloze administratie en bureaucratie. Het voornemen om deze zinloze activiteit te decentraliseren naar de betrokken provincies is danook een buitengewoon slechte zaak. Er is maar één goede oplossing; de SIR ten spoedigste intrekken.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2548)

Minister Van den Broek naar Midden-Amerika

Het aanstaande bezoek van minister mr. H. van den Broek van Buitenlandse Zaken aan Midden-Amerika, met name El Salvador en Nicaragua, was aanleiding tot een debat in de Kamer. Daar had mev. Herfkens van de PvdA om gevraagd en zij meende deze gelegenheid te moeten aangrijpen om op uiterst eenzijdige en negatieve wijze de rol en de betrokkenheid van de VS in deze regio te belichten.

Natuurlijk, en dat is iets waar ook de VVD zich duidelijk over uitgesproken heeft, is het niet zo, dat de VS geheel vrijuit gaat, waar het haar methoden betreft om officiële doelstellingen van haar beleid te bereiken.

Het belangrijkste is het veiligheidsaspect, want de verspreiding van de marxistisch-leninistische ideologie is wel iets anders dan het streven naar een pluriforme democratie, of zoals onze Minister-President het aanhaalde: „In de Derde Wereld, ook in Centraal Amerika, spelen de Oost-West-verhoudingen nu eenmaal een rol. Vanuit een aantal communistische landen wordt getracht de machtsbalans in dat gebied te beïnvloeden. We kunnen niet tegen de VS zeggen: Je doet fout door je daar tegen te weer te stellen.”

Daarnaast zijn er echter de vaak schrille sociale tegenstellingen in Midden-Amerika. Een zaak die krachtig dient te worden gecorrigeerd.

Landhervormingen lijken ons daarbij een belangrijk middel. Dat de VVD in haar skepsis niet alleen staat, blijkt uit het feit, dat ook binnen het Amerikaanse Congres de meningen verdeeld zijn. De situatie in Midden-Amerika is uitermate complex.

Er is niet één enkele zondebok, waar alle schuld op afgeschoven kan worden. Die tendens was duidelijk aanwezig en daar is de Minister fel op ingegaan. Hij meent, dat niet alles wat in Midden-Amerika is fout gegaan de VS in de schoenen geschoven kan worden. Daar is de VVD het mee eens. Dat neemt niet weg, dat wij wel kritiek op de VS mogen hebben. Maar dan moeten dat in onze ogen wel constructieve opmerkingen zijn.

Daarnaast heeft de VVD voor een grotere steunactie van de zijde van de Europese Tien gepleit. In dat kader moeten we dan ook de reis van de minister plaatsen. Immers het doel van deze reis is om een kritische dialoog te hebben met de betrokken instanties om a. zich te informeren en b. te kijken welke politieke bijdrage Nederland in samenwerking met de andere 9 Europese landen, kan leveren tot een politieke oplossing voor Midden-Amerika.

De VVD is van mening dat de Minister zoveel mogelijk zijn eigen reisschema moet kunnen vaststellen, maar vindt tegelijkertijd, dat wanneer het verzet in El Salvador contact met hem zoekt, hij deze gelegenheid moet aangrijpen, immers wij erkennen de FDR als één representatieve politieke kracht in El Salvador.

De benadering van minister Van den Broek lijkt ons de juiste, een manier om eenzijdigheid te voorkomen en nuancering aan te brengen.

Daarom is er tijdens het debat meer sprake geweest van een twistgesprek tussen PvdA, PSP, PPR en CPN en de Minister.

De VVD heeft zich genuanceerd opgesteld en zich buiten het gekrakeel gehouden.

(Voor nadere informatie: Mevr. Van Heemskerck Pillis-Duvekot, tel. 070-614911, tst. 2383.)

Staatsrecht

De fractieleden drs. Th. H. Joekes en mr. J.G.C. Wiebenga hebben de volgende vragen gesteld, over de procedure die wordt gevolgd met betrekking tot Beeldende Kunstenars Regeling (BKR). Staat de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur nog steeds achter zijn brief van 13 april 1983 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over een ontwerp-Koninklijk Besluit met betrekking tot de Rijksdienst Beeldende Kunst, waarvan de laatste alinea luidt: „Gaarne zal ik van u vernemen of bijgaand ontwerp-besluit met toelichting, en in het bijzonder de zojuist aangehaalde bepalingen u aanleiding geven tot het maken van opmerkingen. Mocht ik binnen een maand na deze geen reactie hebben ontvangen, dan ga ik er van uit dat uwerzijds tegen het ontwerp geen bezwaren bestaan.”?

Sinds wanneer vraagt de Regering vooraf aan de Tweede Kamer verklaringen van geen bezwaar tegen uit te vaardigen Koninklijke Besluiten, wanneer de wet haar daartoe niet noopt?

Heeft de Minister van W.V.C. een brief van dezelfde strekking aan de Eerste Kamer gezonden? Zo neen, waarom niet? Wil de Regering verder afzien van dit oneigenlijke gebruik van het gemeen overleg tussen Regering en Staten-Generaal?

(Voor nadere informatie: drs. Th.H. Joekes, tel. 070-614911, tst. 2300 en mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

Wilt u zich abonneren?

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recessieperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Uit de medianota van de VVD

Geen kunstmatige schaarste creëren

De liberale opvattingen over vrijheid en verantwoordelijkheid brengen met zich mee, dat de mensen in vrijheid moeten kunnen beslissen van welke informatie zij wensen kennis te nemen.

De technologische ontwikkelingen (kabel, satelliet, viewdata, teletekst, abonnee-TV) leiden tot een branchevervaging tussen omroep en pers. Tevens stellen deze ontwikkelingen de consument in staat zijn ontvangstmogelijkheden uit te breiden en te verfijnen. Tussenkunst van de overheid met de bedoeling om dat te beperken acht de VVD ongeoorloofd.

Tot nu toe heeft de overheid een ander beleid gevoerd. Als klassieke motieven voor overheidsregulering inzake de omroep golden fysieke schaarste aan zendfrequenties en het cultuur-politieke argument van het bevorderen van een pluriform media-aanbod. Echter, het schaarstemotief geldt niet meer. Via ether, kabel en satelliet is het aanbod dermate veelsoortig geworden, dat pluriformiteit daarmee gegarandeerd lijkt.

Vrijheid van meningsuiting

De overheid heeft niet het recht de vrijheid van meningsuiting aan beperkingen te onderwerpen. Maar de vrijheid van expressie kent natuurlijk wel zekere grenzen. Niemand heeft het recht beledigingen te uiten of privacy te schenden.

De beperkingen op het recht van vrije meningsuiting vinden voornamelijk hun grond in de bescherming van derden.

Mediabeleid naar ieders eigen keuze

Hierbij dienen de volgende criteria te worden gehanteerd:

- Vrijheid van expressie;
- Informatie naar keuze;
- Waarborgen voor minderheden;
- Bescherming persoonlijke levenssfeer;
- Recht van weerwoord;
- Verantwoordelijkheidsbesef;
- Doelmatigheid;
- Industriële vernieuwing en technologische innovatie.

Niet alleen de toekomst van het omroepbestel is onderwerp van politieke meningsverschillen, maar ook de toekomst van de schrijvende pers is in het geding. Haar enige reële overlevingskans is in te haken op de nieuwe informatie-overbrengingstechnologieën. De overheid moet zodanige voorwaarden scheppen, dat de pers ook werkelijk in staat is op de nieuwe ontwikkelingen in te spelen. Bijvoorbeeld ook de kabel moet voor de pers openstaan. Dit zal de financiële draagkracht van de pers versterken en zo bijdragen aan de gewenste pluriformiteit.

De Omroep

Om de concurrentiekracht van de Nederlandse omroep, onder andere ten opzichte van het buitenland, te vergroten, stelt de VVD een aantal wijzigingen en modernisering voor.

- A. De invoering van een variabele zendtijd, zodat het aanbod voor de Nederlandse TV-kijker wordt vergroot.
- B. Televisie-zenderkleuring. Politiek en/of religieus getinte omroepen kunnen dan op één net uitzenden en de zich onafhankelijk noemende omroepen op het andere net. Op die manier wordt de programmering overzichtelijker.
- C. Een andere toelatings/verdelingsregel voor de omroepen. Nu is op grond van art. 13 lid 2 van de Omroepwet ook de culturele, maatschappelijke, godsdienstige of geestelijke representativiteit van een omroep een voorwaarde om tot de ether toegelaten te worden. De VVD is van deze bepaling geen voorstander en verscherping van de eisen op dit gebied vinden wij betutteling en wijzen wij af.
Teneinde een open, pluriform omroepbestel te waarborgen dienen de maatstaven voor toewijzing en verdeling van zendtijd zo algemeen, democratisch en objectief mogelijk te zijn. Elk inhoudelijk toetsingscriterium dient dus – als niet democratisch – te worden afgewezen. Alleen het getalscriterium is objectief. Omroepverkiezingen sluit de VVD dan ook niet uit!

Omroep en commercie

Ook een niet-commerciële omroepbestel kent raakvlakken met de marktsector. Voor een zekere mate van commerciële activiteiten moet ruimte zijn, merchandising biedt de omroep de mogelijkheid meer te doen met de beschikbare omroepgelden.

Om duidelijkheid te krijgen over de aard, de omvang en de (on-)afhankelijkheid van de omroep van merchandising, dienen de begrotingen van de zendgemachtigden volledig openbaar te zijn.

Verdere hoofdpunten zijn:

- Meer ruimte voor regionale en lokale omroep, waaraan de pers kan deelnemen; beperkte zeggenschap van de desbetreffende overheden.
- Abonnee-TV is geen medium voor de omroeporganisaties;
- De NOS heeft nu drie taken: het verzorgen van eigen radio- en TV-programma's, het leveren en instandhouden van faciliteiten en de coördinatie en gezamenlijke belangenbehartiging van de omroepen. Deze taken moeten worden gescheiden en bij afzonderlijke rechtspersonen worden ondergebracht.
- De nieuwe rechtspersoon die de programmatische taak van de NOS overneemt, moet (analoog aan het BBC Charter) uitgaan van een neutrale, informatieve opstelling.
- Omroeporganisaties moeten de mogelijkheid krijgen eventueel in samenwerking met het ANP, naast het NOS-journaal om een eigen TV-nieuwsvoorziening te verzorgen.

Belangrijke publikaties van de VVD

De speciale aandacht van kaderleden en andere geïnteresseerden wordt gevraagd voor drie belangrijke publikaties van de VVD:

De Medianota van de Tweede-Kamerfractie „Media-beleid, informatie naar eigen keuze“, waarin het jongste standpunt van de fractie inzake het gehele mediabeleid wordt weergegeven. De kosten van deze nota bedragen f 12,50 per stuk.

De brochure „Door Vrijheid Verbonden“ (4de herziene druk). Deze brochure geeft een inzicht in het functioneren van de organisatie van de VVD en is vooral voor bestuursleden onontbeerlijk. De prijs bedraagt f 2,50 per stuk; bij bestelling van 10 stuks bedraagt de totaal-prijs f 12,50.

De brochure „Liberalen en Europa“ (2de herziene druk), zeer aan te bevelen met het oog op de komende verkiezingen voor het Europese Parlement; o.a. is het reglement op de kandidaatstelling hierin opgenomen. Prijs van deze brochure f 2,50 per stuk; bij bestelling van 10 stuks bedraagt de totaal-prijs f 12,50.

Bestelling van deze drie publikaties uitsluitend door overmaking van het verschuldigde bedrag op postgirorekening nr. 40.18.232 van: VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van wat verlangd wordt.

Basisschool moet redelijke kans krijgen

De Overgangswet op het Basisonderwijs beoogt naast enkele verbeteringen in de huidige wet ook de overgang van het nu gescheiden kleuter- en lager onderwijs naar één basisschool, per 1 augustus 1985. De behandeling van deze wet is nu in volle gang.

Vooruitlopend op het plenaire debat heeft de VVD enkele vraagtekens geplaatst. De schoen wringt met name bij de vraag of alle betrokkenen wel voldoende voorbereidingstijd krijgen en of er voldoende geld zal zijn om de basisschool een redelijke kans te geven.

Hierbij speelt ook het bekostigingssysteem een rol (conform het advies van de commissie-Londo). Dit nieuwe systeem is erop gericht de kosten beter in de hand te kunnen houden. Bovendien wordt een doelmatiger gebruik van het geld nagestreefd.

De VVD stelt een aantal amendementen voor. Met name op de volgende drie punten:

- 1e. Een verdergaande decentralisatie naar het gemeentebestuur, waardoor de bureaucratie kan verminderen.
- 2e. In de wet moet nog geen relatie worden gelegd met de Kaderwet Specifiek Welzijn. De Kamer moet de Invoeringswet K.S.W. nog behandelen en die zal vele belangrijke wijzigingen bevatten ten opzichte van de K.S.W. De VVD is wel voor het leggen van een relatie tussen beide gebieden, onderwijs en welzijn, maar eerst zal men toch moeten weten, hoe die Invoeringswet K.S.W. luidt, voordat daaraan andere wetten worden gekoppeld.
- 3e. In het Regeerakkoord staat een verlaging van de grens van de leerplichtige leeftijd aangekondigd tot vijf jaar. Daar zijn we nog steeds voor. Nu al gaat 98% van de vijfjarigen naar de kleuterschool. Het gaat dus nog om twee procent.

Maar er bestaat geen inzicht in de samenstelling van die groep, noch in de motieven van de ouders. Voordat men de leerplichtgrens verlaagt, zal men dat moeten onderzoeken. Daarom heeft de VVD het voorstel gedaan hierover apart te praten, op basis van een onderzoek.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292)

Gemeentelijke herindeling Land van Maas en Waal

Bij het kamerdebat over de gemeentelijke herindeling van het Land van Maas en Waal (gelegen ten westen van Nijmegen) is door de VVD-fractie een aantal opmerkingen gemaakt over het algemene herindelingsbeleid. Het gemeentelijk herindelingsbeleid hangt samen met de reorganisatie van het binnenlands bestuur. Dat geldt ook voor de wijze waarop Minister Rietkerk die reorganisatie wil aanpakken.

Er zijn drie algemene motieven die kunnen leiden tot gemeentelijke herindeling, te weten: het afzien van groot-scheepse provinciale herindeling en van de vorming van mini-provincies; het leggen van de nadruk op decentralisatie, liefst naar gemeentelijk niveau; en het opvullen van het regionale gat ook in eerste instantie door de gemeenten in onderlinge samenhang. Dit betekent wel, dat het herindelingsbeleid heel zorgvuldig moet gebeuren, en dat er periodiek een herijking moet plaatsvinden. Daar is naar gevraagd in de motie Krajenbrink-Wiebenga, aangenomen bij de begroting van Binnenlandse Zaken begin dit jaar. Daarbij is duidelijk vermeld dat het niet de bedoeling was de ahangige voorstellen tot gemeentelijke herindeling stop te zetten. Inmiddels heeft de Minister meegedeeld de motie uit te voeren en een nota over het herindelingsbeleid aan de Tweede Kamer te zenden.

Het wetsontwerp tot gemeentelijke herindeling van het Land van Maas en Waal beoogt te komen tot de vorming van drie nieuwe gemeenten, te weten Wijchen (ca. 28.000 inw.), Druten (ca. 13.500 inw.) en Wamel (ca. 16.500 inw.), in plaats van de bestaande acht gemeenten. Naast de variant van het wetsontwerp (een tweedeling) en een kleinschalige variant (vierdeling). Al deze varianten roepen vragen op. Tevens is het gebied niet eenstemmig.

Voor de grootschalige variant (één Maas/Waalgemeente van ca. 30.000 inw.) pleit, dat het een samenhangend gebied betreft, en dat daardoor professioneel bestuur mogelijk wordt. Daartegen pleit, dat de afstand bestuur-bestuursden groter wordt en dat de taakstelling van het gebied hier niet toe noopt (geen groeifunctie).

De kleinschalige variant (vorming van een extra gemeente van ca. 4.800 inw.) ontmoet bezwaren. Hier wordt niet alleen niet voldaan aan het getalscriterium, dat nieuwe gemeenten minstens 10.000 inwoners dienen te omvatten. Zoals bekend beschouwt de VVD-fractie dat getal niet als valbijl, doch als „ijkpunt“. Maar zelfs een eventueel bodemcriterium van 6 à 7.000 inwoners voor dunbevolkte gebieden wordt niet gehaald. Bovendien heeft deze oplossing een financieel ongunstige uitkomst.

Hoewel ook bij het regeringsvoorstel vragen zijn te stellen, is dit van alle varianten nog de minst bezwaarlijke, zo luidde de conclusie van de VVD-fractie.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092)

Verantwoord LPG-beleid

Sinds de jaren '70 is er discussie gaande, wáár grootschalige aanlanding en doorvoer van L.P.G. ten behoeve van de chemie en auto's in Nederland mag plaatsvinden (terminal), en hóe de doorvoer: per pijpleiding, binnenschip, trein of tankauto.

Het Kabinet Van Agt-I besloot, vooral om veiligheidsredenen, slechts twee terminals in Nederland toe te staan:

B.P.-Shell (Maasvlakte) en Eurogas (Vlissingen). Afvoer van hoeveelheden groter dan 500.000-ton mocht alleen per pijpleiding. Aanlanding voor alléén-eigen-gebruik mocht bij Oil-tanking (Amsterdam) en Dow-Chemical (Terneuzen).

Drie nieuwe studierapporten (o.a. T.N.O.) wijzen nu uit dat de vroegere veiligheids-aannames dubieus zijn. Het huidige Kabinet heeft daarom voorlopig een aantal achterhaalde belemmeringen opgeheven, zodat zich ook op andere locaties (economische) mogelijkheden kunnen ontwikkelen.

Tijdens de Uitgebreide Commissie Vergadering vroeg VVD-woordvoerder mr. A.J. te Veldhuis onder meer om definitieve rapporten en visies. Het Kabinetbesluit, met een duidelijke liberale inslag, werd onderschreven: niet méér belemmeringen opleggen dan strikt noodzakelijk, stimuleren van bedrijfsontwikkelingen, creëren van gelijkwaardige concurrentieposities (onderling, en internationaal)!

Verder werd gewezen op de kapitaals- en investeringsvlucht naar Antwerpen en Emden, en op de verloren Duitse afzetmarkt als gevolg van de recente terughoudende opstelling.

Ook de regionale economische betekenis van L.P.G. werd beklemtoond (: acquisitie van nevenindustrieën).

Belangrijkste evaluatie-punt was de kosten-baten-vraag, ofwel de aanvaardbaarheid van veiligheidsrisico's in relatie tot de economie. Veiligheidsnormen zijn vanzelfsprekend zeer belangrijk! Maar wat moet worden gedacht van een ongevalskans met 10 tot 100 doden, die eens per 100.000 - 10.000.000 jaar kan plaatsvinden...?

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288)

Kans op derde Nederlandse satelliet

In de jaren '80 zal de Nederlandse inspanning op het gebied van de Ruimtevaart vooral gericht zijn op actieve deelname aan programma's van het Europees Ruimte-Agentschap (ESA). De regering beoogt hiermee een regelmatige betrokkenheid van de Nederlandse industrie bij de ontwikkeling en toepassing van ruimte-technologie te bevorderen.

Doel daarbij is het stimuleren van afzetmogelijkheden voor produkten en diensten van onze industrie op de Europese en de wereldmarkt.

Het gaat hier om ultra-moderne produkten, die hoogwaardige werkgelegenheid met zich meebrengen.

De Tweede Kamerfractie van de VVD heeft met dit beleid ingestemd. Hierbij is wel opgemerkt dat na de twee zeer succesvolle nationale satellietprogramma's, ANS en IRAS, die waren opgezet in de zeventiger jaren, ook in de komende periode er aandacht moet blijven voor een eventuele derde Nederlandse satelliet als daarvoor aanleiding zou zijn.

Nederland zal in de komende jaren jaarlijks met ruim 100 miljoen deelnemen aan ESA-projecten. Een belangrijk deel van dit bedrag komt terug naar ons land in de vorm van opdrachten voor onze industrie. Daarnaast brengt het Europees centrum voor ruimtetechniek (ESTEC), dat in Noordwijk is gevestigd, jaarlijks nog eens f 135 miljoen aan ESA gelden naar Nederland.

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016)

Meer steun voor Noorden

De behandeling van het derde Voortgangsverslag ISP in de Kamer duidt aan, dat sprake is van een duidelijke verandering in de aanpak om te komen tot een meer blijvende oplossing van de achterstandssituatie van het Noorden.

Het ISP in de eerste periode van 1979 tot en met 1981 was er zeer duidelijk op gericht met tal van vaak tijdelijke maatregelen de achterstandssituatie in het Noorden niet verder te laten oplopen.

De VVD-fractie juicht het zeer toe, dat het Kabinet en de noordelijke provinciale besturen voor de tweede ISP-periode hebben besloten meer grootschalige, echt structuurverbeterende projecten tot stand te brengen. Meer aandacht voor trekpaarden - wat minder voor fietspaden. Zo hoort het ook.

Woordvoerder, de heer H.H. Jacobse zei onder meer tijdens het debat:

„In het raam van de werkgelegenheidsnotitie van het Kabinet van januari 1983 wil ik de aandacht vragen voor twee initiatieven uit het Noorden: de Friese nota: „Bouwen werkt" en de twee Groninger werklozenprojecten in de sfeer van monumentenzorg en preventief groot onderhoud aan woningwetwoningen. De wijzen van aanpak zijn onderling verschillend. In de beantwoording van de ISP-vragen heeft het Kabinet tamelijk positief gereageerd op de Groninger aanpak.

Ik wil het Kabinet vragen het Noorden ruimte te bieden om voor langdurig werklozen een aantal voor de gemeenschap van belang zijnde projecten ter hand te nemen. Overigens met inachtneming van de randvoorwaarden van het vermijden van concurrentie- en budgetvervalsing en van substitutie-effecten.

Een werkelijk herstel van de landelijke economie is ondenkbaar zonder herstel van de particuliere sector. Zowel binnen als buiten het ISP-gebied moeten daartoe de voorwaarden worden geboden.

Buiten het ISP-financieringskader kan het daarbij van belang zijn te denken aan de geregionaliseerde Commissie-Wagner, waarop van Noordelijke zijde, overheid en bedrijfsleven ook sterk op wordt gekoerst. Vraag is wel of hierbij het voortouw hoort bij de Rijksoverheid, danwel bij het Noorden zelf. Persoonlijk kies ik voor het laatste".

In een aantal gevallen zijn beslissingen in relatie tot havenprojecten van groot belang. De VVD-woordvoerder noemde als duidelijke voorbeelden de uitbreiding van de haven te Lauwersoog, de verlenging van kades in de Eemshaven voor op- en overslagdoeleinden, het F-3 project, de kwestie van de Zuidwalconcessie voor Harlingen en nog eens het grote belang voor de trekpaardenfunctie van het Eemshavengebied en een snelle kadevergroting in de Julianahaven.

Enkele jaren geleden is aan de Rijksuniversiteit van Groningen (R.U.G.) een transferpunt technologie verbonden. Het Noorden heeft initiatieven genomen om de relatie universiteit-bedrijfsleven te versterken door de totstandkoming van een wetenschapspark bij de R.U.G. voor te stellen. Doel daarvan is wetenschappelijke vindingen dusdanig verder uit te werken en vervolgens in concrete produktiemogelijkheden om te zetten. Het wetenschapspark leent zich heel goed als landelijk experiment.

Het is in dat verband van wezenlijk belang, dat de technische wetenschappen verbonden blijven aan de Universiteit van Groningen, om voor alle voor de relatie univer-

siteit-bedrijfsleven benodigde ontwikkelingsmogelijkheden paraat te houden, aldus de VVD-woordvoerder.

„De problemen van het Noorden zijn omvangrijk en ingewikkeld. De verleiding is groot om aandacht te vragen voor tientallen andere projecten, die alle van belang zijn. Ik probeer daaraan weerstand te bieden om chaotisering van de discussie beperkter te houden, maar ik maak twee uitzonderingen: de ziekenhuissituatie in Leeuwarden en de herindeling van de Veenkoloniën.

Effectief beleid kan daar in één klap twee vliegen slaan: modernisering en reductie van het aantal ziekenhuisbedden.

In hoge mate is wenselijk: effectief beleid, modernisering én reductie.

Bemiddeling door de Rijksoverheid zou hier wellicht kunnen helpen. Inzake de herinrichting van de Veenkoloniën wil ik nog opmerken dat de versnelde uitvoering ervan naar de mening van de VVD-fractie moet doorgaan, desnoods ontgaan van wat luxuriëzere opschik", aldus de heer Jacobse.

De VVD-fractie bepleit bij het Kabinet een krachtige voortzetting van het regionaal beleid. Ook en in het bijzonder in het Noorden van het land. En vooral: laat de overheid een betrouwbare partner blijven. Afspraak is tenslotte afspraak.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113)

Veiligheid

Onze fractieleden Van Heemskerck Pillis - Duvekot, Voorhoeve en Wiebenga hebben aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie de volgende vragen gesteld:

Is het de Ministers bekend, dat de Portugees-Israëlitische synagoge aan het Mr. Visserplein in Amsterdam voorlopig om veiligheidsredenen gesloten is?

Indien de beleving van hun godsdienst en cultuur voor de leden van een bepaalde gemeenschap een veiligheidsrisico met zich meebrengt, overigens zonder dat dit uit die cultuur of godsdienst voortvloeit maar uit opvattingen of activiteiten van derden, zijn de Ministers dan van opvatting, dat de kosten van beveiliging uitsluitend ten laste van die gemeenschap behoren te komen?

Zijn de Ministers niet van mening, dat er naast het belang van de Joodse Gemeenschap ook een openbaar belang in het geding is, in de eerste plaats dat van de handhaving van de rechtsorde, waaronder de bescherming van personen en gemeenschappen die grondrechten van de mens willen uitoefenen?

Willen de Ministers er voor zorgen dat ook deze Israëlitische Gemeenschap in Nederland niet langer met de kosten van haar eigen beveiliging wordt belast?

(Voor nadere informatie: mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot, tel. 070-614911, tst. 2383)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar.

Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Drs. Ed Nijpels tijdens debat voorjaarsnota:

VVD houdt vast aan regeerakkoord, ook in verband met AOW

Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota vormde de wens van de VVD om bij de bezuinigingen op de sociale zekerheid de AOW te ontzien één van de hoofdpunten.

De heer De Vries, fractievoorzitter van het CDA betwijfelde zelfs of deze VVD-wens niet op gespannen voet stond met het regeerakkoord. Maar daarvan is geen sprake! Dit stelde de VVD-fractievoorzitter drs. Ed Nijpels ondermeer tijdens het debat over de voorjaarsnota. Er is niet afgesproken hoe de ombuigingen in de sfeer van de sociale zekerheid precies over de diverse verzekeringen zullen worden gespreid. Het kan in de praktijk wel eens noodzakelijk blijken bij de ene groep vrij harde maatregelen te nemen en aan de andere kant rechtvaardig te zijn om een andere groep wat te ontzien. In feite gebeurt dat ook. Zo is er in de sociale zekerheid voor jongeren meer dan gemiddeld gesnoeid. Voor het ontzien van de AOW gelden voor de VVD een aantal bijzondere gronden:

- 1e. De AOW geldt voor ons bij uitstek als een opbouwverzekering. De AOW-uitkering geeft uitzicht op opgebouwde rechten.
- 2e. De AOW is in onze ogen geen risicoverzekering. Het gaat om een pensioen en niet om een of ander risico. Iedereen wordt immers oud.

Belangrijke publikaties van de VVD

De speciale aandacht van kaderleden en andere geïnteresseerden wordt gevraagd voor drie belangrijke publikaties van de VVD.

De Medianota van de Tweede-Kamerfractie „Media-beleid, informatie naar eigen keuze“, waarin het jongste standpunt van de fractie inzake het gehele mediabeleid wordt weergegeven. De kosten van deze nota bedragen f 4,50 per stuk.

De brochure „Door Vrijheid Verbonden“ (4de herziene druk). Deze brochure geeft een inzicht in het functioneren van de organisatie van de VVD en is vooral voor bestuursleden onontbeerlijk. De prijs bedraagt f 2,50 per stuk; bij bestelling van 10 stuks bedraagt de totaal-prijs f 12,50.

De brochure „Liberalen en Europa“ (2de herziene druk), zeer aan te bevelen met het oog op de komende verkiezingen voor het Europese Parlement; o.a. is het reglement op de kandidaatstelling hierin opgenomen. Prijs van deze brochure f 2,50 per stuk; bij bestelling van 10 stuks bedraagt de totaal-prijs f 12,50.

Bestelling van deze drie publikaties uitsluitend door overmaking van het verschuldigde bedrag op postgirorekening nr. 40.18.232 van: VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van wat verlangd wordt.

- 3e. Anders dan bij de meeste andere uitkeringen hebben 65-jarigen en ouderen geen uitzicht meer op verbetering van inkomsten door extra-inspanningen. Zij behoren tot de permanent inactieven.
- 4e. De cumulatieve effecten op allerlei verhogingen, zoals energie, openbaar vervoer, telefoon, geneesmiddelen etc. werken met name voor de bejaarden ongunstig uit. Het vrij besteedbaar inkomen ligt bij bejaarden lager dan bij andere minima.
- 5e. Verlaging van de AOW met 2% leidt zowel bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds als bij het bedrijfsleven tot een lastenverzwaring van zo'n 1,5 mld.

Moties

Als een Kamermeerderheid niet voelt voor het uitzonderen van de AOW bij de bezuinigingen, dan zal naar andere mogelijkheden moeten worden gezocht om de schade voor AOW-ers beperkt te houden. Het is bijvoorbeeld mogelijk om, nadat AOW-ers ééns een eenmalige uitkering hebben gekregen, hen deze in het vervolg automatisch en meer gespreid over het jaar te doen toekomen. Hierover hebben drs. E. T. H. M. Nijpels en dr. R. W. de Korte een motie ingediend.

Een tweede motie verzoekt de regering om te onderzoeken of de AOW-gerechtigden onder de „echte“ minima op bijzondere gronden een categorie hoger ingeschaald zouden kunnen worden bij de toekenning van de – naar aantal afhankelijke personen in de leefgemeenschap gedifferentieerde – „echte“ minimum-voorziening. Bovendien wordt gevraagd of de „echte“ minimum-voorziening voor AOW-gerechtigden een meer structureel karakter gegeven zou kunnen worden (a.h.w. een éénmalige indexering).

Hiernaast speelt nog de problematiek van de AOW-ers met een klein aanvullend pensioen. Ze houden soms minder over dan AOW-ers met een „echte“ minimumtoelage. Het is onrechtvaardig en niet te verdedigen, dat bijvoorbeeld een bejaard echtpaar met een maandelijkse AOW van f 1.566,45 en een pensioen van f 100,- van dat pensioen maar f 12,02 overhoudt.

In zijn antwoord zegde de premier toe voor dit probleem een oplossing te zullen zoeken.

Doelstellingen

In eerste termijn wees fractievoorzitter Nijpels erop, dat we voor de taak staan ons land te genezen van een aantal structurele onevenwichtigheden in de volkshuishouding.

Binnen de westelijke wereld kent Nederland de hoogste werkloosheid, de grootste collectieve sector, één van de laagste niveau's van winst en de laagste investeringsquote.

In het regeerakkoord is overeengekomen om in ieder geval het financieringstekort en de collectieve lastendruk respectievelijk terug te dringen en minstens te stabiliseren. De OESO onderstreept, dat dit voor landen met een hoog financieringstekort inderdaad de enige weg uit het economisch moeras is. Daarom hebben wij er geen behoefte aan de doelstellingen uit het regeerakkoord te herzien.

Nieuwe economische ontwikkelingen kunnen leiden tot het bijstellen van het beleid, nieuwe tegenvallers kunnen

leiden tot nieuwe ombuigingen. Maar dit betekent juist, dat het streven naar het in de hand krijgen van de tekorten en naar het terugdringen van de collectieve sector onverkort gehandhaafd blijft.

Cijfers aanpassen, dat moet, maar de doelstelling van het kabinetsbeleid moet onverkort overeind blijven.

Tekorten

Om de urgentie van deze problematiek te illustreren een paar cijfers: De overheid geeft per dag f 100 miljoen méér uit dan ze ontvangt. De rentelast, die dankzij de overheidsschuld jaarlijks op ieder Nederlands huishouden drukt, bedraagt in 1983 bijna f 3.000,-; in 1987 zal dit f 4.300,- zijn.

Ieder kind, dat dit jaar wordt geboren, krijgt van de overheid als welkomstgeschenk f 12.000,- schuldenlast per jaar mee. En tegen de tijd, dat het naar de kleuterschool gaat, is dat al tot f 19.000,- opgelopen. En dit geldt dan nog in het gunstige geval, dat het overheidstekort inderdaad tot $\pm 7,5\%$ wordt teruggebracht!

Het is duidelijk, dat de ruimte ten enen male ontbreekt om de teugels te laten vieren. De roep om een stimuleringsbeleid is in een situatie met bijna 800.000 werklozen wel te begrijpen, maar het geld is er eenvoudig niet. Bovendien is het zo, dat we met een ernstig wegzakken van de bestedingen helemaal niet te maken hebben. In 1982 en in 1983 blijven de bestedingen vrij stabiel (beide jaren $-0,5\%$).

Offers

Jaarlijks moet Nederland nu een kleine 100 miljard opbrengen om de sociale zekerheid te financieren.

Die last hangt als een molensteen om de nek van de Nederlandse economie.

Tegenover iedere werkende in de marktsector, het bedrijfsleven, staat een uitkeringstrekkker. Tien jaar geleden was het nog zo, dat er tegenover iedere twee werkenden in de marktsector een uitkeringsgerechtigde stond. Dit betekent onherroepelijk, dat aan hen, die via de collectieve sector hun inkomen ontvangen, offers moeten worden gevraagd.

Ambtenaren

Maar niet iedereen, die zijn inkomen uit collectieve middelen ontvangt, mag over één kam geschoren worden. Het zou onredelijk zijn de hoogte van bijvoorbeeld de sociale uitkeringen onlosmakelijk te koppelen aan die van de ambtenarsalarissen.

Ambtenaren zijn in het arbeidsproces opgenomen, uitkeringsgerechtigden echter helaas niet.

Wij bepleiten al geruime tijd consequent de ont koppeling van lonen en sociale uitkeringen.

Wel valt er met ons te praten over een zelfstandig salarisbeleid t.a.v. het overheidspersoneel. Maar dat is alleen mogelijk als ambtenaren ook die rechten hebben, die werknemers in de particuliere sfeer ook hebben, zodat de onderhandelingen tussen de ambtenarenorganisaties en de Minister van Binnenlandse Zaken ook volwaardig kunnen verlopen.

De volgende punten moeten in het oog worden gehouden:

- 1e. De ambtenaren hebben al fors ingeleverd, zelfs méér dan de uitkeringstrekkers.
- 2e. De aftopping van het vakantiegeld voor ambtenaren wordt in 1983 doorgezet.
- 3e. Het regeerakkoord bevat ten aanzien van de ambtenarsalarissen nog een ombuigingstaakstelling van 6 miljard.

- 4e. Een en ander moet in volwaardig overleg tussen overheid en ambtenaren kunnen geschieden.

Ontkoppeling

Zoals gezegd moeten de bestedingen voor de sociale zekerheid, die nu zo'n 100 miljard per jaar bedragen, worden teruggebracht. De aanwezige koppelingen, met name tussen het netto minimumloon en de netto minimumuitkering moeten worden aangepast. De hoogte van de uitkeringen moet het gevolg zijn van een beleidskeuze en niet van een automatisme. Onder de huidige omstandigheden moet er worden ontkoppeld, anders is de sociale zekerheid helemaal niet meer te financieren.

Overigens is het zo, dat wij vinden, dat er ook op andere gronden een groter verschil mag zijn in beloning tussen actieven en niet-actieven. Daarom hebben wij geen moeite met de korting op de uitkeringen per 1 oktober met 2%. Deze korting is overigens niet helemaal het laatste woord op dit gebied. Wellicht zijn nog meer maatregelen vereist. Maar het meest fnuikend is in deze zaak het automatisch gekoppeld zijn. Dat maakt beleid voeren zo moeilijk.

Op dit moment zijn kortingen onvermijdelijk, maar hopelijk, als in de toekomst de economie weer echt aantrekt, wordt misschien een inhaaloperatie mogelijk.

Dr. R.W. de Korte tijdens de Voorjaarsnota:

Tekort moet terug

Het nog steeds aanzwellende tekort van de overheid, zo stelde dr. R.W. de Korte in zijn betoog onder meer, moet omlaag. Om meer dan één reden:

- De collectieve voorzieningen worden anders aan het eind van deze kabinetsperiode geheel weggedrukt door rente en aflossingsverplichtingen. Bij een niet afnemend tekort bedraagt de rente in 1986 23 miljard gulden en de aflossingen 9 miljard gulden. Het verschil tussen het terugbrengen van het tekort met $3 \times 1,5\%$ van het nationaal inkomen en het zo laten is 2,5 mld. meer rente-uitgaven in 1986. Dat is precies de opbrengst van 1% groei van ons nationaal inkomen voor de collectieve sector. Bij 1% groei, en zo laten van het tekort, gaat alle collectieve ruimte in 1986 op aan de meerdere rente. Blijft er niets over voor essentiële voorzieningen. Niets voor de sociaal-zwaksten. Niets voor overheidsinvesteringen. Is dat verantwoord sociaal beleid?
- De overheid drukt het bedrijfsleven bijna geheel weg van de kapitaalmarkt. Inclusief de budgettering eist de overheid voor haar tekort reeds driekwart van de kapitaalmarkt op. Wordt ieder toekomstig investeringsherstel zo niet in de kiem gesmoord?
- Een dergelijk beslag van de kapitaalmarkt doet reeds nu menige buitenlandse belegger aarzelen. Wordt de financierbaarheid van het tekort en de herfinanciering van de periodieke aflossingen zo niet een klemmend probleem?
- De reële rente op de kapitaalmarkt – op langere termijn voor de bedrijven van essentieel belang – blijft hoog of wordt nog hoger in vergelijking met ons omringende landen. Een blijvend hoge reële rente staat een economisch herstel in de weg. Een volgehouden verlaging van de kapitaalmarktrente van 1% geeft het bedrijfsleven op termijn 1,4 mld meer ruimte volgens de president van de Nederlandsche Bank. Is een verlaging niet de beste vorm van stimulering van ons bedrijfsleven?
- Vooral verlaging van het tekort schept weer vertrouwen in onze economie. Dat betekent immers herstel van financiële discipline in ons land. De reële rente wordt uiteindelijk

lijk bepaald door de daarmee samenhangende inflatoire verwachtingen. Wij steunen dan ook de minister van Financiën in zijn streven het financieringstekort – conform het regeerakkoord – terug te brengen tot 7 à 8% NI in 1986. En dan zijn we nog ver af van wat structureel gewenst is, nl. 4 à 5% NI.

Benzine-accijns

Als het over de lasten voor burgers en bedrijven gaat vraagt de verhoging van de benzine-accijns met bijna 12 cent per liter (incl. BTW) om ferme kritiek. Het gaat om een structurele lastenverzwaring van 450 mln. Wij hebben daar grote moeite mee. Voor bedrijven en overheid tezamen (30% van de omzet) betekent het een lastenverzwaring van 140 mln. Vooral het midden- en kleinbedrijf met zo'n 150.000 rijdende (bestel)auto's is daarvan de dupe. Op die manier worden structurele bezuinigingen uit de weg gegaan. En wat de overheid aan de ene kant binnenhaalt, moet ze deels zelf weer uitgeven. De redegeving in par. 3.2 van de voorjaarsnota, nl.: „in de afgelopen maanden is de olieprijs sterk gedaald voor de burgers treedt een gunstig effect op” klopt niet.

Het blijkt dat de pompprijzen sinds begin maart met meer dan 12 cent per liter zijn gestegen. Met de voorgestelde accijnsverhoging komt de pompprijs – hoger dan ooit – op 186 cent per liter. Voor de automobilist staat daar niets tegenover. Geen weg wordt verbeterd, geen verkeersknooppunt opgelost, zelfs niet in het kader van de werkgelegenheidsprojecten. Wat is het antwoord van het kabinet? Wij vinden dat deze specifieke lastenverzwaring in de komende tijd in het kader van de stabilisering van collectieve lasten weer moet worden ingelopen.

Werkloosheidsprojecten

Er zijn bijna 800.000 werklozen. De industrie geeft aan minder dan 800.000 mensen een volledige baan. Dat aantal daalt steeds verder door automatisering en produktiviteitsstijging. Volgens de Stichting Toekomstbeeld der Techniek in de komende tien jaar tot de helft. Dit maakt iedere poging om via arbeidsduurverkortung (ADV) meer banen te scheppen voor werklozen in de industrie tot een illusie. De enige kans om de industriële werkgelegenheid – in het licht van de internationale concurrentieverhoudingen – te redden is het ontwikkelen van nieuwe producten en nieuwe markten. Arbeidsduurverkortung in de industrie kan alleen gedijen als bijproduct van flexibele automatisering en langere bedrijfsjiden.

Het is goed dat vooraanstaande voor- en tegenstanders waarschuwen geen overtrokken verwachtingen te koesteren omtrent het positief effect van ADV op de werkloosheid. Het tegen elkaar opbieden van de oppositieleider en de minister van sociale zaken en werkgelegenheid als het gaat om de 38-urige, 36-urige, ja zelfs 32-urige werkweek op termijn is heilloos. Het schrikt de gemiddelde werknemer alleen maar af.

Maar hoe bestrijden we dan de inactiviteit onder bijna 800.000 en wellicht straks een kleine miljoen werklozen? Dat is toch rampzalig, zeker voor de jongere langdurig werklozen?

Natuurlijk moeten we blij zijn met werkgelegenheidsprojecten. Maar ook als die een beslag van een kleine miljard in 1984 en 1985 betekenen? Bijna de helft bestaat uit bouwimpulsen, die voor ca. 4700 werkloze bouwvakkers uitkomst bieden. Kortom met het miljard kunnen een kleine 10.000 werklozen aan tijdelijk werk geholpen worden. Maar dat is een schrale troost voor de overige 790.000 en vooral voor de meer dan 200.000 langdurig werklozen (langer dan 1 jaar werkloos).

De VVD-fractie vraagt zich af of we met de benadering van 1 mld voor werkgelegenheidsprojecten (voor een klein percentage werklozen) niet te traditioneel en teveel in de banen-plannentrant van de voormalige minister van sociale zaken en werkgelegenheid, Den Uyl, bezig zijn.

Is het niet veel nuttiger om die schaarse collectieve middelen een veel ruimere bestemming te geven? Om de discussie te prikkelen: er zijn zeker 200.000 langdurig werklozen (veelal in die positie door gebrek aan vakbekwaamheid en scholingsgraad), er zijn zeker 30.000 onderwijsgevenden in het (beroeps)onderwijs op wachtgeld. Wat zou hier niet voor goeds uit voortkomen als die ene groep de andere groep met behoud van uitkering c.q. wachtgeld zou helpen (om)scholen. Dat kost desalniettemin toch geld. Maar onder die omstandigheden minder dan de gebruikelijke f 10.000 per toepassing. Wat zou je zo niet met 1 miljard kunnen doen? Het zou **alle** langdurig werklozen weer gelijke kansen kunnen geven op een schaarse arbeidsmarkt, waar nog steeds een half miljoen mensen jaarlijks van arbeidsplaats verwisselen.

De VVD-fractie pleit derhalve voor een veel krachtiger en creatiever werkloosheidsbeleid gegeven het grote volume en de lange duur van de werkloosheid in de tachtiger jaren. Daarbij denken we aan:

- 1) op veel grotere schaal (om)scholen van oudere langdurig werklozen met behoud van uitkering;
- 2) hoge prioriteit verlenen aan het revitaliseren van het leerlingstelsel voor jeugdige werklozen (zie het VVD-jeugdwerkplan);
- 3) op veel ruimere schaal vrijwillig inschakelen van werklozen met behoud van uitkering in het kader van regionale werkloosheidsprojecten.

Laten we onorthodox durven zijn in deze werkloosheids crisis. Met hetzelfde geld kunnen 10x zoveel werklozen geholpen worden. Het recht op voldoende werkgelegenheid wordt voor de korte termijn voor een grote groep omgezet in een recht op (om)scholing en activiteit. Dat is altijd beter dan het onrecht van werkloosheid. Zou het kabinet dit alles terdege willen overwegen alvorens de toegezegde werkgelegenheidsnota in te vullen?

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070 – 614911, tst. 2650)

L.M. de Beer tijdens voorjaarsnota:

Bovengrens gesubsidieerde woningen moet omlaag

Bij het woningbouwdebat, dat tijdens de behandeling van de voorjaarsnota werd gehouden, stelde fractiewoordvoerder L.M. de Beer drie belangrijke positieve punten aan de orde, die voor de VVD-fractie het pakket van maatregelen aanvaardbaar maakten.

Ten eerste is er – na jaren – weer een meerjarenprogramma voor de nieuwbouw van woningen, zij het op een wat lager niveau. Dat geeft weer meer houvast voor de bouwwereld.

Ten tweede worden de activiteiten in de stadsvernieuwing verder verhoogd.

Ten derde zit er in 1984 voor de totale bouwnijverheid voor bijna 800 miljoen gulden aan werkgelegenheidsprojecten op stapel.

Het totale effect voor de werkgelegenheid in de bouw zal zodanig zijn, aldus de Voorjaarsnota, dat die in 1984 iets boven het niveau van 1983 zal liggen. De daling van de werkgelegenheid in de bouw zou hiermee tot staan zijn gebracht. Wij plaatsen hierbij de kritische kanttekening, dat

dan wel het voorgenomen nieuwbouwprogramma moet worden waargemaakt. Mocht dit onverhoopt niet lukken, dan behoudt de VVD-fractie zich het recht voor, met nadere voorstellen te komen.

Nieuwbouwprogramma

Hoewel pas bij de begroting voor 1984 definitief wordt beslist over de samenstelling van het nieuwbouwprogramma voor woningen, zijn de contouren alreeds aangegeven. De introductie van de goedkope vrije sector – ook wel sociale vrije sector genoemd – gaat grotendeels ten koste van de premiekoop A- en B-woningen. Dat is een reële verschralling van het gesubsidieerde programma. Anderzijds schijnt het de bedoeling te zijn, een flinke portie HAT-eenheden te vervangen door premiehuurwoningen.

Belangrijk is, dat het totaal aantal van 100.000 gesubsidieerde woningen, waaromtrent bij het samenstellen van het regeerakkoord nog geen zekerheid bestond, overeind blijft. Op voorhand ziet een en ander er niet onaanvaardbaar uit. Een definitief oordeel kan de fractie uiteraard pas geven wanneer de Regering met het definitieve programma komt.

De Regering stelt voor, de eenmalige premie van f 5000,- te verstrekken voor woningen beneden de stichtingskostengrens van f 180.000,-. Die bovengrens achten wij véél te hoog. Voor iemand, die in staat is om een huis in die prijsklasse te bekostigen zonder subsidie, maakt die f 5000,- meer of minder ook niet veel meer uit. Bovendien gaat van deze bovengrens nauwelijks enige stimulans uit naar gemeenten om hun grondprijs in te tomen of naar bouwondernemers om de bouwsom laag te houden. Wij zijn van oordeel, dat die grens maximaal bij f 120.000,- zal moeten liggen. Pas dan kan het volle effect van de premie worden bereikt. Omdat met de voorbereiding van de plannen voor 1985 nauwelijks zal zijn begonnen, moet het mogelijk zijn die grens in dat jaar aan te houden. Voor 1984 zou wellicht bij wijze van overgangsmaatregel een hogere grens moeten gelden. Gezien het feit, dat vorig jaar het gemiddelde in de vrije sector rond de f 150.000,- lag, zou dat een redelijke overgangsgrens zijn.

Stimulering eigen woningbezit

De stimulering van het eigen woningbezit – een belangrijk punt uit het regeerakkoord – houdt niet over.

In antwoord op vragen noemt de regering vier maatregelen, die op jaarbasis globaal 240 miljoen gulden lijken te kosten. De schijn bedriegt!

Om te beginnen moet tegenover de 75 miljoen aan eenmalige premies in de goedkope vrije sector het vervallen van de premies van 8 à 10 duizend premiekoop A- en B-woningen worden gesteld. Dit is geen verhoging van de post subsidies op koopwoningen, maar daarentegen een verlaging met honderden miljoenen (contante waarde).

Ten tweede kost de aftrek van groot onderhoud het Rijk wel 65 miljoen per jaar, maar laten wij ook denken aan het involdeneffect doordat ontdoken belastingen en premies in het zwarte geld weer boven tafel komen.

Ten derde is geen rekening gehouden met de verlaging van de koopsubsidies, zoals die drie maanden geleden is doorgevoerd. Voor de eerstkomende vijf jaar scheelt dit zo'n 30 miljoen per jaar.

En tenslotte is buiten beschouwing gelaten, dat het aantrekken van de koopmarkt weer aardig wat geld in het laadje van de schatkist brengt aan overdrachtsbelasting en huurwaardeforfait.

Voorshands houdt de VVD-fractie het er op dat de werkelijke stimuleringsmaatregelen nog moeten komen in de nota over het eigen woningbezit, die nog vóór het aanstaande zomerreces zal verschijnen.

Stadsvernieuwing

De maatregelen op het terrein van de stadsvernieuwing stemmen tot tevredenheid.

Het is goed, er nog eens aan te herinneren dat het streven van het kabinet Van Agt-II, om de post stadsvernieuwing te verdubbelen (maar door dat kabinet niet waargemaakt), door dit kabinet in de meerjarenraming vrijwel geheel zal worden gerealiseerd. Dat blijft onverkort overeind bij deze Voorjaarsnota. Daarenboven zullen jaarlijks 7000 woningen méér worden verbeterd en wordt nog een extra injectie van f 200 miljoen uit de werkgelegenheidspot besteed.

Leegstandwet

In de besparingen zit ook een post „Beperkte invoering Leegstandwet" opgenomen. Wat ons opvalt is dat de besparingen doorlopen tot op zijn minst 1987. Is hiermee impliciet aangegeven dat de integrale invoering van deze wet, die volgens het regeerakkoord „zo snel mogelijk" zou moeten geschieden, voorshands van de baan is?

Zo ja, dan wensen wij daar een uitdrukkelijk voorbehoud bij te maken.

De VVD-fractie heeft in het voorlopig verslag van de Wijzigingswet reeds aangegeven, dat die voor haar in de huidige vorm nog niet aanvaardbaar is.

Individuele huursubsidie

Wat de individuele huursubsidie betreft voorziet het regeerakkoord in twee maatregelen.

Ten eerste: beperking van de groei door aanpassing van de normhuurquotes en het rekening houden met meerdere inkomens per huisdeur. Dit zal per 1 juli a.s. worden geëffectueerd.

Ten tweede: een algehele doorlichting van het bestaande systeem, in samenhang met het nog in te dienen wetsontwerp. De VVD-fractie stelt het op prijs, dat de Regering ons bij deze gelegenheid reeds inlicht omtrent de richting, waaraan wordt gedacht. Deze maatregelen zouden pas op 1 juli volgend jaar moeten ingaan. De voorstellen zijn nog niet uitgewerkt, zodat wij ons definitief oordeel moeten voorbehouden. Niettemin lijkt het ons een goede zaak dat het maximum huurbedrag, tot hetwelk nog aanspraak op subsidie kan worden gemaakt, wordt verlaagd. Dit zal zeker de bouw van minder kostbare woningen stimuleren. Maar vooral zijn wij benieuwd naar de concrete uitwerking van het schijfventarief.

De VVD-fractie heeft meer dan eens gepleit voor een betere toepassing van het profijtbeginzel in de I.H.S. Ook zullen wij het voorstel toetsen aan de mate, waarin het nivellerend werkt op de inkomens.

Bij alle noodzakelijke bezuinigingen heeft de VVD-fractie vastgehouden aan de randvoorwaarde, dat de positie van de echte minima zoveel mogelijk moet worden ontzien. De Regering heeft uit dien hoofde een bedrag op jaarbasis toegezegd van f 55 miljoen, te verwerken in de incidentele uitkering die de echte minimum inkomensstrekkers toch reeds zullen ontvangen.

(Voor nadere informatie: L.M. de Beer, tel. 070 – 614911, tst. 2405)

27 mei 1983, nummer 4

EXPRESSE

redactie: drs. G. Ch. O. Boosman, drs. L. M. L. H. A. Hermans, J. J. Metz; redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA 's-Gravenhage, tel. 070-61 49 11;
organisatie: J. N. J. van den Broek; abonnementenadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Herziening van het stelsel van sociale zekerheid

Adviesaanvraag aan de Sociaal-Economische Raad en de Emancipatieraad

De VVD-fractie is verheugd over de keuze van het kabinet voor een stelsel waarin de loondervingssystematiek centraal staat.

De VVD is het eens met de opvatting van het kabinet om het overheids personeel in beginsel onder het algemene stelsel van sociale zekerheid te brengen.

Voorts deelt de VVD-fractie de keuze van het kabinet om de werkloosheidsregelingen (inclusief de werkloosheidscomponent voor de WAO) te differentiëren naar leeftijd en zo mogelijk naar arbeidsverleden.

Gelijktrekking van de arbeidsongeschiktheidsregelingen (voor wat betreft de medische component) met de werkloosheidsregelingen wijst de VVD-fractie af. Zij vreest namelijk in dat geval een terugkeer van het „risque professionnel“.

Het kabinet kiest voor een glijdende schaal met betrekking tot de bovenminimale uitkeringen, die gepaard gaat met een glijdende schaal in de premieheffing. Tegelijkertijd ziet het kabinet grote uitvoeringstechnische problemen met betrekking tot het laatste. Als een glijdende premieschaal onmogelijk blijkt dient naar het oordeel van de VVD-fractie een glijdende uitkeringsschaal achterwege te blijven.

De VVD-fractie is er niet tegen indien het maximum dagloon en parallel daarmee het maximum premieplichtigloon naar bijvoorbeeld het anderhalf maal modale niveau wordt verlaagd.

Tenslotte vraagt de VVD zich af of een afzonderlijke gezinstoeslagen regeling wel noodzakelijk is. Zij ziet vooralsnog niet in waarom dergelijke toeslagen niet vanuit het vangnet gerealiseerd kunnen worden.

(Voor nadere informatie: R. L. O. Linschoten, 070-614911, tst. 2658.)

Evaluatie Voorjaarsnota VVD niet ontevreden

Wanneer we het gehele debat rond de Voorjaarsnota nog eens overzien, mogen we niet ontevreden zijn. Tot op het laatste moment heeft de VVD geprobeerd de AOW buiten schot te houden bij de voorgenomen twee-procentsoperatie van 1 oktober aanstaande. De VVD-fractie was – en is – de mening toegedaan, dat het AOW-pensioen op bijzondere gronden een aparte behandeling verdient. (Voor een aanduiding van die bijzondere gronden verwijzen we naar VVD-Expresse van vorige week.) Dat de VVD-motie, waarin deze aparte behandeling werd voorgesteld, werd verworpen, betreuren wij zeer.

Ook oppositieleider Den Uyl diende een motie in met de strekking om de AOW te ontzien. Hij kondigde deze aan als „een breekijzer“ (nl. om ook de andere uitkeringen buiten de „twee procentsoperatie“ te houden). Een dekking werd in de motie van Den Uyl niet aangegeven. Dit bracht ons ertoe tegen deze motie te stemmen.

In een andere VVD-motie werd voorgesteld om aan die AOW-ers, die eenmaal een „echte minimumuitkering“ hebben gekregen, deze uitkering in het vervolg automatisch en over het jaar gespreid uit te betalen. Ook deze motie werd verworpen. Dit lot trof ook een derde VVD-motie. Daarin werd de Regering verzocht de mogelijkheid te onderzoeken de AOW-ers, die tot de echte minima gerekend worden een categorie hoger in te schalen bij de toekenning van de – naar aantal afhankelijke personen in de leefgemeenschap gedifferentieerde – „echte“ minimumvoorziening. Daarbij werd tevens verzocht de „echte“ minimumvoorziening voor AOW-gerechtigden een meer structureel karakter te geven.

Het grote probleem, waar de fractie tijdens de telefoonactie van 2 mei op geattendeerd werd, namelijk dat van de AOW-ers met een klein pensioen, wordt vooral op aandrang van de VVD nu door de Regering aangepakt. Dat is tenminste een duidelijk winstpunt.

Ook de positie van de zelfstandigen heeft van de VVD-fractie bij de behandeling van de Voorjaarsnota aandacht gekregen. Aangezien de Voorjaarsnota een verdere premie-verzwaring voor zelfstandigen inhield, en de zelfstandigen daardoor in een nog moeilijker positie zouden geraken, dienden de VVD en het CDA samen een motie in. Hiern werd het kabinet verzocht bij de premiewijzigingen in het kader van de Voorjaarsnota-maatregelen voor kleine zelfstandigen dit jaar alvast enige compensatie te bieden en bij de invulling van de lastenverlichting van 1,5 à 2 miljard voor het bedrijfsleven in 1984 de zelfstandigen verder tegemoet te komen. Deze motie kreeg de steun van de Kamer.

Dat er voor de AOW-kwestie werkelijk gevochten is, moge blijken uit de felheid van het debat. Ed Nijpels ging een confrontatie met CDA-fractievoorzitter Bert de Vries niet uit de weg. Hieruit mag men echter niet de conclusie trekken, dat de relatie tussen de VVD en het CDA zou zijn verstoord.

In het debat zei Ed Nijpels over de verhouding van de VVD tot het kabinet en tot de coalitiepartner:

„Voor de verkiezingen is er geen partij geweest, die deze combinatie zo graag heeft gewild als de VVD en ook na de verkiezingen is er geen partij geweest die zo op snelheid bij de formatie heeft aangedrongen als de mijne. Ook nu wenst de VVD, dat dit kabinet de volle vier jaar uitzit en dat dit kabinetsbeleid tot een succes gemaakt wordt. Ook daarvoor is het nodig, dat wij bereid zijn om met elkaar compromissen te sluiten, ook met onze coalitiepartner. De VVD heeft deze bereidheid, maar ik teken daar wel bij aan, dat partijen het recht hebben om te zeggen waarvoor zij staan, dat partijen binnen de grenzen van het regeerakkoord mogen blijven opkomen voor eigen ideeën en eigen opvat-

tingen. De VVD wenst aan dit uitgangspunt vast te houden. (...) Voor het beleid van dit kabinet bestaat geen alternatief."

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Nota fraude bestrijding

Fiscale maatregelen plegen in het algemeen ruime aandacht te trekken, zowel binnen als buiten dit huis.

Het wetsontwerp inzake tijdelijke maatregelen inzake de aftrekbaarheid van de kosten van groot onderhoud en van schilderwerk en in verband daarmee tijdelijke verhoging van het huurwaardeforfait in de inkomstenbelasting, vormt hierop bepaald geen uitzondering, zo stelde VVD-woordvoerder mr. J.H. de Grave tijdens het debat. Belasting betalen is immers een verschijnsel, waarmee bijna elke Nederlander wordt geconfronteerd en staatssecretaris Koning gaf, in een recent interview in NRC-Handelsblad het gevoel van de gemiddelde Nederlander jegens de belastingheffing trefend weer met de uitspraak: „Ik betaal graag belasting, maar niet té veel!"

Voeg aan het bovenstaande toe het feit dat dit wetsontwerp voor grote groepen belastingplichtigen een – zij het beperkte – fiscale meevaller kan betekenen en het valt eenvoudig te verklaren waarom rond dit wetsontwerp reeds maanden lang een intensieve discussie plaatsvindt.

Naar het oordeel van de VVD-fractie kan van een verruiming van de aftrekbaarheid van groot onderhoud een duidelijk gunstig effect uitgaan op de werkgelegenheid in de onderhoudssector van de bouwnijverheid. Bovendien is de VVD-fractie met het kabinet van oordeel dat een dergelijke fiscale maatregel de fraudegevoeligheid van en de beunhazerij in de onderhoudssector van de bouwnijverheid kan verminderen.

De pijn lag voor de VVD-fractie dan ook in de wijze waarop het kabinet inhoud had gegeven aan de passage in het regeerakkoord omtrent de aftrekbaarheid van groot onderhoud.

Vanzelfsprekend diende het kabinet ook op dit punt een afweging te maken tussen de verschillende aan de maatregel verbonden elementen: de budgettaire consequenties, de uitvoeringsproblematiek, een zo effectief mogelijke werking gelet op de doelstellingen en een zo rechtvaardig mogelijke uitwerking naar de betrokken eigenaar-bewoners, om de belangrijkste te noemen.

Voor de VVD-fractie was en is overigens nog steeds de voorgestelde regeling groot onderhoud slechts dan aanvaardbaar indien ook een adequate regeling voor het schilderwerk wordt getroffen. Inmiddels heeft de regering dit toegezegd.

Ingaande op het voorstel inzake de aftrekbaarheid groot onderhoud: in grote lijnen kan de VVD-fractie zich hierin vinden. Natuurlijk, redenerend vanuit de doelstelling van dit onderdeel van het wetsontwerp: de bevordering van de werkgelegenheid in de bouwnijverheid, zou een ruimere regeling de voorkeur verdienen.

Nu echter de budgettaire problematiek van het wetsontwerp met ± f 25 miljoen is verruimd ten gevolge van de in de nota van wijziging voorgestelde regeling voor het schilderwerk, acht de VVD-fractie het niet juist een verdere uitbreiding van de regeling groot onderhoud te bepleiten. Zowel de voorgestelde beperking van de tijdsduur van de regeling tot 1-1-1986 als de te passeren drempel van zowel f 2.000,- als 2½ maal het huurwaardeforfait met een maximum van f 20.000,- acht de VVD-fractie alles afwegende, aan-

vaardbaar. Met de in art. 2 lid 4 van het wetsontwerp opgenomen eisen waaraan de facturen dienen te voldoen wil aftrek mogelijk zijn, kan de VVD-fractie instemmen.

Slechts op één punt voor wat betreft de regeling groot onderhoud heeft de schriftelijke beraadslaging onze fractie niet van de juistheid van het standpunt van het kabinet kunnen overtuigen. Dit betreft de noodzaak van de in art. 2 lid 1 opgenomen voorwaarde van de bewoningstermijn van tenminste één jaar. Het is ons op dit moment nog onduidelijk welk oogmerk het kabinet met deze bepaling heeft.

De regeling voor het schilderwerk als weergegeven in de nota van wijziging heeft de instemming van de VVD-fractie. De regeling voldoet op een evenwichtige wijze aan de verschillende, vaak in tegengestelde richting werkende, vereisten welke terzake een rol spelen. Slechts op het punt van de gekozen systematiek voor de vaststelling van de drempels bestaat onzerzijds behoefte aan een nadere toelichting.

Waarom heeft het kabinet niet gekozen voor een drempel gekoppeld aan het huurwaardeforfait, zoals ook bij de regeling groot onderhoud? Op deze wijze was wellicht een wat verfijndere regeling mogelijk geweest.

Met name de kleine huizenbezitter, de eigenaar van een huis met een economische waarde van rond een ton en lager zou bij een dergelijke drempel beter af zijn. Al in het voorlopig verslag heeft de VVD-fractie aangegeven dat van een eventuele regeling van het schilderwerk ook de gemiddelde huizenbezitter moet kunnen profiteren. Wij zijn benieuwd naar de afweging van het kabinet op dit punt.

Samenvattend: met het wetsontwerp kan de VVD-fractie van harte instemmen. Slechts ten aanzien van de noodzaak voor de regeling groot onderhoud een bewoningstermijn van één jaar voor te schrijven, heeft de VVD-fractie grote twijfels. Het is verheugend dat bij het kabinet, maar ook bij coalitiegenoot het CDA, de bereidheid bestond constructief en onbevooroordeeld argumenten te wegen.

Er is de afgelopen weken veel gespeculeerd en geschreven over de relatie tussen de tweede kamerfracties van CDA en VVD. Dit wetsontwerp bewijst dat veel daarvan naar het rijk der fabelen kan worden verwezen.

(Voor nadere informatie: mr. F.H. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

VVD stelt winkelsluitingswet ter discussie

Deze week moest het voorlopig verslag worden ingediend in verband met de wijziging van de winkelsluitingswet. Staatssecretaris P.H. van Zeil van Economische Zaken wil door een wetswijziging het mogelijk maken, dat de gemeentebesturen op vier zon- of feestdagen per jaar een ontheffing kunnen verlenen van de winkelsluitingswet.

Hiermede zou ook het probleem kunnen worden opgelost van de Koninginnedag. In het voorlopig verslag stelt de VVD dat het zinvol zou zijn om de gehele winkelsluitingswet ter discussie te stellen. Dit mede in het kader van de discussie over déregulering.

Er moet in ieder geval een ruimere mogelijkheid komen om in te spelen op plaatselijke en regionale omstandigheden.

Voor de zon- en feestdagen geldt dit vooral voor de winkeliers aan de grensstreken.

Iedere zondag worden de consumenten naar België gelokt om daar hun meubels te kopen.

De VVD is van mening dat er een grotere vrijheid moet komen voor de winkeliers om zelf hun openingstijden te bepalen. In het voorlopig verslag vraagt de VVD in hoeverre de regering met dit standpunt kan meegaan. Tevens wordt gevraagd, welke knelpunten zich bij de huidige winkelsluitingswet nog meer voordoen en in hoeverre de regering bereid is deze knelpunten tot een oplossing te brengen.

(Voor nadere informatie: A.A.M.E. van Erp, tel. 070-614911, tst. 2535.)

Gemeentelijke herindeling Hoeksche Waard

De Tweede Kamer behandelde deze week het wetsontwerp Gemeentelijke herindeling Hoeksche Waard. De woordvoerder van de VVD-fractie, mr. H.Th.M. Lauxtermann sprak zich in grote lijnen uit vóór dit wetsontwerp, dat beoogt het aantal gemeenten in het gebied, nu veertien, terug te brengen tot zes.

De VVD-fractie is bij herindelingen geen voorstander van grootschaligheid, die naar haar mening ten koste gaat van de eigenheid van de gemeenten. Van de andere kant moeten de gemeenten voldoende draagvlak hebben om haar taken aan te kunnen. En een krachtige gemeentelijke bestuurslaag is een voorwaarde voor de door de VVD met overtuiging beleden wens tot decentralisatie. Zonder het getalscriterium van 10.000 inwoners te willen zien als absoluut uitgangspunt – het tegendeel is herhaaldelijk betoogd – vraagt het gewenste draagvlak toch een substantieel inwonertal.

De VVD-fractie meent dat er in de Hoeksche Waard na de herindeling gemeenten zullen zijn met – naar inwonertal – een voldoende draagvlak. Veel gemeenten in het gebied hebben gepleit voor behoud van haar zelfstandigheid. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben niettemin geadviseerd tot de herindeling en dit standpunt heeft de VVD-fractie overgenomen.

Enkele problemen zijn uitvoerig in de schriftelijke voorbereiding aan de orde geweest. De VVD-fractie heeft gepleit voor toevoeging van een betrekkelijk klein gebied aan de nieuwe gemeente Binnenmaas in plaats van aan de gemeente Oud-Beijerland, omdat de betrokken bewoners daarvoor hebben gekozen. Na herhaalde afwijzing van dit voorstel door de Minister heeft de VVD-fractie terzake een amendement ingediend.

De fractie heeft er voorts voor gepleit het gebied „de Beerenplaat” bij Oud-Beijerland te laten in plaats van dat gebied toe te voegen aan de gemeente Spijkenisse en wel op financiële gronden: de gemeente Oud-Beijerland zal aanzienlijk aan inkomsten inboeten als het wetsontwerp gevolgd wordt. Op het moment, dat dit bericht geschreven wordt, is dit vraagstuk nog niet beslist. De VVD-fractie overweegt een desbetreffend amendement – de Beerenplaat” bij Oud-Beijerland laten – te steunen.

De derde kwestie was die van de naamgeving van de gemeenten. Enkele (toekomstige) gemeenten wensen een andere spelling van de toekomstige gemeentenaam dan wel een geheel andere benaming.

De VVD-fractie heeft er stevast voor gepleit minstens de naamgeving van gemeenten over te laten aan de gemeenteraden zelf. Daaraan is de Minister, onze partijgenoot Rietkerk, tegemoet gekomen daar via een nota van

wijziging een dergelijke bevoegdheid zelf toe te kennen. Dit uiteraard tot tevredenheid van de fractie.

(Voor nadere informatie: H. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)

Slecht weer teistert de landbouw

Het mondeling overleg deze week met de minister van Landbouw, de heer G. Braks, waarbij de Europese prijsbesluiten centraal stonden, is door de VVD-woordvoerder, P.M. Blauw, aangegrepen om de Minister te informeren over de dreigende rampsituatie die in de landbouw kan ontstaan, als niet op zeer korte termijn een aanzienlijke weersverbetering zich aandient. Daarbij is gewezen op een drietal elementen:

De geweldige druk waaraan het agrarisch bedrijfsleven met de daarin werkende mensen op dit moment is blootgesteld. Weersdeskundigen komen bij toerbeurt tot de conclusie, dat sinds 1840 er niet zo'n extreem voorjaar is geweest.

Vervolgens is bij dit mondeling overleg ook naar voren gebracht de financieel-economisch moeilijke situatie waarin het agrarisch bedrijfsleven terecht komt, als niet spoedig de normale werkzaamheden hervat kunnen worden. Als derde punt is gewezen op een mogelijke verstoring van de voedselvoorziening.

Naar aanleiding van deze inbreng heeft de Minister toegezegd, dat hij bereid is om zich nader over deze problematiek te oriënteren en als aan het einde van het productie seizoen blijkt dat de nadelige gevolgen zich inderdaad voortzetten dient er alles in het werk gesteld te worden om de continuïteit van de bedrijfsvoering te bewerkstelligen.

(voor nadere informatie: P.M. Blauw, tel. 070-614911, tst. 3014 of 2116.)

Financiële verhouding staat en kerk beëindigd

Afgelopen week werd door de VVD-fractie het eindverslag ingediend betreffende het wetsontwerp: Beëindiging van de financiële verhouding tussen Staat en Kerk.

In de grondwet van 1815 werd een artikel opgenomen, waarin de aanspraken van de toenbestaande kerkgenootschappen werden vastgelegd. Dit artikel, dat in de volgende Grondwetten steeds inhoudelijk ongewijzigd is gebleven luidt als volgt: „De tractementen, pensioenen en andere inkomsten, van welke aard ook, thans door de onderscheidene godsdienstige gezindheden of derzelver leraars genoten wordende, blijven aan dezelfde gezindheden verzekerd. Aan de leraars welke tot nog toe uit 's Lands kas geen, of geen toereikend tractement geniet, kan een tractement toegelegd, of het bestaande vermeerderd worden.” Aangezien het niet tot de taak van de overheid behoort het godsdienstig leven mede te verzorgen, de geloofsovertuiging en de geloofsbeleving liggen bij uitstek in de persoonlijke levenssfeer van de mens, ziet de Regering als enige aanvaardbare oplossing de regeling tot afkoop van de bestaande uitkeringen. Op 18 mei 1981 is door de minister van Financiën, vertegenwoordigd de Staat enerzijds en prof. mr. I.A. Diepenhorst en mr. F.H.M. van Spaendock, voorzitter, respectievelijk secretaris van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, optredende als gemachtigden

van diverse kerkgenootschappen een overeenkomst gesloten waarin is geregeld de beëindiging van de financiële verhouding tussen Staat en Kerk. De staat stelt aan de gezamenlijke kerkgenootschappen een bedrag van 250 miljoen ter beschikking.

De kerkgenootschappen die partij zijn bij deze overeenkomst hebben daardoor een Stichting SIBA opgericht. (Stichting Interkerkelijke Belangenbehartiging Afkoop.)

(Voor nadere informatie: J.F.B. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549.)

Mededelingen van het hoofdbestuur

Eerste-Kamerverkiezingen 1983

Bericht is ontvangen dat, nu de Eerste Kamer de voorgestelde wijzigingen in de Kieswet heeft goedgekeurd, de dag van de kandidaatstelling voor leden van de nieuwe Eerste Kamer donderdag 28 juli a.s. zal zijn. De dag van de stemming is vastgesteld op woensdag 31 augustus a.s.

Bijeenkomsten partijraad september 1983

Reeds thans kan worden meegedeeld dat in september twee bijeenkomsten van de partijraad zullen worden gehouden. De eerste bijeenkomst, op zaterdag 10 september, zal geheel in het teken staan van de behandeling van het concept-ELD-verkiezingsprogramma 1984/1989.

De tweede bijeenkomst, op zaterdag 24 september, zal gewijd zijn aan Troonrede en Miljoenennota.

Beide - openbare - bijeenkomsten worden gehouden in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur.

De agenda's voor deze bijeenkomsten worden gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van 21 juni a.s.

Europese verkiezingen

In Vrijheid en Democratie van 21 juni a.s. zullen de hoofdlijnen worden gepubliceerd van de procedure met betrekking tot deze verkiezingen.

Tevens zal de heer mr. H.R. Nord, lid van het Europees Parlement voor de VVD en voorzitter van de commissie die het concept-verkiezingsprogramma heeft opgesteld, in een artikel de belangrijkste punten uit dit concept toelichten. Voorts zal hij ingaan op de grote betekenis van deze tweede rechtstreekse verkiezingen voor het Europese Parlement.

Activiteitschema

In hetzelfde nummer van Vrijheid en Democratie zal een voorlopig schema van de activiteiten voor het seizoen 1 augustus 1983/31 juli 1984 worden opgenomen.

VVD stemt tegen ongelukkige wijziging landbouwwijziging

Deze week stemde de Tweede Kamer over het nogal omvangrijke en ingewikkelde amendement Van der Linden (CDA), inhoudend een wijziging van de landbouwwijziging

zoals geregeld in Art. 8 Wet Inkomsten Belasting. Deze wijziging hield zowel een verruiming als een beperking van deze landbouwwijziging in. Voor een aantal agrariërs gaat dit geld kosten!

De VVD heeft tegen dit amendement gestemd om de volgende redenen:

1. Dit amendement was prematuur omdat de regering reeds een wijziging van Art. 8 I.B. had aangekondigd en daarover in overleg was met de landbouworganisaties. Dit overleg werd doorkruist;
2. Aan dit amendement zit een aantal haken en ogen, welke ons inziens onvoldoende doordacht zijn;
3. De voorgestelde verruiming gaat zo ver dat de landbouwwijziging wel eens ten principale ter discussie kan komen te staan. Waarom immers een volledig niet-grondgebonden agrarisch bedrijf vrijstelling geven en het niet-agrarisch bedrijf niet? Wat is daarvan de rechtvaardiging? Kortom, een gevaarlijk amendement;
4. De beperking van de vrijstelling leidt tot een geschatte lastenverzwaring ten nadele van de agrarische sector van vele tot tientallen miljoen per jaar, hetgeen strijdig is met het regeerakkoord!

Ondanks onze zeer ernstige bezwaren, in het bijzonder het laatste, heeft het CDA zijn amendement gehandhaafd en met steun van de PvdA werd het dan ook helaas aangenomen. Hoewel ook de VVD voor een modernisering van de landbouwwijziging is vonden wij dit amendement bepaald ongewenst.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2548.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Fraudebestrijding belastingen

Het tegengaan van fiscale fraude behoort op twee fronten te gebeuren. In de eerste plaats de actieve bestrijding (opsporing/bestrafing), en in de tweede plaats het stimuleren van een goede „burgerlijke moraal“ in belasting-aangelegenheden.

Tweederde van de belastingplichtigen is goedwillend en fraudeert niet. Om de problematiek in de hand te houden is het noodzakelijk dat deze groep in ieder geval niet kleiner wordt. Fraude moet dus minder aantrekkelijk gemaakt worden.

Belastingontduiking is een misdrijf, dat na een bewuste afweging wordt gedaan. Niet in een vlaag van woede of met een glaasje op. Er gaat een soort kosten-baten-analyse aan vooraf. In de VVD-opvatting moeten de mogelijke baten van fraude worden teruggebracht – via een verlichting van de belastingdruk, een tariefherziening – en moeten de kosten worden verhoogd – via verscherping van controle en van de straffen.

Het invoeren van een boete bij onjuiste of onvolledige aangifte lijkt de VVD een goede zaak. We moeten tegengaan dat mensen een gokje wagen in de hoop, dat er wegens tijdgebrek niet goed zal worden gecontroleerd. Maar een boete mag alleen worden gegeven als er werkelijk van opzet en schuld sprake is en er bovendien bij een fraude een voor het individuele geval substantieel bedrag mee gemoeid was. Bij relatief onschuldige misstapjes, bijvoorbeeld als gevolg van een onvolledig inzicht in het fiscale doolhof, hoeft er niet meteen met boetes te worden geschermd.

Aan de ene kant dus een verscherping van de controle, maar aan de andere kant moet het belastingstelsel zelf rechtvaardiger worden.

De belastingheffing zal door meer mensen als terecht en logisch moeten worden ervaren. Een minder sterke progressie kan daarbij helpen. Tevens moet worden nagestreefd de heffing meer aan te passen aan de individuele situatie. Van dit laatste kan de fiscale verzelfstandiging van de gehuwde vrouw een voorbeeld zijn.

Dit aspect van een redelijker belastingstelsel is onontbeerlijk. Wanneer immers de aanvaardbaarheid van de belastingplicht voor de burger vermindert, is fraudebestrijding een paard dat achter de wagen is gespannen.

(Voor nadere informatie: mr. F.H.G. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

Misbruik van sociale voorzieningen is niet te tolereren

Misbruik van fiscale- en sociale wetgeving is binnen een sociale rechtsstaat een niet te tolereren fenomeen en moet derhalve met de middelen die de overheid ten dienste staan krachtig worden bestreden.

Naar het oordeel van de VVD-fractie is de overheid en in het bijzonder de wetgever een stuk verder gevorderd

met misbruik en fraudebestrijding in de belastingsfeer dan in de sfeer van de sociale zekerheid. Beide vormen van misbruik en fraude vindt de VVD-fractie even ernstig en vragen naar ons oordeel om dezelfde harde bestrijding. Bestrijding van de genoemde vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid mag niet beperkt blijven tot symptoombestrijding. De werkelijke oorzaken van de toenemende fraude zullen ook aan de orde moeten komen. Vele burgers voelen de enorme belasting- en premiedruk als een onrechtvaardige last. De financiële lasten die gepaard gaan met een te grote en kostbare collectieve sector hebben geleid tot een collectieve lastendruk van meer dan 60% in 1983. Zolang deze collectieve molensteen om de hals van de belasting- en premieplichtigen blijft hangen en deze lastendruk nog stijgende is, is de overheid zelf voor een belangrijk deel oorzaak van een toenemende fraude. Het wegnemen van deze oorzaak acht de VVD-fractie essentieel in een beleid, dat erop gericht is misbruik en fraude op een effectieve manier te bestrijden. Naar het oordeel van de VVD-fractie moet de opbrengst gebruikt worden om de collectieve lastendruk te verlagen. Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies veronderstelt regelgeving. Naarmate de overheid op meer terreinen regelgevend optreedt of op een bepaald terrein verder gaat met regelgeving, wordt de kans op vormen van misbruik en oneigenlijk gebruik groter.

Bovendien wordt bij regelgeving nog steeds te weinig rekening gehouden met de fraude gevoeligheid van die regelgeving. Naar het oordeel van de VVD-fractie moet bij regelgeving naast het realiseren van het gewenste doel bewust worden bekeken of de middelen die tot dat doel leiden geen aanleiding kunnen geven tot fraude.

De VVD-fractie wil dat ook bij de dereguleringsoperatie, waartoe dit kabinet heeft besloten, rekening wordt gehouden met de fraudegevoeligheid van regelgeving.

Een van de belangrijkste redenen voor de VVD-fractie om een krachtig fraudebestrijdingsbeleid te ondersteunen, is het feit dat fraude en misbruik leidt tot onacceptabele concurrentievervalsing. Maar ook in de richting van de individuele burger bestaat er een belangrijke reden. In een situatie, waarin de noodzaak bestaat de ontwikkeling van de collectieve voorzieningen te matigen, bestaat er met name tegenover degenen die van deze voorzieningen gebruik moeten maken – en dat op correctie wijze doen – de morele verplichting naar wegen te zoeken die leiden tot versterking van het instrumentarium dat wordt ingezet om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Daarbij moet worden bedacht dat misbruik ongewenste en onredelijke gevolgen hebben voor de individuele belasting en premiedruk en dus de inkomensverdeling en dat bij grote lagen van de bevolking een zekere ongerustheid en onbehagen is ontstaan over de veelvuldigheid van de gevallen waarin men zich aan zijn verplichtingen onttrekt en over de financiële gevolgen daarvan.

Het rendement dat men verwacht van misbruik wordt bepaald door een op voorhand gemaakte kosten/baten analyse.

De kostenpost wordt naast de noodzakelijke investe-

ringen in het bijzonder bepaald door de kosten van mogelijke sancties. Deze kosten worden uiteraard ingeschat tegen de achtergrond van de pakkans. De VVD-fractie is van mening, dat die pakkans veel en veel te klein is bij de meeste fraude- en misbruik-gevallen.

De inschatting van de kosten wordt mede bepaald door het feit dat terzake van misbruik geen, of alleen lichte, sancties, als een lage boete, worden getroffen die in geen verhouding staan tot het voordeel dat met misbruik te behalen valt. De VVD-fractie is van mening dat in al die gevallen waarin de sanctiemogelijkheid onder andere bestaat uit een boete, de hoogte van die boete in relatie moet staan met het financiële voordeel dat een potentiële fraudeur kan behalen.

Niet in alle wetten die ons stelsel van sociale zekerheid vormen is een strafsancie opgenomen. De Algemene Bijstandswet is daar een duidelijk voorbeeld van. De VVD is voorstander van zo'n sanctie.

De werkgeversfraude wordt in de meeste gevallen gepleegd middels een rechtspersoon, met als extra complicatie de buitenlandse rechtspersonen. Duidelijk is dat op dit moment B.V.'s nog steeds voor fraudeurs de aantrekkelijkste mogelijkheden bieden. Indien de voorwaarden waaraan moet worden voldaan bij oprichting van een besloten vennootschap (bijvoorbeeld de verklaring van geen bezwaar) ook van toepassing zouden zijn in geval van overdracht van een B.V., en de mogelijkheden tot het aanhouden van zogenaamde „lege B.V.'s" zouden worden beperkt, zou dat leiden tot minder mogelijkheden tot fraude met een besloten vennootschap? De VVD wenst op dit punt een wettelijke regeling. Ook ten aanzien van buitenlandse vennootschappen zal aanvullende wetgeving noodzakelijk zijn om de mogelijkheden tot frauduleus handelen te beperken. De VVD-fractie is er een voorstander van dat de wetgever voorschrijft welke beschermingsbepalingen op de buitenlandse vennootschap (die een band met Nederland hebben) van toepassing zullen zijn.

De VVD-fractie wil een aansprakelijkheid van werknemers t.a.v. de inhoudingsafdrachtplicht van op het loon ingehouden belastingen en premies die geldt voor hun werkgevers, indien het gaat om werknemers die te kwader trouw zijn. Van een werknemer mag worden geëist dat hij of zij zich ervan vergewist met een bonafide werkgever in zee te gaan. In het geval dat er geen sprake is van de goede trouw aan de kant van de werknemer is de VVD-fractie van mening dat er in geval van inactiviteit geen recht mag bestaan op een bovenminimale uitkering.

De VVD is van mening dat moet kunnen worden vastgesteld of de persoon, die tijdens zijn werkzaamheden wordt gecontroleerd, misschien een uitkering heeft. Om dat te bewerkstelligen is de VVD voorstander van invoering van een sociale verzekeringskaart gekoppeld aan een zogenaamd Sofi-nummer.

Middels dezelfde systematiek kan samenloop van uitkeringen worden voorkomen. Wij behoeven hier niet te herhalen, dat het realiseren van een Sofi-nummer niet zonder gevaren is met betrekking tot de privacy, en dat de VVD-fractie een Sofi-nummer slechts zal accepteren als er voldoende waarborgen aanwezig zullen zijn.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

VVD tegen extra verhoging collegegelden

Bij de behandeling van de Onderwijsbegroting voor 1983 stelde de regering voor om de collegegelden voor wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs met

37% te verhogen. Hoewel de VVD om budgettaire redenen begrip toonde voor dit voorstel, vond zij deze verhoging te drastisch. Een door de VVD meegetekend amendement om de verhoging te halveren werd door de Kamer aanvaard.

Merkwaardig was het dan ook dat Minister Deetman onlangs toch voorstelde de volledige verhoging door te voeren, zij het in 1984.

De VVD heeft zich hiertegen met succes verzet.

Een verdere verhoging van het collegegeld heeft volgens de VVD als nadelen dat de lastendruk voor de middengroepen wordt verzwaaard en dat de afhankelijkheid van de ouders voor niet-beursstudenten wordt vergroot. Bovendien loopt een beslissing over zo'n lastenverzwaring in 1984 vooruit op het afwegingsproces dat bij de behandeling van de Onderwijsbegroting voor 1984 dient plaats te vinden.

Door de VVD is wederom met klem aangedrongen op een spoedige beslissing over een nieuw stelsel van studiefinanciering. Daarvoor pleiten een viertal redenen.

In de eerste plaats wil de VVD principieel uitgaan van de onafhankelijkheid en eigen verantwoordelijkheid van de student. Dat betekent dat de studiefinanciering moet worden losgekoppeld van het ouderlijk inkomen.

In de tweede plaats is het huidige stelsel ingewikkeld en weinig doorzichtig. Het verschaft de student weinig zekerheid en continuïteit.

In de derde plaats is er bij de invoering van de leeftijdsafhankelijke kinderbijslagen van uitgegaan dat er een nieuw stelsel van studiefinanciering zou komen.

Tenslotte is in het Regeerakkoord afgesproken dat er in 1983 een wet op de studiefinanciering zal worden ingediend mits het beslag op het collectieve budget en de kapitaalmarkt aanvaardbaar zal zijn.

Tien jaar lang wordt er nu al gedebatteerd over een nieuw stelsel. De VVD vindt dat de knopen spoedig moeten worden doorgesneden.

Een gefaseerde invoering dient ervoor te zorgen dat aan de financieel-economische randvoorwaarden wordt voldaan.

(Voor nadere informatie: drs. D.J.D. Dees, tel. 070-614911, tst. 2086.)

Waardering van VVD voor Overgangswet op het Basisonderwijs

In 1981 heeft de Kamer de Wet op het Basisonderwijs aangenomen. De wet regelt de samenvoeging van kleuterschool en lagere school tot één basisschool voor 4- tot 12-jarigen. Inhoudelijk gaat het onderwijs ook veranderen, doordat men streeft naar een doorgaande leerontwikkeling (geen breuken, geen zittenblijvers) in een geïndividualiseerd en gedifferentieerd onderwijs. Dit zoveel mogelijk toegesneden op talenten en capaciteiten van de individuele leerling.

Deze week heeft de Kamer de Overgangswet op het Basisonderwijs (OWBO) behandeld. De VVD heeft veel waardering voor deze wet, omdat die de zeer gecompliceerde juridische en bestuurlijk-administratieve aspecten op een goede wijze regelt.

Via amendementen zijn er wat verbeteringen en aanvullingen aangebracht. De VVD-amendementen hebben zich in hoofdzaak gericht op de volgende punten:

- verdergaande decentralisatie naar het gemeentebestuur,
- het nu nog niet koppelen van de Wet op het Basisonderwijs (WBO) aan de Kaderwet Specifiek Welzijn, omdat die wet vrij ingrijpend gewijzigd zal worden,
- de leerplicht,

Bij de behandeling van de WBO en in het regeerakkoord is afgesproken de leerplichtleeftijd tot 5 jaar te verlagen. 98% van de 5-jarigen gaat al naar school. De VVD is van oordeel, dat eerst onderzocht moet worden welke kinderen tot de 2% horen die nog niet gaan en welke motieven de ouders hebben. Daarom heeft de VVD gepleit voor een onderzoek om daarna pas beslissingen over de leerplicht te nemen.

- een aantal belangrijke algemene maatregelen van bestuur wil de VVD langs de Kamer laten lopen teneinde daar invloed op uit te kunnen oefenen.

Er moet nog veel werk verricht worden om de overgang naar de basisschool op 1 augustus 1985 feitelijk tot stand te brengen.

Daarbij gaat het om:

1. Onderwijsinhoudelijke voorbereiding.

Via behoorlijke schoolwerkplannen, hanteren van minimum-leerdoelen en een grotere rol voor de inspecties wil de VVD trachten waarborgen te scheppen voor de kwaliteit van het onderwijs. Voorlopig maakt de VVD zich daar grote zorgen om.

Voorts vraagt de VVD extra aandacht voor het specifieke onderwijs (spelend leren) aan kleuters.

Met betrekking tot de zorgbreedte is de VVD van oordeel, dat daar eerst meer onderzoek naar moet worden gedaan, voordat men tot verbreding van de zorg in de basisschool overgaat.

2. Voorbereiding van alle betrokkenen.

De VVD vraagt extra aandacht voor de voorlichting aan ouders, leerkrachten en schoolbesturen en voor de nascholing van de leerkrachten, die naar onze mening vóór 1 augustus 1985 moet hebben plaatsgevonden.

Terzake van de rechtspositie van de leerkrachten heeft de VVD waardering voor de soepele houding van de regering. De VVD pleit ervoor hoofdleidsters met kracht te stimuleren te solliciteren naar het direkteurschap van de basisschool, mede uit emancipatie-oogpunt. Bovendien moet deeltijdsarbeid bevorderd worden.

Ten aanzien van de formatie-regeling, die later bij Algemene Maatregel van Bestuur geregeld zal worden, heeft de VVD gezegd, dat het vak lichamelijke opvoeding door vakleerkrachten dient te worden gegeven. Dit in verband met het belang van een goede lichamelijke opvoeding.

3. De feitelijke vorming van basisscholen.

Daar is nog weinig zicht op. De VVD vraagt via de gemeenten een onderzoek te houden hoeveel basisscholen er zonder problemen zullen worden gevormd, hoeveel scholen wel problemen hebben, welke problemen dat zijn en hoe het met de huisvesting staat.

De VVD gaat ervan uit, dat de nieuwe basisschool ook in één gebouw komt te zitten, misschien nog niet op 1 augustus 1985 in verband met de financiële consequenties, maar wel zo spoedig mogelijk.

4. Een nieuw bekostingssysteem.

Op grond van onderzoek van de Commissie-Londo zal het onderwijs op basis van programma's van eisen worden bekostigd. De Commissie-Londo zal pas op 1 januari 1986 klaar zijn. Dat vindt de VVD té laat. Zij vraagt de regering een maximale inspanning te leveren om het nieuwe bekostigingssysteem gelijktijdig met de invoering van de basisschool op 1 augustus 1985 in te voeren.

5. Financiële aspecten.

Deze zijn nog moeilijk te overzien. Welke bedragen zullen gemoeid zijn met het bekostigingssysteem op basis van programma's van eisen? Welke bezuinigingen wachten het basisonderwijs nog? Wat doet de regering aan de onderwijstekorten van de gemeenten, geraamd op 500 miljoen? Hoeveel gaat geïntegreerde huisvesting kosten? Daarom heeft de VVD gevraagd bij de begroting 1984 uitgebreid op de financiële consequenties van de basisschool in te gaan.

De conclusie van de VVD is dan ook, dat de OWBO aangenomen moet worden, dat er nog veel voorbereidend werk moet worden verricht en dat de regering en de Tweede Kamer nauwlettend in het oog moeten houden of voor 1 augustus 1985 dusdanig aan de basisschool is voldaan, dat de nieuwe basisschool een echte kans van slagen heeft.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Minder studenten medicijnen en tandheelkunde: in strijd met de wet

Het plan van Minister Deetman om voor medicijnen en tandheelkunde minder eerstejaars studenten toe te laten dan de opleidingscapaciteit mogelijk maakt is volgens de VVD in strijd met de letter en geest van de huidige wetgeving. Daarom heeft de VVD zich tegen dit plan verzet.

Volgens de Machtigingswet inschrijving studenten mag de Minister de instroom alleen beperken als de opnamecapaciteit niet toereikend is.

Andere overwegingen, zoals bijvoorbeeld de maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden, mogen geen rol in de besluitvorming spelen. Zo heeft de wetgever dat in het verleden althans bepaald.

Bovendien staat het plan van de Minister op gespannen voet met de Wet Tweefasenstructuur, die uitgaat van een toelatingsrecht tot de eerste fase (doctoraalopleidingen). Pas in de tweede fase (beroepsopleidingen) speelt een rol dat toelating geschiedt volgens selectie op kwaliteit en dat de opleidingscapaciteit mede wordt afgestemd op de maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden.

Om deze redenen heeft de VVD dan ook niet ingestemd met het voorstel om minder studenten toe te laten.

Overigens meent de VVD wel dat in het hoger onderwijs vraag en aanbod beter op elkaar moeten worden afgestemd.

Reeds in 1980 aanvaardde de Tweede Kamer een motie-Dees waarin de Regering werd gevraagd de verschillende instrumenten die daarop zijn gericht onder de loep te nemen.

Instroombeperking in de eerste fase vindt de VVD een erg rigide middel. Andere mogelijkheden zijn: voorlichting aan studenten, gedifferentieerde collegegelden, een betere capaciteitsplanning en meer variatie in de opleidingsmogelijkheden, zodat beter kan worden tegemoet gekomen aan de grote verscheidenheid in vraag bij studenten en in de samenleving.

(Voor nadere informatie: drs. D.J.D. Dees, tel. 070-614911, tst. 2086.)

Perspectieven Nota Zuid-Limburg

Traditioneel is Zuid-Limburg een zorgelijk gebied in verband met de werkgelegenheid. Onder andere om deze reden wordt sinds 1978 een speciaal op Limburg gericht

regionaal beleid gevoerd in het kader van de Perspectieven Nota Zuid-Limburg.

Sindsdien zijn een aantal operaties in gang gezet. Arbeidsplaatsenplannen en overplaatsingen van Rijksdiensten zijn inmiddels bijna voltooid. Mede hierdoor is de situatie in Limburg ten opzichte van de rest van het land enigszins verbeterd. De regionale werkloosheidscomponent is sinds 1978 teruggelopen van 5% naar 3,6%.

Gemist wordt nog een regionale versterking van de marktsector. De marktsector staat immers in het middelpunt van het huidige regeringsbeleid. Het baart Limburgse ondernemers grote zorgen dat zij binnenkort concurrentie hebben te verwachten van ondernemers in België, die van uit een D-zone opereren.

Natuurlijk kan deregulering voor het stimuleren van de bedrijvigheid van belang zijn. Daarbij is het wel het overwegen waard om de verschillen in aangrenzende landen binnen aanvaardbare grenzen te houden. Het inrichten van D-zones in Limburg lijkt ons niet meteen de aangewezen weg, maar misschien kan aan het Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering wat meer armslag worden gegeven om juist innoverende bedrijven meer van dienst te kunnen zijn.

(Voor nadere informatie: J.F.B. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549.)

„De Wereld” failliet

Het VVD-fractielid J.F.B. van Rey heeft aan de Minister van Financiën de volgende vragen gesteld:

Heeft de Minister kennis genomen van perspublicaties inzake het faillissement van de N.V. Levensverzekeringsmaatschappij „De Wereld”?

Indien er inderdaad sprake is geweest van op onverantwoorde wijze beleggen in onroerend goed, wanneer heeft de Verzekeringskamer dan voor het eerst een waarschuwing aan de Levensverzekeringsmaatschappij laten uitgaan?

Was de Verzekeringskamer op de hoogte van het uitreden – i.v.m. de aandelenoverdracht aan een groep vastgoed-speculanten – van directeur F.?

Berust de opmerking van de voorzitter van de Verzekeringskamer: „Blijkbaar heeft de branche niet willen opdraaien voor de financiële gevolgen van het wanbeleid bij een maatschappij die geen lid is van de organisatie”, op waarheid?

Zo ja, hoe kwalificeert hij dan de opmerking van de voorzitter van de Verzekeringskamer?

Hoe beoordeelt de Minister het advies van de Verzekeringskamer aan de verzekerden van de N.V. Levensverzekeringsmaatschappij „De Wereld”, inzake de premiebetaling?

(Voor nadere informatie: J.F.B. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549.)

Vredesproces Libanon

Onze fractie-leden de heren J.D. Blaauw en prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve hebben aan de Minister van Buitenlandse Zaken vragen gesteld ter mondelinge beantwoording.

Is de Regering van opvatting dat de overeenkomst tussen Libanon en Israël, met als mede-ondertekenaar de Verenigde Staten, een positieve stap is in de richting van een allesomvattende vredesregeling in het Nabije Oosten?

Deelt de Regering tevens de mening dat de realisatie

van de tot stand gekomen overeenkomst tussen Israël en Libanon noodzakelijk is voor het uiteindelijke herstel van de integriteit en soevereiniteit van Libanon?

Betreurt de Regering het huidige volledig negatieve standpunt van Syrië aangaande de gesloten overeenkomst?

Is de Regering bereid er bij Syrië op aan te dringen om een parallelle overeenkomst met Libanon af te sluiten over terugtrekking van de Syrische (en door haar gecontroleerde PLO-) troepen uit Libanon ter vervolmaking van het herstel van de integriteit en soevereiniteit van Libanon?

Is het niet wenselijk dat de betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en Israël thans dienen te worden genormaliseerd, gezien het accoord tussen Libanon en Israël over terugtrekking van Israëlische troepen?

Is de Regering derhalve van mening dat het financiële protocol tussen de Gemeenschap en Israël thans kan worden getekend en dat de ministeriële bijeenkomst van de EEG-Israël Samenwerkingsraad thans doorgang kan vinden?

Is de Regering tenslotte bereid dit op het komende Europese overleg van 13 juni te bepleiten en haar uiterste inspanning te betrachten om tot een positieve consensus onder de lidstaten te komen?

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Suriname

VVD-fractielid drs. F. W. Weisglas gebruikte het verslag van de reis van Minister-president Lubbers en Minister van Buitenlandse Zaken Van den Broek naar Latijns-Amerika om inlichtingen te vragen over de Surinaamse aspecten van deze reis.

De VVD vindt de gesprekken van de Ministers over dat land minstens zo belangrijk als die over Nicaragua en El Salvador.

De recente ontwikkelingen in Suriname, waaronder het aantreden van de Regering Alibux, zijn voor de VVD geen aanleiding om een eventuele normalisering van de betrekkingen zelfs maar te overwegen. In de Regeringsverklaring is zo vaag gesproken over het democratiseringsproces en de daarbij voorgestelde hervormingen zijn van zodanig twijfelachtig gehalte, dat een hervatting van de ontwikkelingshulp niet aan de orde kan zijn. De Regeringsverklaring van Alibux vermeldt niets over een herstel van de vakbonds- en persvrijheid. Integendeel. Er schijnt sprake te zijn van een perscode, waarmee de pers dienstbaar gemaakt moet worden aan het revolutionaire proces. Bovendien is er geen onderzoek in het vooruitzicht gesteld naar de moorden van december 1982. Samenwerking met mensen als Alibux en Bouterse is in onze ogen ongewenst.

Het is verheugend te constateren, dat Brazilië en Nederland de situatie in Suriname ongeveer gelijk beoordelen. Het beleid van beide landen in relatie met Suriname loopt echter nogal uiteen. Het opschorten van de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking wordt ten dele gecompenseerd, doordat Brazilië hulp geeft en ook militaire goederen levert. Weliswaar is de verhouding van Nederland tot Suriname een heel andere dan die van Brazilië tot Suriname. Vanuit Braziliaans oogpunt zijn politiek-strategische en geografische overwegingen veel belangrijker. Hiervoor hebben wij wel begrip.

Maar toch vragen wij ons af, of de bewindslieden niet ook een kritische kanttekening hadden moeten plaatsen.

Bij een min of meer gelijklopende beoordeling van de Surinaamse situatie is het immers de vraag, of de andere aard van de bij deze zaak betrokken belangen wel voldoende motivatie is voor het Braziliaans beleid, dat zo haaks staat op de Nederlandse houding.

(Voor nadere informatie: drs. F. W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 3112.)

Basisschool komt er op 1 augustus 1985

Deze week hebben de stemmingen plaatsgevonden over de artikelen van de Overgangswet op het Basisonderwijs, de amendementen en de moties. Volgende week zal de eindstemming over de wet zelf plaatsvinden. Dat zal echter een formaliteit zijn. De wet zal worden aangenomen. Met verwijzing naar hetgeen over dit onderwerp in VVD-Expresse nr. 5 staat, volgt hieronder een kort overzicht van de door de Kamer genomen beslissingen. De VVD-amende-

menten met betrekking tot meer decentralisatie naar het gemeentebestuur en met betrekking tot de invloed van de Kamer op de algemene maatregelen van bestuur (samen met PvdA) zijn aangenomen. Het amendement, dat beoogde nog geen koppeling te maken tussen de wet op het basisonderwijs en de Kaderwet Specifiek Welzijn is verworpen, doordat CDA en PvdA daartegen stemde.

Met betrekking tot de leerplichtverlaging tot 5 jaar is de kogel door de kerk. Klein links en klein rechts hadden een amendement ingediend om de beslissing van de leerplichtverlaging los te koppelen van de OWBO. Dit amendement heeft de VVD gesteund.

Het CDA en de PvdA hebben in het debat wel mooie woorden gesproken over de wenselijkheid om nader onderzoek te doen, met name naar de 2% van de 5-jarige kinderen, die nu niet naar de kleuterschool gaan, maar toen het op daden aankwam, gaven ze niet thuis.

Kennelijk vinden deze partijen het een opperst staaltje van wetgeving om eerst wetten te veranderen en daarna pas onderzoek te doen. De VVD kiest liever voor de omgekeerde weg. Het betekent in ieder geval, dat vanaf 1 augustus 1985 alle kleuters van 5 jaar naar school moeten, zij het met een dusdanige regeling, dat ouders hun kinderen 5 uur per week thuis kunnen houden, naar eigen inzicht en nog eens 5 uur op beslissing van het schoolhoofd.

Ten aanzien van de onderwijsinhoudelijke voorbereiding (voor de VVD van groot belang, omdat het een directe relatie heeft met de kwaliteit van het onderwijs) en de voorbereiding van alle betrokkenen heeft de Staatssecretaris toegezegd de door de VVD gedane suggesties uit te voeren. Voor deze suggesties verwijs ik u naar VVD-Expresse nr. 5.

Het onderzoek bij de gemeenten naar de vorming van de basisscholen en de huisvesting van die scholen zal ook plaatsvinden. Voorts heeft de Staatssecretaris toegezegd te trachten het werk van de Commissie-Londo met betrekking tot het bekostigingssysteem te versnellen.

Een door de VVD ingediende motie over de financiële aspecten is door de Kamer aangenomen. De motie was erop gericht de Regering te vragen bij de memorie van toelichting op de begroting 1984 uitgebreid op de financiële consequenties van de invoering van de nieuwe basisschool in te gaan aan de hand van actuele cijfers.

Met het aannemen van de wet is de basisschool een stap dichterbij gekomen. De VVD heeft erop gewezen, dat er nog veel werk verzet moet worden voordat de basisschool er echt is.

(Voor nadere informatie: de heer H. F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Opheffing verbod nachtarbeid door vrouwen

Tot op de dag van vandaag mogen vrouwen wel nachtdiensten verrichten in verpleging of commerciële sec-

toren. Fabrieken en werkplaatsen zijn voor hen des nachts verboden terrein.

In strijd dus met o.a. de derde EG-Richtlijn waarin bepaald wordt dat vrouwen niet gediscrimineerd mogen worden. Vandaar dat de Regering ruim 2 jaar geleden een wetsontwerp heeft ingediend om daar verandering in te brengen, via de invoering van een artikel in de Arbeidswet van 1919. Werkgevers kunnen, als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen, vergunning krijgen om ook vrouwen in nachtploegen aan te stellen. Al in het voorlopig verslag heeft de VVD aangehikt tegen een dergelijk vergunningensysteem, dat voor mannen in dezelfde omstandigheden niet nodig is. Ook bij de voorwaarden zelf worden vraagtekens geplaatst.

In de memorie van antwoord blijft de Regering bij deze methodiek, „omdat de maatschappelijke situatie en opvattingen nog vragen om specifieke waarborgen opdat introductie van nachtarbeid door vrouwen ook inderdaad leidt tot grotere gelijkheid.”

In het eindverslag blijft de VVD zich op haar beurt afvragen of dit vergunningenstelsel zelf niet haaks staat op de inhoud van de derde EG-Richtlijn. Uit de evaluatie van in gang gezette experimenten is niet duidelijk geworden waarom een vergunningenstelsel zo onontbeerlijk is. Volgens de VVD zal een dergelijk stelsel eerder belemmerend en discriminerend dan tijdelijk beschermend werken, zeker nu het de bedoeling is dit stelsel te handhaven tot de nieuwe Arbeidswet het licht zal zien. Gezien de problemen die daarbij aan de orde komen, kan dat nog wel heel lang duren.

En waarom moeten werkgevers voor uitwijkmogelijkheden in dagwerkzaamheden zorgen als vrouwelijke werknemers in nachtarbeid niet voldoen of belast worden met extra verzorgende taken in het gezin? Bestaan die mogelijkheden ook voor mannen in dezelfde omstandigheden? Bepaalde voorwaarden gaan zelfs zo ver dat voor vrouwen die nachtarbeid verrichten relatief gemakkelijker hun gelijke recht op bijvoorbeeld scholing kan worden afgedwongen dan voor vrouwen die hun dagelijks brood op andere tijden verdienen.

Mannen en vrouwen ervaren de nadelen van nachtarbeid op dezelfde wijze. Alleen vervoer en nachtarbeid voor vrouwen in de periode dat zij zwanger zijn, kunnen extra problemen meebrengen.

Voor het overige hebben de voorwaarden nauwelijks iets met het opheffen van nadelen van nachtarbeid te maken.

De VVD die fel voor het opheffen van het verbod op nachtarbeid voor vrouwen is, blijft nog kritisch staan ten opzichte van het huidige Wetsontwerp.

(Voor nadere informatie: drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh, tel. 070-614911, tst. 2653.)

Informatica bevorderen in onderwijs

Tijdens het debat over Onderwijs en Informatietechnologie heeft de VVD gepleit voor een gestructureerde invoering van de informatica in alle sectoren van het onderwijs. Het gaat daarbij om meer dan de vervanging van de kroontjespen door de ballpoint. De computer-analfabeet mag niet het schrikbeeld van de toekomst zijn.

Er moet een goed onderscheid gemaakt worden tussen het gebruik van de computer in het onderwijs als instrument tot sturing en ondersteuning, de informatica als leerstofgebied met betrekking tot leren over informatica enerzijds en opleiding tot informatica-deskundige (systeemontwerper en systeembeheerder) anderzijds. Tijdens de behandeling diende de VVD met steun van de Partij van de

Arbeid een motie in om een steviger plaats in te ruimen in het experimentenbeleid voor het computergesteund onderwijs.

De individuele ontplooiing van de leerling wordt daarvoor bevorderd en de docent kan zijn tijd meer besteden aan pedagogische activiteiten. Dit kan de kansarme leerling ten goede komen, maar ook de uitzonderlijk begaafde leerling.

Bij de invoering van de informatica gaat het om leren over informatica, maar ook om basiskennis te verwerken, nodig voor de opleiding tot computerdeskundige en informatiespecialist. Het beroepsonderwijs zal in nauwe samenwerking moeten staan met het bedrijfsleven. De Nederlandse achterstand mag niet vergroot worden. Het beleid moet gericht zijn op het wegwerken van achterstanden ten gunste van de mogelijkheden van het bedrijfsleven. De opleiding van docenten behoeft alle aandacht.

Wat betreft de economische aspecten van de toepassing van (micro-)computers bij het onderwijs was het VVD-oordeel over de beleidsvoornemens minder positief. Hoewel de Minister van Economische Zaken wel een innovatieproject aankondigde dat gericht is op ontwerp, ontwikkeling en productie van voor het Nederlandse onderwijs geschikte apparatuur, werd de beleidsmatige onderbouwing en concrete invulling als onvoldoende ervaren.

De VVD diende een motie in waarin gevraagd wordt om het Innovatie-project ten spoedigste op te starten. De VVD-fractie is van mening dat een dergelijk nieuw toepassingsgebied voor kleine computersystemen veel aantrekkelijke mogelijkheden biedt voor het Nederlandse bedrijfsleven. De voorbeelden van toepassingen in landen als Frankrijk en Engeland onderstrepen dit.

(Nadere informatie: Mevr. M.J.H. den Ouden-Dekkers en drs.ir.ing. B.J.G. van der Kooy, tel. 070-614911, tst. 2283 en 2393.)

Informatie moet worden geautomatiseerd

Deze week heeft de Tweede Kamer de nota „Documentaire informatieverzorging in de rijksdienst” besproken. Het gaat hierbij om het gebruik van geautomatiseerde systemen voor informatie, die in documenten (brieven, rapporten, tijdschriften etc.) is vervat. Het probleem is, dat elk ministerie op zijn eigen houtje bezig is. Er is weinig sprake van samenwerking en coördinatie.

De VVD-Tweede Kamerfractie vindt het wenselijk, dat de informatie wordt geautomatiseerd, teneinde tot betere en snellere beleidsvoorbereiding en beter geïntegreerde beleidsadvisering te komen.

Helaas ontbreken in de nota de beleidsvoornemens van de regering. De VVD heeft erop aangedrongen, dat die beleidsvoornemens nu snel komen. Daarbij heeft de VVD erop gewezen, dat het primair een probleem van management en organisatie is.

Voorts zal er kwantitatief en kwalitatief voldoende personeel moeten zijn om de automatisering in te voeren. Dat zal echter anderzijds moeten leiden tot vermindering van het personeelsbestand op de ministeries zelf.

Met betrekking tot de technische aspecten moet ervoor worden gewaakt, dat er teveel verschillende systemen en verschillende apparatuur gebruikt gaan worden. Een centrale aanpak is in verband met coördinatie en afstemming gewenst.

Tenslotte acht de VVD het van belang, dat de systemen, daar waar mogelijk en wenselijk is, toegankelijk zijn voor particuliere organisaties en individuele burgers. Aan-

sluiting met VIDITEL moet worden overwogen.

Bovendien zou het parlement ook toegang tot de informatie moeten hebben teneinde haar werk beter te kunnen doen.

(Voor nadere informatie: de heer H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Regeling groot onderhoud en schilderwerk nu definitief rond

De afgelopen week dreigden opnieuw problemen rond het wetsvoorstel de kosten van groot onderhoud en het schilderwerk fiscaal aftrekbaar te maken.

Nadat het CDA zich maandenlang verzet had tegen uitbreiding van de regeling groot onderhoud met het schilderwerk, eiste het CDA plotseling een uitbreiding van de regeling, met name ten gunste van eigenaren van goedkopere woningen. Kosten: f 20 miljoen extra.

Het CDA voorstel hield in een koppeling van de drempel, waarboven de schilderskosten aftrekbaar zouden worden aan het zgn. huurwaardeforfait. In vergelijking met het kabinetsvoorstel betekende dit een beperkt voordeel voor eigenaren van woningen met een economische waarde van f 100.000,- en lager en een beperkt nadeel voor eigenaren van duurere woningen.

Voor de VVD-fractie kwam deze plotselinge CDA oprisping als een verrassing. Was het CDA immers niet maandenlang tegen een aftrekgeregeling voor het schilderwerk geweest? Anderzijds, het CDA voorstel was letterlijk uit het schriftelijk verslag van de VVD-fractie overgenomen.

Al maanden had de VVD-fractie gepleit voor een regeling, die ook voor eigenaren van eenvoudige woningen aantrekkelijk diende te zijn.

Kortom, verrassing over de door het CDA gevolgde procedure, maar blijdschap bij de VVD, dat het CDA het oorspronkelijke standpunt van de VVD had overgenomen.

Vandaar dat CDA en VVD gezamenlijk een amendement indienden teneinde de regeling voor het schilderwerk uit te breiden. Terecht wees minister Ruding van Financiën op het gat van f 20 miljoen dat het amendement in de schatkist zou slaan. Hij vroeg van de regeringsfracties hiervoor garanties dat het gat zou worden gedekt. Hiertoe hebben CDA en VVD zich verplicht.

Volgende week zal over het wetsvoorstel worden gestemd, maar moeilijkheden zijn niet meer te verwachten. Al met al een moeilijke bevalling, maar met het eindresultaat kan de VVD tevreden zijn.

(Voor nadere informatie: mr. F.H. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855, tst. 3116.)

Nicaragua en El Salvador

Ter bevestiging van een evenwichtige politiek in Midden-Amerika van de Nederlandse Regering heeft ons fractielid mevr. S. van Heemskerck Phillis-Duvekot een initiatief genomen door onderstaande motie in te dienen, die mede ondertekend werd door de heer De Boer (CDA).

De Kamer, gehoord de verklaring van de Regering over de ontwikkelingen van de mensenrechtensituatie en de staatkundige ontwikkelingen in Nicaragua en El Salvador, verzoekt de Regering, de naleving van mensenrechten in El Salvador en de ontwikkeling in Nicaragua naar een pluriform

democratisch bestel, waarin mensenrechten gegarandeerd worden, kritisch te blijven volgen; verzoekt de Regering, in de dialoog met Nicaragua over ontwikkelingssamenwerking en in de contacten met El Salvador de mensenrechtensituatie aan de orde te blijven stellen en de Kamer hiervan op de hoogte te houden,

en gaat over tot de orde van de dag.

(Voor nadere informatie: mevr. S. van Heemskerck Phillis-Duvekot, tel. 070-614911, tst. 2383.)

Mededelingen van het hoofdbestuur

De laatste exemplaren van de Informatiemap nu voor f 45,-

Op het algemeen secretariaat hebben wij nog een aantal exemplaren liggen van de Informatiemap.

Deze Informatiemap bevat veel achtergrondinformatie over de standpunten van de partij en de prof. mr. B.M. Teldersstichting-rapporten. Ook de Tweede Kamerfractie, de Eerste-Kamerfractie, de Vereniging van Staten- en Raadsleden en de ELD hebben bijdragen geleverd voor deze map.

Veel van onze leden maken er gebruik van bij het voorbereiden van lezingen.

Deze omvangrijke en geheel bijgewerkte Informatiemap kunt u nu bestellen door f 45,- over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage onder vermelding van: „Informatiemap”.

Openbare partijraadsvergadering,

te houden op zaterdag 10 september 1983 in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur.

Doel

Deze bijzondere partijraadsvergadering zal geheel gewijd zijn aan het vaststellen van de amendementen c.q. moties, die door de VVD zullen worden ingediend op het concept-verkiezingsprogramma van de ELD ten behoeve van de komende Europese verkiezingen (ingevolge mandaat van de 66ste algemene vergadering).

De Nederlandse versie*) van dit programma wordt aan de leden van de partijraad en aan de secretarissen van de commissies toegezonden met de mogelijkheid om concept-amendementen en moties in te dienen bij de algemeen secretaris vóór 22 augustus 1983.**)

Het hoofdbestuur dringt er bij de leden van de partijraad, die afgevaardigden zijn van hun kamercentrale, op aan zich met het bestuur van de desbetreffende kamercentrale in verbinding te stellen, ten einde de centrales een zo groot mogelijke inspraak te geven bij het opstellen van de concept-amendementen c.q. moties, zodat daarmee bereikt kan worden dat de partij in al haar geledingen zoveel mogelijk bij het geheel betrokken wordt.

In een artikel in Vrijheid en Democratie nr. 1287 van 21 juni 1983 geeft mr. H.R. Nord, o.a. in zijn kwaliteit van voorzitter van de commissie van de ELD die het concept heeft opgesteld, een beschouwing over de belangrijkste uitgangspunten in en de achtergronden van het programma.

Voorts zullen door de partijraad de leden van de VVD-delegatie naar het congres van de ELD op 8, 9 en 10 december a.s. te München worden aangewezen. De leden van de partijraad ontvangen daartoe zo spoedig mogelijk een voorstel van het hoofdbestuur.

De leden van de partijraad zijn gerechtigd kandidaten te stellen. De namen van deze kandidaten dienen eveneens vóór 22 augustus 1983 in het bezit van de algemeen secretaris te zijn.

AGENDA (aanvang 10.00 uur):

1. Opening door de voorzitter.
2. Behandeling en besluitvorming inzake amendementen c.q. moties, hoofdstuksgewijs.
3. Benoeming leden VVD-delegatie naar ELD-congres te München.
4. Sluiting.

J. Kamminga, voorzitter.

W.J.A. van den Berg, algemeen secretaris.

*) De aandacht wordt erop gevestigd dat dit programma voor een ieder beschikbaar is door overmaking van een bedrag van f 6,50 op postgirorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „ELD-programma”. Tevens wordt aandacht gevraagd voor de brochure „Liberale en Europa” (onontbeerlijk in verband met de kandidaatstelling ten behoeve van het Europese Parlement). Deze brochure is verkrijgbaar door overmaking van f 2,50 op postgirorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Liberale en Europa”.

**) Ten behoeve van het indienen van de concept-amendementen c.q. moties zullen formulieren aan de leden van de partijraad en aan de secretarissen van de commissies worden toegezonden.

Partijraadsvergadering,

te houden op zaterdag 24 september 1983 in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur.
Deze traditionele partijraadsvergadering zal geheel gewijfd zijn aan Troonrede en Miljoenennota.

Besloten gedeelte:

Van 10.00 – 12.30 uur wordt door daarin geïnteresseerde leden van de partijraad, verdeeld over zes discussiegroepen, van gedachten gewisseld over Troonrede en Miljoenennota. De onderwerpen van de discussiegroepen lopen parallel aan de werkgebieden van de koepelcommissies. De leden van het hoofdbestuur die als contactpersoon functioneren tussen de koepelcommissies en het hoofdbestuur treden op als voorzitter van de discussiegroepen. De adviserende leden van de koepelcommissies is gevraagd zich bij de desbetreffende discussiegroep aan te sluiten.

In de middag wordt een rapportage uitgebracht. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de leden van de partijraad, die aan de groepsdiscussie willen deelnemen, vanaf het begin daarbij aanwezig zijn.

Openbaar gedeelte:

Om 14.00 uur wordt het openbare gedeelte van deze partijraadsvergadering geopend door de voorzitter, gevolgd door een redevoering van de heer Nijpels.

Samengevat luidt het programma:

- 10.00-12.30 uur: groepsdiscussie
- 12.30-14.00 uur: lunch
- 14.00-14.30 uur: opening door de voorzitter, gevolgd door een redevoering van de heer Nijpels
- 14.30-15.00 uur: rapportage uit de discussiegroepen
- 15.00-16.00 uur: reacties op de rapporten uit de discussiegroepen, gevolgd door plenaire discussie
- 16.00-16.15 uur: sluiting door de voorzitter.

J. Kamminga, voorzitter

W.J.A. van den Berg, algemeen secretaris

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,

Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Tijdelijke verlaging kinderbijslag

Eerder dit jaar is besloten de kinderbijslag voor in het buitenland wonende kinderen niet te beperken en het ingaan van andere bezuinigingen te verschuiven van 1 januari 1983 naar 1 april.

Dit betekent, dat voor dit jaar nog zo'n 50 miljoen aan bezuinigingen moet worden gezocht in de sfeer van de kinderbijslag.

De Regering stelde voor dit bedrag te zoeken in een achterwege laten van een prijscompensatie bij de bedragen voor het eerste en het tweede kind (de compensatie werd eerst geschat op 1,08%) en een verlaging van alle kinderbijslagbedragen met 0,5%.

De VVD-fractie zet hier echter vragen bij. Eigenlijk wil de VVD, aldus woordvoerder R. L. O. Linschoten, geen blijvende verlaging van de kinderbijslagen; de bezuinigingen zouden eerst gezocht moeten worden in het toch beperken van de kinderbijslag voor in het buitenland wonende kinderen. Bij de hoogte van die bijslagen zou het peil van de kosten van levensonderhoud doorslaggevend moeten zijn in het land, waar het kind woont: het zogenaamde „woonland-principe”.

De invoering van dit beginsel is dit jaar weliswaar van de baan, maar dat mag geen afstel betekenen. Daarom heeft de VVD bij amendement voorgesteld om de verlaging van de kinderbijslag maar voor één jaar te laten gelden.

Het is de bedoeling, dat de werkelijke som aan bezuinigingen op de kinderbijslagen dit jaar 50 miljoen zal zijn. Nu de prijsstijging meevalt, zou er in theorie een compensatie van 0,44% nodig zijn en niet van 1,08%. Het is nodig dit goed te maken door de algemene verlaging van de kinderbijslag niet 0,5% maar 1% te doen zijn.

Deze rekenmethode riep bij woordvoerder R. L. O. Linschoten vragen op:

„Indien de ontwikkeling van het prijsindexcijfer meevalt, wil dat toch niet zeggen, dat er minder aan bezuinigingen wordt gerealiseerd. Het betekent mijns inziens alleen, dat de Staatssecretaris een deel van zijn bezuiniging al automatisch heeft binnengekregen. Hij behoeft namelijk minder aan prijsstijgingen te compenseren. Met andere woorden, met een geringer inleverpercentage wordt eenzelfde bezuiniging gerealiseerd ten opzichte van de geplande uitgavenstijging. Dat de in eerste instantie in het wetontwerp voorgestelde maatregelen te weinig aan ombuigingen realiseren, kan ik mij voorstellen, maar de onderbouwing daarvan kan mijns inziens niet zitten in de ontwikkeling van het prijsindexcijfer.”

Ondanks dit gaat de VVD-fractie akkoord met een korting van één procent van alle bedragen, maar daarbij wordt ook een poging gedaan die korting maar één jaar te laten gelden en daarna opnieuw het „woonlandprincipe” voor te stellen.

(Voor nadere informatie: R. L. O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Duidelijkheid over drugsbeleid

Op maandag 13 juni meldde het televisie-journaal dat de VVD-fractie zich positief heeft uitgesproken over: gratis verstrekking van heroïne aan 1200 verslaafden in Amsterdam.

De zaak ligt in feite echter anders.

De VVD-fractie heeft niet bij voorbaat haar veto willen uitspreken over duidelijke signalen vanuit de drug-hulpverlening. In het totale drugbeleid vervult de hulpverlening (met name bij de lokale overheden gelegd) een spilfunctie. De hulpverlening bepaalt o.a. de kans van slagen van het totale beleid. Druggebruik ontstaat niet alleen vaak vanuit bepaalde omstandigheden, het dwingt ook meestal tot een bepaald leefpatroon. Om zich te handhaven en om aan geld te komen voor een dagelijkse portie hard-drugs zullen de meeste gebruikers tot crimineel gedrag komen. Prostitutie, dealen en diefstal zijn dan de middelen om aan geld te komen. Daarnaast zal de gebruiker allerlei bij-verschijnselen ondervinden zoals: verloederding, onhygiënische toestanden, onjuiste dosering en negatieve bij-effecten door versneden middelen.

Juist het bijkomend gedragspatroon en de bij-effecten werken zeer negatief op de samenleving en maken het voor de gebruiker zelf onmogelijk te „resocialiseren”.

Vanuit de hulpverlening wordt daarom gezocht naar een programma waardoor liefst alle druggebruikers worden bereikt en dat de negatieve effecten van het gebruik neutraliseert.

Onder bepaalde voorwaarden en in bepaalde gevallen zou het daarom ook mogelijk kunnen zijn dat de hulpverlening tot verstrekking van heroïne aan de bepaalde gebruiker zou willen overgaan. De VVD-fractie heeft in die zin geen enkel medisch middel bij voorbaat willen uitsluiten, maar een voorkeur uitgesproken voor Methadon.

Bij sommigen is het misverstand ontstaan, als zou de VVD-fractie een voorstander zijn van het vrijgeven van hard-drugs. Zo'n legalisatie zou betekenen, dat de hard-drugs bij de drogist op de hoek verkrijgbaar zouden zijn. Daar zijn wij tegen!

Verstrekking van hard-drugs in het kader van geregleerde hulpverlening is echter een andere zaak.

T.a.v. de opsporing en handel van hard-drugs heeft de VVD-fractie de volgende aanbevelingen gedaan:

- aan in Nederland vervolgd buitenlandse drughandelaars zou een bijkomende straf moeten kunnen worden opgelegd waardoor zij, na het einde van hun straf, voor een maximum aantal jaren in ons land ongewenst worden verklaard;
- de mogelijkheden om de vervolging van misdrijven, die in Nederland zijn gepleegd over te dragen aan de autoriteiten van het land van de nationaliteit van de verdachte, zouden verruimd moeten worden, zodat de verdachte in zijn eigen land de straf moet ondergaan;
- de uitleveringsverdragen en verdragen tot verlening van wederzijdse hulp m.b.t. drughandelaren en drugsmokke-laars zullen herzien en uitgebreid moeten worden, om zuigkracht te voorkomen;

- een versterkte controle aan de grenzen en op nationale luchthavens (en ook langs de zee kust);
- het bezit van een minimale hoeveelheid hard-drugs voor eigen gebruik niet langer te beschouwen als een misdrijf maar als een overtreding.

(Voor nadere informatie: A. Lucassen-Stautterer, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Chartertarieven Antillen moeten omlaag

Tijdens het deze week gehouden debat over de KLM-luchtvaarttarieven naar het Antilliaanse deel van ons Koninkrijk heeft de VVD-fractie samen met CDA, PvdA en D'66 gepleit voor het weer invoeren van speciale chartervluchten naar de Ned. Antillen. Het chartervervoer tegen verlaagd tarief stelde veel, tijdelijk in ons land verblijvende Antillianen in de gelegenheid regelmatig naar hun geboorteland terug te keren, waardoor de directe relatie met familie en vrienden in stand gehouden kon worden. Nu deze mogelijkheid vanaf 1 februari j.l. is komen te vervallen gelden uitsluitend de „normale” KLM-tarieven, die – blijkens een inventariserend rapport van de Kamer van Koophandel en Nijverheid van Curaçao – tot de hoogste tarieven naar het Caraïbisch gebied behoren. (Ter vergelijking: British Airways naar Port of Spain f 1262, Air France naar Guadeloupe en Martinique f 1510, KLM naar Curaçao f 1923).

Mevrouw E. Terpstra benadrukte tijdens het debat dat het weer invoeren van chartervluchten tegen een aantrekkelijker prijs, gekoppeld aan een hotelarrangement voor niet-Antillianen tevens een positieve stimulans zou kunnen betekenen voor het toerisme, een van de peilers van de (zwakke) Antilliaanse economie. De Antilliaanse overheid probeert sinds enige tijd in andere landen van Europa toeristen te interesseren voor een zonnig verblijf op de eilanden. In het verleden leden pogingen daartoe nogal eens schipbreuk, omdat de KLM vanuit haar monopoliepositie bezwaren maakte tegen chartervluchten van andere luchtvaartmaatschappijen. Dit omdat werd gevreesd dat goedkopere vluchten uit bijv. Frankrijk, Duitsland of Luxemburg een aanzuigende werking had op Nederlandse passagiers. Bij vergelijkbare, concurrerende KLM tarieven zou dit gevaar afgewend kunnen worden. Sterker nog, zou ook de KLM kunnen profiteren van een „Europese” toeristenstroom.

„Goedkopere (charter)vluchten en speciale tariefvluchten tussen Nederland en de Nederlandse Antillen zijn derhalve in het belang van zowel de Antillen als de KLM zelf,” aldus de VVD-woordvoerdster, die eraan toevoegde dat het toch eigenlijk merkwaardig is dat men vanuit Nederland goedkoper kan vliegen naar Australië, het Verre Oosten of Chicago dan naar ons eigen overzees gebiedsdeel.

Voor nadere informatie: mevr. E. Terpstra, tel. 070-614911, tst. 2118.)

Bevriezing minimumloon en uitkeringen: „Pleidooi voor ontkoppeling”

De voorgenomen bevriezing van de minimumlonen en de sociale uitkeringen per 1 juli heeft de steun van de VVD-fractie.

De vergroting van het financieringstekort en de algemene economische situatie maken deze maatregel onontkoombaar.

Bij gelegenheid van de behandeling in de Tweede Kamer van het desbetreffende regeringsvoorstel wees

woordvoerder R.L.O. Linschoten erop, dat wanneer er een officiële ontkoppeling van de uitkeringen aan het minimumloon wordt aanvaard, bij de noodzakelijke bezuinigingen in de sfeer van de sociale zekerheid niet steeds het minimumloon ook de dupe hoeft te worden.

Door de koppeling aan de uitkeringen hebben de minimumlonen de afgelopen tijd 3% verloren op de gemiddelde CAO-lonen.

De VVD-woordvoerder noemde de minimumloners „zo langzamerhand de gegijzelden van de uitkeringsgerechtigden”.

De redenen, die nopen tot bezuinigingen op de uitkeringen, hebben in principe weinig te maken met de hoogte van het minimumloon; het minimumloon zou zich zelfstandig moeten kunnen bewegen.

Het gaat bij het minimumloon immers om mensen, die een arbeidsprestatie leveren voor hun inkomen. Dat rechtvaardigt een verschillende behandeling van minimumloon en uitkeringen.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Wijziging regeling Provinciefonds

In de Tweede Kamer is afgelopen week een belangrijk wetsontwerp aan de orde geweest tot wijziging van de regeling van het Provinciefonds. Via het Provinciefonds wordt een aanzienlijk deel van de voor de Provincies bestemde rijksmiddelen verdeeld.

De gehanteerde systematiek bleek niet meer flexibel genoeg te zijn en te leiden tot „bevoordeling” van een aantal Provincies ten koste van andere.

Om tot een nieuwe systematiek te komen werd door het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven een onderzoek ingesteld naar „de ontwikkelingen van het provinciale takenpakket”, dat tot het wetsontwerp heeft geleid.

Op zichzelf hield het wetsontwerp een verbeterde verdelingssystematiek in, maar het leidde daarnaast ook tot aanzienlijke verschuivingen.

De VVD-fractie achtte deze verschuivingen te fors en bestreed bij monde van woordvoerder mr. H.Th.M. Lauxtermann de opvatting van de Regering, dat de voorgestelde verdelingssystematiek automatisch zou voortvloeien uit het gepleegde onderzoek.

Daarbij was immers gebleken, dat 21% van de provinciale uitgaven „onverklaard” bleven. De verdeling van die 21% was derhalve een subjectief-bestuurlijke zaak gebleken.

Onder druk (mede) van de VVD is de Regering in twee nota's van wijziging tegemoetgekomen aan twee belangrijke wensen: verlenging van de overgangstermijnen van vier naar tien jaar en bijstelling van de verdeelsleutels waardoor al te grote verschuivingen in redelijke mate worden afgezwakt.

Te zijner tijd volgt nog de intrekking van de Wet Uitkering Wegen en de overheveling van de middelen voor wegenaanleg naar het Provinciefonds.

(Voor nadere informatie, mr. H.Th.M. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)

Wet voorkoming verontreiniging door schepen

De wet is de nationale uitvoering van het internationaal verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen, kortweg het MARPOL 73/78.

Het is uiteraard een zeer goede zaak, dat er na vele jaren onderhandelen nu een verdrag tot stand is gekomen dat verontreinigingsproblemen zoals olielozingen op zee tegen moet gaan. Toch zijn er nog wel enkele haken en ogen aan. Immers, het verdrag reikt erg ver, en met name in de Derde Wereld zal het wel nog een tijd duren voor men aan alle bepalingen zal kunnen voldoen. Dat zal nog sterker worden wanneer de diverse bijlagen van het verdrag gefaseerd in werking gaan treden. Om niet in de problemen te komen bij overtredingen zal, bijvoorbeeld onder bepaalde omstandigheden, geen al te star vervolgingsbeleid moeten worden uitgeoefend, gezagsvoerders zullen door overmacht wel eens tot overtredingen komen. De controle dient echter wel zeer strikt te zijn, om moedwillig overtreden tijdig te onderkennen. Ook in Nederland zal het overigens nog wel enige tijd duren voor men in alle havens havenontvanginstallaties heeft.

Een andere moeilijkheid is het gegeven, dat inspecties en controles aan boord tot vertragingen zullen kunnen leiden. En dat betekent economisch verlies. Ook hierbij moet dus met grote zorgvuldigheid worden gewerkt door de overheid. Merkwaardig is wel, dat geen compensatieclausule is ingebouwd, zoals wel voor de Meetbrievenwet is gedaan. Men heeft er echter het volste vertrouwen in, dat via een algemene regel in het Burgerlijk Wetboek er voldoende afdekking is.

Er zal zeer voor gewaakt moeten worden, dat de nationale wetgevingen met elkaar in de pas lopen. Vooral wanneer niet in alle landen ook vissersschepen eronder vallen zal hier een concurrentievervalsend element optreden. Ook onze eigen buurstaten en mede-lidstaten in de Europese Gemeenschap moeten we in de gaten houden, er is al veel dat daar verschillend is.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

Wijziging van de Wet op de Kamers van Koophandel

In Nederland zijn 35 Kamers van Koophandel en Fabrieken. Zij hebben tot taak de bevordering van de economische belangen van handel, industrie, ambacht en dienstverlening. Na deze wijziging zullen meer werknemers zitting krijgen in de K.v.K.

Het aantal leden van een kamer, voortkomende uit de kring der ondernemers op het gebied van het Midden- en Kleinbedrijf, uit de kring der overige ondernemers en uit de kring der werknemers, bedraagt telkens een derde van het totale ledenaantal. Het aantal leden van een kamer bedraagt ten hoogste 60.

Bij het debat waren er twee zaken die als een rode draad door de discussies liepen.

De benoemende organisaties was de eerste kwestie. De VVD-fractie koos voor een benoeming door regionale organisaties en niet door de centrale organisaties. De VVD volgde hierbij het advies van de SER en de Raad van State.

Gezien het regionale karakter van een K.v.K. is de VVD van oordeel, dat slechts regionale of plaatselijke organisaties voor benoeming in aanmerking komen.

In de praktijk is gebleken dat het regionale organisatieveld voldoende is ontwikkeld om deze organisaties het benoemingsrecht te geven. Op deze wijze zullen de Kamers van Koophandel door het bedrijfsleven als eigen regionale organen worden gezien.

Een tweede knelpunt vormde de vraag of een Kamer van Koophandel extra heffingen kan opleggen om organen en instituten ten behoeve van het bedrijfsleven te financieren. De VVD heeft zich daar fel tegen verzet. De K.v.K. is geen incassokantoor voor andere organen. Bovendien is het voor het bedrijfsleven op 'n dergelijke manier niet te overzien waarvoor men via de heffing van de Kamer van Koophandel voor betaalt.

(Voor nadere informatie: A.A.M.E. van Erp, tel.: 070-614911, tst. 2535.)

Samenhangend beleid voor gehandicapten

De VVD-fractie is voorstander van een „inclusief beleid“, dus een gehandicaptenbeleid dat de voorwaarden schept waaronder de gehandicapte als ieder ander in onze samenleving kan functioneren. De gehandicapten hebben vele uiteenlopende belangen maar een samenhangend beleid is nog steeds niet tot stand gebracht. Beperkingen in de collectieve uitgaven en noodzakelijke ombuigingen zullen de ontwikkeling van het beleid niet gemakkelijker maken, maar essentiële zaken dienen behouden te blijven en de bijzondere positie van de jonge gehandicapten vereist extra aandacht (ze hebben nog een lange toekomst voor de boeg). De VVD-fractie mist in het huidige beleid vooral de daad en is daarom voorstander van het plan om een proefgebied aan te wijzen waarin het hele beleid in de praktijk kan worden getoetst. De uitvoering moet zo dicht mogelijk bij de gehandicapte plaatsvinden. Decentralisatie speelt daarbij een grote rol maar is nog steeds theorie.

Daarom heeft de VVD-fractie gevraagd alvast de provincies bij de ontwikkeling te betrekken. Tevens pleit de VVD-fractie voor „zorg op maat“: de voorzieningen moeten zoveel mogelijk op de individuele gehandicapte worden aangepast. Gewezen is op de overbodige wirwar van regelingen die er bestaat. Zo zijn er 48 regelingen die uitgaan van 10 verschillende ministeries die uitgevoerd worden door vele instanties. De VVD-fractie heeft daarom gepleit voor een eenvoudiger systeem, waardoor niet alleen de kosten aanzienlijk worden beperkt maar ook de situatie van de gehandicapten wordt verbeterd. Veel kritiek had de fractie daarom ook op de ambtelijke betutteling en de lange procedures en wachttijden.

Naast vele andere praktische punten heeft de VVD-fractie ook het belang onderstreept dat gehandicapten zo min mogelijk worden verpleegd in inrichtingen en instellingen maar zolang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven.

(Voor nadere informatie: A. Lucassen-Staутtener, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Geen belemmeringen voor Zuid-Afrikaanse motorcoureurs

De VVD-leden drs. F.W. Weisglas, mr. J.G.C. Wiebenga, G.W. Keja en L.M. de Beer hebben vragen gesteld aan de Ministers van Buitenlandse Zaken, Justitie,

Verkeer en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Welzijn, Cultuur en Volksgezondheid:

Is het waar dat de Regering aan de Zuid-Afrikaanse motorcoureur Allen North verboden heeft deel te nemen aan de onlangs gehouden internationale wegraces in Raalte, ondanks het feit dat betrokkenene een geldig visum voor Nederland bezat?

Zo ja op welke gronden heeft de Regering dit besluit genomen?

Acht de Regering dergelijke acties ten aanzien van Zuid-Afrikaanse sportlieden zinvol in het kader van een doelmatig beleid, gericht op beëindiging van het apartheidsbeleid van de Regering van Zuid-Afrika?

Wil de Regering toezeggen geen belemmeringen in de weg te leggen voor Zuid-Afrikaanse motorcoureurs die deel wensen te nemen aan de komende TT-races te Assen?

(Voor nadere informatie: drs. F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2994.)

Motie Nicaragua en El Salvador aangenomen

Dinsdag 14 juni heeft de Tweede Kamer de motie van VVD-fractielid mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot en CDA-fractielid J. de Boer aangenomen. In deze motie wordt de Regering verzocht in **beide** landen de mensenrechtensituaties kritisch te blijven volgen en in de dialoog met Nicaragua en in contacten met El Salvador aan de orde te blijven stellen.

De tekst van de motie vindt u in de vorige VVD-Expresse.

Mededelingen van het hoofdbestuur

De laatste exemplaren van de Informatiemap nu voor f 45,-

Op het algemeen secretariaat hebben wij nog een aantal exemplaren liggen van de Informatiemap.

Deze Informatiemap bevat veel achtergrondinformatie over de standpunten van de partij en de prof. mr. B.M. Teldersstichting-rapporten. Ook de Tweede Kamerfractie, de Eerste-Kamerfractie, de Vereniging van Staten- en Raadsleden en de ELD hebben bijdragen geleverd voor deze map.

Veel van onze leden maken er gebruik van bij het voorbereiden van lezingen.

Deze omvangrijke en geheel bijgewerkte Informatiemap kunt u nu bestellen door f 45,- over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage onder vermelding van: „Informatiemap”.

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

Versijnt wekelijks met uitzondering van de recesperiodes van de Tweede-Kamerfractie.
Uitgave van de Haya van Somerenstichting onder de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur van de VVD.
De inhoudelijke verantwoordelijkheid berust bij de Tweede-Kamerfractie van de VVD.

24 juni 1983, nummer 8

EXPRESSE

redactie: drs. G. Ch. O. Boosman, drs. L. M. L. H. A. Hermans, J. J. Metz redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA s-Gravenhage, tel. 070-614911;
organisatie: J. N. J. van den Broek; abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA s-Gravenhage;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Zuid-Afrika debat

Het debat over Zuid-Afrika vond plaats naar aanleiding van een notitie van de Regering over dat onderwerp. Belangrijkste punt in de discussie was de vraag welke eenzijdige economische maatregelen Nederland naar Zuid-Afrika zou moeten treffen. In het Regeerakkoord van CDA en VVD staat daarover dat dergelijke maatregelen (gedacht wordt aan een olieboycot, een invoerverbod van Zuid-Afrikaanse kolen en een investeringsverbod) niet worden uitgesloten, maar moeten worden getoetst op hun internationaal-juridische mogelijkheid en op hun gevolgen voor de Nederlandse economie.

VVD-woordvoerder drs. F. W. Weisglas zei dat de VVD uiteraard het apartheidsbeleid van de Regering van Zuid-Afrika verafschuwt en veroordeelt. „De politiek van apartheid, deze ontkenning van de fundamentele gelijkwaardigheid van de mens, staat haaks op de principes van liberalisme en democratie die bepalend zijn voor het denken en doen van de VVD”. Hij ondersteunde de mening van de Regering, dat de situatie in Zuid-Afrika de afgelopen jaren niet is verbeterd en dat zaken als het thuislandenbeleid, de huwelijkswetgeving en het weer opduiken van de kleine apartheid in strijd zijn met de fundamentele rechten van de mens.

Hij zei vervolgens dat Nederland doelmatige en effectieve middelen moet inzetten om te trachten een bijdrage te leveren aan de beëindiging van het apartheidsbeleid in Zuid-Afrika. Eenzijdige economische sancties van Nederland behoren niet tot dat soort middelen. Daarom is de VVD, ook als het juridisch wel mogelijk zou zijn dergelijke sancties in te stellen, daarvan geen voorstander. In de eerste plaats, omdat wij er van overtuigd zijn dat eenzijdige sancties van Nederland geen enkele invloed zullen hebben op een verandering ten goede in Zuid-Afrika. Economisch zullen zij dat land niet schaden en politiek zullen zij de Zuid-Afrikaanse Regering niet ten goede beïnvloeden. Wat dan overblijft is een loos politiek gebaar dat eerder averechts dan constructief zal werken, omdat een dergelijke aanzet tot isolering van Zuid-Afrika slechts verhardend zal werken en Zuid-Afrika verder de oren zal doen sluiten voor kritische geluiden uit Nederland.

In de tweede plaats is de VVD tegen eenzijdige sancties, omdat deze grote nadelige economische gevolgen voor Nederland zullen hebben. In de eerste plaats omdat een dergelijk geïsoleerd optreden onze positie als belangrijke en betrouwbare handelspartner in de wereld zal aantasten en omdat het ondernemingsklimaat in Nederland er negatief door zal worden beïnvloed. En verder omdat onder meer de Rotterdamse haven er onder zal lijden en omdat de Nederlandse zeescheepvaart naar en via Zuid-Afrika grote nadelige gevolgen zou ondervinden van het instellen van eenzijdige sancties, onder meer omdat Nederlandse schepen niet langer in Zuid-Afrika zouden kunnen bunkeren: alleen al in de zeescheepvaart is sprake van een jaaromzet van 400 miljoen gulden en van werkgelegenheid voor 1300 mensen.

Tegen een verbod van Nederlandse investeringen in

Zuid-Afrika is de VVD niet alleen om bovengenoemde redenen, maar ook omdat juist door buitenlandse investeringen in dat land een verbetering tot stand kan worden gebracht in de sociaal-economische omstandigheden van de zwarte werknemers. Ook om die reden zou een investeringsverbod averechts werken.

Tenslotte zei drs. F. W. Weisglas dat de VVD voorstander is van voortgezette ontwikkelingssamenwerking met de buurlanden van Zuid-Afrika, om aldus bij te dragen aan een vermindering van de economische afhankelijkheid van die landen van Zuid-Afrika. Ook is de VVD voorstander van humanitaire steun aan de slachtoffers van het apartheidsregime. Deze steun zou ook in de thuislanden gegeven moeten worden, onder meer via de gematigde beweging van zwarten van Buthelesi.

Centraal in het kamerdebat stond een motie van de CDA-er mr. J. N. Scholten, waarin onder meer werd gevraagd om over te gaan tot een wettelijk investeringsverbod in Zuid-Afrika. In het licht van het bovenstaande was de VVD daar uiteraard tegen, maar Minister mr. H. van den Broek legde de motie op een zodanige wijze uit dat er van de bedoelingen van mr. J. N. Scholten weinig overbleef. Vooral vanwege een aantal andere punten in de motie stemde de VVD toch tegen, maar met steun van de PvdA werd hij toch aangenomen. Maar Minister mr. H. van den Broek maakte duidelijk dat de Regering niet verder wilde gaan dan een gesprek te openen met werkgevers en werknemers om te bezien of er een wet zou kunnen komen die de Regering een mogelijkheid geeft om te toetsen of investeringen in Zuid-Afrika ten goede komen aan de sociaal-economische emancipatie van de zwarte bevolking. Van een investeringsverbod is in de ogen van mr. H. van den Broek dus geen sprake meer, terwijl ook een olieboycot en een koleninvoerverbod op de lange baan zijn geschoven. Drs. F. W. Weisglas maakte duidelijk dat wat de VVD betreft dit uitstel afstel mocht worden.

(Voor nadere informatie: drs. F. W. Weisglas, tel.: 070-614911, tst 3112.)

Aan de abonnees van de VVD-Expresse

De VVD-Expresse zal in de periode van 1 juli t/m 31 augustus niet uitkomen.

In die periode is de Tweede-Kamerfractie van de VVD op zomerreces.

Op 30 juni verschijnt het laatste nummer voor het reces, op 1 september gaan wij weer door.

Geen verdere uitbreiding van Middenschool-experimenten

De VVD is nooit een voorstander geweest van de Middenschool. De Tweede Kamerfractie heeft daarom sinds een aantal jaren het standpunt ingenomen dat, mocht de Middenschool er moeten komen, een dergelijk schooltype alleen naast de bestaande schoolsoorten zich mag ontwikkelen: een meersporig stelsel van Voortgezet Onderwijs dus.

Mede om die reden is in het regeerakkoord CDA-VVD overeengekomen dat zowel gewerkt zou gaan worden aan de verbetering van het huidige Voortgezet Onderwijs als voortgegaan zou worden met de discussie over de nota's Voortgezet Basisonderwijs en Tweede Fase Vervolgonderwijs. Na afronding van deze discussies, zo zegt het regeerakkoord, zal er mede aan de hand van de uit die discussie te trekken conclusie een wetsvoorstel worden ingediend ter regeling en bekostiging van de experimenten en projecten. Een definitieve beslissing over de invoering van de Middenschool zal in deze kabinetsperiode niet worden genomen.

Dit betekent voor de VVD-fractie dat er ook geen beslissingen mogen worden genomen, die de besluitvorming over de invoering van de Middenschool dichterbij brengt dan wel zal vergemakkelijken. Daarom geen projectenbeleid, dat alleen gericht is op Middenschoolonderwijs; daarom geen reorganisatie van het departement die uitgaat van de toekomstige invoering van de Middenschool. Bovendien een experimentenbeleid dat recht doet aan de ware betekenis van het woord „experiment”: iets (in dit geval een nieuwe onderwijsvorm) op beperkte schaal uitproberen om te bezien of het kans van slagen heeft i.c. de Nederlandse kinderen: begaafde en minder begaafde – betere onderwijsmogelijkheden biedt.

Om die reden wil de VVD-fractie geen verdere uitbreiding van het aantal experimenten dan de huidige 14 en de onlangs toegezegde 10 nieuwe.

In totaal 24 experimenten is genoeg, mede gelet op het uitgekomen rapport van de inspectie over de Middenschool-experimenten, dat veel vragen en kritiek oproept. Het zenden van een zogenaamde „zomercirculaire” naar alle scholen die op een of andere wijze bij een project betrokken zijn om zich voor een experiment aan te melden wijst de VVD af.

De Tweede Kamerleden J. Franssen en A.J. Evenhuis hebben over bovengenoemde punten in de afgelopen tijd meerdere malen schriftelijke vragen ingediend en zullen de ontwikkelingen kritisch blijven volgen.

(Nadere informatie: J. Franssen, tel. 070-614911, tst. 2084.)

D'66 wil op Rijkspolitie bezuinigen

Bij de behandeling van de uitgebreide commissievergadering over het gevangeniswezen kwam D'66 op de valreep met een opmerkelijke motie.

Daarin werd er bij de Regering op aangedrongen in de komende begroting de post „materieel van de Rijkspolitie” zodanig te beperken, dat zes miljoen gulden vrijkomt dat besteed kan worden voor personeelsuitbreiding voor het gevangeniswezen. Het is onbegrijpelijk dat in deze tijd, waarin juist de politietaken zo verzaamd zijn, een dergelijke motie wordt ingediend. Indien toch uitbreiding komt voor de politie is het hoogst onverstandig om tegelijkertijd het materieel te beperken. Terecht heeft de Kamer dan ook met overgrote meerderheid deze D'66-motie verworpen.

(Voor nadere informatie: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119.)

VVD wil viersporige Willemsspoortunnel

Deze week heeft de Vaste Kamercommissie voor Verkeer en Waterstaat de nota van Minister Smit-Kroes over de Willemsspoorverbinding in Rotterdam besproken.

De huidige twee-sporige noord-zuid-verbinding door Rotterdam voert in die stad over bruggen, de Nieuwe Maas, de Koningshaven en over een viaduct door de binnenstad. De bruggen en het viaduct hebben hun tijd gehad en zijn dringend aan vervanging toe.

De Nederlandse Spoorwegen willen uitbreiding van het aantal sporen tot vier, omdat de huidige capaciteit nu al te kort schiet en voor de toekomst geen enkele uitbreiding van met name de frequentie van het treinverkeer toelaat. Bovendien hebben de Nederlandse Spoorwegen bezwaar tegen een beweegbare brug, omdat deze extra beperkingen oplegt ten aanzien van de capaciteit. Daarnaast levert een beweegbare brug voor zeeschepen altijd risico op voor aanvaringen.

De stroomopwaarts gelegen scheepswerven onder vinden eveneens al sinds jaar en dag ernstige hinder van de spoorbrug.

De gemeente Rotterdam tenslotte zou op begrijpelijke gronden verlost willen worden van het spoorviaduct dwars door de binnenstad.

De toenmalige Minister van Verkeer en Waterstaat heeft destijds (1979) dan ook besloten tot vervanging van de huidige tweesporige brug/viaduct constructie door een viersporige tunnel met een ondergronds station Blaak. Een en ander destijds met volledige instemming van de Tweede Kamer.

De huidige Minister, mevrouw Smit-Kroes, heeft kort geleden deze beslissing teruggedraaid e besloten alsnog een (nieuwe) tweesporige brug/viaduct oplossing aan te leggen.

Hiertegen is door de voltallige Vaste Kamercommissie voor Verkeer en Waterstaat storm gelopen in de op 22 juni gehouden uitgebreide commissievergadering.

Ook de VVD-fractie heeft bij monde van woordvoerder mr. H.Th.M. Lauxtermann laten weten dat zij wenst vast te houden aan de eerder genomen beslissing.

De VVD-woordvoerder heeft er in de commissievergadering op gewezen dat alle destijds gehanteerde argumenten voor een vier-sporige tunnel – hij herhaalde ze in een uitvoerig betoog – nog onverkort gelden.

Met begrip voor de moeilijke budgettaire situatie van het Rijk meent de VVD-fractie – mét alle andere fracties – dat niettemin vastgehouden moet worden aan de beste oplossing: de viersporige tunnel.

Het gaat immers om een infrastructureel werk midden in de stad voor de komende honderd jaar. Bovendien staat de VVD-fractie op het standpunt dat – mede met het oog op de werkgelegenheid – kapitaalwerken zoveel mogelijk buiten schot moeten blijven bij de noodzakelijke bezuinigingen.

De Vaste Kamercommissie heeft haar wens voor handhaving van het eerder genomen besluit neergelegd in een zogenoemde „Commissie-motie”, die uiteraard met algemene stemmen werd aanvaard. Een niet alledaags verschijnsel in de Tweede Kamer waar moties meestal politiek getint zijn en derhalve niet door een commissie worden ingediend maar namens één of meer fracties.

De Minister verdedigde haar beslissing met de al in haar nota neergelegde argumenten, die de Commissie niet

konden overtuigen. Zij zal te zijner tijd per brief aan de Kamer het oordeel van de Regering over de Commissie-motie mededelen.

(Voor nadere informatie: mr. H. Th. M. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)

Enorme stijging vervoerskosten buitengewoon onderwijs baart VVD zorgen

De kosten van het vervoer naar scholen voor Buitengewoon Onderwijs zijn de laatste jaren enorm gestegen: van 90 miljoen in 1978 tot waarschijnlijk 170 miljoen dit jaar. Deze kostenstijging is voor de Regering aanleiding geweest beperkingen in de vervoerskostenvergoeding aan te brengen.

De VVD-fractie heeft de Regering in dit streven van het begin af aan gesteund. Zij het dat de fractie van mening was en is dat door de beperking van de vergoeding geen enkel kind dat werkelijk aangepast vervoer nodig heeft daarvan uitgesloten zou worden. De fractie is mede tot dit standpunt gekomen door geluiden uit het land dat bezuinigingen op dit punt mogelijk zijn o.a. door een grotere efficiency.

Niettemin was de fractie van oordeel dat de voorgestelde beperkingen door de Regering te rigoreus waren en te weinig rekening hielden met het feit dat men aan de basis (lees: gemeenten) het beste zou kunnen beslissen of er aangepast vervoer nodig is en zo ja, in welke vorm. Om die reden wilde de VVD de rol van de toelatingscommissie tot het Buitengewoon Onderwijs versterken. Na verschillende discussies tussen Regering en Tweede Kamer zijn de volgende uitgangspunten door de Kamer aanvaard:

- Ouders hebben desgewenst recht op vergoeding van de aan het schoolbezoek verbonden vervoerskosten op basis van de kosten van openbaar vervoer indien de woning van de leerling verder dan 2 km verwijderd is van de dichtstbijzijnde school van de gewenste levensbeschouwing.
- Vergoeding van de kosten van begeleiding vindt, indien de leerling niet zelfstandig kan reizen, plaats, indien de ouders dit niet zelf kunnen verzorgen en indien de begeleiding ook niet door de klasse-assistent kan worden verricht.
- Aangepast vervoer wordt vergoed indien de handicap daartoe aanleiding geeft, indien de reistijd van huis naar school langer dan een uur duurt en indien de begeleiding bij gebruikmaking van openbaar vervoer tot ernstige problemen leidt in het gezin.

In tegenstelling tot de Regering wil de Kamer ook dat voor rijksvergoeding in aanmerking komen aangepast vervoer en begeleiding van vervoer voor leerlingen van 10 jaar en ouder.

Bovendien heeft de Kamer, op voorstel van de VVD-fractie, uitgesproken dat vóór 1 april 1984 onderzocht moet worden of een regeling kan worden ontworpen die de regeling van het vervoer geheel en al decentraliseert naar de gemeenten. De Regering is hiertoe bereid.

Een aantal wijzigingen in de huidige regeling zijn niet in overeenstemming met de huidige wet. Een wetswijziging moet nog door de Kamer worden behandeld. Dan zal de fractie opnieuw ijveren voor vergoeding van aangepast vervoer en begeleiding van kinderen van 10 jaar en ouder.

(Voor nadere informatie, J. Franssen, tel. 070-614911, tst. 2084.)

Wetsontwerp wijziging van de inkomstenbelasting „geruisloos” door de Kamer

Deze week is in de Tweede Kamer het wetsontwerp „geruisloze overdracht” zonder stemming aangenomen.

Het wetsontwerp betreft een wijziging van artikel 17 van de inkomstenbelasting en geeft een aantal wijzigingen van de voorwaarden bij de geruisloze overdracht van een onderneming door een ouder aan een of meer kinderen.

1. Verlaging van de leeftijdsgrens van 65 jaar naar 55 jaar.
2. Overdracht van een gedeelte van een onderneming.
3. Overdracht aan eigen of aangehuwde kinderen, pleegkinderen of kleinkinderen of hun echtgenoten wordt mogelijk gemaakt.

De VVD-fractie heeft tijdens de behandeling een motie ingediend, die de Regering uitnodigt voor het eind van 1983 een voorstel te doen tot verhoging van het bedrag van de liquidatievrijstelling en op deze vrijstelling een indexering toe te passen.

Liquidatievrijstelling ex artikel 8, lid d van de wet I.B., 64 is vanaf 1 januari 1977 ongewijzigd en bedraagt momenteel f 20.000,-.

(Voor nadere informatie: J. F. B. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549.)

Opheffing treindienst IJmuiden-Santpoort Noord

Minister mevr. drs. N. Smit-Kroes heeft de Tweede Kamer bij brief medegedeeld dat zij voornemens is het personenvervoer op dit traject te staken in verband met de grote exploitatiekortoren en het geringe aantal reizigers per dag (850).

Hoewel de VVD-fractie uiterste voorzichtigheid wil betrachten bij het opheffen van spoorlijnen, gezien het definitieve karakter, heeft mevr. A. Jorritsma-Lebbink tijdens een mondeling overleg met de Minister toch de instemming van de fractie verwoord. Met name omdat op dit zeer korte traject een goede parallelle busverbinding is, die overigens toch al veel meer passagiers trok dan de trein.

Over het goederenvervoer op dit traject zal na het reces een notitie van de Staatssecretaris verschijnen.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Jorritsma-Lebbink, tel. 070-614911, tst. 2492.)

Theorie-examen nieuwe stijl

Staatssecretaris drs. J. F. Scherpenhuizen heeft de Tweede Kamer een notitie gezonden over het theorie-examen nieuwe stijl dat per 1 januari 1984 ingevoerd wordt.

Waar gaat het om?

- a. Het examen krijgt een audio-visueel karakter zodat diegenen die verbaal minder getalenteerd zijn beter dan tot nu toe deel kunnen nemen en bovendien scheppen dia's de mogelijkheid „echtere” verkeerssituaties uit te beelden zodat het examen een sterkere voorspellende waarde krijgt.
- b. Het theorie-examen wordt losgekoppeld van het praktijk-examen. Deelneming aan het praktijkexamen kan na 1 januari 1984 alleen na het met goed gevolg afleggen van het theorie-examen.
- c. De geldigheidsduur van het theoretisch examen wordt

3 jaar en op den duur ligt het in de bedoeling om de leeftijdsgrens waarop dit examen kan worden gedaan gefaseerd tot 16 jaar te verlagen

De VVD-fractie heeft bij monde van mevr. A. Jorritsma-Lebbink tijdens een mondeling overleg haar instemming betuigd met de eerste twee punten. Bij het derde punt zijn kritische kanttekeningen geplaatst, met name of drie jaar niet erg lang is en of 16 jaar niet te jong is om zich in te kunnen leven in deelneming aan het verkeer als autobestuurder. Na aandringen van VVD-zijde heeft de Staatssecretaris toegezegd de uitwerking te doen plaatsvinden in overleg met een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers uit de autorij-schoolwereld.

Mede naar aanleiding van vragen onzerzijds heeft de Staatssecretaris nogmaals benadrukt, dat de theorieopleiding thuishoort bij de autorij scholen.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Jorritsma-Lebbink, tel. 070-614911, tst. 2492.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

----- ✂
Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 35,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE

PARTIJEN

Versijnt wekelijks met uitzondering van de recesperiodes van de Tweede Kamerfractie
Uitgave van de Haya van Somerenstichting onder de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur van de VVD.
De inhoudelijke verantwoordelijkheid berust bij de Tweede Kamerfractie van de VVD.

1 juli 1983, nummer 9

EXPRESSE

redactie: drs. G.Ch.O. Boosman, drs. L.M.L.H.A. Hermans, J.J. Metz; redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA s-Gravenhage, tel. 070-61 49 11;
organisatie: J.N.J. van den Broek; abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA s-Gravenhage,
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Lokatiekeuze kruisvluchtwapens

Samenvatting uit de rede van de woordvoerder A.J. Evenhuis

Met de aanwijzing van een lokatie voor de eventuele plaatsing van kruisvluchtwapens heeft de Regering een moedige beslissing genomen. Moedig, want al was er in het verleden overeengekomen een dergelijke beslissing te nemen, om op dit punt tot een daadwerkelijke aanwijzing over te gaan is een tweede. De Regering geeft met de brief aan de Kamer inhoud aan de mededeling van de Minister van Defensie op 15 december van het vorige jaar om eerst overleg met de Kamer te plegen alvorens in contact te treden met de provinciale en gemeentelijke instanties.

De Regering aanvaardt ook de consequentie van het later verschijnen van de Defensienota dan oorspronkelijk de bedoeling was door deze mededeling nu los te koppelen van het tijdstip van het uitbrengen daarvan. Blijkbaar was de bekendmaking eergisteren mogelijk gezien de stand van zaken in het overleg tussen Amerikaanse deskundigen en functionarissen van het Ministerie van Defensie over de elementen van een keus van een lokatie.

Met de aanwijzing van de lokatie markeert de Regering de eigen positie onmiskenbaar: het tijdstip voor een eventuele plaatsing van kruisvluchtwapens moet uitvoerbaar blijven. Daarmee blijft men terecht in de pas lopen met de bondgenootschappelijke procedure-afspraken.

De lokatiekeuze laat de daadwerkelijke plaatsing van de kruisvluchtwapens nog open. De Regering laat dit afhangen van de uitkomsten van de wapenbeheersingsonderhandelingen in Genève. Die werkwijze wordt terecht gevolgd, gelet op het dubbelbesluit. De VVD-fractie onderschrijft de mening van de Minister, dat deze beslissing passend is om maximale kansen te scheppen voor het bereiken van succes bij de bedoelde onderhandelingen. Dat succes is noodzakelijk.

Echter, hoezeer men ook mag hopen op succes, uitzicht daarop is er nu nog niet en dat is teleurstellend. Voor de Sovjet-Unie lijken er ook weinig redenen aanwezig te zijn om haast te maken. Men is daar in 1976 met de plaatsing van middellange-afstandsraketten begonnen en thans staat een groot aantal op West-Europa gericht. Gelet op de krachtsverhoudingen tussen Oost en West en de politieke omstan-

digheden in West-Europa bestond er toen geen reden voor de Sovjet-Unie om tot plaatsing over te gaan. Men had destijds al voor onderhandelingen kunnen kiezen. Wij leefden immers in de tijd van een met nadruk gevoerde ontspanningspolitiek. Het initiatief tot die onderhandelingen was een onderdeel van het dubbelbesluit, genomen in 1979, aan Westerse zijde. Dit besluit was blijkbaar nodig om wel tot onderhandelingen te komen.

Sindsdien zijn er suggesties tot een wezenlijke reductie van Westerse zijde gekomen, bijvoorbeeld de nuloptie en de interimoplossing. Het Westen was en is de vragende partij gebleven. De plaatsing van de Sovjet middellange-afstandsraketten is intussen gestaag doorgegaan. Waarom eigenlijk? Om de goede wil te laten blijken, had men daar toch ten minste een aantal vertrouwenswekkende maatregelen kunnen treffen? Het Sovjet-argument van de Westerse dreiging is niet voldoende, wij weten beter. De Sovjet-politiek en -diplomatie zijn erop gericht, Noord-Amerika en West-Europa in het Atlantische gebied uit elkaar te spelen.

De lokatiekeuze van het kabinet levert een bijdrage aan een goede gang van zaken bij de onderhandelingen in Genève. Hiermee wordt immers een signaal gegeven in verschillende richtingen; er blijkt uit dat de daadwerkelijke plaatsing van de kruisvluchtwapens in Europa binnenkort aan de orde is. **In de eerste plaats** is het een signaal in de richting van de Sovjet-Unie; Nederland wenst de eventuele plaatsing van kruisvluchtwapens open te houden. Voor zover dit in het Nederlandse vermogen ligt, doet Nederland een beroep op de Sovjet-Unie om met voorstellen tot een aanzienlijke wapenreductie te komen.

Is in dit verband het drukke diplomatieke en politieke overleg van de laatste weken in Oost-Europa een voorbode van toenadering of een signaal, dat duidt op een strakkere houding?

In de tweede plaats is het een signaal voor de Amerikaanse onderhandelaars in Genève, en in die zin is het van fundamentele betekenis. Het resultaat van hun onderhandelingen is bepalend voor ons oordeel over het al dan niet plaatsen van kruisvluchtwapens.

In de derde plaats is het een verduidelijking aan het adres van het Atlantisch bondgenootschap. Nederland wenst in de pas te blijven lopen van de ontwikkelde procedures. Nederland hecht grote waarde aan het standpunt van de bondgenoten over de voortgang van de onderhandelingen, zoals overigens ook in het regeerakkoord is aangegeven.

Aldus beschouwd, heeft de lokatiekeuze een dubbele betekenis: een technische, omdat deze beslissing noodzakelijk is in het kader van de verdere voorbereiding om een eventuele plaatsing open te houden; en een politieke, waarmee Nederland de vastbeslotenheid en de eensgezindheid in het Westen bij de onderhandelingen in Genève accentueert.

De fractie van de VVD onderschrijft, gegeven de omstandigheden van het overleg in Genève, de lokatiekeuze. De beste manier om tot die resultaten te komen is onlangs nog aangegeven tijdens de NAVO-ministerraad door iemand, voor velen komend van onverdachte huize, namelijk de socialistische premier Mauroy van Frankrijk. „Wij zijn vast besloten gezamenlijk op te treden met ingeto-

Aan de abonnees van de VVD-Expresse

In de periode van 30 juni t/m 26 augustus zal de VVD-Expresse niet uitkomen.

De Tweede Kamerfractie is op zomerreces; uit het parlement zijn dan geen actuele zaken te melden.

Het volgende nummer zal op 30 augustus verschijnen.

genheid en met daadkracht", aldus Mauroy. Het sleutelbegrip is dan tweezijdige wapenvermindering door middel van onderhandelingen. Woensdrecht vervult daarin een betekenisvolle rol. Moge de regeringsbeslissing met betrekking tot een lokatiekeuze daarom de Nederlandse bijdrage zijn, die ertoe leidt dat daadwerkelijk niet tot plaatsing behoeft te worden overgegaan.

In tweede termijn benadrukte A.J. Evenhuis ondermeer:

In eerste termijn is wellicht in wat te algemene zin een opmerking gemaakt over het waarom van de hele affaire. Dat element is in het debat onvoldoende tot uitdrukking gebracht. Het heeft te maken met de vraag, hoe men oordeelt over de Oost-Westverhouding. Wij kunnen in het Westen niet alles onderling regelen, want hetgeen in het Oostblok gebeurt is daarbij van wezenlijk belang.

Hoe is daar de politieke opstelling? In de afgelopen week is er opnieuw politiek overleg gevoerd tussen de leden van het Warschaupact.

Spreekt hieruit toenadering en coöperatie of houdt het een verdere verstrakking van de standpunten in? In het licht van de totale beoordeling is dat toch van wezenlijk belang, want voor alles gaat het onze fractie om vrijheid, vrede en veiligheid. Daarbij past anno 1983 geen eenzijdigheid.

De VVD-fractie beschouwt deze problematiek in het licht van een aantal criteria, namelijk tweezijdige wapenvermindering door middel van onderhandelingen, de resultaten van het overleg, de resultaten van de NAVO-studie in dat licht bezien en ons oordeel daarover, het oordeel van het bondgenootschap als zodanig, een adequate conventionele vervanging en het zwaar laten wegen van het bondgenootschappelijk overleg."

Uiteindelijk kwamen er een aantal moties, ingediend door de oppositie in stemming. Alle moties werden door de regeringspartijen CDA en VVD verworpen.

Bij een motie van de Partij van de Arbeid stemden drie CDA-loyalisten, te weten mr. J.N. Scholten en mr. S. Dijkman en nu ook mevrouw drs. F.J. Laning-Boersema (uit Den Helder), tegen.

Satelliet TV

Met betrekking tot het mediabeleid is het standpunt van de VVD dat de consument zelf moet kunnen bepalen, welke programma's het wil ontvangen. In het regeerakkoord heeft de VVD wat dit betreft dus iets toegegeven: commerciële programma's met speciaal op Nederland gerichte reclame zullen worden geweerd. Daar houden wij ons aan. We verwachten hetzelfde van het CDA, en zeker van de Minister.

Het was dan ook voor de VVD een trieste ervaring, toen uitlekte dat de Minister het verspreiden van een Frans T.V.-programma op de kabel toch had verboden. En bij deze uitzending was N.B. helemaal geen sprake van reclame.

Op 3 februari jongstleden heeft de Minister ons toegezegd zijn beleid in dit soort zaken te zullen aanpassen aan de liberale wensen. Daartoe moet de zogenaamde „kerstbeschikking", gebaseerd op artikel 48 van de Omroepwet worden gewijzigd.

Sindsdien echter heeft de Minister naar onze mening onnodig geaarzeld met het aanbrengen van die wijziging. De VVD gelooft niet langer, dat het uitstel van die kant te wijten is aan louter technische belemmeringen. Eerder krijgen wij de indruk dat hij de zaak bewust vertraagt. Het heeft geen zin om in deze zaak, waarin zowel CDA als VVD door middel van het regeerakkoord aan elkaar verbonden zijn, als ook de steun van de PvdA te verwachten is, nog langer te wachten, bijvoorbeeld op de Medianota.

Daarom hebben wij de volgende motie ingediend,

welke donderdagavond 30 juni 1983 werd aangenomen.

„De Kamer, gehoord de beraadslaging, overwegende dat het wenselijk is de toegang van televisieprogramma's die vanuit het buitenland worden ontvangen door middel van een satelliet, tot de Nederlandse kabel te vergroten, verzoekt de Regering, gelet op artikel 48, vijfde lid van de Omroepwet, de Beschikking van de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk van 24 december 1971, zoals gewijzigd bij beschikking van 5 februari 1974 en 5 juli 1979, voor 15 juli aanstaande zodanig te wijzigen, dat uitsluitend buitenlandse commerciële programma's met speciaal op Nederland gerichte reclame zullen worden geweerd, alsmede die programma's welke een gevaar voor de veiligheid van de Staat en de openbare orde opleveren of naar algemeen aanvaarde normen strijdig zijn met de goede zeden, en gaat over tot de orde van de dag."

(Voor nadere informatie: G.W. Keja, tel. 070-614911, tst. 2652.)

Eurocontrol

Deze week stond het onderwerp „Eurocontrol" op de agenda van de Kamer. Op 23 maart 1983 heeft de Kamer praktisch unaniem in een Commissie-motie (vrij zeldzaam) Minister mevr. Drs. N. Smit-Kroes verzocht om nog eens met haar collega's in Duitsland, België en Luxemburg te gaan praten over de totale integratie van de luchtverkeersgeleiding bij Eurocontrol in Beek (Limburg). Haar rapportage van dat nieuwe overleg stond nu ter discussie. De door de Minister aangevoerde argumentatie (Duitsland wil eerst nadere studie en België heeft haast in verband met ontwikkelingen aldaar) was voor de VVD niet steekhoudend. En in een andere motie vroeg de VVD de Minister dan ook om op 7 juli in een vergadering van de Permanente Commissie dit onderwerp opnieuw ter sprake te brengen.

Tevens bestreed de VVD de stelling dat de reeds overeengekomen gedeeltelijke overdracht van de Nederlandse taken pas na 2½ à 3 jaar overgedragen zou kunnen worden. De argumentatie hierbij werd ook als zwak betiteld. Gezien uitspraken in het verleden moet een overdracht binnen 6-12 maanden mogelijk zijn. Opvallend in het betoog van de VVD en een vrijwel eensgezinde Kamer was de roep om nu eens met concrete daden te komen omdat de hele zaak zo langzamerhand ongeloofwaardig begint te worden.

(Voor nadere informatie: drs.ir.ing. B.J.G. van der Kooy, tel. 070-614911, tst. 2393.)

Vakantiegeld ambtenaren en trendvolgers

De hoogte van het vakantiegeld voor ambtenaren met een inkomen van meer dan f 70.000,- wordt teruggebracht van 8 naar 7½%, met een maximum van f 5600,-. (In tegenstelling tot de marktsector waar per 1-1-83 deze verlaging niet meer geldt).

Zoals bekend was voor alle werknemers in ons land op 1-1-81 het beperkt loonmatigingsbesluit ingevoerd, waardoor **iedereen** niet meer vakantiegeld kreeg dan 7½% met een maximum van bruto f 5200,-. Per 1-1-83 is die verlaging voor het bedrijfsleven niet meer van kracht. Ambtenaren werden „voorbeeld" functie.

De beperking van het vakantiegeld voor ambtenaren heeft twee kanten.

1. verlaging van 8 naar 7½%.
2. aftopping bij f 5600,- (nivelleren!).

De afgelopen weken is veel geschreven over die aftopping. Men doet alsof hogere ambtenaren extra vakantiegeld krij-

gen. De feiten zijn evenwel anders.

In de wet minimumloon en minimum vakantiebijslag is bepaald dat de werkgever niet verplicht is meer vakantiegeld uit te keren dan driemaal het wettelijk minimumloon. Het nu vastgestelde maximum is dus in feite een minimumbepaling. Indertijd werd het „maximum” bepaald op f 5200,-, maar omdat het minimumloon enkele malen is verhoogd, komt 7½ van 3× het wettelijk minimumloon nu uit op f 5531,76.

N.B. verhogingen minimumloon

1-1-81	- + 1%
1-7-81	- + 2,3%
1-1-82	- + 2,8%
1-7-82	- + 2,4%
1-1-83	- + 1%

De minister van Sociale Zaken heeft daarom het „maximum” voor de trendvolgers per 1-1-83 verhoogd van f 5200,- tot f 5600,- en de minister van BIZA heeft deze maatregel voor het overheidspersoneel vanzelfsprekend gevolgd.

De verhoging is niet het gevolg van een besluit van het kabinet **maar volgt uit de wettelijke koppeling van de hoogte van het vakantiegeld aan het minimumloon.**

Als het minimumloon stijgt (en dat is het geval geweest) dan gaat het vakantiegeld automatisch omhoog. Het is merkwaardig dat het CDA negatief reageert op deze gang van zaken.

Toen hetzelfde werd bekend gemaakt in de Staatscourant, door Minister De Koning, met betrekking tot de trendvolgers heeft het CDA geen kritiek geuit.

Indien het CDA deze „onwenselijke” situatie in de toekomst wil voorkomen, kan dat door een te sterke stijging van het minimumloon te voorkomen.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Wet op het Nederlandschap

De Staatssecretaris van Justitie heeft op 29 juni toegezegd, dat de Memorie van Antwoord op de nieuwe wet op het Nederlandschap vóór 1 augustus aan de Tweede Kamer zal worden toegezonden.

Dit houdt in, dat de plenaire behandeling van deze wet vermoedelijk voor het einde van dit jaar zal kunnen plaatsvinden.

Het belang daarvan is, dat daarbij dan tevens ten principale kan worden ingegaan op de uitgangspunten van het naturalisatiebeleid.

(Voor nadere inlichtingen: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119.)

Lastenverlichting van f 1 miljard voor bedrijfsleven

CDA en VVD zijn van harte accoord gegaan met het voorstel van het kabinet de voorraadaftrek en de vermogensaftrek in de inkomstenbelasting per 1-1-1982 met terugwerkende kracht te verhogen van 2¼ naar 3¼ en per 1-1-1983 verder van 3¼ naar 4%. Per saldo betekenen deze maatregelen een lastenverlichting voor het bedrijfsleven van f 1 miljard. Daarenboven valt toe te juichen dat de aftrekken voor verreweg het grootste deel aangrijpen bij het eigen vermogen. Gelet op de uitgeholde vermogenspositie van een groot deel van het bedrijfsleven is een stimulans om bij

externe financiering in sterkere mate dan thans de vorm van eigen vermogen te kiezen van groot belang te achten.

Na sterke aandrang van CDA en VVD heeft staatssecretaris mr. H.E. Koning van Financiën zich bereid verklaard voor ondernemers, die van een substantialistisch naar het nominalistisch stelsel willen overstappen, teneinde van de verhoging van de aftrekken te kunnen profiteren, een overgangsregeling te treffen. Ondernemers die van stelsel veranderen zullen in vier jaar met de fiscus mogen afrekenen over het waarderingsverschil van de voorraden in plaats van één jaar. Vanuit liquiditeitsoverwegingen is dit een belangrijke zaak. De PvdA stemde tegen het wetsontwerp.

(Voor nadere informatie: mr. F.H. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

Benzineaccijns

VVD-fractie slikt met tegenzin verhoging van accijns van benzine met 10 cent per 1 juli 1983.

Zoals bekend heeft de minister van Financiën in de Voorjaarsnota aangegeven, dat bij de uitvoering van de begroting 1983 voor een totaal van per saldo f 3,5 miljard aan tegenvallers te constateren waren. Gelet op de doelstelling van het regeerakkoord het financieringstekort per 1987 terug te brengen tot 7,5%, was het onvermijdelijk tot nadere ombuigingen te besluiten. In het debat over de Voorjaarsnota hebben CDA en VVD zich bereid verklaard f 2 miljard aan ombuigingen te accepteren en wel door de 2% korting op de sociale uitkeringen en eventueel op de ambtenarsalarissen (f 900 miljoen), f 900 miljoen via kortingen op de rijksbegroting en f 200 miljoen via een verhoging van de accijns op benzine. Consequent redenerend betekende dit voor de VVD-fractie dat afwijzing van het voorstel de benzineaccijns te verhogen slechts mogelijk was indien goede alternatieven met eenzelfde budgettaire opbrengst voorhanden zouden zijn.

VVD-woordvoerder mr. F.H. de Grave heeft er in het debat geen doekjes om gewonden dat aan het voorstel van het kabinet zeer grote bezwaren zijn verbonden. Derhalve heeft de VVD-fractie geprobeerd alternatieven aan te dragen o.a. een verhoging van de accijns van wijn, bier of tabak. Al deze alternatieven bleken echter op nogal wat bezwaren te stuiten, met name gelet op de korte beschikbare termijn voor het ingaan van de maatregelen. Alles afwegende was, gelet op de slechte staat van 's rijks financiën, de benzineaccijnsverhoging de minst slechte keuze. Dit met name omdat door het niet verhogen van de dieselaccijns een groot deel van het bedrijfsleven zal worden ontzien.

Wel heeft de VVD-fractie het kabinet duidelijk gemaakt dat tot eind 1984 **geen enkele** lastenbezparing voor het wegverkeer meer zal worden geaccepteerd. Deze stellingname is neergelegd in een motie die mede werd ondertekend door het CDA en inmiddels door de Kamer is aangenomen.

(Voor nadere informatie: Mr. F.H. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

Politiestopwet II

In zijn betoog bij de behandeling van Politiestopwet II ging fractievoordr. Mr. J.G.C. Wiebenga in op de reorganisatie van het politiebestedel. Op grond van het regeerakkoord heeft de VVD-fractie zich daaraan gecommitteerd, zo stelde hij.

Het was in wezen het tweede politiestopwetje dat

werd behandeld. De eerste (politiestopwet I) sneuvelde kort geleden in de Eerste Kamer. Deze politiestopwet I heeft als oogmerk om een einde te maken aan de automatische overgang van rijkspolitie naar gemeentepolitie, welke plaatsvindt indien een gemeente meer dan 25.000 inwoners krijgt. Een dergelijke overgang brengt zowel structurele als incidentele meerkosten met zich mee.

Door de bepaling in politiestopwet I, dat aan twee gemeenten welke vóór de indiening van het wetsontwerp de 25.000 inwonergrens reeds hadden overschreden, de overgang van rijks- naar gemeentepolitie zou worden ontzegd, zou het mogelijk worden een sterkte-uitbreiding van de politie in de vier grote steden (gedeeltelijk) te bekostigen. Met name tegen deze bepaling had de Eerste Kamer bezwaar. Inmiddels krijgen de betrokken gemeenten Wijchen en Veghel toch hun gemeentepolitie, waarmee de heer Wiebenga hen feliciteerde. De noodzaak van een extra sterkte-uitbreiding voor de vier grote steden, die mede door bovengenoemde bepaling bekostigd zou kunnen worden, leidde in februari voor de VVD-fractie in de Tweede Kamer tot een andere afweging. Belangrijk was daarbij dat de bewindslieden bij de behandeling van dit wetsontwerp stug volhielden, dat de aanvaarding – inclusief de gewraakte bepaling – beslist nodig was voor die financiering, waartoe de Kamer minister Rood in augustus 1982 – bij de interpellatie Stoffelen-Jacobse-Faber – had genoopt. Inmiddels is het de Minister van Binnenlandse Zaken toch gelukt om de sterkte-uitbreiding van de vier grote steden op een andere manier te bekostigen, zodat in politiestopwet II de omstrede bepaling niet meer behoefde te worden opgenomen.

VVD-woordvoerder Wiebenga deelde mee, dat de fractie zich met de hoofdgedachte van dit wetsontwerp kon verenigen.

Het is niet onredelijk om een verdere overgang van rijkspolitie naar gemeentepolitie op te schorten, om organisatorische en om financiële redenen. Bij zo'n overgang komt veel om de hoek kijken, zowel qua organisatie-opzet als in materiële, personele en bestuurlijke zin.

Maar bovendien is het niet zinvol om nog nieuwe gemeentepolitiekorpsen in het leven te roepen, die straks weer zullen worden opgeheven, gezien het feit dat het politiebestel zal worden herzien. Over de herziening van het politiebestel wordt al zo'n 15 jaar gepraat. De VVD-fractie gaat ervan uit, dat de herziening van het politiebestel doorgaat. Het kabinet zou hier alleen van kunnen afzien na wijziging van het regeerakkoord. Bovendien hebben op 21 juni jl. de betrokken ministers nog onomwonden verklaard, dat zij het regeerakkoord op dit punt zullen uitvoeren. De VVD-fractie vindt dan ook de uitvoering van het daarmee samenhangende onderdeel van het regeerakkoord, de aanvaarding van een stopwet, redelijk. De VVD vindt de „horizonbepaling” in artikel 2, waardoor de wet na vijf jaar komt te vervallen, een uitstekende zaak! Misschien kan deze bepaling een extra drukmiddel voor Regering en parlement zijn om niet te talmen met de besluitvorming over de politie-reorganisatie.

(Voor nadere informatie: Mr. J.G.C. Wiebenga, tel.: 070-614911, tst. 3114.)

Minimum jeugdlonen

Het al dan niet kostwinner zijn mag geen reden zijn een bepaalde hoogte van het minimum jeugdlloon te accepteren. Laat staan dat de VVD de stelling accepteert „omdat weinig jongeren geen gezinsverantwoordelijkheid hebben, kunnen jongeren een aanzienlijk deel van hun inkomen inleveren.” Het minimum jeugdlloon heeft twee functies.

- A. ondergrens **beloning voor arbeidsprestatie**.
- B. minimum behoefte-criterium.

De VVD accepteert niet dat het prestatie criterium naar het tweede plan verdwijnt.

De VVD gaat wel accoord met de Algemene Maatregel van Bestuur – aanpassing van de minimumjeugdlloongeregeling – maar wenst een uitgebreidere overgangsregeling. Aanpassing van regeling is noodzakelijk om alle noodzakelijke financiële ruimte te creëren (230 miljoen).

50% ten behoeve van het kort middelbaar beroepsonderwijs. (Doorwerking RWW). 50% ombuigings-taakstelling Defensie (wedde dienstplichtige militairen). De noodzakelijke besparingen in de sfeer van de RWW en de wedde zijn alleen te realiseren via een verlaging van het wettelijk minimum jeugdlloon gezien de bestaande koppeling.

Diegenen die een 36- à 32-urige baan vrijwillig hebben geaccepteerd, dienen niet geconfronteerd te worden met deze maatregel, indien ze een evenredig deel van hun inkomen hebben ingeleverd (vangnet). Daartoe is een overgangsmaatregel nodig. Om dat te bewerkstelligen heeft de VVD een motie ingediend teneinde de voorgenomen aanpassing van de staffeling in de minimum jeugdlonen, voor een overgangsperiode, afhankelijk van de mate van Arbeidstijd-verkorting en de leeftijd, niet te laten gelden voor die minimum jeugdlloonverdieners die inmiddels vrijwillig 10% of meer van hun arbeidstijd en inkomen hebben ingeleverd.

(Voor meer informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Mededelingen van het hoofdbestuur We hebben u nodig!

De VVD barst van de activiteiten: deelcongressen, middenstandsdag, een telefonade waarbij honderden partijgenoten met Kamerleden en VVD-bewindslieden konden spreken. Ook het najaar bruist van het partijleven. In september beginnen we weer met een mediacongres en twee partijraadsvergaderingen.

Elke activiteit kost geld. Ook bij de VVD wordt dat schaars. We willen geen hoge contributies, omdat er voor niemand een drempel mag zijn tot het lidmaatschap. Nu zitten we gemiddeld op het laagste lidmaatschapsgeld.

We hebben u nodig!

Onlangs hebben Ed Nijpels en Jan Kamminga u een brief met een acceptgirokaart gezonden met het vriendelijk verzoek een bedragje over te maken naar uw politieke partij. Misschien bent u nog in dubio of u nu wel of niet zult storten.

Doet u het alstublieft wel! De VVD zal heel zorgvuldig met uw centen omgaan. Mocht u de girokaart per ongeluk hebben verscheurd dan kunt u ook met een eigen girokaart storten op giro: 4.000.716 t.n.v. VVD Financiële Actie te 's-Gravenhage.

Want we hebben uw bijdrage écht nodig!

Nieuwe medianota: doorbraak

Het in de nota geschetste samenhangend mediabeleid betekent een doorbraak in het tot dusver gevoerde conservatieve beleid. De komende jaren zullen nieuwe ontwikkelingen volop een kans krijgen. Hierdoor zal de keuzevrijheid van de burger aanzienlijk worden vergroot.

Voor de kijker ontstaat: „Informatie naar eigen maat”. Door de nieuwe technologische ontwikkelingen hun kans te geven kan Nederland haar vooraanstaande positie op dit terrein versterken.

De VVD is verder verheugd dat:

- Betaal TV nu eindelijk tot de concrete mogelijkheden gaat behoren. De keuzemogelijkheid van de burger wordt daardoor vergroot.
- Het gevaar dat de AVRO, TROS en VERONICA in het oorspronkelijke stromingsartikel bedreigde volledig van de baan is.
- De NOS in drie delen wordt gesplitst. Hierdoor zal de omroep in zijn geheel doelmatiger kunnen gaan functioneren.
- De NOS programma's zullen objectief en niet opiniërend van aard moeten zijn. De VVD heeft dit overigens jarenlang bepleit.
- De verzelfstandiging van het facilitaire bedrijf nu gestalte krijgt. Daarmee krijgt de audio-visuele industrie in ons land meer kans. Daarnaast dwingt deze opzet tot een zuiniger aanpak door de omroeporganisaties.
- De ontwikkeling van een regionale en lokale omroep nu alle kansen krijgt. Daarnaast wordt de keuzevrijheid van de burger nog eens vergroot doordat meerdere lokale omroepen in één gemeente mogelijk zijn.

De VVD-fractie betreurt het echter dat:

- A-omroepen met 700.000 a 800.000 leden niet meer zendtijd krijgen dan A-omroepen met 500.000 leden.
- Niet wordt overwogen over te gaan tot reclame bij lokale en regionale omroepen en abonnee tv.

(Voor nadere informatie: G.W. Keja en drs. L.M.L.H.A. Hermans, tel. 070-614911 tst. 3117 en 3110)

Rede Ed Nijpels

Enkele punten uit de rede van VVD-fractievoorzitter Ed Nijpels ter gelegenheid van een bezoek aan Middenmeer op 22 augustus jl.

Afschaffing inflatiecorrectie onbespreekbaar

„Voor de VVD-fractie in de Tweede Kamer is het volledig afschaffen van de inflatiecorrectie onbespreekbaar. Dit standpunt is begin juli aan het Kabinet meegedeeld, nadat de VVD-top dit in onderling overleg was overeengekomen.”

Aan de vooravond van de besprekingen in het Kabinet over het dekkingsplan '84 kondigde Nijpels dit aan. Hij roemde de wijze waarop bewindslieden en fractie in geza-

menlijk overleg de afgelopen maanden tot een aantal belangrijke standpunten waren gekomen.

Kabinet

Nijpels complimenteerde Lubbers voor de wijze, waarop hij in de besprekingen over de begroting '84 het juiste midden tussen CDA en VVD had weten te bewaren. „Met onze premier zal de VVD de rit van het Kabinet tot 1986 uitzitten.”

Schoolgeld

Ten aanzien van eventuele plannen met betrekking tot het heffen van schoolgeld voor kinderen ouder dan 12 jaar waarschuwde Nijpels voor de nivellerende effecten, die van zo'n maatregel uitgaan. De VVD steunt de Minister van Onderwijs als het gaat om bezuinigingen op zijn begroting. Deze mogen echter niet eenzijdig worden afgewenteld op de middeninkomens.

Nijpels gaf de Minister van Onderwijs in overweging de ook volgens de VVD noodzakelijke bezuinigingen te zoeken in o.a. de verzorgingsstructuur van het onderwijs (bijvoorbeeld de schoolbegeleidingsdiensten).

Ambtenaren en uitkeringstrekkers

Een gelijke behandeling van ambtenaren en uitkeringstrekkers wees Nijpels van de hand.

„Bij ambtenaren gaat het om mensen, die een arbeidsprestatie leveren. Bij uitkeringstrekkers is daar geen sprake van, hoe triest dat op zich ook is. De VVD wenst op te blijven komen voor een rechtvaardige behandeling van hen die buiten hun schuld werkloos of arbeidsongeschikt zijn geworden. Het op één hoop gooien van uitkeringstrekkers en ambtenaren zou echter aan deze laatste groep geen goed doen.”

Onderzoek naar de „affaire Valk”

De afgelopen periode is vaak tegenstrijdige, verwarrende en soms verontrustende informatie ontvangen over de eventuele betrokkenheid van de Nederlandse militaire missie in Suriname bij de militaire staatsgreep in dat land op 25 februari 1980. Door opeenvolgende Nederlandse Ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie is aan de Kamer steeds medegedeeld dat van een dergelijke betrokkenheid geen sprake is geweest. Eind juli j.l. kwam het weekblad „Vrij Nederland” echter met de onthulling dat in september 1981 een rapport van de landmacht inlichtingendienst was opgesteld, waarin wel degelijk sprake zou zijn van een zekere betrokkenheid van de militaire missie bij de Surinaamse staatsgreep. De Ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie moesten daarna toegeven dat een dergelijk rapport inderdaad bleek te bestaan, maar dat zij, noch hun voorgangers, daarvan kennis hadden genomen.

Dit alles was aanleiding om tijdens het zomerreces de zg. Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten van de Tweede Kamer voor overleg met de twee betrokken Ministers bijeen te roepen. In dat overleg bestond overeenstemming over de wenselijkheid van het alsnog instellen van

een diepgaand onderzoek naar de mogelijke betrokkenheid van de militaire missie bij de Surinaamse staatsgreep. Ook de vraag waarom het genoemde rapport van de inlichtingendienst de Ministers nooit heeft bereikt, zou onderzocht moeten worden. Er ontstond echter een meningsverschil over de wijze waarop dit onderzoek verricht zou moeten worden. Regering, CDA en VVD waren voorstander van een onderzoek, te verrichten door een door de Regering in te stellen onafhankelijke commissie. De PvdA was van mening dat de Kamer zelf een commissie zou moeten instellen om het onderzoek te verrichten. Dit meningsverschil was aanleiding voor het houden van een plenair kamerdebat over deze zaak op 31 augustus, op verzoek van de heer Den Uyl.

In dit kamerdebat zei fractievoorzitter Ed Nijpels in de eerste plaats dat het gewenst is dat op zo kort mogelijke termijn helderheid over de „affaire Valk” ontstaat en dat alle informatie hierover boven tafel komt en ter beschikking van de Kamer wordt gesteld. Hiertoe is, volgens de VVD-fractie een diepgaand onderzoek gewenst, waarbij ook de kwestie rondom het rapport van de inlichtingendienst bekeken moet worden. Ed Nijpels zei, met de Regering, voorstander te zijn van een onderzoek door een door de Regering te benoemen onafhankelijke commissie. Het is immers de plicht van de Regering de Kamer alle relevante informatie te verschaffen en het is dan ook in de eerste plaats de plicht van de Regering die informatie te verzamelen en het daartoe noodzakelijke onderzoek te doen verrichten. Pas daarna is de Kamer in staat op verantwoorde wijze haar controle functie uit te oefenen; politieke conclusies te trekken en tot eventueel nadere actie te beslissen. De mogelijkheid van nader onderzoek door de Kamer zelf dient daarbij niet te worden uitgesloten.

Omdat ook CDA fractievoorzitter De Vries op de lijn van Ed Nijpels zat, zal a.s. dinsdag de door de heer Den Uyl ingediende motie worden verworpen. Belangrijkste argument van de PvdA voor een onderzoek door de Kamer is dat de Regering geen „rechter in eigen zaak” kan spelen. De VVD is echter van mening dat het daar thans niet om gaat: eerst moet alle informatie boven tafel komen, pas dan kunnen politieke conclusies worden getrokken en op dat moment is de Kamer aan zet.

(Voor nadere informatie: Drs. F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2933)

Leerkrachten in het kleuter- en lager onderwijs

Bij de behandeling van de begroting Onderwijs voor 1983 heeft de VVD-fractie vele bezuinigingsvoorstellen geaccepteerd. Inhoudelijk had de fractie er dikwijls grote moeite mee, maar zij was ervan overtuigd dat de slechte financiële situatie van ons land dit noodzakelijk maakt. Niet alleen voor de huidige financiële problemen, maar ook om het onderwijs in de toekomst veilig te stellen.

Deze week is in de Kamer het voorstel van de Regering behandeld om de Kleuter- en Lager-onderwijswet op een aantal punten te wijzigen.

Uitgangspunt voor het vaststellen van het aantal leerkrachten van een school is het gemiddelde aantal leerlingen in het voorafgaande schooljaar (geteld op drie teldata). Met een leerlingenschaal van 32 (net verhoogd, was 30) kan dan het aantal leerkrachten bepaald worden.

De wetwijzigingen behelzen het volgende:

1. Als op de eerste schooldag van het nieuwe schooljaar het aantal leerlingen met 16 is gedaald beneden het grensgetal moet de school per 1 januari daarop volgend (incl.

opzegtermijn) alsnog een leerkracht inleveren. Dit gaat automatisch. Tegen dat automatisme heeft de VVD bezwaar. Bij de Wet op het Basisonderwijs is een amendement van de VVD aangenomen om dit ter beoordeling van de Minister te laten (zoals het nu ook is), zodat hij met bijzondere omstandigheden rekening kan houden. Dit zouden wij zo willen houden. Omdat het schooljaar 1983/1984 inmiddels begonnen is en de Staatssecretaris, vooruitlopend op de behandeling in het parlement, reeds maatregelen heeft genomen, is het nog de vraag of de VVD-fractie niet op een minder nette manier voor het blok is gezet en het voorstel zal moeten accepteren.

2. De rijksvergoeding voor vervanging bij tijdelijke afwezigheid van een leerkracht (bijv. door ziekte) vervalt als het leerlingenaantal op de laatste teldatum 10 leerlingen beneden het grensgetal is gedaald.
3. Het vervullen van tussentijds ontstane vacatures wordt niet toegestaan (op rijkskosten) indien het leerlingenaantal op de laatste teldatum 10 leerlingen beneden het grensgetal is gedaald.

Tegen de laatste twee voorstellen zijn onderwijskundige, organisatorische en personele bezwaren aan te voeren. Dat heeft de fractie ook in haar afweging gedaan. Zij is echter tot de slotsom gekomen, dat de absolute noodzaak om te bezuinigen hier het zwaarst moet wegen. Zij zal dan ook deze voorstellen accepteren.

(Voor nadere informaties: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292)

Woningsplitsing

De heer Nypels (D'66) heeft een initiatief-wetsontwerp ingediend om te komen tot wijziging van de Woningwet met het doel het splitsen van woningen verder te bemoeilijken.

Momenteel kent de Woningwet drie gronden, waarop een verzoek tot splitsing kan worden geweigerd:

- Planologisch bezwaren (stadsvernieuwing);
- Onverantwoorde bouwkundige splitsing;
- Onvoldoende staat van onderhoud.

Hieraan wil het initiatief-Nypels nu nog een vierde criterium toevoegen: Het gemeentebestuur kan een splitsingsverzoek afwijzen op grond van redenen „verband houdende met het belang van de volkshuisvesting.”

Eén van de bezwaren van de VVD-fractie tegen deze opzet is, dat deze toetsingsgrond wel zeer algemeen geformuleerd is.

Bedenklijk is vooral ook, dat het volkshuisvestingsbelang, hoe klein ook, in de afweging altijd zou moeten prevaleren boven het particuliere belang van de aanvrager.

De motivering van een verdere bemoeilijking van woningsplitsing wordt aangegeven door te zeggen, dat deze maatregel moet verhinderen, dat te veel huurwoningen als eigen huis worden verkocht.

Ook dit motief wordt door de VVD-fractie verworpen. Wij koesteren immers geen bezwaar tegen het omzetten van huurwoningen in eigendomswohnungen. Voorts is deze maatregel als instrument om de verkoop van huurwoningen tegen te gaan oneigenlijk en willekeurig. Slechts appartementen worden getroffen, en dan nog alleen die appartementen, die niet reeds zijn gesplitst.

Als op onverantwoorde wijze met splitsbare panden wordt gespeculeerd, behoort dat natuurlijk te worden tegen-

gegaan. De voorgestelde maatregel van de heer Nypels is echter verkeerd gemotiveerd, te grof en willekeurig. De VVD zal het niet steunen.

(Voor nadere informatie; L.M. de Beer, tel. 070-614911, tst. 2405)

Bezuinigingen en decentralisatie bij het openbaar bibliotheekwerk

Ook in het bibliotheekwerk moet bezuinigd worden. In het Regeerakkoord wordt gesproken over f 50 miljoen t/m 1986.

In de begroting 1983 is een bezuiniging van f 15 miljoen voorzien. Om dit te realiseren heeft de Regering gekozen voor decentralisatie van het bibliotheekwerk en ruimte te scheppen voor de lokale overheden om een eigen-bijdragenbeleid te kunnen voeren. Het betekent, dat het rijk niet meer 100% van de personeelskosten en 15% van de overige kosten zal subsidiëren, maar gemeenten met een bibliotheek of provincies in het geval van een provinciale bibliotheekcentrale een bijdrage zal toekennen volgens een nader in een Algemene maatregel van bestuur uit te werken verdelingsplan. Over deze AMvB heeft de VVD-fractie nogal wat vragen, die zij vermoedelijk pas in een later stadium met de Regering zal bespreken.

T.a.v. de hoofdzaken heeft de VVD-fractie het volgende standpunt ingenomen:

Hoewel ook de VVD in 1975 van harte heeft meegewerkt aan de tot standkoming van de Bibliotheekwet met een sterke centrale sturing en regelgeving, kan zij toch, zelfs met enig enthousiasme, instemmen met deze wetswijziging. De redenen daarvoor zijn:

1. Het doel van de Bibliotheekwet is voor een belangrijk deel bereikt; een sterke groei van het bibliotheekwerk met een sterke drempelverlaging.
2. Decentralisatie is voor de VVD een hoofdpunt van beleid.
3. Daarin past ook de ruimte voor een eigen-bijdrage beleid voor de lagere overheden.
4. De VVD is voorstander van grotere toepassing van het profijtbeginnsel.
5. Het bibliotheekwerk is sterk verbreed. Denk aan platen-uitlening, diatheken, videotheken, alfabetiseringsprojecten, emancipatieprojecten etc. etc.

Hoewel nuttig dit allemaal op zich ook kan zijn, roept het wel vragen op:

1. In hoeverre is het noodzakelijk en gewenst dat bepaalde activiteiten met overheids-geld worden uitgevoerd (bijv. platen-uitlening)?
2. In hoeverre zijn de activiteiten afgestemd op andere (specifieke) welzijnsactiviteiten?

In dit kader is een nadere bezinning op de „breedte” van het bibliotheekwerk gewenst en is prioriteitsstelling noodzakelijk. Hiertoe zijn de lagere overheden samen met de bibliotheken het best in staat.

Wel heeft de fractie ernstige kritiek geuit op de wijze waarop de Minister het wetsontwerp heeft voorbereid, de wijze, waarop het aan de Kamer gepresenteerd is en de wijze, waarop de Minister op de vragen van de Kamer is ingegaan. Daardoor kan de wet niet meer op 1 juli 1983 van kracht worden. De Minister stelt nu 1 oktober 1983 voor. Daarover heeft de fractie nadere vragen gesteld. Met name de vraag hoe de Minister de bezuiniging in 1983 nog denkt te kunnen realiseren.

Voorts heeft de fractie de Minister gevraagd duidelijkheid te verschaffen over de verdere bezuinigingen in het

bibliotheekwerk. De kranten hebben de laatste maanden allerlei bedragen genoemd. In de bibliotheken heerst grote onzekerheid. En tot nu toe zwijgt de Minister naar de Kamer in alle talen.

Ten aanzien van het ambitieuze spreidingsplan van het bibliotheekwerk is de Minister realistisch en eerlijk. Daar is voorlopig geen geld voor. De VVD-fractie deelt dit standpunt. Wel heeft de fractie speciale aandacht gevraagd voor de provinciale bibliotheekcentrales en de kleine ker-nen, én voor de groeigemeenten met hun specifieke proble-matiek.

Het eigen-bijdragenbeleid stelt de gemeenten in staat desgewenst hogere contributies en leengelden te vragen. Wij zijn het ermee eens, dat die beslissingsbevoegdheid bij de lagere overheden komt te liggen.

Uitzondering hierop vormt de contributie-vrijdom voor jongeren tot 18 jaar.

In het begin van dit jaar heeft de Kamer met instem-ming van de VVD besloten beslissingen hierover te nemen aan de hand van ervaringen opgedaan in een aantal proefge-bieden. Hier houden wij aan vast.

Tenslotte heeft de VVD-fractie gevraagd naar de ma-te van besparingen op het ministerie zelf, nu het biblio-theekwerk in zo sterke mate gedecentraliseerd gaat wor-den. Tot nu toe heeft de Minister daar geen concreet ant-woord op gegeven. Wij willen het daarbij niet laten. Voor decentraliseren, maar wel het aantal ambtenaren (en de bureaucratie) op het ministerie handhaven, past de VVD. Zij heeft de Minister gevraagd daar nu eens duidelijk over te zijn.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292)

Europees landbouwbeleid

Tijdens een mondeling overleg met de Minister van Landbouw, de heer Braks, maandag 29 augustus jl. zijn de hervormingsvoorstellen gedaan door de Europese Commis-sie, onderwerp van een indringende bespreking geweest.

Kort samengevat kunnen de voorstellen van de Com-missie als volgt worden weergegeven:

De kosten van het Europees landbouwbeleid dienen dras-tisch te worden gelimiteerd; een stijgende productie tegen gegarandeerde prijzen betekent een te grote aanslag op de Europese schatkist. Voor de huidige nog steeds groeiende overproductie is immers, op dit moment geen afzetmarkt te vinden.

Te begrijpen dus, dat de Europese Commissie wijzi-ingen aankondigt. Hervormingsvoorstellen. Voorstellen echter, zo eenzijdig gericht op een grootscheepse kosten-vermindering, dat zij voor de Nederlandse agrarische sector te verstrekkende gevolgen met zich meebrengen. We den-ken hier dan onder meer aan de extra heffing op intensieve productiemethoden, het dreigende verlies aan werkgele-genheid, een niet geringe terugval in de belastinggelden en last but not least: een niet te accepteren aantasting van het agrarische inkomen.

Hoewel de reacties van het georganiseerde bedrijfs-leven zeer serieus opgevat dienen te worden, lijkt het mij toe, dat door het bedrijfsleven niet alle vormen van zorgvul-digheid in acht genomen zijn. Daarnaast treffen we in de voorstellen van de Europese Commissie niets aan, dat ook maar enigszins duidt op een positieve impuls. Iets, dat het voor de agrariër nog zinvol maakt toe te werken naar een perspectief. Het zou een goede zaak zijn naar mijn mening, als de Europese Commissie blij zou geven van haar mede-

verantwoordelijkheid, door haar voorstellenpakket breder op te zetten, niet alleen bekorten, maar ook zoeken naar vormen van nieuw beleid. De VVD-fractie denkt hierbij onder andere aan de volgende punten:

- Stimulering van ontwikkeling met betrekking tot nieuwe produkten (plantaardig eiwit, en celluloseprodukten)
- Nieuwe afzetgebieden tot ontwikkeling brengen. (Oost-Europa en ontwikkelingslanden)
- Nieuwe impulsen om het in gang gezette beleid te vervolmaken, daarna pas nieuwe taken oppakken (een verdergaande harmonisatie van wetgeving)
- Uitbouw van de medeverantwoordelijkheid van de producenten (Naast een prijsbeleid, wat in overeenstemming is met de kostenstijging het instrument van de medeverantwoordelijkheid toepassen in relatie tot de overschotten. Dus flexibel per produkt)

De stimulans, welke in betere tijden uitging van het Europese landbouwbeleid, weliswaar op andere leest geschoeid, dient nieuw leven ingeblazen te worden.

Om de Europese Commissie hiervan te doordringen zullen wij vanuit de fractie dan ook stap voor stap de vinger aan de pols houden.

(Voor nadere informatie: P.M. Blauw, tel. 070-614911, tst. 3014)

Mededelingen van het Hoofdbestuur: Mediacongres

Het thema-congres van 3 september, in 't Spant in Bussum, zal worden voorgezeten door dr. F.A. Hoogendijk, voorzitter van de VVD-Mediacommissie. Ons Kamerlid, drs. Loek Hermans, zal ook nog 's ochtends een inleiding houden op de vier stellingen, voorafgaande aan de vier sprekers. Het programma van het congres, waarvoor door middel van onderstaande invulstrook kan worden ingeschreven, is globaal: 09.30: Zaal open; 10.30 uur: Begin congres; 11.00 uur: Vier sprekers, mr. Nouwen, de heer Wallis de Vries, Ing. Jelgersma en de heer Jacobs; 12.00-13.00 uur: lunch; 13.00-16.00 uur: vragen en discussie met medewerking van een forum, bestaande uit de sprekers van de ochtend, aangevuld met de Kamerleden Keja, Hermans en De Beer. Congrescoördinator is Hans de Bie, secretaris van de media-commissie en als zodanig aangewezen door het bestuur van de Kamercentrale Haarlem.

Bij de zaal kunt u zich nog opgeven. Het inschrijfgeld bedraagt f 20,-.

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 25,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

VVD positief over belastingplan

In de Nederlandse pers zijn onlangs berichten verschenen over het belastingplan van het Kabinet Lubbers/Van Aardenne. Het Kabinet heeft deze operatie - na enkele belangrijke wijzigingen op aandrang van de VVD-fractie - met succes kunnen afronden. Uiteraard komt dit belastingplan in alle details op Prinsjesdag bij de presentatie van de Miljoenennota in de volledige openbaarheid.

Een korte toelichting op enkele behaalde resultaten is echter nu al mogelijk.

- **De inflatiecorrectie** zal op 100% worden gesteld. Dit jaar was de inflatiecorrectie voor slechts 80% doorgevoerd. Honderd procent inflatiecorrectie neemt een nadelig effect van de inflatie op de belastingdruk weg. Dit is een belangrijk punt uit het VVD-verkiezingsprogramma.

- Hiermee wordt ook de uitgangspositie voor het invoeren van de **Contourennota** verbeterd. De Contourennota heeft tot doel de inkomstenbelasting te vereenvoudigen en de progressie van de belastingdruk af te zwakken. Over dit onderwerp wordt maandag 12 september in een Uitgebreide Commissievergadering gedebatteerd. In een volgend nummer van de VVD-Expresse komen wij hierop terug.

- Voor de **middeninkomens** is een niet onaanzienlijke verbetering bereikt voor het jaar 1984.

- De **aftopping** van de vacanti toeslag voor ambtenaren en trendvolgers wordt ongedaan gemaakt. De VVD-fractie is van meet af aan tegenstander van deze aftopping geweest. Bovendien is deze aftopping ook niet meer in het bedrijfsleven van toepassing.

In de media is nogal verwarring gezaaid over het nut van de inflatiecorrectie tegenover de verhoging van enkele schijven van de inkomstenbelasting.

Gesuggereerd werd alsof het voordeel van de inflatiecorrectie te niet gedaan zou worden door belastingverhoging.

Het tegendeel blijkt uit het feit, dat dankzij de 100% inflatiecorrectie **alle** inkomens (minimum plus, modaal, twee keer modaal en vier keer modaal) er in vergelijking met de oorspronkelijke plannen op vooruit zijn gegaan.

Het zou zeer onverstandig zijn geweest om de inflatiecorrectie uit te ruilen tegen een met name voor de lagere- en middeninkomens éénmalige zeer geringe belastingverlaging. Het zou immers betekenen hebben, dat de inflatiecorrectie in de toekomst ieder jaar op het spel zou zijn gezet en de belastingbetaler dus de komende jaren geconfronteerd zou worden met aantasting van zijn inkomen dankzij het vervallen van de inflatiecorrectie.

Met betrekking tot het bezuinigingspakket was al eerder een afspraak gemaakt, die de omvang daarvan bepaalt op ongeveer 12 miljard gulden op jaarbasis. Het gaat hierbij om **echte** bezuinigingen. De toezegging aan het bedrijfsleven voor een lastenverlichting van 1,5 a 2 miljard

gulden zal door het Kabinet Lubbers/Van Aardenne gestand worden gedaan.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, 070-614911, tst. 2650.)

Kernwapens

De Griekse regering heeft het voorstel gedaan om de modernisering van NAVO-kernwapens een half jaar te verdagen. In december beginnen West-Duitsland, Italië en Engeland met de opstelling van een aantal nieuwe NAVO-kernwapens. In de Tweede Kamer steunt de oppositie dit Griekse voorstel. De regering heeft het echter afgewezen, omdat door een dergelijk uitstel de onderhandelingen in Genève zouden worden vertraagd. In Genève onderhandelt de Verenigde Staten met de Sovjet-Unie om tot een overeenkomst over tweezijdige wapenvermindering te komen. De Sovjet-Unie heeft sinds 1976 haar op West-Europa gerichte kernmacht sterk uitgebreid. Er staan thans 360 SS-20 raketten, elk met drie kernkoppen.

Naast elke SS-20 ligt bovendien nog een herlaadraket. In de afgelopen 7 jaar heeft de Sovjet-Unie hierdoor 2100 nieuwe kernkoppen aan haar arsenaal toegevoegd, terwijl aan NAVO-kant het aantal kernkoppen juist met ruim 1000 is verminderd. Om dit probleem op te lossen, heeft de NAVO het dubbelbesluit genomen. Als de Sovjet-Unie in Genève niet bereid kan worden gevonden om deze nieuwe dreiging tegenover West-Europa weg te nemen, zal de NAVO er een beperkt aantal kruisvluchtwapens en Pershing-II tegenover moeten stellen. Daarmee wordt voorkomen dat de Sovjet-Unie haar SS-20 wapens tegen West-Europa zou kunnen inzetten. Als het begin van de plaatsing in Italië, West-Duitsland en Engeland een half jaar zou worden uitgesteld, zou zeer waarschijnlijk ook een half jaar vertraging in het Genève-overleg worden opgelopen. Zowel VVD als CDA verwierpen een desbetreffende motie van de PvdA.

In een tweede oppositie-motie, van D'66, werd de regering gevraagd er bij de bondgenoten op aan te dringen ook de Franse en Engelse kernwapens in het Genève-overleg te betrekken. Aanvankelijk wees het CDA en de regering deze motie af, maar na een verzachting van de tekst liet Minister van Buitenlandse Zaken Van den Broek het oordeel aan de Kamer over. Hij wilde voorkomen dat zijn eigen partij, het CDA, er verdeeld over zou stemmen. De VVD wees de motie af, omdat het in Genève niet om de Franse en Engelse kernwapens gaat, maar om die van de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten. De Sovjet-Unie heeft eerst 360 SS-20's geplaatst en is daarna in september 1982 met het voorstel gekomen, dat een groot deel hiervan verband zou houden met de Franse en Britse kernwapens. Dit miskent de achtergrond van het SS-20 programma en de wezenlijke verschillen tussen deze Sovjet-kernwapens en de zeer beperkte Franse en Engelse kernmacht. Het Sovjet-voorstel deze kernmachten in de onderhandelingen te betrekken, lijkt op een afleidingsmanoeuvre, die de aan-

dacht van het werkelijke probleem, de explosieve groei van het aantal SS-20 kernkoppen, moet afleiden. De VVD hield daarom aan zijn bezwaren tegen de motie Engwirda vast.

De CDA-fractie ging echter om, ten einde te voorkomen dat men verdeeld zou stemmen, en stemde met de oppositie mee. De Minister van Buitenlandse Zaken Van den Broek verklaarde desgevraagd dat hij de inhoud van de motie ter kennis zou brengen van de bondgenoten. De suggestie dat deze wapens reeds in het huidige overleg over middellange-afstandsraketten moeten worden betrokken, wees hij duidelijk van de hand.

(Voor nadere informatie: prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2854)

Steun aan individuele bedrijven

Deze week discussieerde de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken met Minister Van Aardenne over de veelbekritiseerde steunregeling aan individuele bedrijven.

Wijziging van deze regeling was noodzakelijk geworden omdat de daarin voorkomende regionale werkloosheidspercentages, die uit 1980 stammen, door de harde economische werkelijkheid van nu helaas ernstig zijn verouderd.

De wijzigingen die dus van geringe betekenis zijn, gaven niettemin aanleiding tot een felle discussie tussen de woordvoerders van de PvdA en VVD. De VVD-woordvoerder onderstreepte nog eens met nadruk een aantal nadelen die zijn verbonden aan overheidshulp aan particuliere bedrijven: concurrentievervalsing, vervlechting van verantwoordelijkheden van overheid en bedrijf, ondergraving van eigen verantwoordelijkheid, instandhouding van wat onrendabel is en het premiëren van slecht beleid.

Hij onderstreepte dat dergelijke hulp slechts bij uitzondering zou behoren te worden verleend in het kader van werkgelegenheids- en industrieel-politiek beleid.

Interessant was het debat in de marge over de vraag of „lagere overheden” als provincie en gemeente, ruimte moeten hebben voor een eigen steunbeleid, zoals in het afgelopen jaar in diverse delen van het land aan de orde is geweest. PvdA-woordvoerder Van der Hek stelde zich op het centralistische standpunt dat daarvoor geen ruimte behoorde te zijn. VVD-woordvoerder H.H. Jacobse wees op de betekenis van de gemeentelijke autonomie en gaf enkele voorbeelden van geslaagde steun door lagere overheden.

Over de gehele materie zal vermoedelijk op korte termijn een nieuwe en fundamentele discussie worden gevoerd als de plannen van de Minister van Economische Zaken voor een aanzienlijke vereenvoudiging van het systeem aan de Kamer worden voorgelegd.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113)

De Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen

Twaalf jaar na indiening is in de Tweede Kamer het wetsontwerp B.O.P.Z. aan de orde gekomen. Als zodanig is dat een betreurenswaardig lange termijn, echter daar staat tegenover dat deze periode belangrijke winst heeft opgeleverd voor het gehalte van het ontwerp.

Het ontwerp voorziet in de opvolging van de uit 1884 (!) daterende Krankzinnigenwet.

Aan de hand van een vijftal uitgangspunten is door de VVD-fractie betoogd dat de huidige Krankzinnigenwet sterk

verouderd is. Deze uitgangspunten, die tevens het toetsingskader voor het wetsontwerp B.O.P.Z. opleveren, luiden als volgt:

1. De VVD-fractie gaat uit van het zelfbeschikkingsrecht van het individu.
2. De grens tussen „geestelijk ziek” en „geestelijk gezond” is niet te trekken. Er is veeleer sprake van een continuum, van een glijdende schaal.
3. De VVD-fractie kiest voor een patiëntenbeleid in de geestelijke gezondheidszorg. Bevorderen van de mondigheid, participatie en het dragen van eigen verantwoordelijkheden, een positieve formulering van de rechten van de patiënt met een sterkere bescherming van die rechten naarmate de patiënt in een meer afhankelijke positie verkeert, zijn de hoekstenen van zo'n beleid.
4. Ook voor de geestelijke gezondheidszorg geldt voor de VVD-fractie de herverkavelingsfilosofie uit het regeerakkoord. Verschuiving van intramurale zorg naar semimurale en extramurale zorg-verlening zijn nodig en gewenst.
5. Elke therapie is een vorm van individuele hulpverlening die zich niet in een bindend keurslijf laat vatten.

De VVD-fractie is van mening, dat het wetsontwerp de toets der kritiek kan doorstaan en in de praktijk beproefd moet kunnen worden. De rechtsgrond voor een gedwongen opname (het gevaarscriterium) is beter geformuleerd dan in de oude Krankzinnigenwet. Ook aan de eis van een zorgvuldige procesgang is beter tegemoet gekomen. Tenslotte is een eerste poging gewaagd om de rechten van de patiënt te omschrijven en wordt de rechtsbescherming verstevigd. Niettemin had de VVD-fractie enkele ernstige punten van kritiek en in een achttal amendementen is aangegeven wat de VVD-fractie wenst. Het belangrijkste daarvan is:

1. Zoals bij de rechterlijke procedures tot gedwongen opname reeds wordt voorgesteld, dient ook bij de procedure tot spoedopname via de burgemeester rechtsbijstand aan de patiënt te worden verleend door toevoeging van een raadsman.
2. De wet dient een mogelijkheid te bieden om de toepassing van onomkeerbare ingrepen (zoals neurochirurgie, castratie, sterilisatie) met nadere waarborgen te omkleeden. Alleen toestemming van de patiënt is hier niet altijd voldoende.

Een uitspraak van een „toetsingscommissie” kan nodig zijn.

Concluderend kan worden gesteld, dat de wet geen eindpunt kan en mag zijn. De verdere discussie over de reikwijdte van het zelfbeschikkingsrecht, de ontwikkelingen van het patiëntenrecht en de ervaringen, die met deze wet zullen worden opgedaan, zullen ongetwijfeld in de toekomst weer tot wijzigingen nopen.

De VVD-fractie vindt echter, dat daar nu niet op moet worden gewacht.

(Voor nadere informatie: drs. D.J.D. Dees, tel. 070-614911, tst. 2086)

Wet Melding Buitenlandse Boycotmaatregelen

De Wet Melding Buitenlandse Boycotmaatregelen is een uitvloeisel van het onderzoek gedaan naar aanleiding van de Arabische boycot.

Eerdere maatregelen waren onder andere de strafbaarstelling van de „niet-Jood”-verklaring en het weigeren van medewerking aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Nederlandse consulaten aan zogenaamde negatieve

goederenverklaringen (dit zijn verklaringen dat een product, of een onderdeel ervan niet uit een bepaald land, in casu Israël afkomstig is).

Nu is de instelling van een meldingsplicht aan de orde van de effecten van buitenlandse boycotmaatregelen. Zodra een bedrijf met de gevolgen van een boycot wordt geconfronteerd, moet het dat melden. De resultaten hiervan zullen jaarlijks worden meegedeeld en over drie jaar verschijnt een eindrapport. Zoals gezegd vormt de Arabische boycot de aanleiding tot deze wet, maar deze wet is niet speciaal gericht tegen deze boycot noch tegen één land of een groep van landen. De wet is bovendien geen middel van buitenlands beleid. Het is een instrument om in brede zin zicht te krijgen op de effecten van buitenlandse boycotmaatregelen met hun binnenlandse consequenties voor personen en concurrentieverhoudingen. Voor de VVD kleeft aan deze wet geen overwegend bezwaar. Wel nadelig is, dat er opnieuw moet worden voldaan aan een regel, die op zich niet bevorderlijk is voor de bedrijfsvoering. Daarom zal de VVD-fractie bij de evaluatie van de wet met name letten op het dereguleringseffect.

Voor het eerst is sprake van een wet met een gelimiteerde geldigheidsduur van drie jaar volgens het „sunset-principe”.

(Voor nadere informatie: J.D. Blauw, tel. 070-614911, tst. 2989 of drs. F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2983)

Wet Openbaarheid van Bestuur

De evaluatie-commissie Wet Openbaarheid van Bestuur heeft aan de Ministers van Algemene Zaken en van Binnenlandse Zaken op 15 april 1983 een eindrapport aangeboden.

De commissie doet in haar eindrapport 39 aanbevelingen om de werking van de wet te verbeteren. „De wet is hier en daar vaag en onvolledig, heeft wel enige invloed gehad op het informatiebeleid van de overheid (Rijk, provincies en gemeenten) maar zeker niet voldoende. Dat is teleurstellend maar niet dramatisch. Wil de W.O.B. echter aan haar doel beantwoorden dan is een verdere mentaliteitsverandering nodig. De vaagheid van een aantal artikelen in de wet dwingt de informatiezoekende burgers tot uitlokking van jurisprudentie”. Het resultaat lijkt tot dusverre pover. Wel moet erop gewezen worden, dat de effecten van de W.O.B. moeilijk te beoordelen zijn omdat vóór de komst van de wet al hier en daar een zekere openbaarheidspraktijk bestond. Bovendien was menigeen juist door de vele discussies die er de laatste jaren over dit onderwerp zijn gevoerd al vertrouwd geraakt met het idee dat het belangrijk is iets aan openbaarheid te doen.

De VVD acht het in het belang van goede democratische bestuursvoering, dat de overheid daadwerkelijk actief de openbaarheid blijft nastreven. In deze tijd behoort de mondige burger zoveel mogelijk informatie te krijgen. Zowel bij Rijk, provincies als gemeenten bestaat een redelijk openbaarheidsklimaat. Het lijkt erop dat de invloed op dat klimaat van de Wet Openbaarheid van Bestuur tamelijk gering is.

De voorgestelde aanbevelingen kunnen deze situatie verbeteren. De regering is voornemens de meeste aanbevelingen over te nemen, een gedeelte te onderzoeken, terwijl zij een enkele afwijst. Bij het mondeling overleg van 8 september jl. is van VVD-zijde aan de bewindslieden verzocht om blijvende aandacht aan de openbaarheid te schenken, zodat de W.O.B. werkelijk invloed kan uitoefenen. Er is voorts aangedrongen de door de commissie gedane aanbevelingen zo snel mogelijk toepasselijk te maken.

(Voor nadere informatie: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119)

Staat en Kerk

Vorige week is in de Tweede Kamer het wetsontwerp betreffende de beëindiging van de financiële verhouding tussen Staat en Kerk behandeld.

Dat was een historisch moment in de Nederlandse geschiedenis. Het ontwerp voor de grondwet in 1848 van Thorbecke bevatte ook een passage over de financiële verhouding tussen de Staat en de kerkgenootschappen. Die verhouding werd als volgt toegelicht: „Geniet een aantal kerkgemeenten onderstand uit de schatkist, dit is naar ons gevoele gene reden om hare vrijheid van keus door leraren enigszins te belemmeren”. Een van de belangrijkste kenmerken van de liberale staatsleer is, dat zij probeert de kerken eigen verantwoordelijkheid te laten, los van de overheid, die in godsdienstige zaken geen taak heeft.

Een verregaande beperking van overheidsingrijpen op het gebied van de godsdienst, is dus voor ons liberalen essentieel. Op 18 mei 1981 was reeds een overeenkomst gesloten tussen het Interkerkelijk Kontakt in Overheidszaken en de Staat die de VVD-fractie heeft betiteld als een „Gouden Handdruk” aan de kerkgenootschappen, aangezien een bedrag van 250 miljoen gulden aan de kerkgenootschappen betaald wordt.

De cijfermatige onderbouwing van de afkoopsom leverde volgens de diverse fracties totaal verschillende uitkomsten op, variërend van 40 tot 250 miljoen gulden. Aangezien iedere wijziging in de overeenkomst van 18 mei 1981 zou moeten leiden tot heropening van het overleg met de wederpartijen, had de VVD-fractie, en de Kamer als geheel, geen ruimte over het bedrag. Vandaar ook dat de VVD-fractie heeft ingestemd met de afkoopsom van 250 miljoen gulden en is het wetsontwerp zonder stemming aangenomen. (Zie ook VVD-Expressie nr. 4).

(Voor nadere informatie: J. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2549)

Wet op het Openbare Bibliotheekwerk

Deze week heeft de Kamer de wijzigingen van de Wet op het Openbare Bibliotheekwerk aanvaard, waarbij de PvdA en D66 tegen stemden. In het debat vorige week is met name door de oppositie uitgebreid gesproken over de voornemens van Minister Brinkman om veel meer te bezuinigen dan in het regeerakkoord is afgesproken. De VVD-fractie heeft zich in die discussie nauwelijks gemengd, omdat dat nu niet aan de orde is. Op Prinsjesdag zullen wij precies weten welke voornemens de Minister heeft en bij de behandeling van de begroting 1984 zullen wij ons standpunt bepalen t.a.v. de hoogte van de bezuinigingen en de eventuele fasering daarvan. De aangenomen wetwijziging acht de VVD-fractie een goede stap in de richting van decentralisatie. Voor provincie- en gemeentebesturen en de besturen van de bibliotheken zal het zeker niet eenvoudig zijn de bezuinigingen te realiseren. De VVD-fractie is er echter van overtuigd, dat het lokale bestuur beter kan bepalen hoe er bezuinigd kan worden dan het ministerie in Den Haag. Een bezinning op taken en werkwijze van de openbare bibliotheken hoort zoveel mogelijk plaatselijk te gebeuren in relatie tot alle andere activiteiten op het terrein van het specifieke welzijn. (Zie ook VVD-Expressie nr. 10).

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292)

Leerkrachten in het kleuter- en lager onderwijs

Hetgeen de VVD-fractie vreesde, werd vorige week bij de plenaire behandeling van het wetsvoorstel bewaarheid. De staatssecretaris van Onderwijs had reeds, vooruitlopend op de behandeling in het parlement, een circulaire naar de scholen gestuurd, waarbij hij de bezuinigingsmaatregelen aankondigde conform de door hem voorgestelde wetswijzigingen. Omdat het nu te laat is om de beoogde bezuinigingen voor 1983 op een andere wijze te realiseren (hetgeen mogelijk zou zijn geweest) is de Kamer voor het blok gezet. Overtuigd van de absolute noodzaak om te bezuinigen heeft de VVD-fractie zich uiteindelijk accoord verklaard met het wetsvoorstel. Daarmee zijn er geen gaten geschoten in de begroting 1983. Onze kritiek op de wijze van handelen blijft echter overeind. Deze week heeft de Kamer de voorgestelde wetswijzigingen aanvaard. (Zie ook VVD-Expresse nr. 10).

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292)

Grote stedenproblematiek

Het rapport „Een Schuyt, die tegen de stroom wordt opgeroeit” betreft de stelling, dat het grootste bestuurlijke probleem voor de gemeentebesturen van de vier grote steden bestaat uit het feit, dat zij met handen en voeten gebonden zijn aan het oerwoud van rijksregels en -voorwaarden. Een integraal stedelijk beleid is daardoor onmogelijk, terwijl de burgers het stadsbestuur wel aanspreken. Gegeven de schaal van de grootstedelijke maatschappelijke problematiek en het zogenaamde „samenballingseffect” moet hieraan met spoed iets gebeuren.

In het debat over de Grote Steden Problematiek zei fractievoorzitter mr. J.G.C. Wiebenga, dat de VVD deze stelling onderschrijft. In wezen geldt deze problematiek voor alle gemeenten. Daarom stelde hij, dat er vaart gezet moet worden achter het algemene decentralisatiebeleid. In dit verband sprak hij overigens zijn zorg uit over de coördinatie tussen het Grote Steden Beleid en allerlei ander sector- en facetbeleid.

Vanwege de grotere schaal van de problemen is een voorrangsoperatie voor de grote steden acceptabel, maar wel werd de vraag opgeworpen, waarom de grens hierbij niet bijvoorbeeld bij een gemeentelijk inwonertal van 100.000 is gelegd.

Eén aspect is in De Schuyt niet genoemd, namelijk het politiek-bestuurlijke aspect. De woordvoerder sprak het vertrouwen uit, dat de grote steden het voorrangbeleid aan kunnen, inits zij zowel in organisatorische als in politieke zin zorgen voor voldoende „checks and balances”.

Ten aanzien van het voorgenomen beleid stelde de VVD-fractie zich positief op tegenover de door de regering voorgestelde aanbouwregeling, welke inhoudt een fasegevoel in te voeren pakket van maatregelen. Een **tijdelijk** onderscheid tussen de grote gemeenten en de andere is aanvaardbaar op beleidsterreinen, waar algehele decentralisatie te lang zou duren. Wel zal de VVD-fractie bij elk regeringsvoorstel in dit kader gedaan, nagaan of algehele snelle decentralisatie toch mogelijk is.

Hoogst ongewenst daarentegen is naar de mening van de fractie het Schuyt-voorstel om een machtigingsbepaling in de gemeentewet op te nemen, die het mogelijk maakt de bestuursinrichting van de grote steden per decreet

(A.M.v.B.) te wijzigen. Het parlement moet hierin het laatste woord hebben. In dit verband werd de vraag opgeworpen waarom de Schuyt geen indicatie geeft waar men met de bestuursinrichting van de grote steden heen wil? De stadsprovincie is interessant, maar heeft nadelen. Past die vraag nog in de huidige opvattingen omtrent de organisatie van het binnenlands bestuur? Ter overdenking werd door de VVD-fractie een alternatief naar voren gebracht in de vorm van de „provincievrije stad”. Hierbij blijft de grote stad gemeente, maar wordt de rol van de provincie als intermediair tussen de stad en de rijksoverheid buiten werking gesteld. Deze conceptie kan een interessant stuk deregulering inhouden. Zonder een definitieve voorkeur uit te spreken werd dezerzijds een motie-Wiebenga ingediend, die de regering vraagt om hierover mee te denken, en de voor- en nadelen van de verschillende mogelijkheden op een rij te zetten.

Tenslotte stelde de woordvoerder, dat de VVD-fractie ermee accoord ging, om bij het Grote Steden Beleid het accent te leggen op de sociaal-economische sector, de stadsvernieuwing en het welzijn. De financiële component mag echter niet worden vergeten. Aan werkelijke concrete maatregelen vermeldt de regeringsreactie helaas bitter weinig, zo zei hij.

Bij de eerste voortgangsrapportage wordt een concreter samenhangend program verwacht. Een Grote Steden Beleid mag niet blijven steken bij de politieke wil alleen.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 3114)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recessieperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 25,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Eenmalige uitkering aan de „echte minima”

Voor de VVD-fractie heeft de bescherming van de positie van de „echte” minima een hoge prioriteit. Gedurende de jaren van inkomensoffers acht de VVD het van groot belang dat de bestedingsmogelijkheden van de „echte” minima zoveel mogelijk gehandhaafd blijven.

● Ambtshalve toekenning, ook voor AOW'ers

De VVD-fractie vindt, dat het gerechtvaardigd en wenselijk is, om te komen tot een amtschalve respectievelijk, automatische vaststelling van het recht op een éénmalige uitkering. We willen de Staatssecretaris in deze prijzen dat hij – na aandrang van de Kamer – op zijn aanvankelijk voornemen om met de amtschalve toekenning te breken is teruggekomen.

Door automatische toekenning is een optimaler bereik mogelijk. Voor de ontvangers van een éénmalige uitkering is deze toekenning veel eenvoudiger. Volgens de opgaven van een aantal steden is de amtschalve respectievelijk automatische toekenning wellicht 50% goedkoper voor de uitvoeringsinstanties.

In dit licht vindt de VVD-fractie amtschalve, respectievelijk automatische toekenning naar de groep van AOW-gerechtigden onder de „echte” minima het waard om na te streven, althans grondig te onderzoeken. We hebben dat al eerder aangekaart. Wij zijn het niet eens met het kabinet dat deze AOW-gerechtigden een even beweeglijke inkomenssituatie kennen als andere „echte” minima. De enige wisseling in de inkomenssituatie doet zich voor bij het overlijden van de partner.

● Buitenlands verblijvende kinderen

De VVD-fractie staat met het kabinet op het standpunt, dat gehuwde buitenlandse werknemers van wie het gezin in het buitenland verblijft de éénmalige uitkering voor een alleenstaande ontvangen. De éénmalige uitkeringsregelingen zijn gebaseerd op het koopkrachtsverlies in Nederland, zoals geleden op hier te lande ontvangen „echte” minimuminkomens.

● Ten onrechte verstrekking

Uit steekproef-materiaal valt af te leiden dat in 18% van de gevallen in 1981 de éénmalige uitkering ten onrechte is toegekend. In ruim 5% van de getoetste gevallen zou geen uitkering plaats gevonden hebben, indien men beschikt had over jaargegevens. Wij vinden deze percentages dermate hoog, dat er niet aan mag worden voorbijgegaan. Wij zijn daar erg van geschrokken. Een meer duurzame inkomensmeting is allereerst wenselijk. Het kabinet oppert in dit verband de jaaropgave voor de loon- en inkomstenbelasting als mogelijkheid tot een minder willekeurige inkomensmeting. Ook hieraan kleven als bewijsstuk onvolkomenheden. Maar het is in ieder geval een minder willekeurige momentopname van het inkomen. Ook een minder onder tijdsdruk

verkerende uitvoering van de regeling zal de controle vergemakkelijken.

● Dekking

De éénmalige uitkering 1983 zou aanvankelijk gedeckt worden middels de fiscale tweeverdieners maatregel. Het is inmiddels zeker geworden dat deze maatregel niet meer vóór 1 januari 1984 in enigerlei vorm ingaat. Daarmee is de dekking dus in z'n geheel komen te vervallen. Voorstellen kunnen worden tegemoetgezien bij de indiening van de Rijksbegroting 1984. Dit is een slechte gang van zaken. Het parlement geeft deze week naar mag worden aangenomen het groene licht voor een regeling van 225 miljoen gulden (kasbasis) zonder te weten waar het geld vandaan komt.

De VVD kan moeilijk anders concluderen dan dat we het begrotingstekort 1983 met 225 mln. oprekken. In elk geval wil de VVD nu uitsluitel. Het gaat om 1983. Daarvoor hoeven we niet te wachten tot de Miljoenennota 1984 uitkomt.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650)

Stemmen per brief

Ruim 25 jaar geleden is in de Tweede Kamer de discussie begonnen over de voor- en nadelen van het stemmen per brief, waarna uiteindelijk op 2 juni 1980 de Kiesraad een voorontwerp van wet heeft opgesteld. Vervolgens duurde het nog tot 17 maart 1983 voordat dit wetsontwerp aan de Kamer werd aangeboden.

Het wetsontwerp is erop gericht om aan de Nederlanders in het buitenland de mogelijkheid te geven om hun stem per brief uit te brengen in plaats van bij volmacht. Omdat het de bedoeling is, dat deze wetswijziging van toepassing zal zijn bij de komende Europese Verkiezingen in 1984, zodat de Nederlanders die in de E.G.-landen wonen ook op deze wijze hun stem kunnen uitbrengen, werd de Kamer door deze late indiening nogal onder druk gezet. De Regering deelde namelijk mee, dat wijziging van het voorstel – bijvoorbeeld voor wat betreft de groepen kiezers die van het briefstemrecht gebruik kunnen maken – zodanige administratieve problemen zou veroorzaken, dat het briefstemrecht niet meer op tijd voor de Europese Verkiezingen kan worden ingevoerd. De woordvoerder van de VVD-fractie, Mr. J.G.C. Wiebenga, toonde zich dan ook erg teleurgesteld over de uitermate lange voorbereidingstijd.

De mogelijkheid van het stemmen per brief is aantrekkelijk als alternatief voor het stemmen bij volmacht, omdat de kiezer daarbij zelf zijn stem uitbrengt en zijn of haar stemrecht dus niet hoeft over te laten aan een ander. Vaak hebben Nederlanders in het buitenland niet meer voldoende connecties in Nederland, die als gemachtigde kunnen optreden. Enige tijdelijk in het buitenland verblijvende categorieën komen eveneens in aanmerking voor het briefstemrecht. Te denken valt aan de kiezers, die tijdelijk in

het buitenland werkzaam zijn, zoals zeevarenden, en dienstplichtige militairen. De Regering heeft tijdens de behandeling de reikwijdte van het wetsontwerp met deze categorieën uitgebreid. Daarover toonde de VVD-fractie zich verheugd.

Maar ook andere groepen in Nederland kunnen belang hebben bij briefstemrecht, namelijk diegenen die door lichamelijke belemmeringen verhinderd zijn zelf naar het stembureau te komen, zoals zieken, bejaarden en gehandicapten. Zij moeten nu stemmen bij volmacht, maar de VVD zou het een verbetering vinden, zo zei de heer Wiebenga, als ook aan hen de mogelijkheid gegeven wordt om zelf hun stem uit te kunnen brengen. Dat zou goed kunnen passen in het gehandicaptenbeleid en het bejaardenbeleid.

De Regering voert daartegen echter enige bezwaren aan, zoals:

- 1) er is kans op onregelmatigheden, fraude, vooral bij inrichtingen en tehuizen;
- 2) er kunnen bij ruime toepassing van het stemmen per brief nogal wat administratieve problemen ontstaan bij de gemeente;
- 3) bovendien zou door de verruiming van categorieën het briefstemrecht niet meer op tijd voor de Europese Verkiezingen kunnen worden ingevoerd.

Het fraude-argument is voor de VVD-fractie een zwaarwegend argument, maar daar staat tegenover dat waarborgen in de regeling kunnen worden ingebouwd. De Minister zou hierover eens advies kunnen vragen aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, zo stelde de heer Wiebenga voor.

Tijdens het debat in de Kamer werd wat dit aspect betreft veelvuldig een blik over de grens geworpen, met name naar onze Oosterburen waar de ervaringen met deze vorm van stemrecht positief zijn. Maar men was het erover eens dat gerichte voorlichting aan de kiezers noodzakelijk is.

De VVD-fractie toonde begrip voor de administratieve problemen, die voor de gemeente zouden kunnen rijzen bij verruiming van het briefstemrecht op dit ogenblik. Om die reden gaan wij akkoord met het huidige wetsvoorstel, waarbij in 1984 alleen de Nederlanders in het buitenland deze mogelijkheid krijgen. Zij wachten hierop al zo lang. De woordvoerder voegde daaraan echter toe, dat de VVD-fractie, na afweging van alle voor- en nadelen, van mening is, dat te zijner tijd het briefstemrecht ook moet worden toegekend aan de kiezers die in Nederland wonen, welke daar belang bij kunnen hebben. Hij stelde daarbij dat de VVD-fractie, als het stemrecht per brief wordt uitgebreid, niet aan slechts enkele categorieën ten goede mocht komen. De VVD is voor integrale invoering van deze mogelijkheid, al beseffen wij wel dat dit stemrecht per brief waarschijnlijk voornamelijk gebruikt zal worden door gehandicapten en langdurig zieken; maar met integrale invoering voorkomen we stigmatisering van deze categorieën. Bovendien leidt dat tot grotere administratieve rompslomp. Gemeentebesturen zullen dan immers naar een doktersattest of iets dergelijks moeten gaan vragen. Dat is in strijd met het dereguleringsstreven.

De Regering deelde mee, de huidige beperkte regeling pas na een paar verkiezingen te willen evalueren. Een paar verkiezingen betekent al gauw een flink aantal jaren. Dat vindt de VVD-fractie te lang in het licht van ons standpunt. Daarom zijn wij van mening, dat de Regering al in 1984, na de Europese Verkiezingen nadere voorstellen moet doen tot algehele invoering van het briefstemrecht. De bij deze verkiezingen opgedane ervaring kan daarbij dan benut worden. Om dit standpunt kracht bij te zetten werd een motie Faber/Wiebenga ingediend, die waarschijnlijk zal worden aangenomen.

De Kieswet zal binnenkort nog twee hele belangrijke

wijzigingen ondergaan, te weten de verlening van het kiesrecht aan Nederlanders in het buitenland voor de Tweede Kamer en de verlening van het kiesrecht aan niet-Nederlandse inwoners voor de gemeenteraden. In het eerste geval is haast geboden, omdat zich altijd de mogelijkheid kan voordoen van een tussentijdse kamerontbinding. Het zou uitermate vervelend zijn, als de Nederlanders in het buitenland dan opnieuw niet mee zouden kunnen stemmen. Maar ook voor niet-Nederlandse ingezetenen, vroeg de heer Wiebenga aandacht. De Minister van Binnenlandse Zaken, de heer Rietkerk, zegde toe aan beide wetsvoorstellen prioriteit te geven en wil begin 1984 de twee wijzigingen van de Kieswet indienen.

Voor enige hilariteit zorgde het aspect van het „rode potlood”. De invoering van het stemmen per brief noodzaakt ertoe, de eis van het uitbrengen van een stem door middel van een rood potlood te laten vervallen. Het is ondoenlijk tegelijk met het stembiljet ook een rood potlood aan de kiezer in het buitenland toe te sturen. De Kieswet bepaalt nu nog slechts, dat het vakje rood dient te worden gemaakt. In dat verband werd gevraagd, hoe dat nu straks moet, als Nederlanders in de gehele wereld het kiesrecht voor de Tweede Kamer krijgen. Is in het binnenland van Tanzania wel gemakkelijk een rode viltstift of balpen te verkrijgen, zo vroeg de VVD-fractie in het voorlopig verslag.

Geen nood, zei de Minister, het rood maken van het hokje mag met elk materiaal, als het maar rood is. Welnu, deze opmerking van de Minister trof doel. Alle fracties in de Kamer toonden zich erg creatief in deze en alle mogelijke middelen werden aangevoerd, waaronder rode lippenstift. De Nederlanders in de Tropen kunnen zich wat betreft hun stemrecht dan gerustgesteld voelen.

(Voor nadere informatie: Mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 3114)

Contourennota over het tarief van de inkomstenbelasting

Steeds meer wordt onderkend, dat de progressie van het tarief van de inkomstenbelasting te steil is.

De totale lastendruk, vooral voor de middeninkomens is te hoog. Om méér dan één reden is dit maatschappelijk ongewenst (afwenteling, verminderd spaargedrag, weinig resultaten van extra arbeidsinspanning, verminderde arbeidsmobiliteit, fraude).

De inkomstenbelasting functioneert slecht. Toeneemende controle is vereist. Dit vraagt vereenvoudiging, in het bijzonder van de aftrekmogelijkheden.

Oorzaken tariefproblematiek

De voornaamste oorzaken zijn:

1. In de periode 1972-1982 is de inflatiecorrectie herhaalde malen beperkt of helemaal niet doorgevoerd. Daardoor is met name de marginale tarieflijn steeds steiler geworden.
2. In de loop van die jaren zijn diverse maatregelen getroffen met tot doel de inkomensverhoudingen te beïnvloeden (nivellering). Dit spitte zich vooral toe op koopkrachtverbetering voor de lagere inkomensgroepen.
3. In de achterliggende periode is de franchise in de WAO ingevoerd en zijn de premieinkomsgrenzen voor de volksverzekeringen opgetrokken met zeventuizend gulden. Dat heeft vooral de middengroepen verder onder druk gezet.

Oplossing tariefproblematiek

In de Contourennota zijn twee varianten ter oplossing

gepresenteerd. Beiden hebben vooral tot doel het verloop van de marginale tarieflijn te matigen. Op zichzelf gezien gaat daar een zekere de-nivellerende werking van uit. Dat komt voort uit het feit dat de midden en hogere inkomensgroepen ook het meeste nadeel van de versteiling in het recente verleden hebben gevonden. Wie „ja” zegt tegen de Contourennota operatie (onderdeel Regeerakkoord) moet ook „ja” zeggen tegen deze consequentie.

Omdat de hoofdoorzaak van de tariefproblematiek het niet volledig doorvoeren van de inflatiecorrectie is, is voor de VVD-fractie uitvoering van de Contourennota allereerst hecht verbonden met handhaving van de inflatiecorrectie. Ook een herhaaldelijke beperking van de inflatiecorrectie van 100 naar 80% is niet gerechtvaardigd.

De 2 tarief-varianten van de Contourennota zijn allebei voor ons goed aanvaardbaar. Dat geldt voor variant 1: inhalen van de inflatiecorrectie achterstand 1972-1982, plus een algemene tariefverlaging van 2 procentpunt. Dat geldt voor variant 2: een geheel nieuwe tariefstructuur met eenvoudig en gematigd tarief. Ook in het laatste geval blijft toepassing van de inflatiecorrectie nu en in de toekomst een eerste eis.

De VVD vindt het een manco van de Contourennota, dat deze niet het geheel van collectieve lasten onder de loep neemt.

De meeste inkomensstrekkers hebben immers in de praktijk te maken met de totale lastendruk, en de stijging daarvan, die wordt uitgemaakt door belastingen én premies.

Alle argumenten, die de Contourennota wenselijk maken, slaan ook op de druk van belastingen en premies samen.

Financiering Tariefherziening

Er worden drie mogelijkheden aangewezen.

1. verhoging van de indirecte belastingen.
2. vermindering van de aftrekposten.
3. verschuiving van de belastingdruk van het Rijk naar de lagere overheden.

Voor de VVD-fractie komen deze drie bronnen gezamenlijk in aanmerking om voor de bekostiging van de plannen te zorgen. Echter niet méér dan een kwart mag worden gefinancierd uit vermindering van de aftrekposten. Anders zou de effectieve verlaging van het marginale tarief worden teniet gedaan.

Een verruiming van de heffingsbevoegdheden van provincies en gemeenten zou door ons worden verwelkomd. Al te grote verschillen per regio of plaats in lastendruk moet wel worden vermeden, maar het kan een zinnige verruiming zijn van de gemeentelijke en provinciale autonomie.

Voornaamste financieringsbron blijft dan een verhoging van de indirecte belastingen. Dit kan ook bijdragen aan een verschuiving van de meer consumptieve naar de investeringsbestedingen via een verhoogde spaarheffing.

Bij verhoging van de indirecte belastingen zijn er weer drie mogelijkheden.

1. het lage BTW-tarief wordt verhoogd.
2. het hoge BTW-tarief gaat omhoog.
3. beide tarieven worden naar één uniform tarief gebracht en van daaruit verhoogd.

Stapsgewijze invoering van één BTW-tarief heeft verschillende voordelen. Nu zou daarom kunnen worden begonnen met verhoging van het lage BTW-tarief, op weg naar één tarief. Door de samenstelling van het pakket goederen met laag BTW-tarief, werkt dit bovendien inkomensneutraal.

Van een verhoging van het BTW tarief hebben Nederlandse bedrijven op de binnenlandse markt geen nadeel. Ook geïmporteerde goederen en diensten vallen immers onder dat tarief. Het exporterend bedrijfsleven heeft daaren-

tegen een voordeel. Het kan op buitenlandse markten met een lagere prijs concurreren.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 614911, tst. 2650.)

VVD standpunt niet-trendvolgers collectieve sector

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de werknemers bij de bedrijfsverenigingen, de ziekenfondsen en omroeporganisaties onlangs aangewezen als trendvolgers. De VVD-fractie heeft zich tegen dit besluit gekeerd.

In het verleden hebben deze drie groepen steeds de arbeidsvoorwaarden in het bedrijfsleven gevolgd. Zolang ze zich houden aan het Stichtingsakkoord – en dat blijkt het geval – is er geen aanleiding ze tot trendvolgers te maken.

Daar komt nog bij dat de SER dezer dagen de Regering het advies gaf de contractsvrijheid voor onder meer deze groepen instant te houden. Dit laat onverlet dat de Regering via subsidieverlening en premievaststelling de daarbij in acht te nemen globale ruimte vaststelt.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Verlaging ontslagleeftijd notarissen

De discussie spitst zich niet toe op de vraag of de verplichte ontslagleeftijd van 70 naar 65 moet worden verlaagd. Daarmee is ook de VVD het eens. Er zijn echter haken en ogen.

Thans in functie zijnde notarissen mochten bij hun benoeming redelijkerwijze verwachten dat zij tot de 70-jarige leeftijd hun functie zouden kunnen blijven uitoefenen.

Met de Raad van State is de VVD-fractie van mening, dat alleen zeer zware redenen, die gewekte verwachting kunnen doorkruisen. Het stoppen van de notaris-praktijk heeft natuurlijk financiële consequenties. Verplicht stoppen met 65 jaar, terwijl men er terecht van uitgegaan is tot 70 te kunnen doorgaan kan daarom op bezwaren stuiten. Vandaar een overgangsregeling.

Het regeringsvoorstel is om géén notaris tussen 65 en 70 jaar oud verplicht te pensioneren, voordat hij 20 ambtsjaren achter zich heeft. (De gemiddelde ambtsduur van notarissen, die nu de 65-jarige leeftijd naderen, is 20 jaar).

Zo wordt niemand, na een late benoeming geconfronteerd met een ongewilde vroege pensionering.

De VVD-fractie is echter van mening, dat deze overgangsregeling niet ruim genoeg is.

Vooraf ook omdat de jongste periode voor de meeste notarissen uit „magere jaren” bestond.

De VVD heeft het volgende amendement ingediend:

- Géén notaris tussen de 65 en 70 pensioneren als hij niet **25** ambtsjaren achter zich heeft. (De gemiddelde leeftijd van notarissen bij hun benoeming is nu 40 jaar. Hen wordt dus een ambtsduur van 25 jaar in het vooruitzicht gesteld).
 - Notarissen die nu de pensioenleeftijd naderen, behoren ook die 25 jaar te kunnen volmaken. Een en ander natuurlijk binnen de oude limiet van 70 jaar.
- Zo worden zij tenminste in de gelegenheid gesteld om met een redelijke mate van vrijheid het moment van pensionering te kiezen.

Daar hen dit bij hun benoeming in het vooruitzicht is gesteld, is het een kwestie van behoorlijk bestuur die vrijheid in tact te laten.

(Voor nadere informatie: Mr. M.J.M. Tripels, tel. 070-614911, tst. 2057.)

Taakverdeling en Concentratie in het Wetenschappelijk Onderwijs

In vele opzichten een pijnlijke operatie. Zo'n grote heroverweging van de doelmatigheid en de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs met het oog tevens op de beperkte financiële middelen, brengt natuurlijk ook teleurstellingen met zich mee. Het eindresultaat voldoet echter niet alleen aan de noodzakelijke bezuinigingen, het bevat ook tal van vernieuwingen en biedt mogelijkheden tot versterking van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek. De keuze om de instellingen zelf het voortouw te geven was principieel juist, en het heeft een werkbaar resultaat opgeleverd. Toch drie algemene kanttekeningen:

1. Het verband tussen de uiteindelijke voorstellen en de aanvankelijk geformuleerde criteria is niet altijd voldoende zichtbaar geworden.
2. Het zou beter geweest zijn als door de Minister over deze problematiek tevoren op basis van regeringsbeleid, wetenschapsbeleid en hoger onderwijsbeleid globale aanwijzingen waren gegeven.
3. De beoordeling van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek had een grotere rol moeten spelen.

Voor de toekomst dringen wij aan op een permanent taakverdelings- en concentratiebeleid. Het voorzieningenpakket moet steeds worden aangepast aan maatschappelijke, wetenschappelijke en onderwijskundige prioriteiten.

Speciaal met het oog op een dalend aantal studenten in de jaren negentig is dit belangrijk. Nieuwe concentratie- en taakverdelingsprocessen mogen niet opnieuw in de snelkookpan plaatsvinden. Bovendien zullen in de toekomst kwaliteitsaspecten zwaarder moeten wegen dan nu.

Dit kan misschien voorkomen wat er nu is gebeurd, namelijk dat soms voor analoge problematieken zeer verschillende oplossingen worden voorgesteld.

De VVD-fractie ontkomt er niet aan een aantal concrete wijzigingen te vragen, temeer daar de argumentatie van de Minister niet altijd volledig overtuigt.

De VVD-fractie heeft ingediende moties ondersteund met betrekking tot het voorkomen van gedwongen ontslagen en een verantwoord sociaal beleid, het (althans voorlopig) niet opheffen van de studierichting andragologie, de handhaving van twee vestigingen (Utrecht en Leiden) voor Indisch en Iraans.

Tandheelkunde

Het voorstel van de Minister om tandheelkunde in Utrecht af te bouwen is bij de VVD in verkeerde aarde gevallen.

Het zou voornamelijk bezuinigingen realiseren, maar niet de overige doeleinden van de taakverdelingsoperatie.

De Minister wilde de Groningse en Nijmeegse sub-faculteiten grotendeels buiten schot houden. Maar de reorganisatie van tandheelkunde dient zich niet tot het Westen van het land te beperken.

Resultaat van deze overweging is neergelegd in een motie van VVD en CDA, waarin concreet 4 punten aan de Regering worden gevraagd:

A. De Regering moet in samenspraak met de betrokken

instellingen een landelijke taakverdeling tot stand brengen, met de faculteiten te Amsterdam, Groningen, Nijmegen en Utrecht.

- B. De instroom van studenten moet bepaald worden op hoogstens 320 en de verdeling over de instellingen moet nader worden geregeld.
- C. Daarbij moet de opstelling van een landelijk disciplineplan voor het onderzoek een rol spelen.
- D. De Kamer moet over de overlegresultaten met de instellingen zo spoedig mogelijk worden ingelicht.

Bij het behoud van tandheelkunde in Utrecht weegt voor de VVD-fractie de voorkeur van de studenten zwaar. Veertig procent van de vooraanmeldingen richten zich op die subfaculteit. Daarnaast speelt mee, dat in Utrecht reeds een uitstekende accommodatie aanwezig is en er een uitgebreide patiëntenzorg plaatsvindt.

Communicatiewetenschappen

De VVD-fractie is er niet voor een studierichting communicatiewetenschappen alleen aan de Katholieke Nijmeegse Universiteit te vestigen. Gezien de aard van dit vakgebied is levensbeschouwelijke pluriformiteit vereist. Mono-vestiging bij een confessionele universiteit zou studenten en medewerkers voor een oneigenlijk dilemma plaatsen. Anderzijds zou het de suggestie kunnen wekken dat de signatuur van Nijmegen niet zoveel meer betekent.

Vervolgens meent de VVD-fractie, dat om een aantal praktische redenen Amsterdam het best in aanmerking komt voor die niet-confessionele vestiging.

Opleiding welzijnsvraagstukken te Leeuwarden

Al eerder is toegezegd door de Minister, dat de opleiding welzijnsvraagstukken te Leeuwarden niet zal worden opgeheven, tenzij er voor het noorden van het land alternatieven op tafel liggen. De VVD heeft hem, wellicht ten overvloede nog eens hierop gewezen.

Onderwijs als voortrekker

Het onderwijs moet in de samenleving een voortrekkersrol vervullen. Het moet daarom wel financieel mogelijk blijven universiteiten en hogescholen van veel talent en actuele kennis te voorzien. De VVD-fractie vraagt de Minister of de huidige afgetopte salarisschalen het voor hooggekwalificeerde specialisten nog aantrekkelijk maken om aan een universiteit te werken. De rang van wetenschappelijk hoofdbambenaar is daartoe niet geschikt. Slechts hoogleraarfuncties komen daarvoor in aanmerking, zowel gewoon als buitengewoon.

Wat de VVD betreft in sterke mate via het buitengewoon hooglerarschap, tenzij de Minister werkbare alternatieven aandraagt.

Geavanceerde werkzaamheden aan onze hogescholen en universiteiten zijn onontbeerlijk voor de toekomstige industriële en agrarische mogelijkheden van ons land. De vliegtuigontwikkeling heeft het voorbeeld hoe ook ons land door hoogwaardige producten te leveren met veel toegevoegde waarde een markt kan vinden voor geavanceerde producten.

Voor de scheepsbouw werd door de VVD een soortgelijke structuur als voor de vliegtuigbouw voorgesteld en door de Minister toegezegd.

(Voor nadere informatie: drs. D.J.D. Dees, tel. 070-614911, tst. 2086 en dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016.)

23 sept. 1983, nummer 13

EXPRESSE

redactie: drs. G.Ch.O. Boosman, drs. L.M.L.H.A. Hermans, J.J. Metz; redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA s-Gravenhage, tel. 070-61 49 11;
organisatie: J.N.J. van den Broek; abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA s-Gravenhage;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar, alleen VVD-leden kunnen een abonnement nemen, vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Commentaar VVD-fractie op de Miljoenennota 1984

Historisch keerpunt

Voor de VVD-fractie is de ingediende begroting een „historisch keerpunt“. Nu, voor het eerst na zo'n tien jaar, gaan zowel het financieringstekort als de collectieve lastendruk omlaag. De VVD beschouwt de begroting als een „realistisch herstelplan“. Er wordt een daadwerkelijk begin gemaakt met het orde op zaken stellen. De begroting bevat een zeer fors bezuinigingspakket van 12 miljard. Wil onze economie weer gezond worden dan zal dit ombuigingsbeleid enige jaren moeten worden voortgezet. Alleen dan kan er weer méér werk komen en kan het inkomensperspectief voor iedereen weer verbeteren. Daarom gaat de fractie ervan uit dat beide coalitiepartners zich volledig achter het in de begroting voorgestelde ombuigingspakket zullen opstellen.

De huidige situatie

Uit de begroting kunnen een aantal positieve ontwikkelingen afgeleid worden:

- a. De totale bestedingen in ons land gaan, dankzij de bedrijfsinvesteringen en de export, weer iets omhoog.
- b. De inflatie in ons land bedraagt nog slechts zo'n 3%, op het punt van de inflatiebestrijding in Europa is ons land één van de koplopers.
- c. De loonsommutatie in 1984 zal nul zijn.
- d. Het broodnodige winstherstel bij onze bedrijven komt eindelijk op gang.
- e. Er wordt in ons land gelukkig weer meer gespaard.

Het is zeer triest om te moeten constateren dat de werkloosheid het komend jaar nog met zo'n 100.000 toeneemt. Een onrustbarende ontwikkeling!

Daarom is het goed dat het kabinet nu met een werkgelegenheidsplan is gekomen.

Heel pijnlijk is het ook te moeten vaststellen dat ongeveer de helft van onze jongeren op dit moment geen werk kan vinden. Daarom is het goed dat het kabinet in ieder geval het geld voor het jeugdwerkplan heeft veiliggesteld.

Hoe onevenwichtig onze economie op dit ogenblik nog is, blijkt ook uit het feit dat tegenover iedere twee niet-actieve inkomensstrekkers er slechts drie werkenden staan.

Herstelplan bedrijfsleven

De VVD is tevreden over het feit dat er nu een lastenverlichting komt voor het bedrijfsleven van 2 miljard; de vennootschapsbelasting wordt belangrijk verlaagd.

Het kabinet geeft het rendabele deel van het bedrijfsleven terecht een extra stimulans. Zij zijn immers in meerdere opzichten de „trekkers van onze economie“.

De VVD-fractie is ook verheugd over de gelijkwaardige lastenverlichting die is toegezegd aan het midden- en kleinbedrijf. Zij zal dan ook alles in het werk stellen om een spoedige wetgeving in deze te realiseren.

De fractie juicht het ook toe dat startende ondernemers een extra tegemoetkoming wordt gegeven.

Belastingplan

Het kabinet gaat in deze begroting uit van de noodzaak van verhoging van enkele belastingen (BTW en accijnzen). De voorgestelde verhogingen zijn immers niet, zoals in het verleden, bedoeld om extra en nieuwe overheidsuitgaven te betalen, maar alleen om het financieringstekort bij de overheid terug te brengen. De fractie wijst er daarbij met nadruk op dat zowel de collectieve lastendruk als geheel, als de belastingdruk en de sociale premiedruk ieder afzonderlijk omlaag gaan. Met betrekking tot de BTW-verhoging had de fractie er de voorkeur aan gegeven indien alleen het lage BTW-tarief zou zijn verhoogd.

Inkomenseffecten

Het voorstel van het kabinet met betrekking tot de lastenverdeling over de verschillende inkomensgroepen is in de ogen van de VVD redelijk en maatschappelijk aanvaardbaar. De miljoenennota maakt nog eens duidelijk waarom de VVD zich zo heeft ingespannen voor het doorvoeren van de 100% inflatiecorrectie.

Bij het niet doorgaan daarvan zou dit de belastingbelasting 1,1 miljard hebben gekost!

Weliswaar zijn nu, in de sfeer van de inkomstenbelasting, enkele maatregelen noodzakelijk, maar het eindresultaat is dat de burger zo'n half miljard gulden minder hoeft op te brengen. Deze gehele operatie is vooral voor de midden-groepen van groot belang!

Verheugd is de VVD verder ook over het feit dat aan de aftopping van de vakantietoelage voor ambtenaren een eind is gemaakt.

Terecht gaat het kabinet ervan uit dat een gelijke behandeling van ambtenaren en uitkeringstrekkers niet redelijk is. Daarom wordt in de sociale zekerheidssector 4,2 miljard bezuinigd en bij de ambtenaren 3 miljard. Uitkeringstrekkers zullen het komende jaar ook geen prijscompensatie ontvangen, terwijl de prijscompensatie (na verdisconteringen van de 2% loonmatiging) bij de ambtenaren een punt van onderhandeling vormt.

Geconstateerd kan worden, dat de koppeling op afstand tussen lonen en uitkeringstrekkers nu een feit is.

Terecht is er een bedrag van 450 miljoen uitgetrokken om de echte minima financieel tegemoet te komen.

Het belangrijkste uit het CDA- commentaar:

De voorboden van een prille lente worden zichtbaar. Dit is de voornaamste conclusie die het CDA trekt uit Troonrede en Miljoenennota 1984.

De Troonrede straalt het vertrouwen uit dat een moedige regeringsbeleid – ondanks alle pijnlijke maatregelen – bemoedigend zal uitwerken. Er klinkt iets door van vertrouwen dat het mogelijk zal zijn jong en oud weer perspectief te bieden.

De eigen – christen-democraten aansprekende – stijl van deze Troonrede komt ook tot uitdrukking in de bede om Gods zegen, waarmee het stuk besluit.

Dankzij dit kabinetsbeleid krijgen we weer grond onder de voeten. De economie krabbelt weer op, de groei van de werkloosheid zwakt af, de bedrijfswinsten beginnen weer te groeien, de export profiteert van het internationale herstel, onze concurrentiepositie wordt sterker en de bedrijfsinvesteringen nemen voor het tweede achtereenvolgende jaar toe.

● Overheidsfinanciën

Voor het doorzetten van het aarzelende economisch herstel is correctie van enkele scheefgegroeide verhoudingen een onmisbare voorwaarde. Het kabinet gaat daarmee vastberaden voort. Ook naar het oordeel van het CDA zijn bezuinigingen in de collectieve sector pijnlijk, maar onontkoombaar. In het verleden is te gretig vooruit gegrepen op toekomstige welvaart. Tevens is in de achterliggende jaren te weinig de tering naar de nering gezet. Het zou niet aanvaardbaar zijn de generaties na ons nog meer op te zadelen met onze problemen.

Vandaar dat het CDA instemt met het consequente, maar gematigde bezuinigingsbeleid. Weliswaar wordt 3,5 miljard meer omgebogen dan het regeerakkoord voorschrijft, maar tegelijk 3,5 miljard minder dan strikt genomen nodig zou zijn om alle financiële tegenvallers op te vangen.

Met voldoening stelt het CDA vast dat – voor het eerst sinds jaren – zowel de collectieve lastendruk als het financieringstekort enigszins daalt.

● Bestedingen

Het stemt het CDA tot voldoening dat een groter accent wordt gelegd op verlaging van de belasting- en premiedruk (–0,9 pct) dan op vermindering van het financieringstekort (–0,3 pct). Daarmee wordt een niet onbelangrijke bijdrage geleverd aan het op peil houden van de bestedingen. Die zorg voor de bestedingen komt ook tot uitdrukking in de beslissing om de reserves van de sociale fondsen langzamer op te bouwen. In combinatie met de lastenverlichting voor het bedrijfsleven met ongeveer 1,5 miljard, wordt op deze manier een stimulans van betekenis toegediend aan de economie. Dit past geheel in de lijn van het CDA.

● Lastenverdeling

Met voldoening constateert het CDA dat het kabinet gehoor gegeven heeft aan haar pleidooi voor een eerlijke lastenverdeling in 1984:

- de hogere inkomens (4 × modaal) leveren twee keer zo veel in als de lagere inkomens (minimumplus);
- voor de „echte minima” onder de laagste inkomens komt er opnieuw een koopkrachttoeslag, die de 3,5 pct achteruitgang volledig compenseert;
- na de forse koopkrachtdaling in 1983 komen de midden-groepen er volgend jaar betrekkelijk goed af.

De forse versteiling van de progressie in de loon- en inkomstenbelasting die noodzakelijk is om de hoogste inkomens extra te laten inleveren, komt vrijwel op hetzelfde neer als het achterwege laten van de inflatiecorrectie.

Als gevolg van de drastische beperking van de aftrek van buitengewone lasten zal de inkomensachteruitgang voor de hogere inkomensgroepen groter zijn dan uit de cijfers blijkt.

Uit een oogpunt van eerlijke lastenverdeling acht het CDA het ook belangrijk dat in 1984 een begin zal worden gemaakt met de beperking van het belastingvoordeel voor

huishoudens met twee inkomens. Juist nu iedereen moet inleveren, is het niet meer dan billijk dat alleenstaanden en alleenverdieners door de fiscus méér worden ontzien.

Het CDA vraagt zich af of de aangekondigde gasprijsverhoging met 3 cent past in de eerlijke lastenverdeling. Gevreesd wordt voor een ongewenste opeenstapeling van lastenverzwaringen bij de laagste inkomens.

● Sociale zekerheid

Terecht wil het kabinet de gelijke inkomensontwikkeling voor alle groepen die hun inkomen van de collectieve sector ontvangen zoveel mogelijk handhaven. Dat komt vooral tot uitdrukking in de gelijke kortingspercentages per 1 januari 1984. Alsook in de vrijwel gelijke ombuigingsbedragen in 1984 voor ambtenaren enerzijds en sociale zekerheid anderzijds.

De voorgestelde korting van 3,5 pct op de uitkeringen per 1 januari 1984 wordt voor het CDA iets gemakkelijker verteerbaar, nu het voornemen om op 1 oktober 1983 2 pct te korten op dezelfde uitkeringen definitief van de baan is. Ook speelt een belangrijke rol dat de uitkeringsgerechtigden er dit jaar – ondanks vaak forse kritiek – iets beter afkomen dan werknemers in het bedrijfsleven en ambtenaren.

Zeer ingrijpend beschouwt het CDA het kabinetsvoorstel om per 1 juli 1984 de uitkeringspercentages van WW, WWV en WAO te verlagen tot 70 procent. Te meer daar vooruitgelopen wordt op de aangekondigde herziening van het stelsel van sociale zekerheid. De fractie gaat er vanuit dat de datum van 1 juli zo gekozen is dat de SER en de Emancipatieraad de gelegenheid hebben om bijtijds advies uit te brengen over de stelselherziening. Voor het CDA houdt dit in dat alternatieven voor het 1 juli-pakket bespreekbaar moeten zijn.

● Ambtenaren

Door de omvangrijke bezuinigingen op de ambtenarsalarissen zal het overheidspersoneel een niet onbelangrijke achterstand oplopen. Dit kan slechts van de ambtenaren worden gevraagd, als overtuigend gewerkt wordt aan behoud van de werkgelegenheid in de collectieve sector. Ook door arbeidstijdverkorting in combinatie met een hoge herbezetting. Het stemt het CDA tot voldoening dat het kabinet mikt op een herbezetting van gemiddeld 80 pct bij de overheid, vergeleken met 25 pct als gemiddeld bij het bedrijfsleven.

● Schoolgeld

Over de voor- en nadelen van het voornemen om schoolgeld te heffen voor kinderen tussen 12 en 17 jaar wenst het CDA grondig van gedachten te wisselen met de minister van Onderwijs en Wetenschappen.

● Defensie

Instemming verdient ook de vasthoudendheid die uit de Troonrede spreekt met betrekking tot wapenbeheersing. Het CDA onderschrijft de opvatting dat plaatsing van middellange afstandsraketten door de NAVO zo enigszins mogelijk moet worden voorkomen door een accordé dat tevens leidt tot ontmanteling van de middellange afstandsraketten ter andere zijde. Daarnaast dient de afhankelijkheid van met name korte afstandswapens te worden vermindert.

Het belangrijkste uit het PvdA-commentaar

Het kabinet kiest met deze begroting voor een onverhuld inkrimpingsbeleid, dat geen uitzicht opent op een wer-

kelijk terugdringen van de werkloosheid. Het kabinet bezuigt 11 miljard zonder zich te verdiepen in de gevolgen van de teruggang van de nationale bestedingen, die daaruit voortvloeit.

Terwijl internationaal van een opleving in de economie sprake is, worden in ons land de bestedingen verlaagd, dalende investeringen van de overheid, loopt de bouw verder terug, brokkelt de werkgelegenheid volgend jaar af met 55.000 arbeidsplaatsen en stijgt de werkloosheid met 100.000.

Het kabinet wijst een gecoördineerd internationaal stimulerend beleid af. Het verwacht uitsluitend heil van een groei van de export. De PvdA wijst dit éézijdige beleid af. Omvangrijke bezuinigingen zijn nodig, maar deze vinden hun grens waar ze herstel van economische groei blokkeren.

Inkomenscijfers zijn onvermijdelijk. De Regering kiest onverhopen voor een twee-delende van de bevolking. Zij die nog werk hebben, behoeven nauwelijks iets in te leveren. Zij, die geen werk meer hebben, moeten 3½% en meer inleveren, evenals de ambtenaren. De PvdA acht een dergelijk uitspelen van groepen tegen elkaar immoreel. Zij staat voor een gelijke behandeling van werkenden en niet-werkenden, van werknemers in de particuliere sector en bij de overheid. Van allen moet een offer van ongeveer gelijke omvang worden gevraagd. Dat vergt een andere verdeling van belastingen en premies dan het kabinet voorstelt.

Als de prijscompensatie in de lonen moet worden ingeleverd, is het logisch dat ook de inflatiecorrectie in de belastingheffing vervalt, zoals het kabinet aanvankelijk van plan was.

Als ieder gelijk bijdraagt, kan het offer van de laagste inkomens worden beperkt. De hoogste inkomens dienen aanzienlijk meer in te leveren.

Rapport prof. mr. B.M. Teldersstichting

Eind oktober publiceert de prof. mr. B.M. Teldersstichting rapport nr. 49: De VS en West-Europa.

Als abonnee op de VVD-Expressie kunt U dit rapport gratis ontvangen.

U moet dan onderstaande bon invullen en opsturen in een enveloppe met postzegel naar:

Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Deze aanvraag kunt U tot 5 oktober a.s. insturen.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ wil rapport nr. 49 ontvangen.

De sociale zekerheid moet betaalbaar blijven. Daarvoor zijn inkomensoffers onvermijdelijk maar de verlaging van WW-, WAO- en WWV-uitkeringen naar 70% is een grove ingreep.

De PvdA heeft eerder gesteld dat van de hoogste uitkeringen via een glijdende schaal naar verhouding meer mag worden gevraagd. Daaraan houdt zij vast.

Ook ombuigingen in de sociale zekerheid dienen naar draagkracht te worden doorgevoerd, dat wil zeggen dat dan ook de inkomensafhankelijke kinderbijslag en de verhoging van de premiegrenzen aan de orde dienen te komen.

De werkgelegenheidsnota is een leeg stuk geworden. Lastenverlichting voor het bedrijfsleven – het eerste spoor – is een goede zaak, maar de verlaging van de vennootschapsbelasting helpt alleen bedrijven, die al winst maken.

De PvdA bepleit een forse hulp aan nieuw startende kleinschalige bedrijven. Investeren van de overheid, waarvan particuliere bedrijven, met name in de bouw, profiteren, dienen te worden uitgebreid in plaats van ingekrompen.

Het werken met teruggeploegde uitkeringen krijgt nauwelijks de kans in de nota. Het werken met behoud van uitkering (onder duidelijke afgrenzing tegen „normaal” werk) heeft het niet verder gebracht dan tot discussiestuk. Erger is nog, dat elke vaart en overtuiging ten aanzien van de herverdeling van werk verdwenen is. De overheid kan en mag voorop lopen. De voorgenomen korting op de salarissen van het overheidspersoneel neemt voor de noodzakelijke atv bij de overheid praktisch alle ruimte weg.

Bezuinigingen op gemeenten nemen een vorm aan, die bij sommige voorzieningen tot ontreding gaat leiden.

Het is wrang, dat in deze situatie onverkort wordt vastgehouden aan een reële stijging van de defensieuitgaven met 2%.

De nieuwe bezuinigingen op een breed terrein van sociale voorzieningen, onderwijs, gezondheid en welzijn, dreigen rechtstreeks de grondslagen van de sociale verzorgingsstaat aan te tasten. Op een moment dat veel mensen in de moeilijkheden komen, worden tal van voorzieningen afgebouwd, dienstverlening verminderd, eigen bijdragen opgevoerd.

De idealen van democratisering en solidariteit – de basis van de verzorgingsmaatschappij – worden steeds verder ondermijnd door de zucht van de regering tot privatisering en deregulering.

Nu herstel van investeringen in zicht lijkt, zou de invoering van investeringsloon met daaraan verbonden medezeggenschapsrechten, een weg bieden voor een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van werknemers en werkgevers voor een economisch herstelbeleid.

Elk perspectief daarop ontbreekt thans in het regeringsbeleid. De miljoenennota ademt de sfeer van een dogmatische verkettering van de sociale verzorgingsstaat. Daarin past het cynisch beroep op groepsegoïsme, waarvan de lastenverdeling door het kabinet getuigt. De PvdA zal op een breed front de strijd voeren tegen dit ontmoedigende en ontwrichtende beleid.

Het belangrijkste uit het D'66 commentaar:

D'66 vindt het geen geringe prestatie, dat uit de plannen van het kabinet voor 1984 zowel een verlaging van de collectieve lastendruk als een (geringe) verlaging van het financieringstekort resulteert. Na jaren van een onbeheersbare groei van de collectieve uitgaven, culminerend in een gigantische verhoging van collectieve lastendruk en finan-

cieringstekort tesamen van circa 16 miljard gulden in 1983 ten opzichte van 1982, lijkt het kabinet op dit punt nu de goede weg te zijn ingeslagen.

Waardering heeft D'66 ook voor het feit, dat het voorgestelde beleid voor 1984 in ieder geval voor de werknemers in de marktsector tot een veel aanvaardbaarder inkomensbeeld leidt ten opzichte van de situatie in 1983. Uit de plannen blijkt bovendien dat de inflatiecorrectie voor 1984 weliswaar formeel in stand blijft, maar materieel, namelijk via verhoging van de tarieven, ongedaan wordt gemaakt. De ingreep van de VVD-fractie ten opzichte van de eerdere plannen van het kabinet blijkt daarmee aldus D'66 uitsluitend de cosmetica en niet de inhoud van het kabinetsbeleid te hebben veranderd.

Naast deze waardering voor de plannen van het kabinet, heeft D'66 echter ook ernstige kritiek.

Vrede en Veiligheid in de Troonrede

De passage in de Troonrede over vrede en veiligheid is buitengewoon afgewogen. De strekking: het doorbreken van de wapenwedloop en hameren op wapenbeheersing wordt door de VVD-fractie nadrukkelijk onderschreven.

Eventuele plaatsing van nieuwe raketten is afhankelijk van de uitkomst van de onderhandelingen in Genève. De Verenigde Staten voeren die onderhandelingen zeer serieus. Van Sovjet-zijde doemen mogelijke toenaderingen boven de horizon, maar feitelijk zijn tot nog toe geen reële voorstellen gedaan, terwijl de plaatsing van SS-20 raketten sinds 1976 onverkort doorging. De on-balans is daardoor systematisch versterkt.

Terecht spreekt de Troonrede dan ook van het „zo enigszins mogelijk” voorkomen van plaatsing van nieuwe raketten aan NAVO-zijde, maar koppelt de Troonrede daar aan vast: (citaat) „daartegenover moeten de middellange-afstandraketten ter andere zijde ontmanteld worden”.

Dus de nul-optie (zero-zero) in optima forma.

Terecht constateert de Troonrede, dat de regering een samenhangend beleid wil voeren over het gehele terrein van de nucleaire wapens.

Dat „samenhangend beleid” onderstreept de politieke koppeling tussen de bestaande nucleaire taken (zes à zeven) van de Nederlandse defensie en het eventuele al dan niet plaatsen van de nucleaire middellange-afstandwapens.

Conclusie: de Troonrede plaatst de militaire nucleaire problematiek in het juiste perspectief.

(Voor nadere informatie: A.J. Evenhuis, tel. 070-614911, tst 2029.)

VVD inbreng belastingplan: Niet de verpakking, maar de inhoud

Rond de plannen met betrekking tot de inflatiecorrectie en de tarieven van de inkomstenbelasting is de VVD-fractie een politiek schone schijn verweten.

Inderdaad worden alle tarieven vanaf de 40% schijf tot de 72% schijf met één punt verhoogd.

Daar staat tegenover, dat de 17% schijf een 16% schijf wordt. Zoals bekend wordt voor de twee-verdieners ook een belastingverzwaring ingevoerd. Natuurlijk zijn dit geen plannen om bij te juichen.

Bedacht moet echter worden, dat de verlichting van de collectieve lasten, die zich dit jaar voor het eerst aftekent, niet zozeer bij de huishoudens is gelocaliseerd, maar in de bedrijven.

De vennootschapsbelasting wordt over twee jaren met 8% verlaagd, in 1984 met 5%. Voor het niet-vennootschappelijk deel van het bedrijfsleven stelt de regering een maatregel in het vooruitzicht in de inkomstenbelasting, die hetzelfde effect moet hebben als zo'n verlaging van de vennootschapsbelasting.

De 100% inflatiecorrectie biedt echter juist de huishoudens soelaas. Het kabinet heeft voor 1984 afschaffing van de inflatiecorrectie overwogen. Dit zou de burgers 1,1 miljard gekost hebben. Hier heeft de VVD-fractie zich krachtig tegen verzet. Dit is een principiële zaak. Bovendien zou het niet doorgaan van de correctie vooral negatieve gevolgen hebben gehad voor de middeninkomens.

Inkomenseffecten belastingplan:

zonder inflatiecorrectie	met inflatiecorrectie 100%
minimum plus : - 1,2%	- 1%
modaal : - 0,9%	- 0,5%
2x modaal : - 0,7%	- 0,5%
4x modaal : - 2,4%	- 2 à 2,5%

Inderdaad vinden er dus op diverse terrein ook belastingverhogingen plaats. Het doorgaan van de inflatiecorrectie voor 100% betekent echter, dat per saldo een half miljard minder lastenverzwaring voor de belastingbetaler wordt doorgevoerd, dan wanneer de inflatiecorrectie zou zijn afgeschaft.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.
Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE
Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 25,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

VVD geen voorstander schoolgeldplannen

De VVD-fractie is geen voorstander van de invoering van schoolgeld voor twaalf- tot zestien-jarigen. Dit omdat dit onder meer een lastenverzwaring voor gezinnen met kinderen betekent; de middeninkomens wederom te zwaar worden belast; dit opnieuw nivellering betekent en er principiële bezwaren zijn aan te voeren. Daarom wil de fractie bij de komende begrotingsbehandeling alternatieven aandragen, welke echter binnen de onderwijsbegroting gevonden moeten worden.

De VVD-fractie heeft op dit moment drie alternatieven:

1. Arbeidstijdverkorting onder gelijktijdige inlevering van loon. In navolging van een aantal voorstellen van vakbonden (ABOP, KOV en PCO) en van minister Deetman is deze maatregel te overwegen.
2. Tijdelijke inzet van wachtgelders en werkloze leerkrachten in het onderwijs onder gelijktijdige tijdelijke verhoging van de leerlingenschaal. Hieraan zullen voorwaarden verbonden moeten worden. Nadelige kant aan dit alternatief is o.a. de rechtspositie van de betrokkenen. Daar wachtgelders en werklozen op veel functies ingezet mogen worden zijn er ook onderwijskundige voordelen o.a.: onderwijskundige kennis blijft bestaan, mogelijkheden tot het werken met kleine groepen en het gaat vergrijzing in de toekomst tegen.
3. Het treffen van een reeks kleinere maatregelen, zoals onder meer: Bezuinigen op het departementspersoneel, stopzetting uitbreiding schoolbegeleidingsdiensten, beperking verzorgingsstructuur en geen uitbreiding van de proefprojecten bij het KMBO.

(Voor nadere informatie: A.J. Evenhuis, tel. 070-614911, tst. 2029.)

VVD commentaar minderheden nota

De VVD-fractie is verheugd dat nu eindelijk de minderheden nota er is. Met deze nota heeft het kabinet geprobeerd een begin te maken met een samenhangend minderhedenbeleid.

In de nota wordt, met instemming van de VVD, uitgegaan van een driesporenbeleid.

● Toelatingsbeleid

De VVD steunt in met het voortzetten van een uiterst terughoudend toelatingsbeleid. In het algemeen immers kunnen nieuwe vreemdelingen op dit moment geen reële en nieuwe toekomst-mogelijkheden worden geboden.

● Integratiebeleid

Voor degenen die hier willen blijven geeft het kabinet aan hoe de integratie in de Nederlandse samenleving bevorderd zou kunnen worden. De nota bevat een opsomming van beleid en hoe dat gerealiseerd kan worden. Met grote

instemming van de VVD wordt in de nota uitgegaan van het beginsel dat minderheden gelijke rechten en plichten hebben als iedere Nederlander. De nota bevat een aantal initiatieven om iedere vorm van discriminatie tegen te gaan en achterstanden in te lopen. De VVD-fractie betreurt het dat het voorgestelde beleid niet gebaseerd is op evaluatie van het tot dusverre gevoerde beleid. Met name aan de specifieke problematiek in de grote steden en aan de effecten van het tot dusverre gevoerde beleid wordt onvoldoende de aandacht besteed.

● Remigratiebeleid

Voor diegenen die vrijwillig te kennen geven naar hun land van herkomst terug te willen keren, is het voorgestelde beleid naar de mening van de VVD-fractie onvoldoende uitgewerkt.

Het beleid biedt te weinig mogelijkheden om een goede startkans te kunnen hebben in het land van herkomst voor diegenen die vrijwillig terug willen. De VVD betreurt het dat voor al degenen die vrijwillig terug willen nog steeds geen regeling wordt voorgesteld om eventueel met behoud van uitkering terug te gaan naar het land van herkomst. Nader bepaald zal moeten worden wat de duur en de hoogte van de uitkering zal moeten zijn. Zonder een dergelijke behoorlijke regeling is het perspectief voor deze mensen volstrekt onvoldoende.

(Voor nadere informatie: drs. L.M.L.H.A. Hermans, tel. 070-614911, tst. 2654.)

Beperking vakantiegeld voor ambtenaren en trendvolgers

Het kabinet heeft een wetsvoorstel ingediend ten einde het vakantiegeld voor ambtenaren en trendvolgers ook voor het komende jaar te beperken met $\frac{1}{3}$ % (7 $\frac{1}{3}$ %).

De eerste keer dat een dergelijke maatregel werd getroffen was het de bedoeling dat aan het bedrijfsleven een voorbeeld werd gesteld. Indien we dit jaar, op basis van het stichtingsakkoord, gerealiseerde C.A.O.'s bekijken, blijkt dat het bedrijfsleven dit voorbeeld voor de jaren '83 en '84 niet heeft gevolgd.

Het komende jaar lopen de ambtenaren en trendvolgers dus $\frac{1}{3}$ % achter bij het bedrijfsleven voor wat betreft het vakantiegeld.

De VVD-fractie is van mening dat deze scheefgroei niet kan blijven bestaan. Dit jaar (tot juni '84) heeft het kabinet deze financiële ruimte nodig. De VVD-fractie is accoord gegaan met de beperking onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de minister van Binnenlandse Zaken het komende jaar gebruikt om toe te groeien naar een vakantiegeldregeling, die gelijkwaardig is aan de vakantiegeldregeling in de diverse C.A.O.'s.

Tijdens het debat is er een motie ingediend door CDA en PvdA om naast de beperking ook een aftopping van het

vakantiegeld voor ambtenaren te realiseren. (Max. vakantiegeld over het 2e halfjaar op f 2600,-).

Om dit te realiseren is een wetswijziging nodig die nog bij de Kamer moet worden ingediend. De VVD-fractie heeft zich tijdens het debat fel verzet tegen deze aftopping, op grond van een drietal overwegingen.

1. Het koopkrachtsbeeld voor '83 (het doel van de aftopping) wordt er niet door „verbeterd”, omdat het alleen ambtenaren en trendvolgers treft en niet het bedrijfsleven.
2. Van ambtenaren is de afgelopen jaren en wordt in de komende jaren een belangrijk inkomensoffer gevraagd ten behoeve van economisch herstel. Het is ongewenst daar nog een schepje boven op te doen met de uitsluitende bedoeling verder te nivelleren.
3. Als gevolg van de aftopping gaan er kort op elkaar volgend, drie verschillende regime's ontstaan voor wat betreft de berekeningen van de hoogte van het vakantiegeld, hetgeen bestuurlijk een slechte zaak is.

Er zijn suggesties gewekt, dat het niet laten doorgaan van de aftopping impliceert dat hogere ambtenaren er een stukje extra vakantiegeld bijkrijgen.

Een dergelijke uitleg is volstrekt onjuist. Ambtenaren zijn daarentegen de enigen die met een beperking van hun vakantiegeld worden geconfronteerd.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Commentaar VVD-fractie op wijzigingen van wetgeving Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

De VVD-fractie staat sympathiek tegenover de intenties van de voorstellen van de Regering om de Kaderwet Specifiek Welzijn in te trekken en de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg uit te breiden met daarvoor in aanmerking komende delen van de maatschappelijke dienstverlening.

Bij de uitvoering van het beleid met betrekking tot het welzijn staan voor de VVD vier doelstellingen centraal:

1. Samenhang
2. Decentralisering
3. Democratisering
4. Kostenbeheersing

Wetgeving, beleid en financiering moeten erop gericht zijn die doelstellingen te realiseren. De voorgestelde uitgebreide WVG biedt meer mogelijkheden tot de vervulling van de genoemde doelstellingen.

Door intrekking van de Kaderwet specifiek Welzijn kan de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg worden vereenvoudigd (vervallen van ingewikkeld ingroei-model). Bovendien vindt de VVD dat ook vanuit de algemene noodzaak tot deregulering de WVG bijgesteld moet worden.

Daarbij gaat de VVD ervan uit dat het decentralisatiegehalte van de WVG overeind moet blijven.

Nog onduidelijk blijft welke terreinen van de maatschappelijke dienstverlening zullen worden ondergebracht in de uitgebreide WVG, welke via het gemeentefonds lopen, en welke tot het rijksbeleid gerekend zullen moeten worden.

(Voor nadere informatie: drs. L.M.L.H.A. Hermans, tel. 070-614911, tst. 2654.)

Commentaar VVD-fractie op begroting Volkshuisvesting en Nota eigen woningbezit

De VVD-fractie heeft met instemming kennis genomen van de grote lijnen van het onderdeel volkshuisvesting van de begroting VROM. Vraagtekens moeten worden gezet bij de geponeerde stelling, dat de beperking van het bouwvolume een structureel karakter draagt. Gelukkig blijkt dit niet uit het gesubsidieerde nieuwbouwprogramma, dat voor 1984 en daaropvolgende jaren op 102.000 woningen is gepland. Bij de verdeling van dit contingent over de landsdelen en de gemeenten zal de woningbehoefte als leidraad moeten gelden. De fractie wijst erop, dat het iets grotere accent op de koopsector slechts kans van slagen heeft indien een beleid wordt gevoerd waarbij het aarzeland herstel van vrouwen in het eigen huis wordt aangemoedigd.

Het stemt tot tevredenheid dat de stadsvernieuwing een zo duidelijke prioriteit heeft gekregen.

De maatregelen met betrekking tot het huur- en subsidiebeleid waren grotendeels reeds aangekondigd in de brief over de volkshuisvestingsproblematiek van 18 april 1983. De VVD-fractie heeft bij die gelegenheid reeds haar steun op hoofdpunten daaraan betuigd. Wel zal bij de uitwerking erop moeten worden gelet dat de woonlasteffecten zo geleidelijk mogelijk verlopen.

Betreurd moet worden, dat wordt afgezien van verplichte harmonisatie-ineens, ook in de niet-stadsvernieuwingsgebieden. Niet te rechtvaardigen huurverschillen blijven op die manier langer voortduren.

De Nota over het eigen woningbezit is door de VVD-fractie met gemengde gevoelens ontvangen. Er worden maatregelen aangekondigd, die het eigen woningbezit zullen stimuleren; zoals het wegnemen van onnodige belemmeringen bij de verkoop van woningwetwoningen en de instelling van een intergemeentelijk risicofonds voor hypotheekgaranties. Jammer is alleen, dat dit laatste geen concrete uitwerking heeft gekregen.

Grote zorgen maakt de VVD-fractie zich echter over het voornemen om bij de bepaling van de subsidie het inkomen van de meeverdienende partner mee te tellen, zonder daar een compensatie tegenover te stellen indien dit inkomen wegvalt (zoals wel geschiedt bij de individuele huursubsidie). Te vrezen valt dat dit vele tweeverdieners – een belangrijke groep onder de kopers van premiewoningen – ervan zal weerhouden om tot koop over te gaan. Zij zouden immers grote financiële risico's op zich nemen.

Ook de forse verlaging van de aanvangspremie maakt de koopwoning minder bereikbaar voor lagere inkomensgroepen. De Regering zet met beide maatregelen de verkoopbaarheid van de 30.000 premiekoopwoningen op het spel. De VVD-fractie kan er daarom nog niet mee akkoord gaan, zolang het effect niet duidelijk is.

Tenslotte is teleurstellend dat geen concrete maatregelen worden genomen tegen de verkoopregulerende bepalingen van gemeenten en dat m.b.t. de fiscale aspecten van het eigen woningbezit geen zekerheid wordt geboden omtrent het te verwachten regeringsbeleid.

(Voor nadere informatie: L.M. de Beer, tel. 070-614911, tst. 2405.)

Kerncentrales

In de verkiezingsprogramma's van de PvdA en D'66 van 1981 werd de stillegging van de bestaande kerncentrales (Borssele en Dodewaard) geëist. In het najaar 1981 gesloten regeerakkoord tussen CDA-PvdA-D'66 werd vastgelegd dat een commissie zou worden opgedragen om de economische gevolgen van de sluiting van de beide centrales te onderzoeken. In de loop van 1982 werd door de toenmalige Minister van Economische Zaken deze commissie met als voorzitter Prof. W. Beek (de zogenaamde commissie Beek) ingesteld met de opdracht antwoord te geven op een aantal vragen over de verschillende gevolgen van het stilleggen, c.q. sluiten van de beide kerncentrales voor het land. In het kader van de voorbereidingen van de maatschappelijke discussie over energie nam ook de Teldersstichting het op zich een rapport op te stellen over de gevolgen van de sluiting van de beide centrales, waarbij met name naar de gevolgen op lange termijn zou worden gekeken. Beide rapporten werden eind 1982 voltooid en in januari 1983 in de openbaarheid gebracht. Onafhankelijk van elkaar kwamen beide commissies tot de conclusie dat sluiting van de centrales zou leiden tot een economisch verlies dat op ongeveer f 5 miljard werd becijferd. Ook op verschillende andere punten bleken de conclusies in belangrijke mate met elkaar overeen te stemmen.

De inmiddels aangetreden Regering Lubbers kwam snel met een regeringsstandpunt dat aan duidelijkheid niets te wensen over liet; de beide centrales blijven open. Aan een periode van onzekerheid over de verdere exploitatie wordt nu een eind gemaakt. Op een geschikt tijdstip in de komende weken zal de Tweede Kamer zijn mening moeten geven over het rapport Beek en het regeringsstandpunt daarover. De voorbereidingen voor dat debat zijn voltooid en het wachten is op een opening in de overvolle Kameragenda.

De belangrijkste argumenten die door de Commissie Beek en de Teldersstichting zijn aangevoerd kunnen kort als volgt worden samengevat:

- a) De sluiting van de beide centrales zou betekenen de vernietiging van kostbare kapitaalgoederen die uitstekend functioneren en waarmee waardevolle kennis en ervaring is opgedaan en nog wordt opgedaan.
- b) De door de centrale in Borssele geproduceerde elektriciteit kost ongeveer 7 ct per Kwh en dat is veruit de goedkoopste elektriciteit die in ons land wordt opgewekt. Sluiting betekent de inzet van andere brandstoffen zoals kolen of aardgas die tot hogere produktiekosten leiden.
- c) Sluiting betekent ook het verloren laten gaan van kennis en ervaring die door een grote inspanning werd verkregen. Dankzij die kennis kon ons land zich internationaal een bescheiden maar hoogwaardige positie verwerven. Eveneens dankzij die kennis kan ons land de mogelijkheid van de verdere toepassing van kernenergie open houden en daartoe overgaan als dat te eniger tijd wenselijk zou worden geacht.
- d) Sluiting zou een verdere isolering van ons land ten

opzichte van andere industrielanden tot gevolg hebben. De Regering spreekt hier van een „eilandfilosofie“.

- e) Sluiting zou een miskenning zijn van de hoge mate van vakmanschap die aanwezig is bij het betrokken personeel, een vakmanschap die hoge betrouwbaarheid en veiligheid mogelijk maakten. Het demotiveren van medewerkers in de energiesector is een slechte zaak.
- f) De Commissie Beek erkent de lage belasting van het milieu door kerncentrales en geeft daarmee aan dat dit factor zwaar zou dienen te wegen bij de afweging in de keuze tussen kolen of olie en uraan.
- g) Sluiting zou de internationale invloed die wij nastreven bij het verbeteren van het uitsluitend vreedzaam gebruik van kerntechnologie verloren doen gaan.

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016.)

Financiële Verhoudingswet 1984

In de Tweede Kamer is vorige week het ontwerp voor de Financiële Verhoudingswet 1984 behandeld. Deze wet regelt de wijze waarop via het Gemeentefonds algemene middelen over de gemeenten worden verdeeld.

In de huidige regeling speelt het aantal inwoners een grote rol; daarvan is een belangrijk deel van de uitkeringen aan de gemeenten afhankelijk gemaakt. In de praktijk leidt dit tot duidelijke nadelen voor de centrumgemeenten. Daarnaast hadden de grote steden grote verliezen aan inkomsten te verwerken als gevolg van het teruglopen van de bevolking.

In de nieuwe wet wordt de nadruk gelegd op de bebouwing, verdeeld over de volgende maatstaven: het aantal woningen, de oppervlakte van de bebouwde kom en de gemiddelde hoogte van de bebouwing binnen de kom.

De Regering en de Kamer hebben het wetsontwerp in een hoog tempo behandeld, gezien het grote belang dat er voor de gemeenten mee gemoeid is.

VVD-woordvoerder mr. H.Th.M. Lauxtermann had een aantal bezwaren tegen het wetsontwerp. Ten eerste was hij van mening dat een aantal gemeenten er te veel op achteruit dreigden te gaan. Ten tweede vond hij, dat de middelgrote steden met een centrumfunctie, met name dat type steden, dat bovendien een historische kern heeft, er niet zo goed van af zouden komen.

Voorts vroeg de VVD-woordvoerder aandacht voor:

1. Gemeenten met veel glastuinbouw; 2. gemeenten die de verfijning „wetenschappelijk onderwijs“ gaan verliezen; 3. het (nog) ontbreken van wooneenheden en woonschepen bij de maatstaf van het aantal woningen; 4. voor gemeenten die de „compensatieregeling landbouwgronden“ gaan verliezen en tenslotte voor gemeenten, die de verfijning „buitenlandse militairen“ gaan verliezen.

Tenslotte uitte hij kritiek op het ontbreken van rechtsbescherming voor gemeenten, die bij het rijk moeten aankloppen om in aanmerking te komen voor aanvullende bijdragen/uitkering (de artikel 12 gemeenten).

Met steun van PvdA en CDA is aan deze bezwaren tegemoet gekomen via een aantal amendementen en moties.

De wet zoals nu door de Kamer aangenomen is alleszins aanvaardbaar.

Aan de orde was ook een wetsontwerp, dat tot doel heeft in de Provinciewet en de Gemeentewet bepalingen op te nemen, die ertoe strekken dat voortaan het invoeren van specifieke uitkeringen aan banden wordt gelegd door daar aan strenge eisen te stellen.

Tegelijkertijd wordt met deze wet een groot aantal specifieke uitkeringen opgeheven en de gelden die daarmee vrijkomen zullen worden toegevoegd aan het Provincie- en het Gemeentefonds. De VVD-woordvoerder juichte dit ontwerp toe, maar had op twee punten kritiek.

Ook in dit wetsontwerp was naar de mening van de VVD-fractie de rechtsbescherming van de gemeenten onvoldoende geregeld. Met name is het Arob-beroep bij beschikking inzake specifieke uitkeringen niet mogelijk. Een over deze zaak door de VVD ingediende motie wordt breed ondersteund.

Het tweede punt van kritiek betrof een ontsnappingsclausule in het wetsontwerp, dat het de regering mogelijk zou maken specifieke uitkeringen ook mogelijk te maken als niet voldoen zou zijn aan de in de wet opgenoemde criteria, als daartoe naar de mening van de Regering zwaarwegende redenen aanwezig zouden zijn.

Over het wetsontwerp moet nog gestemd worden, maar de VVD heeft goede hoop, dat ook in deze punten in samenwerking met de PvdA en het CDA verbeteringen zullen worden aangebracht.

(Voor nadere informatie: mr. H. Th. M. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)

Gehandicaptenbeleid

Tijdens het derde beleidsdebat binnen enkele maanden over het integrale gehandicaptenbeleid is voornamelijk gesproken over de thuissituatie van gehandicapten.

Financiering aanpassingen woning

Aan de orde was de door Staatssecretaris Brox gewijzigde financieringsregeling voor verbouwingen en aanpassingen van woningen, waardoor iemand met een handicap „gewoon” thuis kan blijven wonen. Tot nu toe gold de regeling dat de noodzakelijke verbouwingen, ongeacht de hoogte van het bedrag werden vergoed. De kosten van deze regeling zijn nauwelijks beheersbaar, omdat de regeling in principe geldt voor alle burgers die er op grond van hun handicap een beroep op doen. Hoezeer de regeling, die mede dankzij de VVD tot stand kwam, voldeed aan een behoefte, moge blijken uit de volgende tabel:

	Beschikkingen	Betalingen
1979	f 142 mln	f 15 mln
1980	216	31
1981	305	78
1982	258	79
1983	127 t/m augustus	76 t/m 3 okt.

Teneinde binnen de huidige financiële mogelijkheden dit „open eindkarakter” van de regeling te handhaven, werd voorgesteld een maximum van f 45.000,- per woning-aanpassing vast te stellen. Bij ingrijpende verbouwingen die dit bedrag te boven gaat, zal gezocht moeten worden naar andere woonruimte die wel „goedkoper” aan te passen is.

De VVD is akkoord gegaan met het – in onze ogen – redelijke voorstel op twee voorwaarden: in uitzonderlijke situaties dient er een mogelijkheid te blijven voor toch een

duurdere aanpassing (bijvoorbeeld indien het enige alternatief is opname in een intramurale instelling) en de eveneens voorgestelde eigen bijdrage van f 500,- zeker voor mensen die door hun handicap in de WAO terecht zijn gekomen of voor mensen in de lage inkomensklassen in deze tijd wel erg bezwaarlijk is, temeer omdat mensen met een handicap toch al voor veel extra lasten komen te staan.

Gehandicapt kind thuis

Het tweede onderwerp dat aan de orde kwam hield direct verband met die extra lasten. Sinds jaar en dag bepleit de VVD dat ouders met een gehandicapt kind in alle vrijheid moeten kunnen kiezen of zij hun kind zelf thuis willen opvoeden, danwel uit huis willen plaatsen. Veelal brengt het thuis opvoeden van hun gehandicapte kind zoveel extra lasten met zich mee, dat ouders financieel bijna gedwongen zijn tot de keuze van uithuisplaatsing, waar de gehele zorg wordt overgenomen door een AWBZ-instelling (met verpleegprijzen rond f 250,- per dag!). Nog afgezien van de kostenbesparing voor de overheid, acht de VVD het onaanvaardbaar dat ouders op financiële gronden de moeilijke stap zouden moeten maken hun eigen kind, omdat het een handicap heeft, uit handen te geven.

Met concrete voorstellen heeft de VVD getracht de wegen aan te geven waarlangs tot oplossingen kan worden gekomen:

- de specifieke deskundigheid die aanwezig is in de AWBZ-instellingen zou aangewend moeten worden voor ondersteunende naar de thuissituatie toe („het vliegende keep systeem”).
- de bestaande SPD's, instellingen voor gezinsverzorging en wijkverpleging dienen zich met name in te stellen op de eventueel noodzakelijke hulp thuis.
- voor tegemoetkoming van de extra (financiële) lasten moet gezocht worden naar een mogelijkheid om bijvoorbeeld hetzij het fiscale stelsel, hetzij via een nieuwe indicatie extra kinderbijslag, naar analogie van de kinderbijslagregeling extra kosten studierend kind. De hoogte van de extra kinderbijslag zou kunnen worden gerelateerd aan het soort handicap en de mate van gehandicapt zijn. Een objectieve maatstaf daarbij zou kunnen worden gevonden in de classificaties, zoals deze gelden in de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO).

De Staatssecretaris zegde toe dat hij deze door de VVD genoemde mogelijkheden zal laten onderzoeken in het kader van de algehele stelselwijziging. Daarmee heeft de VVD, ondanks de huidige financieel-economische problemen toch perspectief weten te bieden aan mensen met een gehandicapt kind thuis.

(Voor nadere informatie: mevr. E. Terpstra, tel. 070-614911, tst 2118.)

Samenvatting uit de bijdrage van drs. E.H.T.M. Nijpels bij de Algemene Beschouwingen:

Een financieel-economische heroriëntatie, die hand in hand gaat met een herbezinning op de mogelijkheden en onmogelijkheden van onze welvaartsmaatschappij is een dringende noodzaak. Naast het naakte feit dat de verzorgingsstaat in de tijden dat het minder goed gaat kennelijk iets is dat wij ons niet kunnen veroorloven, is er naar ons oordeel ook zekere twijfel mogelijk over het punt of wij er werkelijk in slagen het welzijn van de mensen te bevorderen.

Wij liberalen hebben er ons altijd rekenschap van gegeven dat de overheid zich ten opzichte van de burgers een grote zelfbeperking dient op te leggen. Juist als de maatschappij zich zo heeft ontwikkeld dat de overheid geroepen is om op allerlei terreinen een actieve rol te spelen, is een bewuste doordenking nodig van de rol die met name de rijksoverheid heeft te vervullen.

Elk optreden, ook het overheidsoptreden, gaat gepaard met het nemen en het toegespeeld krijgen van verantwoordelijkheden.

Al te vanzelfsprekend zijn daardoor in de afgelopen tientallen jaren verantwoordelijkheden van burgers, zowel individueel als van hun eigen vrije organisatorische verbanden, verschoven naar de overheid. Direct of indirect zijn steeds meer mensen van het overheidsgebeuren afhankelijk geworden. Het heeft ertoe geleid dat men er ook in toenemende mate gemakkelijk toe komt om de overheid verantwoordelijk te houden voor zaken die in wezen tot het domein van de individuele mens zelf zouden moeten behoren. Dat geldt zowel voor het dekken van risico's, als voor bijvoorbeeld de sport- en cultuurbeleving, de bescherming van het eigendom, de recreatie, de eigen gezondheid, de eigen woonomgeving en het rendement van de eigen onderneming.

Regelgeving, verfijnde regelgeving geeft te veel voedsel aan de gedachte dat de staat op elke kwaal een passend antwoord weet. De teleurstelling die daar onvermijdelijk op moet volgen – voor liberalen overigens geen verrassende ontwikkeling – leidt tragischerwijs tot het tegenovergestelde van wat bij die ongebreidelde groei van de verzorgingsstaat voor ogen heeft gestaan, minder welzijn voor de mensen, meer frustraties. Het staatsapparaat schiet schromelijk tekort. De controle op de subsidieverlening en de effecten die ermee zijn bereikt, zijn uiterst onvoldoende. Het is daarom geboden dat wij ons rekenschap trachten te geven hoe de huidige situatie ook werkelijk een keerpunt ten goede zal kunnen zijn voor een fundamentele verbetering van onze samenleving. Ook na het doorzetten van het economisch herstel. Uitgangspunt daarbij is voor ons dat wij de gedachte over de veelomvattende verzorgingsstaat, die tot de pretentie is opgejaagd om alles en allen te omvatten, moeten verlaten. Wat dat betreft zijn wij in slaap gewiegd en hebben wij ons te gemakkelijk laten meedelen op de

golven van de welvaart. Het is geen ongezonder teken, dat daartegen het onbehagen hand over hand is toegenomen. De uitingsvormen van het verzet geven ons grote zorgen. Wij zullen ons daarmee hebben bezig te houden.

Vrije mensen verdragen het niet op allerlei gebied geleefd te worden en hun leven voorgekauwd te krijgen. Mensen zien dat het systeem faalt en ervaren hoe men zich afhankelijk voelt van het loket.

Als liberalen treuren wij daar niet over. Integendeel, het sterkt ons in onze opvatting dat wij ons ook hebben te bezinnen op de weg die na de economische crisis gezocht moet worden.

Een weg der vrijheid die de mensen werkelijk nieuwe kansen biedt. Ons uitgangspunt is daarbij dat in onze tijd waarin opleiding en informatie zo sterk zijn toegenomen, er behoefte is om een beleid tot stand te brengen, dat daaraan meer aansluit, doordat het meer verantwoordelijkheden overlaat. Het betekent concreet: eenvoudiger en overzichtelijker regelgeving met minder verstrekende en gedetailleerde bevoegdheden van de overheden. Deregulering, of anders toedelen van bevoegdheden, wat ik herregulering zou willen noemen, is van betekenis omdat de onoverzichtelijke en kostbare situatie van dit ogenblik niet alleen de vrijheid en rechtszekerheid van de burger bedreigt. Het heeft ook in sterke mate het sturend vermogen van de overheid ernstig aangetast. De economische en sociale problemen van het ogenblik worden er zeker door versterkt. De onsamenhangende toeneming van wetten, subsidieregels en voorschriften is één van de oorzaken van onvrede. Het is spijtig te zien dat de gezonde basis van onze samenleving daardoor wordt aangetast. Het verbaast ons niet.

Liberalen hebben het gevaar van het denken over de goedertierende staat altijd scherp in het oog gehad. Wij zijn ervan overtuigd dat de mensen in wezen de behoefte aan een vrije keus hebben. Maar keuzevrijheid is alleen mogelijk als de vrijheid op allerlei gebied ook werkelijk optimaal is. In onze collectieve behoefte tot behouden en verzorgen, hebben wij dit de laatste tientallen jaren uit het oog verloren en daar plukken wij nu de wrange vruchten van. Niet omdat allerlei voorzieningen niet dringend geboden en noodzakelijk zijn. Aan de totstandkoming ervan is door ons medegewerkt. Maar wij moeten erkennen, dat soms met, en soms tegen onze wil de zaken nu en dan te ver zijn doorgeslagen. Zo moeten wij constateren dat in onze belastingwetgeving, in ons systeem van sociale zekerheden, van arbeidsbemiddeling, zoveel voorzieningen en voorschriften zijn opgehoopt dat de mens in het bureaucratisch geweld tenonder gaat of de regels aan zijn laars lapt. Dat is een uitslijtingsproces. Het leidt tot een aantasting van de maatschappelijke moraal, die de noodzakelijke solidariteit werkelijk ondermijnt. Wij bevinden ons nu op een maatschappelijk en politiek kruispunt.

Wij, liberalen, zullen ons bij onze politieke opstelling, juist bij deze begroting, laten leiden door de overtuiging dat wij nu en in de toekomst behoefte hebben aan een terughoudende staat. Terughoudend, dat is noch afkerend, noch

afwijzend. Het is de staat, die na het tijdperk van de op drift geraakte verzorgingsstaat, met het behoud van het goede uit die periode, zoekt naar de mogelijkheden de grenzen van de vrijheid te verruimen.

Alleen daardoor wordt in de moderne maatschappij de mogelijkheid tot vergroting van het menselijk geluk bereikt. Dat kan geen staat bij de mensen afleveren. Dat is alleen in eigen geest, in eigen gemoed te ervaren. Het is overigens geen gemakkelijk uitgangspunt, want het spreekt de verwachting uit dat de mensen zelf beslissen, zelf bepalen, zelf verantwoordelijk zijn. Wij menen echter dat de bereidheid tot die keus aanwezig is. Dat is géén verrechtiging, dat is het kiezen voor een moderne individuele levensinstelling. Wie vraagt naar het succes van de liberale stroming, ziet daarin de verklaring. Eigen verantwoordelijkheid is daarbij een basisbegrip. Wie vrijheid wil, wie medebepaling wil, wie inspraak wil, moet haar of zijn verantwoordelijkheid kennen. Wij zien deze verantwoordelijkheid als norm tegen machtsmisbruik ten opzichte van de medemens. Als grondslag waarop de individuele inzet voor de samenleving moet zijn gebaseerd. Vanuit dat beginsel stellen wij ons krachtig op tegen allen die de onverdraagzaamheid preken of gevoelens van haat pogen op te wekken tegen welke groep medeburgers dan ook. Wie zich zo opstelt, levert geen bijdrage aan de gezondmaking van de samenleving. Dat geldt overigens niet alleen voor hen, die zich laten gaan ten opzichte van de etnische minderheden. Ook wie zich laat verleiden in het politieke en economische debat de grens tussen politieke argumenten en de verdachtmaking te overschrijden, handelt onverdraagzaam en daarmee maatschappelijk onverantwoordelijk. De democratie wordt zelden aan de buitenkant van het politieke spectrum met overgave gediend, ook al bewijst men er wel lippendiensten aan. Maar ook voor die verschijnselen geldt, dat wij ons hebben af te vragen of het systeem, zoals dat onder onze ogen en handen is gegroeid, niet hoofdoorzaak is van zulke ontsporingen. Het doordenken daarvan kan ons weerhouden van gemakkelijke en populistische symptoombestrijding. Het dwingt ons tot fundamentele tegenspel. Zeker, ook in een meer liberale samenleving, is de overheid gebonden de corrigerende factor te zijn.

Corrigerend en voorwaardescheppend. Liberalen wensen geen junglemaatschappij! Voor ons geldt onverkort het woord van Goeman Borgesius uit 1887: „Wij hebben behoefte aan een rechtssysteem dat het beginsel der gerechtigheid weer tot ere tracht te brengen door de zwakken te beschermen en de sterken te verhinderen eigen voordeel uitsluitend tot richtsnoer van zijn handelen te maken". De opstelling van onze fractie ten opzichte van de minima, ons pogen om wat werkelijk zwak is te steunen, onze opvattingen over fiscale politiek, onze ideeën over de sociale zekerheid, zijn op dat uitgangspunt gebaseerd. Wij menen dat daarbij echter evenwichtigheid moet worden nagestreefd, want dat element is o.i. in de achterliggende periode verloren gegaan. Herstel van de balans behoort tot de taak van dit kabinet. Mijn verdere beschouwingen en oordeel over het beleid plaats ik in dit principiële licht. Zonder dat zouden wij niet het perspectief kunnen bieden, waaraan juist in deze tijd de mensen behoefte hebben. Het jammeren zonder zelf met een visie te komen, het spelen op ontevredenheid, het spelen op de instincten, het zijn zaken die wij verwerpen, als wij in deze tijd het kabinet op zijn moeilijke weg vergezellen.

Financieel-economisch beleid

Wat zijn in het kort in onze ogen de voornaamste oorzaken van de problemen, waar ons land mee heeft te kampen. De VVD-fractievoorzitter noemde ondermeer:

- De gemiddelde rentabiliteit van het totale Nederlandse bedrijfsleven is het nulpunt genaderd. Meer dan de helft van onze bedrijven draait met verlies.
- Met onze uitgaven in de collectieve sector staan wij samen met Zweden eenzaam aan de top in de westelijke wereld. Van iedere verdiende gulden wordt in ons land 7 dubbeltjes uitgegeven via de collectiviteit.
- Het financieringstekort stelt ons voor vrijwel onoplosbare problemen. Iedere baby die in 1984 wordt geboren, begint zijn/haar carrière vanuit de wieg met een schuld van f 14.000,-. Voor ieder huishouden bedraagt in 1984 die schuld zo'n kleine f 34.000,-. Per dag geeft de overheid 100 miljoen meer uit dan zij ontvangt. De eerste f 3000,- die volgend jaar per huishouden aan belasting wordt betaald, wordt besteed aan het betalen van rente over de overheidsschuld. Dat geld is dus verloren voor consumptie door de burger en de overheid.
- De nivellering in ons land is zijn doel voorbij geschoten: 96% van alle inkomensgerechtigden hebben een inkomen dat zich beweegt tussen de f 1800,- en de f 3300,- netto per maand.
- Ons werkloosheidspercentage behoort tot de hoogste van de westelijke wereld.

Inkomenplaatjes

Voor al het feit dat de middeninkomens worden ontzien, juichen wij toe. Al veel te lang zijn het juist de middeninkomens die iedere keer tussen wal en schip vallen. Overigens is het wel eens beangstigend om te zien hoe krampachtig er op inkomenplaatjes wordt gereageerd. En hoe zij worden misbruikt om het sociale gezicht van deze of gene partij op te poetsen. Ik herinner daarbij nog maar eens aan het onderzoek zoals de vakcentrale voor middelbaar en hoger personeel, de MHP, dat vorig jaar publiceerde.

Daaruit bleek dat die zogeheten koopkrachtplaatjes slechts betrekking hebben op 45.000 gezinnen van de ruim 7,4 miljoen inkomens. Het is daarom goed dat het kabinet nog deze maand met een notitie over de inkomensverdeling komt. Aan het vendelzwaaien naar inkomensplaatjes zal dan ruw een eind worden gemaakt.

De feiten tonen aan dat de toename van werkgelegenheid slechts plaatsvindt bij die bedrijven die gedurende drie jaar winst hebben gemaakt. Het verlies aan arbeidsplaatsen is het grootst bij die bedrijven, die al meer dan drie jaar verlies leiden.

Hoewel winst nooit een absolute garantie betekent voor werk, is het omgekeerde wel een spijkerhard gegeven.

zonder winst in ieder geval geen werk!

Ook hier gaat de kost voor de baat uit.

Het lijkt mij, aldus drs. E.H.T.M. Nijpels, overigens ook om meer principiële redenen onjuist om uitkeringsgerechtigden en ambtenaren over één kam te scheren. Het gaat enerzijds om een groep mensen die gelukkig wel aan het arbeidsproces kan deelnemen, en anderzijds om een groep die, hoe rampzalig dat ook is, niet aan het arbeidsproces kan deelnemen. Terecht stelde de voorzitter van die zojuist door mij genoemde CNV-bond dat groepen inkomensgerechtigden binnen de collectieve sector niet tegen elkaar uitgespeeld mogen worden.

Dat gebeurt als je die groepen aan elkaar koppelt. Het kan voorkomen worden door een apart beleid te voeren ten aanzien van enerzijds uitkeringsgerechtigden en anderzijds ambtenaren en trendvolgers. Dat zal overigens ook noodzakelijk zijn, wil de overheid voorkomen dat haar beste krachten uitwijken naar het bedrijfsleven. Een te grote afstand tussen hen die bij de overheid werken en zij die in de marktsector werkzaam zijn, zou voor de kwaliteit van het bestuur wel eens snuikend kunnen zijn.

Volume collectieve sector

Een vergelijking tussen de marktsector en de collectieve sector vanaf 1970 maakt de scheefgroei tussen beide sectoren op pijnlijke wijze duidelijk, aldus de VVD-fractievoorzitter. Vanaf 1970 tot en met heden zijn er in de marktsector per saldo meer dan een half miljoen arbeidsplaatsen verloren gegaan.

Voor het totale OESO-gebied is vanaf 1970 sprake van een groei van de werkgelegenheid in de marktsector met zo'n 1% per jaar. Nederland kende in die periode dus geen groei, maar verlies van zo'n 1% per jaar aan werkgelegenheid in de marktsector. Vanaf 1970 is het aantal arbeidsplaatsen in de sector ambtenaren en trendvolgers met zo'n 380.000 toegenomen. Het gaat hier dus om mensen die een inkomen via de collectieve sector ontvangen. Als wij daar nog de 1,4 miljoen uitkeringsgerechtigden bij optellen, die wij er na 1970 bij gekregen hebben, dan betekent dat, dat er in totaal 1,8 miljoen mensen bij zijn gekomen die hun inkomen van de overheid of via de sociale zekerheid ontvangen.

Tegelijkertijd is de werkgelegenheid bij de bedrijven – en daar moet de collectieve sector door betaald worden – met zo'n 500.000 afgenomen.

Het is goed om ons te realiseren dat vanaf 1970 zo'n 40.000 bedrijven failliet zijn gegaan, omdat zij het hoofd niet boven water konden houden.

Schoolgeld

De plannen voor invoering van het schoolgeld voor kinderen in de leeftijd van 12-16 jaar stuiten bij ons op onoverkomelijke bezwaren, aldus drs. E.H.T.M. Nijpels.

Naast bezwaren met een principiële betekenis, betekent dit lastenverzwaring. Het regeerakkoord wil daarentegen af van verdere lastenverzwaringen. Bovendien hebben de maatregelen een nivellerend karakter. Wij menen dat het kabinet alternatieven zal moeten zoeken.

Uitgangspunt van de VVD-fractie is dat het benodigde bedrag in principe binnen de begroting van het departement van Onderwijs moet worden gevonden.

Vrede en veiligheid

Ik herinner ten overvloede nog eens aan de passages over vrede en veiligheid in het regeerakkoord. Voor de VVD is de kwaliteit van de te verschijnen defensienota belangrijker dan de snelheid waarmee hij verschijnt. De nota zal een afgerond geheel moeten zijn, zonder losse einden. Dat betekent dat de samenhang tussen de conventionele inspanning, de kerntaken en de al dan niet plaatsing van kruisvluchtwapens erin verwoord moet worden. Het veiligheidsbeleid, zoals dat in een werkelijke defensienota verwoord dient te worden, kan niet stoelen op vraagpunten en overwegingen.

Het kabinet dient keuzes te maken nadat de bondgenoten volgens de NAVO-procedure zijn geconsulteerd.

Als dat enkele maanden extra zou kosten, dan zal de Minister van Defensie van de VVD daarover geen kritiek horen.

Slot

De begroting 1984, die dit kabinet heeft ingediend, heeft op de mensen een diepe indruk gemaakt.

Deze begroting markeert evenwel niet alleen de overgang van 1983 naar 1984, maar bergt in zich de weg naar een evenwichtig antwoord op de scheefgroei van de afgelopen tien jaar. Een scheefgroei die deels mogelijk werd door de hoogconjunctuur van de jaren '60 en '70, deels door de aardgasbat. Een scheefgroei tevens, die aangeeft dat wij steeds verder van de financieel-economische werkelijkheid zijn komen af te staan. Die scheefgroei markeert steeds meer

ongeloofwaardigheid. Het kabinetsbeleid wordt door velen als hardhandig ervaren. Maar al in 1974 werd geconstateerd, dat het nooit meer zo zou worden als het vroeger was. Dit kabinet brengt de geloofwaardigheid van die stelling tot werkelijkheid. Daarom dienen in belang van land en volk CDA en VVD dit kabinetsbeleid te steunen: omdat geloofwaardigheid en werkelijkheidszin in elkaars verlengde liggen.

Samenvatting uit de bijdrage van dr. R.W. de Korte bij de Algemene Beschouwingen

Herstel groeivermogen

Het nationaal inkomen zal in 1984 niet groeien. Daarmee is voor het zesde achtereenvolgende jaar sprake van een groei van nul of nog minder. Vier achtereenvolgende kabinetten kampten daarmee. Vanwaar die slechte economische prestaties? Vloeien die voort uit een verkeerde politiek „aan de vraagkant”? Met Zweden hebben wij de omvangrijkste collectieve sector, met Zweden hebben we van 1977 t/m 1983 de op een na laagste groei. Dat zegt genoeg! De groei komt alleen terug bij een jaren vol te houden politiek „aan de aanbodkant”. Dan groeien we weer vanuit innerlijke economische kracht.

In essentie gaat het daarbij om „minder overheid, meer markt” (liberaal principe) resp. „meer sovereigniteit in marktkringen” (christen-democratisch principe).

Herstel van economisch groeivermogen vraagt om maatregelen, die de overheid geen geld kosten:

- afslanking van de collectieve sector door privatisering;
 - risicodragend kapitaalvorming in plaats van staatsschuld-papier;
 - gedurfd dereguleren om de economische verstarringen op te heffen;
 - loondifferentiatie en prestatiebeloning;
 - een op economisch herstel gericht onderwijsbeleid;
 - ophouden met de verwaarlozing van de infrastructuur.
- Een meer ideologische onderbouwing van het kabinetsbeleid, wordt door ons gemist.

Privatisering van overheidsdeelnemingen

Afslanking van de collectieve sector gaat via bezuinigingen op de overdrachtsuitgaven en via privatisering. Dit tweede onderdeel van de operatie „minder overheid meer markt” (dat geen bestedingsuitval kan veroorzaken) missen we in de plannen van het kabinet.

Hoe denkt het kabinet inmiddels over de overbrenging van productieve overheidsvoorzieningen naar de markt (zoals Rijksautomobielen-centrale, defensiebedrijven, overheidsdrukkerijen, computercentrum in Apeldoorn, loodswenzen e.d.)? Daar is meer spoed bij nodig.

Op korte termijn behoort het tot de mogelijkheden een aantal productieve overheidsdeelnemingen ter beurze te brengen, resp. onderhands bij beleggingsmaatschappijen te plaatsen. De deelnemingen in staatsbedrijven en Nederlandse ondernemingen zijn intrinsiek bijna 40 mld. waard (zie staatsbalans). We achten het haalbaar nog in 1984 tot een kwart miljard aan overheidsdeelnemingen af te stoten. In principe moet de opbrengst aangewend worden voor aflossing van Staatsschuld en dus vermindering van rentelast. In dit verband signaleren wij dat de overheid kleinere tot 100% deelnemingen heeft in o.a. KLM, NMB, Hoogovens, DSM en in een reeks kleinere ondernemingen. Het (geheel of gedeeltelijk) onder de tucht van de markt brengen zal de productiviteit zeker vergroten, aldus drs. R.W. de Korte en hij vervolgt.

Meer overheidsinvesteringen

Het FNV-plan legt de vingers op een zere plek in het overheidsbeleid: de overheidsinvesteringen. Die zijn verwaarloosd. Ze liggen nu ruim 30% lager dan 10 jaar geleden. Dat tast ons groeivermogen aan. Het FNV-plan trekt 1,8 mld. extra uit voor achterstallige infrastructurele werken. Hierover werd een motie De Vries-Nijpels over injectie van 100 mln. in infrastructuur ingediend. We voelen ervoor een deel daarvan te honoreren; een en ander gekoppeld aan een herschikking van middelen.

Benutten van besparingen

De belangstelling voor effecten en aandelen bij beleggers en spaarders neemt toe. Dat kan een nieuwe bron worden voor risicodragend kapitaal, waaraan dringend behoefte is. Wij willen het kabinet in het licht van de stijgende besparingen met nadruk verzoeken op korte termijn met een regeling te komen voor het aftrekbaar maken van de aankoop van aandelen.

We denken daarbij met name aan aandelen van Nederlandse ondernemingen (incl. participatie-maatschappijen). Ook de kleine belegger moet ervan kunnen profiteren. Hierover is door de VVD een motie ingediend, samen met het CDA.

Voorts willen we het kabinet ertoe aanzetten haast te maken met een verdere beperking van de dubbele heffing op dividenden.

Lastenverlichting

Met de lastenverlichting van 2 mld. op jaarbasis komt het kabinet de taakstelling van het Regeerakkoord voor 1984 na. Dat moet ook voor de jaren 1985 en 1986 gebeuren. Wil het kabinet dat toezeggen.

Positief vinden we dat de kleine ondernemers door het kabinet extra zijn bedeed. Geen goede gang van zaken vinden we dat de groep van inkomstenbelastingplichtige zelfstandige ondernemers langs een andere weg voor 60 mln. zwaarder wordt belast door de verhoging van de 40%- tot de 72%-schijf met elk één punt. De verlaging van de vennootschapsbelasting (met gelijkwaardige uitstraling naar de vennootschapsbelasting (met gelijkwaardige uitstraling naar IB-plichtige ondernemers) in twee tranches naar 40% heeft onze instemming. Aan de tweede tranche mag niet getornd worden. Het is een structureel belangrijke maatregel met een gunstige psychologische uitwerking. Openlijk kiest het kabinet voor winstmakers. Dat zijn ook de werkmakers zei het Tweede Kamerlid De Korte en hij ging verder.

Het bezuinigingspakket

Bij de verdeling van de offers, die dit pakket vraagt, zetten we vraagtekens. Dat betreft het „1 juli pakket” voor de bovenminima. Wij hebben daar de volgende problemen mee:

1. De cumulerende effecten zijn voor de boven-minima in WWV en WAO zeer zwaar in één jaar te dragen;
2. De verhouding in offers tussen minima en bovenminima is eigenlijk zoek. Juist de boven-minima hebben als werkenden de meeste premies opgebracht. Als uitkeringsgerechtigden moeten ze vervolgens veel meer evenredige offers brengen. Dit staat op gespannen voet met het equivalentensprincipe.
3. De verhouding in offers met kortdurende uitkeringen (ZW, WW) en langdurige (WAO, WWV) is wel erg scheef.

Afhankelijk van wat de SER gaat adviseren gaan onze gedachten uit naar nuancering van het „1 juli pakket”. Ter compensatie hebben we de invoering van twee zelfbetaalde

wachtdagen voor alle werknemers voor ogen. Dat brengt bijna een half miljard aan bezuinigingen op in de collectieve sfeer.

De doorwerking daarvan naar de rijksbegroting is 200 miljoen. Het vraagstuk van de stijgende bijstandskosten voor de Gemeenten gaat steeds meer knellen. Naast de forse bezuinigingen van ca. 230 mln. stelt de grote stijging van de bijstandsuitgaven de Gemeenten voor een extra problematiek van nog eens ca. 180 mln. in 1984. Daar moet het kabinet meer begrip voor tonen en meer soelaas voor geven.

Eerder heeft de VVD-fractie steeds een voorrangspositie voor ISP- en PNL-gebieden bepleit. Daar gaat het kabinet toch niet aan tornen? Gezien de opeenhoping van structurele sociaal-economische problemen (met name regionale werkloosheidscomponent) achten wij dat dan ook verantwoord.

Het belastingplan

Is het wel verantwoord het 18%-BTW-tarief verder te verhogen? De dienstensector, die in sterke mate moet concurreren met het officieuze circuit, ondervindt daarvan nadeel. Waarom is niet gekozen voor enkel verhoging van het lage-BTW tarief. Dat is minder fraudegevoelig. Daarmee wordt tevens de spanning tussen beide tarieven verkleind.

De door het kabinet teweeggebrachte verschuiving van directe naar indirecte belastingen achten wij een juist beleid. We groeien naar een 50/50 verhouding.

Bij de accijnsverhoging op sigaretten en alcohol zetten we vraagtekens. Zijn ze zodanig ingekleed dat de binnenlandse industrie waar mogelijk wordt gespaard? We vragen dat allereerst voor de tabaksaccijns. En vervolgens voor de alcoholaccijns wijn (als importartikel) geheel buiten beschouwing gebleven, terwijl op gedestilleerd (meestal eigen fabrikaat) de zwaarste verhoging rust?

De allerbelangrijkste maatregel tot uitvoering van de Contourennota-operatie is de 100% doorvoering van de inflatiecorrectie. Daarom is het verheugend – al liet het zich even anders aanzien – dat die van 80% in 1983 op 100% in 1984 is gezet.

Voor alle inkomensgroepen heeft dit een positief koopkracht effect gehad. Het niet (volledig) doorvoeren van de inflatiecorrectie laat zich het sterkst voelen in de hoogte van het marginale tarief van de middengroepen. Zij zijn dus het meest gebaat met 100% doorvoering. Door de vennootschapsbelasting verlaging enerzijds en de verhoging van de 40%- tot 72%-schijf anderzijds wordt de afstand tussen de toptarieven van de inkomsten- en vennootschapsbelasting groter in plaats van kleiner. Zal dat de vlucht in de BV-vorm niet stimuleren? De verruiming van de verliescompensatie mogelijkheden getuigt van een goede gezindheid jegens startende ondernemers aldus de heer De Korte.

Terugblik Algemene Beschouwingen

Het plenaire debat over de Miljoenennota heeft geen grote schokken teweeg gebracht in de politieke verhoudingen. De regering bleek op een ruime Kamermeerderheid te kunnen rekenen.

Er deden zich geen botsingen voor tussen VVD en CDA. Uitzondering hierop vormde misschien de stemming over een motie van de heer Den Uyl, (onder nr 29) waarin deze de regering verzocht de beleidsalternatieven, die onder andere door het FNV, het CNV en de PvdA naar voren waren gebracht, in het overleg met de Stichting van de Arbeid te betrekken.

Omdat de VVD het regeringsbeleid beschouwt als de manier om op den duur de economische, financiële en maatschappelijke problemen te kunnen overwinnen, hadden wij aan deze motie geen behoefte.

Men kan er overigens gerust van uitgaan, dat er geen uitspraak van de Kamer nodig is om te zorgen, dat bijvoorbeeld het plan van de FNV in de Stichting van de Arbeid ter sprake wordt gebracht. De FNV is er immers één van de gesprekspartners.

In het besef, dat de regeringspartijen zich niet meer kunnen veroorloven gaten te schieten in de ombuigingsplannen van de regering traden VVD en CDA overigens eensgezind op.

Daarnaast moest ook Minister Deetman wennen aan het feit, dat het de regeringspartijen ernst is met het tot een minimum beperken van de verzwaring van de collectieve lasten.

Vandaar het verzet van zowel VVD als CDA tegen diens schoolgeldplannen. Hier is als het ware sprake van een directe spanning tussen twee belangrijke voornemens: beheersing van het begrotingstekort en terugdringing van de collectieve lasten.

Minister Deetman stelde voor de noodzakelijke ombuigingen te realiseren, niet meer door extra te bezuinigen, maar door de lastenverzwaring van het schoolgeld in te voeren.

Namens VVD en CDA diende Ed Nijpels een motie in, waarin de regering werd uitgenodigd deze voorstellen te heroverwegen en alternatieve voorstellen aan de Kamer voor te leggen.

Voor het CDA hield dit in, dat voor 50% op de onderwijsbegroting zelf de middelen moeten worden gevonden en de rest elders. Dit laat eventueel ruimte voor een extra lastenverzwaring, die door de VVD ongewenst wordt geacht.

Voor de VVD geldt tegen de schoolgeldheffing op leerplichtige kinderen in de eerste plaats een principiële bezwaar. Maar nog zwaarder weegt het tweede feit, dat de schoolgeldheffing een gewone lastenverzwaring is, die bovendien het hardst aankomt bij de middengroepen; een derde bezwaar.

Deze drie punten maken voor de VVD de schoolgeldvoorstellen van minister Deetman niet aanvaardbaar.

De minister heeft zijn voorstellen nog niet gewijzigd en dus zal de onderwijsbegroting uitkomst moeten bieden.

Tijdens de debatten werd door VVD een nieuw initiatief genomen om te stimuleren, dat spaargelden worden aangewend op een voor de economie zo zinvol mogelijke manier.

Rudolf de Korte diende een motie in, waarin de regering werd verzocht in 1985 als onderdeel van lastenverlichtende maatregelen de aankoop van aandelen van Nederlandse bedrijven fiscaal aftrekbaar te maken. De 2e motie werd met steun van het CDA aangenomen.

Belangrijk winstpunt voor de coalitie is, de één van de moties van de oppositie over de kernbewapening werd aangenomen. Op dit punt is het echter niet ongebruikelijk, dat een klein aantal CDA'ers uit de boot valt.

Een motie van de heer Den Uyl, nummer 7, pleitend voor (onbepaald) uitstel van de plaatsingsbeslissing voor nieuwe kernwapens werd door 5 CDA'ers gesteund, maar kreeg desondanks geen meerderheid. Een motie van CDA-fractieleider De Vries, die de regering voorstelde positief in te gaan op eventuele resoluties in de Verenigde Naties over bevrozing van de kernwapenarsenalen werd door de VVD ondersteund en daardoor aangenomen. De motie was voorzien van verstandige voorwaarden, zoals een evenwichtige, tweezijdige en wederzijds controleerbare uitvoering van de bevrozing van kernwapens, die een belangrijke tussenstap kan zijn in het ontwapeningsproces. Deze motie voorkwam, dat er meerdere CDA'ers zich van het regeringsstandpunt verwijderden, maar voor de CDA'ers Scholten en Dijkman was ze onbevredigend. Zij stemden tegen de motie van hun eigen fractievoorzitter.

Met kernwapens is het loyalisme binnen het CDA min of meer een geaccepteerd verschijnsel. Verleden week hebben Scholten en Dijkman echter ook meegestemd met een belangrijke motie van Den Uyl op sociaal-economisch gebied. Diens voorstel om af te zien van de kortingen op de salarissen van ambtenaren en trendvolgers en op de uitkeringen werd ondanks de steun van deze twee CDA'ers verworpen.

Dat het CDA en de VVD ieder vanuit een eigen achtergrond samen verantwoordelijkheid aanvaarden voor het regeringsbeleid is een positief signaal naar de samenleving. Dat het CDA bij de ondersteuning van het noodzakelijke beleid intern weerstand ondervindt, is spijtig, maar de VVD kan niet anders dan het als een gegeven aanvaarden.

Hoopvol daarbij is wel, dat het CDA haar verkiezingsbelofte (Van Agt) gestand lijkt te doen, dat aan het loyalisme grenzen zullen worden gesteld.

Ondanks de genoemde hobbels verliep het debat voor regering en coalitie gunstig. In de discussies wist de heer Den Uyl niet de indruk weg te nemen, dat het PvdA-alternatief – opnieuw – lasten naar de toekomst verschuift, en

op economisch herstel – opnieuw – een voorschot neemt, waarvan het onzeker is, of het ooit kan worden afgelost.

Enkele journalisten spraken van een saai debat.

De VVD zag er een no-nonsense debat in, waarin de Kamer haar controlerende taak uitoefende tegenover een regering, die werkelijk regeert.

Begroting Algemene Zaken

Traditiegetrouw komt na de algemene beschouwingen als eerste begroting die van het Ministerie van Algemene Zaken – het departement van de Minister-President – aan de orde. Het is een klein departement, maar toch niet onbelangrijk: het is het coördinatiedepartement bij uitstek.

Bij deze behandeling worden tevens twee andere kleine begrotingshoofdstukken meegenomen, en wel die betreffende het „Huis der Koningin“ (lees: de hofhouding) en de Hoge Colleges van Staat. Deze laatste zijn de Raad van State, de Algemene Rekenkamer, de Nationale Ombudsman, het Kabinet der Koningin en niet te vergeten de Staten-Generaal.

Dit jaar heeft de behandeling van deze begrotingsonderdelen opmerkelijk veel stof doen opwaaien. Het interessante daarbij was, dat het normale beeld van een discussie tussen regering en regeringsfracties enerzijds, en oppositie anderzijds grotendeels afwezig was. Sterker nog, in grote eensgezindheid heeft de Tweede Kamer tegenover de regering een paar grenzen getrokken. Zij volgen hieronder.

1. De Raming van de Tweede Kamer

In juni jl. heeft de Tweede Kamer zoals gebruikelijk haar eigen raming vastgesteld, na vooroverleg met de regering. Met enige uit het vooroverleg naar voren gekomen ombuigingen was daarbij – evenals in het jaar daarvoor – rekening gehouden. Niettemin meende de regering naderhand alsnog een nadere ombuiging van ruim f 3 mln. aan de Kamer te moeten voorstellen, in het kader van de algehele ombuigingen op de rijksbegroting. Dit nu is bij de gehele Tweede Kamer, geen fractie uitgezonderd, verkeerd gevallen en wel om een paar redenen.

Ten eerste is het parlement geen onderdeel van, en ook niet vergelijkbaar met de rijksdienst. Het parlement is medewetgever en controleur van de regering. Juist in een tijd van recessie waarin de democratie duidelijk onder druk staat, is het onjuist om deze belangrijke staatsfunctie te bemoeilijken.

Ten tweede: dit geldt temeer, nu de regering bovendien gemeend had de ombuiging hoofdzakelijk te moeten zoeken in de post fractiekosten. Daarmee wordt immers het functioneren van de fracties in het hart geraakt.

Ten derde is hier in het geding, dat de assistentie van het parlement toch al onvergelijkbaar is met die van de regering en ook in vergelijking met andere landen niet overdreven. Tenslotte was er de ongelukkige procedure, welke boven is weergegeven. Dit alles heeft ertoe geleid, dat alle fracties aan Kamervoorzitter Dolman hebben gevraagd op dit punt hun opinie weer te geven.

2. De instituten van de politieke partijen

Iets vergelijkbaars speelde zich vervolgens af met betrekking tot de wetenschappelijke en de vormingsinstituten van de politieke partijen (voor de VVD respectievelijk de Teldersstichting en de Haya van Somerenstichting). Nadat de regering aanvankelijk zelfs stopzetting van de subsidiëring had overwogen, kwam zij uiteindelijk met een voorstel om de subsidies voor 1984 met ca. 16% te verlagen. In 1983 was dat ook geschied, zodat deze instellingen er in

twee jaar ruim 30% op achteruit zouden gaan. Op zichzelf had de Kamer begrip voor de noodzaak tot ombuigen ook op dit terrein. Echter bleek, dat de regering op haar eigen wetenschappelijke adviesinstelling, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, een veel geringer percentage had omgebogen. Om deze reden is namens bijna alle fracties een amendement ingediend, teneinde tot een meer evenredige verdeling van de lasten tussen de regerings- en politieke instellingen te komen. In ieder geval is het voortbestaan van de Teldersstichting en de Haya van Somerenstichting nu wel gegarandeerd, en wordt de ombuiging op hun subsidies op een redelijk niveau gebracht.

3. De Raad van State

Een derde punt waarover Kamerbreed overeenstemming bestond betrof de positie van de Raad van State in het kader van de begrotingsvoorbereiding. Hoewel de advisering door de Raad van State over de begrotingshoofdstukken wettelijk verplicht is, wordt deze al een aantal jaren feitelijk enorm uitgehold. Zo bereikten vele stukken de Raad van State dit jaar pas op de dag voor Prinsjesdag.

De VVD-woordvoerder in dit debat, Jan Kees Wiebenga, diende mede namens de fracties van CDA, PvdA en D'66 een motie in, waarin er bij de Regering op wordt aangedrongen om zich te bezinnen op maatregelen op dit punt. De Raad van State is een te serieus staatsorgaan om er een loopje mee te nemen, zo stelde hij.

Een ander onderwerp dat door de VVD-woordvoerder bij dit debat aan de orde gesteld werd betrof de coördinatie van de grote operaties, dat zijn de regeringsprojecten tot heroverweging, deregulering, decentralisatie, reorganisatie van de rijksdienst, privatisering, vermindering van het aantal ambtenaren. Deze grote operaties worden door verschillende „vak-ministers“ gecoördineerd. De coördinatie van deze coördinatoren wordt urgent, opdat de verschillende projecten elkaar niet negatief beïnvloeden. Minister-president Lubbers deelde op een vraag van de heer Wiebenga mede, dat hierover binnenkort een regeringsstandpunt te verwachten valt.

Tenslotte bleek uit het debat, dat de regering overweegt om een nieuw wetsontwerp tot bepaling van het aantal leden van het Koninklijk Huis in te dienen.

(Voor nadere informatie: Mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911 tst. 2092)

Kerncentrales

Tijdens het deze week in de Kamer gehouden debat over de beide Nederlandse kerncentrales is door de VVD-fractie het regeringsbesluit om de centrales open te houden ondersteund. Vooral de noodzaak om de bestaande kennis en ervaring in stand te houden om, wanneer gewenst, binnenkort of later kernenergie op grote schaal te kunnen invoeren, wordt door de VVD zwaar gewogen. De thans in Nederland beschikbare, hoogwaardige kennis op dit gebied is met grote inspanning verkregen. Het wegwerpen van die kennis kan Nederland op een haast onherstelbare achterstand brengen.

De VVD-fractie heeft waardering uitgesproken over de duidelijke conclusies die de Commissie Beek heeft getrokken, met name over het economisch voordeel van de productie met kernelectriciteit en de lage belasting van het milieu. Die belasting ligt aanzienlijk gunstiger dan bij centra-

les die met steenkolen, olie en zelfs met gas worden gestookt. De zure regen en het mogelijke broeikaseffect als gevolg van de toename van koolzuurgas in de atmosfeer, geven toenemende bezorgdheid over de zeer ernstige milieueffecten veroorzaakt door de verbranding van steenkolen, olie en gas.

Vastgesteld werd dat de Stuurgroep van de Maatschappelijke Discussie over Energie, ondanks de aanwezigheid van een deskundige staf, niet in staat bleek duidelijke uitspraken te doen over de kosten en de milieuaspecten van kernenergie vergeleken met electriciteit uit olie of steenkolen. De Commissie Beek trok die conclusies wel en die zijn voor kernenergie positief. Tijdens het debat kwam de vraag aan de orde of het besluit van de Regering om de centrales open te houden in feite vooruit zou lopen op de resultaten van de maatschappelijke energiediscussie en de inbreng van de deelnemers zou negeren. De VVD-fractie meent dat dit niet het geval is.

De Regering heeft door haar besluit de beide centrales open te houden tevens de bestaande onzekerheid weg willen nemen. De VVD-fractie meent dat alle betrokken werknemers recht hebben op zekerheid. Deze werknemers hebben met hun grote mate van vakkennis de centrales tot betrouwbare en veilige inrichtingen gemaakt. Daarvoor hebben wij onze waardering uitgesproken. (zie ook VVD-Expreste nr. 15)

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016.)

Versterking positie van de Gemeenten

Bij de begrotingsbehandeling van Binnenlandse Zaken heeft de VVD-woordvoerder Herman Lauxtermann veel nadruk gelegd op het versterken van de positie van de Gemeenten.

De gemeentelijke autonomie staat al geruime tijd onder druk. Eén van de bedreigingen wordt gevormd door de specifieke uitkeringen van het Rijk aan de Gemeenten.

Dit zijn gelden, waarvan de Gemeenten niet naar eigen inzicht de aanwending kunnen bepalen, maar die worden gegeven met een vooropgezet, specifiek doel.

De vrije beleidsruimte van Gemeenten is onder dit systeem minimaal. Deze specifieke uitkeringen hebben bovendien vreemde effecten. Enerzijds komt het voor, dat een Gemeente aan haar burgers een bepaalde voorziening aanbiedt, voornamelijk omdat er een rijkssubsidieregeling bestaat.

Anderzijds gebeurt het wel dat een Gemeente een door de inwoners gewenste voorziening niet tot stand brengt omdat men van het bestaan van een bepaalde specifieke regeling niet op de hoogte is. Wie bedenkt, dat er wel meer dan 500 van die regelingen zijn, kan zich voorstellen dat er wel eens een beetje aan de aandacht ontsnapt.

Zelfs op het Ministerie van Binnenlandse Zaken weet men niet hoeveel circulaire's de diverse departementen naar de Gemeenten hebben gezonden.

Het overbrengen van deze specifieke gelden naar het Provinciefonds, respectievelijk het Gemeentefonds zou de lagere overheden meer armslag geven. Ze krijgen een royalere beleidsruimte. Dit is het streven van minister Rietkerk en de VVD ondersteunt dat. Jammer genoeg is er zowel op de departementen als ook bij het parlement enige aarzeling om deze decentralisatie uit te voeren. Men geeft

zeggenschap uit handen. De heer Lauxtermann toonde zich over deze aarzelingen teleurgesteld.

Een andere zaak waarin minister Rietkerk zich een voorstander van decentralisatie toont, is de kwestie van de geautomatiseerde bevolkingsboekhouding.

De VVD had kritiek op het wetsontwerp Centrale Persoonsadministratie, juist vanwege het centralistisch karakter en de voorgenomen oprichting van een afzonderlijke rijksdienst.

De VVD-fractie staat op het standpunt dat een gedecentraliseerde, door de Gemeenten beheerde bevolkingsboekhouding voordelen biedt. Voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer is een gedecentraliseerde bevolkingsboekhouding beter.

Overigens waarschuwde de VVD voor het opnemen van oneigenlijke gegevens in de bevolkingsboekhouding. Daarin horen bijvoorbeeld gegevens over godsdienstige gezindheid, het hebben van een wapenvergunning of over het ontvangen van een uitkering niet thuis. Het zal duidelijk zijn dat naast modernisering van de bevolkingsadministratie ook invoering van goede wetgeving ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk is.

Kritiek heeft de VVD ook op de soms wel erg vergaande bemoeienis van het departement van Binnenlandse Zaken met gemeentelijke belastingverordeningen. Soms gaat dit te ver en bijvoorbeeld in het geval van een rioolheffing in Sassenheim heeft de Kroon zich gemengd in gemeentelijk investeringsbeleid en in het toezicht op het begrotingsbeleid van de Gemeenten, dat door de Provincie moet worden uitgeoefend.

Volgens de VVD een voorbeeld van het „buiten de oevers” treden van de Rijksoverheid.

Tenslotte vestigde de heer Lauxtermann de aandacht op de positie van wethouders en ex-wethouders. Inhoudingen van premies voor de volksverzekering voor 1983 veroorzaakten problemen, waarin door de Minister inmiddels gedeeltelijk is voorzien. De VVD zou graag zien, dat de Minister zich zou willen beraden op verbeteringen van de algemene rechtspositie van wethouders. Aanbevelingen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten hieromtrent worden door de VVD ondersteund.

(Voor nadere informatie: mr. H. Th. M. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)

Wet Uitkering Burgeroorlogsslachtoffers

Deze wet is een sluitstuk van de wetgeving voor oorlogsgetroffenen. De voorzieningen voor de verzetsdeelnemers en vervolgd waren al wettelijk geregeld. Tot op heden waren ongeveer 1800 mensen in de Rijksgroepsregeling Oorlogsgetroffenen (Alg. Bijstand). Met deze nieuwe wet verwacht de regering een verdubbeling van het aantal uitkeringsgerechtigden, ongeveer 3600 mensen. De VVD-woordvoerder heeft aangetoond, dat dit aantal wel eens aanzienlijk groter zou kunnen worden en daarmee ook de financiële gevolgen. De regering neemt hiervoor de verantwoordelijkheid. Voorts heeft de VVD-fractie gepleit voor een „begrensde” anti-hardheidsbepaling, en subsidie aan de S.B.O. (Stichting Burgeroorlogsgetroffenen) voor de materiële hulpverlening. Beide voorstellen zijn door de regering overgenomen.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Lucassen-Staутtner, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Beeldende Kunstenaars Regeling

Herziening van de BKR is overeengekomen in het regeerakkoord. De sterke toename van het aantal personen in de BKR en de tendens om van de BKR een blijvende bestaanszekerheid te maken noopten hiertoe.

In de regeringsvoorstellen stonden de volgende punten centraal:

1. Hoe het met de BKR gemoeide bedrag kan worden teruggebracht, in 1984 met f 30 miljoen tot f 80 miljoen structureel in 1986.
2. Het aantal kunstenaars in de BKR moet worden teruggebracht tot ongeveer 1000 (in 1970 waren het er 775, in 1983 is dit aantal tot 3450 opgelopen).
3. De regeling moet worden teruggedrongen naar zijn essentie, namelijk een complementaire arbeidsvoorziening.
4. Hoe vanuit het budget van de BKR bovendien twintig miljoen kan worden overgeheveld naar algemeen kunstbeleid.

De VVD-woordvoerder betoogde, dat een liberaal kunstbeleid geen automatische bestaanszekerheid hoeft te garanderen. Eigen verantwoordelijkheid blijft uitgangspunt.

Wij zullen niet ontkennen, dat voor menig kunstenaar het van belang is om in vrijheid te kunnen werken. Maar hieraan is toch een normaal risico verbonden namelijk dat van de vrije markt.

Een aantal kunstenaars beperkt het risico door neveninkomsten te verwerven door bijvoorbeeld les te geven, of gedeeltelijk in opdracht te werken. Voorts heeft de VVD bepleit, dat gemeenten méér nadruk leggen op het geven van opdrachten, dan op het aankopen van werken waarvoor moeilijk een bestemming is te vinden.

Om voor particulieren kunstaankopen te bevorderen zijn wij gelukkig met initiatieven van de minister om in het overleg met de minister van Financiën de mogelijkheid te creëren voor het herinvoeren van een aankoop-subsidiebeleid.

Ook wordt de mogelijkheid overwogen om kunstaankoop in aanmerking te laten komen als fiscale aftrekpost.

(Voor nadere informatie: mevr. drs. M.M.H. Kamp, tel. 070-614911, tst. 2091.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,- per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,

Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE
Het abonnementsgeld tot 1 januari 1984 bedraagt f 25,-*

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Volkshuisvesting- begroting 1984

Van de bewoners worden hogere woonlasten gevraagd. Duidelijk is echter, dat deze offers niet voor niets worden gebracht. De nieuwbouw van woningen wordt iets opgevoerd ten opzichte van het regeerakkoord. De stadsvernieuwing behoudt haar prioriteit; in 1984 is f 300 miljoen méér uitgetrokken dan het kabinet Van Agt-Den Uyl voor dat jaar had begroot. Voor 1984 wordt een kleine verhoging van het bouwvolume voorzien, dat in de volgende jaren ongeveer constant zal blijven. Slechts ten gevolge van de productiviteitsverbetering zal de werkgelegenheid nog iets dalen. Woordvoerder Pol de Beer meende overigens dat deze voorspelling iets te pessimistisch is. Wel zal de bezuiniging bij provincies en gemeenten niet mogen leiden tot verminderde investeringen. Zeer verheugend is dat als gevolg van het gevoerde beleid de werkloosheid in de bouw reeds vier achtereenvolgende maanden terugloopt.

De uitgaven van de individuele huursubsidie dreigen volledig uit de hand te lopen. Vijf jaar geleden bedroegen die f 892 miljoen, in 1984 f 1,9 miljard en als wij er niets aan doen zou het in 1986 f 3,5 miljard worden! Daarom kunnen de beide regeringsfracties zich grotendeels vinden in de noodzakelijke beperkingen van deze regeling. Wel is in een CDA-VVD-motie gevraagd om de al te grote achteruitgang, die dreigt voor de alleenstaanden boven de dertig jaar, te matigen. Ook werd een betere overgangsregeling bepleit in verband met de verlaging van de maximale huurgrens tot f 600,-, waar beneden nog kan worden gesubsidieerd. De PvdA maakte veel tam-tam over het feit dat nu ook degenen, die individuele huursubsidie ontvangen, voortaan dezelfde huurverhoging moeten betalen als de overige huurders. Dat is al lang in het regeerakkoord afgesproken. De Beer bestreed de opvatting van de PvdA dat hier sprake zou zijn van een beleidswijziging en betoogde dat dit een kwestie van rechtvaardigheid is.

Een huurbelasting, zoals door staatssecretaris Brokx nogal verrassend van stal gehaald in de Rooie Haan-uitzending, werd door de VVD afgewezen. Het is principieel onjuist, afgrijselijk bureaucratisch en zal niet tot echte doorstroming van betekenis leiden. Huurharmonisatie is een beter alternatief. De regeringspartijen dienden een motie De Beer-Wolters in, waarin concrete voorstellen werden gedaan om het warmte-isolatieprogramma op te voeren. Dit, om de woonlasten te beteugelen.

Tenslotte onthulde De Beer de resultaten van een nog niet gepubliceerd onderzoek, waaruit blijkt dat het nieuwe subsidiesysteem voor koopwoningen op een fiasco dreigt uit te lopen. Over een maand zal de Tweede Kamer daarover in debat gaan.

(Voor nadere informatie: L.M. de Beer, tel. 070-614911, tst. 2405.)

Werkgelegenheid in de bouw - begroting 1984

Per brief van 21 oktober heeft de Staatssecretaris van Volkshuisvesting mr. G.Ph. Brokx de verdeling van de gesubsidieerde woningbouw over de provincies bekend gemaakt. De VVD-fractie kan zich in deze verdelingscijfers vinden. In sommige kranten zijn helaas verkeerde cijfers vergeleken, zodat het leek of provincies zwaar gekort zijn t.o.v. vorig jaar.

Bij de begroting is gesproken over de nota „Terugploegen in de bouw”. Een nota opgesteld door werkgevers, werknemers en ministerie over het gebruik van sociale uitkeringen om bouwactiviteit op gang te brengen.

Door middel van een kleine stimulering kan een proces op gang gebracht worden, waardoor het geld, dat anders via een uitkering betaald zou moeten worden én een investering van bijvoorbeeld woningbouwcorporaties samen een project betalen.

Deze drie partijen hebben hierover dezelfde opvatting, omdat het ondermeer om extra werk en grote aantallen werklozen gaat. De Minister heeft nu gezegd, dat de voornemens zullen worden uitgevoerd – er komt nog een notitie – waarbij via deze weg o.a. groot onderhoud en renovatie zal worden aangepakt.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Jorritsma-Lebbink, tel. 070-614911, tst. 2492.)

Ruimtelijke Ordening - begroting 1984

Bij het onderdeel Ruimtelijke Ordening werd gewezen op het (grote) verlies aan agrarische cultuurgronden voor woningbouw, industrieterrein, beschermde zônes e.d. Honderden, ja duizenden hectares liggen nu braak in lege bestemmingsplannen!

Het ruimtelijk reserveringsbeleid zou (meer) moeten worden gebaseerd op het (strikt) noodzakelijke dan op het maximaal gewenste niveau. Dit mede omdat een integrale planschaderegeling nog (steeds) ontbreekt, zoals bijvoorbeeld voor de aanwijzing van Relatienotagebieden in Friesland en Drenthe.

Spoed werd bepleit voor het wettelijk globaliseren van bestemmingsplannen, waarop de Minister positief reageerde (: per eind 1984!).

Door bouwspanningen te verplaatsen van bestaande groeikernen naar grote steden, ontstaan consequenties voor bijvoorbeeld Capelle a/d IJssel, Spijkenisse, Haarlemmermeer, enz.

Op ons verzoek zegde de Minister van V.R.O.M. toe om rekening te zullen gaan houden met bestaande infrastructuur, en om een passende financiële regeling te treffen voor eventuele schades.

Ook werd aan het verzoek voldaan om voor een goede coördinatie tussen alle departementen te zorgen bij het „invullen” van groeisteden, met als voorbeeld: Amersfoort.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

Wetenschapsbudget 1984

Vooruitlopend op de behandeling van de begroting van de verschillende departementen, die gelden uitgeven voor wetenschappelijk onderzoek werd in de Tweede Kamer het wetenschapsbudget 1984 behandeld.

Hierin geven de Ministers van Wetenschapsbeleid (Deetman) en Technologie (Van Aardenne) hun visie op het gewenste wetenschapsbeleid en presenteren zij een overzicht van het vele onderzoek dat door de overheid wordt bekostigd. Het beleid zal in de komende jaren resultaat gericht zijn, met name gericht op het herstel van onze industrie door vernieuwing.

Door de VVD-fractie werd zorg uitgesproken over de totale wetenschappelijke inspanning van ons land die achter dreigt te blijven bij die van de Westerse industrielanden. Ter verdediging werd door de Regering aangevoerd dat in die landen ook vaak een aanzienlijke defensie-inspanning aanwezig is, waardoor het beeld zou worden vertekend. Ondanks dit gegeven moet toch worden vastgesteld dat daardoor ons land in een zwakke positie dreigt te komen, temeer daar blijkt dat de onderzoeksinspanning van ons bedrijfsleven voornamelijk wordt geleverd door slechts enkele grote internationaal georiënteerde bedrijven die onder grote druk staan hun ontwikkelingswerk te verplaatsen naar landen waar winst wordt gemaakt.

Namens de VVD werd gepleit voor een goede coördinatie van de wetenschappelijke activiteiten bij de verschillende departementen, opdat versnippering zou worden tegengegaan en resultaten een zo breed mogelijke toepassing zouden kunnen vinden.

Speciale aandacht werd gevraagd voor de kwaliteit van het onderzoek en voor het scheppen van gunstige voorwaarden, opdat vooral ook de begaafde en vakbekwame onderzoekers tot hun recht kunnen komen. Van de verschillende gebieden die tijdens de behandeling werden besproken heeft de VVD-fractie vooral de aandacht gevraagd voor het onderzoek van bodem, water en lucht ten behoeve van een goed milieubeleid.

Minister Deetman zegde toe, dat hij met name het ecologisch onderzoek dat thans wordt uitgevoerd op verschillende plaatsen in opdracht van verschillende departementen zal coördineren, zodat de resultaten optimaal ten goede zullen komen aan het milieubeleid.

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst 2016.)

Volwassenen-educatie

Het initiatiefvoorstel van wet om de volwassenen-educatie te regelen heeft van het begin af aan grote problemen gegeven voor de fractie van de VVD. Het wetsvoorstel geeft niet aan hoe de volwassenen-educatie zich in hoofdlijnen moet ontwikkelen. De VVD acht een discussie daarover noodzakelijk, omdat het gaat om een geheel nieuw terrein waar wetgeving moet plaatsvinden. Activiteiten in de volwassenen-educatie zijn ontwikkeld onder de paraplu van verschillende departementen, Onderwijs, Welzijn en Cultuur en Sociale Zaken. Regelgeving dus vanuit verschillende invalshoeken met vaak ook een eigen bekortings-systeem en rechtspositieregeling. In dat oerwoud moet door dergelijke wetgeving orde geschapen worden. Binnen de grondwetsbepalingen omtrent de vrijheid van onderwijs moet in onze ogen datgene wat de overheid op dit gebied doet, aanvullend zijn op wat het particulier initiatief ontwikkelt. Die afweging is nodig, omdat de heroverwegingen aangeven, dat de volwassenen-educatie ten dele geprivati-

seerd zal worden. De basis-educatie, elementaire vorming en scholing voor mensen met de geringste mogelijkheden, hoort daarbij in onze visie wel tot de taak van de overheid. Het initiatief van Van Kemenade heeft veel open plekken: 16 keer worden regelingen naar de toekomst geschoven.

Het heeft voorts geen financiële onderbouwing wat voor ons, gezien het Regeerakkoord, onaanvaardbaar is. Zonder duidelijk budget koop je een kat in de zak. Tenslotte berust het wetsvoorstel op de Kaderwet Specifiek Welzijn. Nu die niet wordt ingevoerd, is het fundament onder de wet weg. De fractie kon zich dan ook niet positief over het wetsvoorstel uitlaten.

(Voor nadere informatie: mevr. M.J.H. den Ouden-Dekkers, tel. 070-614911, tst. 2283.)

Midden- en kleinbedrijf

Deze week had de behandeling plaats van het begrotingsonderdeel Handel-ambacht en Diensten.

Onze woordvoerders Broos van Erp en Jos van Rey hebben onder meer bepleit, dat er meer mogelijkheden moeten komen voor export door het MKB. Zij hebben daarbij gevraagd om een vertegenwoordiger van de representatieve middenstandsorganisaties in het advies- en overlegorgaan voor de export.

Aan de Staatssecretaris werd gevraagd om op korte termijn met een notitie te komen over de winkelsluitingswet. Een dergelijke notitie zou moeten dienen als discussiestuk tussen alle betrokkenen.

De huidige wet functioneert niet bevredigend. De vraag kan worden gesteld of ook de winkelsluitingswet niet in aanmerking komt voor een stuk deregulering. Kan en moet dat niet meer worden overgelaten aan de ondernemers zelf?

De VVD heeft de suggestie gedaan om de winkelsluitingswet het karakter van een raamwet te geven, waarbij gemeenten meer vrijheid zouden krijgen rekening te houden met plaatselijke gewoonten en leefpatronen.

De uitvoering door de gemeenten zou moeten geschieden in nauw overleg met de Kamer van Koophandel in de regio en met de georganiseerde detailhandel. De VVD-woordvoerder beseft zeer wel dat ook hieraan nadelen zijn verbonden. Daarom werd gevraagd om een discussienota.

De staatssecretaris heeft een dergelijke nota op korte termijn toegezegd.

De startende ondernemer

Over voorlichting, informatie en advisering aan startende ondernemers is een wildgroei aan het ontstaan. Dit heeft tot gevolg dat er verspilling ontstaat van geld, tijd en energie. De VVD heeft in een motie aan de regering gevraagd om de voorlichting en advisering van startende ondernemers enigszins te coördineren.

Voor wat betreft de voorlichting en informatie kan daarbij uitstekend gebruik worden gemaakt van Viditel.

Onderzoekingen wijzen uit dat het niet ontbreekt aan informatie voor het bedrijfsleven. Dezelfde onderzoekingen wijzen uit, dat vraag en aanbod op de informatiemarkt elkaar niet voldoende ontmoeten.

De VVD heeft in een motie de regering gevraagd om te bezien op welke wijze tot een samenhangende presentatie van overheidsinformatie o.a. via Viditel en kabel kan worden gekomen.

(Voor nadere informatie: A.A.M.E. van Erp en J.F.B. van Rey, tel. 070-614911, tst. 2535 en 2549.)

De ambtenaren salarissen

Onder de ambtenaren is onrust ontstaan over het plan van de regering de salarissen met 3,5% te korten. Waarom komt het Kabinet nu met een dergelijke pijnlijke maatregel? De feiten:

- sinds 1970 is het aantal ambtenaren en trendvolgers met maar liefst 380.000 toegenomen
Tegelijkertijd is de werkgelegenheid bij de bedrijven – en daar moeten de ambtenaren en ook de uitkeringstrek- kers door worden betaald – met maar liefst 500.000 afge- nomen.
- De overheid staat financieel met de rug tegen de muur; al jaren wordt er meer uitgegeven dan er binnenkomt. En ondanks alle voorgenomen bezuinigingen: per dag geeft de Nederlandse overheid 100 miljoen méér uit dan er binnenkomt.
- Meer dan de helft van de Nederlandse bedrijven zit in de rode cijfers. Als gevolg daarvan hebben veel mensen hun baan verloren of fors moeten inleveren. In de bouw heb- ben velen hun inkomen met zo'n 15 à 20% zien dalen. Recente voorbeelden waar het personeel inkomen heeft ingeleverd om hun baan te behouden zijn o.a. de Bijen- korf, Homburg, DAF, de RSV, Holec, ADM, Nijverdal ten Cate.
- Net zo als vele bedrijven zit ook de overheid dik in de rode cijfers. Dit Kabinet doet een moedige poging de tering naar de nering te zetten en onze economie uit het slop te halen. Anders dan in vele bedrijven wordt niet voorgesteld om werknemers te ontslaan (onder ruim 800.000 werklozen bevinden zich dan ook nauwelijks amb- tenaren), maar om een inkomensoffer van 3,5% te vragen.

Nu het geld op is, is dat de keus, of minder salaris zodat iedereen zijn baan kan behouden, of minder ambtenaren. Het Kabinet, en óók de VVD, heeft voor het eerste ge- kozen.

- De korting van 3,5% op het bruto inkomen betekent in de praktijk dat de meeste ambtenaren er per maand maxi- maal f 15,- netto op achteruit gaan
Alleen de hogere ambtenaren (4x modaal) moeten meer inleveren; zij zullen er straks zo'n f 80,- netto op achteruit gaan.

Werknemer in het bedrijfsleven	juli '83 bruto	juli '83 netto	jan. '84 netto	juli '84 netto
minimum	2048,8	1465	1460	1460
modaal	2932,1	1850	1900	1905
2x modaal	5864,2	3340	3430	3435
4x modaal	11728,4	5760	5830	5835
Ambtenaar	zoveel			
minimum	mogelijk	1730	1715	1715
modaal	vergelijkend	1975	1970	1970
2x modaal	gemaakt	3120	3120	3120
4x modaal	met werknemer	5590	5510	5510

Bron: Ministerie van Sociale Zaken

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Het FNV-plan

Levert het FNV-plan betere resultaten dan het kabi- netsbeleid? Het FNV-plan houdt in dat er in 1984 9 mld. minder wordt bezuinigd en voor bijna 6 mld. extra wordt gestimuleerd. Daardoor wordt er meer geconsumeerd, meer geïnvesteerd en meer geproduceerd als het FNV-plan z'n kans zou krijgen. Maar de keerzijde is dat het overheids- tekort verder wordt opgerekt. In 1984 zou het financierings- tekort daardoor 1,5% van het nationaal inkomen hoger zijn dan overeenkomstig de kabinetsplannen.

Het Centraal Plan Bureau heeft nu ook berekend wat de afwijkingen zullen zijn in 1987. Zo'n mindere bezuiniging van 9 mld. en eenmalige stimulering van 6 mld. werken natuurlijk ook naar de toekomst door. Om de vergelijking eerlijk te maken gaat het CPB uit van een centrale projectie, die zou gelden als de economie zich ongehinderd zonder kabinetsbeleid of FNV-plan zou ontwikkelen. Door het kabi- netsbeleid van 1984 zal het financieringstekort van de cen- trale projectie in 1987 met 2,4% verminderen, door het FNV- plan zou het uiteindelijk met 0,3% dalen. Tussen kabinets- scenario en FNV-plan zit dus een verschil in financieringste- kort van 2,1% van het nationaal inkomen in 1987.

Ruilen we volgend jaar de kabinetsplannen in voor het FNV-plan dan zou door dit alles de Staatsschuld in 1987 20 mld. gulden hoger zijn. Daar staat natuurlijk wel wat tegenover. T.o.v. de centrale projectie verslechtert de werk- gelegenheid in 1987 door het kabinetsscenario met 15.000 (de economie krimpt een beetje in). Door het FNV-plan zou die juist met 27.000 verbeteren. Het verschil tussen beiden is ruim 40.000 arbeidsplaatsen. Daarvoor is dan wel de Staats- schuld met 20 mld. verder opgeschroefd. Dat is met zo'n 1 miljoen per baan. De betere resultaten van het FNV-plan worden dus bijzonder duur betaald.

Daarom staat de VVD-fractie volledig achter de kabi- netsplannen. Die leiden na een aanvankelijk kleine inkrim- ping van de economie – nodig om de grote draai van „minder overheid naar meer markt” te maken – naar een werkelijk en duurzaam herstel van economie en werkgelegenheid.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Commentaar VVD op Vredesdemonstratie

De opkomst voor de op 29 oktober gehouden vredes- demonstratie in Den Haag was zeer massaal.

De verontrusting bij de deelnemers was groot.

Dat geldt echter voor alle 14,5 miljoen Nederlanders. Ook de VVD was en is verontrust over de wapenwedloop.

Resultaten in verband met wapenvermindering kun- nen alleen aan de onderhandelingstafel in Genève worden bereikt.

Het gaat hierbij om het verminderen van het aantal kernwapens in Oost- en West-Europa, en ook de kernwa- pens die van achter de Oeral op Europa staan gericht.

Opmerkelijk was dat er nu ook vele demonstranten waren die pleitten voor tweezijdige ontwapening.

De VVD beschouwt deze opstelling als een opmerkelijk winstpunt.

(Voor nadere informatie: A.J. Evenhuis, tel. 070-614911, tst. 2029.)

AOW-plus problematiek

De VVD-fractie is verheugd over het feit dat het kabinet met een oplossing is gekomen voor de zeer onrechtvaardige weg-belasting van kleine pensioentjes via met name de premie voor de bejaarden ziekenfondsverzekering. Het pakket maatregelen bestaat uit een viertal componenten.

1. De toelatingsgrens voor de bejaarden ziekenfonds verzekering blijft gelijk, dat wil zeggen ca. 50% van de loongrens.
2. De premie voor *gehuwden* wordt zodanig vastgesteld dat aan meerdere ziekenfondspremie en hogere belasting *niet meer dan ca. 60% van het inkomen* exclusief het AOW-pensioen, *verschuldigd* is in vergelijking met bejaarden met uitsluitend AOW-pensioen.
3. De premie voor *ongehuwden* wordt zodanig vastgesteld dat aan meerdere ziekenfondspremie en hogere belasting *niet meer dan ca. 35% van het inkomen*, exclusief AOW pensioen, *verschuldigd* is in vergelijking met ongehuwden bejaarden met uitsluitend AOW.
4. Zowel voor gehuwden als voor ongehuwden worden 8 premietariefgroepen ingevoerd.

Hiermee is het kabinet tegemoet gekomen aan de wensen van de VVD-fractie, zoals naar voren gebracht bij het voorjaarsnota-debat. In de nieuwe situatie zal een gehuwde bejaarde derhalve over zijn neveninkomensten (pensioen) nooit meer aan belasting en ziekenfondspremie betalen dan 60%, hetgeen een enorme verbetering is.

De marginale druk over het aanvullende inkomen bij ongehuwden zal nooit meer zijn dan 35%.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Jeugdhulpverlening

Bezuinigingen in de jeugdhulpverlening: de dure opvang en begeleiding in kindertehuizen wordt verminderd, te weten 1750 beddenreducties, in '84-'86. Door uitbreiding van pleeggezinnen, versterking van de ambulante zorg en begeleid kamerwonen zal dit opgevangen worden. In juli '84 zullen de eerste 500 plaatsen verdwijnen. Om de opvang financieel van deze kinderen te realiseren is door het kabinet 39 miljoen uitgetrokken.

Hoe de invulling van het beleid zelf zal zijn is nog een open vraag. De Kamer wacht al maanden op beleidsvoorstellen van de regering en deze wacht weer op adviezen van de provincies, en rapporten en aanbevelingen van diverse commissies. De VVD-fractie heeft met klem aangedrongen om vóór dat de eerste tehuizen of delen daarvan gesloten worden, de regering met duidelijke voorstellen naar de Kamer komt.

Uit wetenschappelijke rapporten over „jonge kinderen uit huis geplaatst” blijkt dat het werven van, plaatsen in en functioneren van pleeggezinnen in het algemeen niet zo simpel is als het wel lijkt.

- 1) bij tehuisplaatsing zijn ouders sterk betrokken en hulpverleners gericht op de banden ouder-kind,
- 2) ouders hebben vaak een weerstand tegen pleeggezinplaatsing, zien dat als eigen falen,
- 3) pleegouders willen vaak een kind adopteren in plaats van „tijdelijke opvang” bieden.

De VVD-fractie heeft gevraagd hoe deze knelpunten opgelost gaan worden in het aanvullende beleid en ook gepleit voor betere ondersteuning van het opvoedingsgebeuren in het gezin, zodat uithuisplaatsing zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

De VVD-fractie heeft verder gevraagd naar een duidelijke plaats van de *kindertelefoon*, als voorbeeld van hulpverlening met een lage drempel, die ook preventief kan werken.

- hoe de versterking van de ambulante hulpverlening er als geheel gaat uit zien?
- opvang van jeugdigen uit minderheden; gesteld dat er een betere toegankelijkheid moet komen, geen stigmatisering, geen categoriaal beleid.
- Jeugdgezondheidszorg. De VVD heeft gewezen op belang van de V.T.O. (vroegtijdige onderkenning en opsporing). In het kader van het patiëntenbeleid gelden ook voor het kind de rechten van de patiënt, informatie en voorlichting, toestemming en besluitvorming.

Kinderbescherming

- Rechtspositie- en rechtsbescherming van de minderjarigen. De VVD-fractie heeft gevraagd wanneer de door de toenmalige minister De Ruiter beloofde nota zal komen.
- De beklagregeling moet onafhankelijker kunnen.
- Ten aanzien van het omgangsrecht, heeft de VVD-fractie gevraagd naar een omgangsregeling waarbij de adviseerende deskundigen niet in feite tevens partij zijn en daardoor vaak „tegenpartij” met name van het kind.

De Staatssecretarissen van Justitie en Volksgezondheid zegden beiden toe, binnenkort de Kamer de gelegenheid te geven op de nota Kinderbescherming in te gaan en met concretere beleidsvoorstellen te komen inzake het aanvullende beleid jeugdhulpverlening.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Lucassen-Stauttner, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Begroting Milieubeheer 1984

Door de VVD-fractie werd naar voren gebracht dat een goed herkenbaar milieubeleid op lange termijn nodig is om te bereiken dat uiteindelijk al het menselijk handelen in ons land inpasbaar wordt gemaakt in natuurlijke kringloop-systemen. Om die doelstelling te bereiken zijn ingrijpende veranderingen in productieprocessen en technieken nodig. Daarvoor zal onderzoek nodig zijn, enerzijds naar de belasting die onze natuur en omgeving kan dragen, anderzijds naar technologie die inpasbaar is in kringloop-systemen.

De VVD-fractie heeft de Minister dringend gevraagd zich in te zetten voor het bestrijden van oorzaken en gevolgen van zure regen, vooral in internationaal verband, en voor de problemen van eigenaar-bewoners in gebieden, zoals de Merwedepolder, waar de bodem zo ernstig is vervuild dat bewoners hun woningen niet meer kunnen verkopen tegen een redelijke prijs en daardoor in feite immobiel zijn gemaakt.

Samenvattend werd door de VVD gesteld dat het beleid dat van de Minister verwacht wordt gekenmerkt dient te zijn door 4 aspecten, te weten:

hard daar waar het de onrechtmatige aantasting van het milieu betreft,
harmonieus zodat het milieubeleid een essentieel onderdeel gaat uitmaken van alle beleid,
intelligent door fundering op wetenschappelijke kennis en inzicht,
lange termijn zodat doelen duidelijk zichtbaar en bekend zijn.

Daarnaast wordt uiteraard doelmatigheid en efficiëntie geëist, maar op dat punt is Minister Winsemius al voortvarend en bekwaam bezig.

Bestuurlijke aspecten

Jan te Veldhuis behandelde onder meer enkele administratieve zaken. De VVD staat positief tegenover „de zwaai naar meer realisme”, zoals het ontwikkelen van één integrale basisvergunning in plaats van de huidige veelheid van benodigde vergunningen (soms 13!). Hij stelde, dat zo'n 70% van alle gevallen van vergunningaanvragen eigenlijk kunnen worden afgehandeld, zonder dat daar tijdrovend en kostbaar „maatwerk” aan te pas komt. Er kan meer worden gewerkt met standaardregels en vrijstellingsregelingen.

Daar waar inspraakprocedures niet vruchtbaar zijn gebleken, kunnen ook deze worden bijgesteld.

Het voorkomen van nieuwe milieuproblemen en het saneren van de bestaande probleemsituaties behoort in het beleid voorrang te krijgen boven het ontwikkelen van vage, nieuwe planningsstructuren, naast de vele al bestaande plannen en programma's.

Opsporings- en controlewerkzaamheden hebben maatschappelijk gezien méér rendement dan overdreven aandacht voor nieuwe vergunningsaanvragen.

Hierbij kunnen zaken als bijvoorbeeld Booy Clean, Gouderak, Uniser, Volgermeerpolder als voorbeeld dienen.

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams en mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2016 en tst. 2288.)

Natuurlijk verloop kleuter- en lager onderwijs

Met ingang van 1 augustus jl. is de leerlingenschaal in het Kleuter- en Lager Onderwijs verhoogd van 30 naar 32.

Los van de terugloop van werkgelegenheid in het onderwijs door daling van het leerlingtal zou deze maatregel ook verlies van arbeidsplaatsen met zich meebrengen.

Gelet op de zeer moeilijke financiële positie van het rijk was deze maatregel onontkoombaar. Om die reden heeft de fractie deze leerlingenschaalverhoging geaccepteerd.

Om evenwel zoveel mogelijk gedwongen ontslagen te voorkomen, is een aparte wettelijke regeling ontworpen die erin voorziet dat tot 1 augustus 1985 die leerkrachten die feitelijk ontslagen zouden moeten worden, als boventallige aan de school verbonden mogen blijven. Vermindering van het aantal leerkrachten kan op die manier worden gerealiseerd via natuurlijk verloop. De fractie heeft daarom van harte steun gegeven aan het bovengenoemde wetsvoorstel.

(Voor nadere informatie: J. Franssen, tel. 070-614911, tst. 2084.)

Uit het Europees Parlement Begroting 1984

Op donderdag 27 oktober heeft het Europees Parlement de begroting van de Europese Gemeenschap voor 1984, ten bedrage van 25,4 miljard Europese Rekeneenheden (ECU) (= 64,1 miljard gulden) goedgekeurd.

Het compromis voorstel, dat uiteindelijk met grote meerderheid uit de bus kwam, werd gedaan door mevr. Christiane Scrivener, lid van Liberale fractie.

De drie belangrijkste onderdelen van dit compromis voorstel waren:

- 825 miljoen ECU voor het Europees Oriëntatie en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) wordt gereserveerd met het oog op de besluiten die genomen zullen worden voor de landbouwmarkten 1984, maar tevens om druk uit te oefenen op de Europese Raad te Athene om de noodzakelijke maatregelen ter hervorming van de landbouwpolitiek te treffen.
- Een tweede reserve werd gecreëerd ten bedrage van 1,2 miljard ECU voor „terugbetalingen” aan het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Hier wordt eveneens een beroep gedaan op de Europese Raad van Athene teneinde tot een blijvende en Europese oplossing te komen voor de problemen van sommige lid-staten wat betreft hun bijdrage aan de EG-begroting.
- Een tegoed van 1,2 miljard ECU werd genoteerd ten behoeve van het scheppen van een Europese Industriële ruimte. Dit bedrag wordt eveneens in reserve gehouden. Hiermee dient de wil van het Parlement tot uiting te komen de Europese Eenwording nieuwe perspectieven te bieden.

Hiermee is Christiane Scrivener erin geslaagd de steun van het Parlement te winnen voor een evenwichtige oplossing van de drie belangrijkste onderwerpen die de EG op dit moment bezighouden namelijk: landbouw, de Britse bijdrage en Nieuwe politieke instrumenten. Het is een duidelijke boodschap van het Parlement aan de Europese Raad van Athene. Het is tevens belangrijk op te merken dat de wens van de rapporteur, die door de Liberale fractie werd gesteund, om de 1% van de BTW-grondslag plafond niet te doorbreken door de meerderheid werd ondersteund.

Drie amendementen van de Liberale fractie werden aangenomen:

- van de voorzitter van de fractie Martin Bangemann werd een amendement van 5 miljoen ECU aangenomen ter bescherming van de bossen tegen de zure regen
- van de gehele fractie van 400.000 ECU voor de Europese Universiteit in Florence
- van Yves Galland van 1,25 miljoen ECU voor een project van warmtepompen in ontwikkelingslanden.

(Voor nadere informatie: ir. H.J. Louwes, Keizerslaan 3, 1000 Brussel, tel. 09-322/5134070 of Westpolder 22, 9975 WJ Vierhuizen, tel. 05956-1504.)

Kwaliteit kruisvluchtwapen

In een televisie-uitzending van de VPRO op woensdag 18 oktober werd kritiek geleverd op de produktie en de kwaliteit van het kruisvluchtwapen. Wat de productie van dit vanaf de grond te lanceren kruisvluchtwapen betreft is het van belang te onderkennen dat Westeuropese initiatieven hiervoor de belangrijkste aanleiding hebben gevormd.

De uitwijding over de Amerikaanse wapenindustrie, die het wapen ondanks de vermeende mankementen, hoe dan ook in productie zou willen houden, is niet volgens de feiten.

Kritiek op de kwaliteit van het kruisvluchtwapen betrof vooral het radarbesturingssysteem (de tercom) en de motor. In het algemeen kan worden gesteld dat slechts enkele van de gesignaleerde problemen zich hebben voorgedaan, maar dan in een veel eerder stadium. Gedurende het verstrijken van de testfase zijn, volgens de beschikbare informatie, deze problemen in feite verholpen.

In de uitzending werd te simpel gesproken over het radarbesturingssysteem. De huidige radartechnologie, zeker ook de radarhoogtemeting, die hier aan de orde is, is van een dusdanig hoog niveau, dat daarna problemen inzake veranderingen in het terrein door seizoensinvloeden e.d. ongetwijfeld kunnen worden opgevangen.

Uitgaande van een beter radarbesturingssysteem en van een betere computervoeding dan in het programma gepresenteerd werd, is ook een zwaardere motor, die berekend is op tal van niet voorziene bewegingen, minder noodzakelijk.

Terecht werd overigens opgemerkt dat bij een mislukte vlucht de kernlading niet tot ontploffing komt.

Overigens kent elk nieuw wapensysteem problemen en behoort het tot de normale gang van zaken dat dergelijke systemen verder worden verbeterd naar aanleiding van nieuwe gegevens.

Dat gedurende de testfase tal van verbeteringen worden aangebracht spreekt voor zich.

Niet zonder reden stelde de Duitse ex-generaal Bastian, thans lid van de partij van de Grünen, voor de VPRO-camera dat nog bestaande problemen ongetwijfeld tijdig zullen worden opgelost. Met deze uitspraak van Bastian kunnen wij ons geheel verenigen.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

Begroting Verkeer en Waterstaat 1984

Deze week is in de kamer de begrotingsbehandeling Verkeer en Waterstaat aan de orde geweest. De eerste begroting onder volledige verantwoordelijkheid van de twee liberale bewindslieden Neelie Smit-Kroes en Jaap Scherpenhuizen.

Voornoemde begroting bestuderend, kan men een duidelijke ombuiging in het beleid constateren. Essentiële onderdelen van beleid hebben meer kans gekregen. Duidelijke voorbeelden hiervan: de uitvoering van de Deltawet, het onderhoud van het wegennet, en de aandacht voor het verkeersveiligheidsaspect.

Met betrekking tot het wegonderhoud dringt onze fractie er bij de bewindslieden met klem op aan te zorgen voor een meer gecoördineerd beleid, hetgeen goed is voor werkgelegenheid en verkeersveiligheid, en daarbij zeer aangenaam voor de weggebruiker. Naar onze mening

bedreigen schoksgewijze impulsen de continuïteit van de G.W.W.-sector.

De stiptheidsacties bij het openbaar vervoer, baren ons ernstige zorgen.

De kans dat een incidentele vraaguitval (4 miljoen inkomstenderving vorige week) groeit tot een structureel probleem, achten wij zeer reëel.

Onze fractie heeft vervolgens aandacht gevraagd voor de decentralisatie van bestuur. Wij signaleren op dit punt, dat ten gevolge van de autonomie van gemeenten, het nationaal grensoverschrijdend vervoer in steeds grotere moeilijkheden raakt. Dit met name, indien toegespitst op het verkeerscirculatieplan. Het goederenvervoer over de weg heeft hier te maken met zo'n 120 specifieke gemeentelijke maatregelen.

Eveneens in het kader van de decentralisatie heeft onze fractie de twijfel uitgesproken ten aanzien van het plan, nog voor het functioneren van de toekomstige provincie „Ijsselmeerpolders“, waterschappen op te richten. Dit, zo menen wij, is bij uitstek één van de taken van het provinciebestuur.

Met betrekking tot de deregulering constateren wij, dat bijvoorbeeld het functioneren van de Commissie Vervoersvergunningen neigt naar planeconomie. Een verschijnsel waar onze fractie zeer onsympathiek tegenover staat. In deze huldigen wij namelijk het principe „vereenvoudiging waar nodig, opheffing waar mogelijk“. Het doorzichtig maken van de wetgeving is naar onze mening essentieel voor het herstel van de economie. Wij verwachten dan ook, dat bij de aanstaande behandeling van de WAG deregulering volop aan bod zal komen.

De ontwikkeling van de privatisering wordt binnen de VVD-fractie als positief ervaren. Wel is overleg met de betrokkenen hierbij van essentieel belang.

Met betrekking tot de ontwikkelingen in Oostenrijk, hopen wij dat er, in geval van een werkelijke realisatie van een 50% lastenverhoging ten koste van de internationale vervoerders, een mogelijkheid tot compensatie zal worden geschapen.

Tot slot de binnenvaart; onze fractie is van mening dat de nodige aandacht dient te worden besteed aan de erbar-melijke omstandigheden die zich voordoen in deze sector. Een goede sloopregeling acht de VVD-fractie van zeer groot belang.

(Voor nadere informatie: P.M. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2116.)

- opsporings- en ontginningsbeleid de reserves aan beschikbaar aardgas aanmerkelijk zijn toegenomen,
- 2) de toename van beschikbaar gas toelaat om een deel daarvan ter beschikking te stellen en de Regering toe te staan onderhandelingen met eventuele buitenlandse afnemers te beginnen, op voorwaarde dat de bijzondere kwaliteiten van het Nederlandse aardgas in de prijs tot uitdrukking zullen komen,
 - 3) een deel van de toegenomen hoeveelheid gereserveerd zal worden voor verwarming van woningen voor een periode van minstens 50 jaar en zo mogelijk nog langer,
 - 4) de capaciteit van de gasbel in Slochteren gedurende lange tijd beschikbaar zal blijven,
 - 5) het besparingsbeleid met kracht zal worden voortgezet.

Mede op verzoek van de VVD-fractie zei de Minister toe spoedig te zullen komen met een wettelijke regeling van het individueel meten van de gebruikte warmte bij stads-, wijk- en blokverwarming. Op de nadrukkelijke wens van de VVD dat de baten uit het aardgas zoveel mogelijk benut zullen worden ten gunste van de volgende generaties, verklaarde Minister Van Aardenne dat het zijn voornemen is de inkomsten in toenemende mate te besteden aan maatregelen die het gezondmaken en herstructureren van onze industrie zullen bevorderen.

Wetenschapsbudget, Technologie

Bij de behandeling van het onderdeel technologie met de Ministers Deetman en Van Aardenne is door de fractie gewezen op de kwetsbaarheid van het industriële onderzoek in ons land en op het feit dat in vergelijking met andere industrielanden bij ons de totale onderzoeksinspanning achter dreigt te geraken. De bewindslieden zegden toe ernaar te zullen streven dat binnen de uitgaven in de collectieve sector een verdere verschuiving van consumptieve bestedingen naar toekomst gerichte investeringen, o.a. ten behoeve van onderzoek en ontwikkeling van technologie, zal plaatsvinden.

(Voor nadere informatie: dr. L. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016.)

Werkgelegenheidsnota 1983-1984

I. Arbeidstijdverkorting

1. Sinds het Stichtingsaccoord eind 1982 is er een soort euforie ontstaan m.b.t. arbeidstijdverkorting. We zijn inmiddels één jaar verder. In 1984 komen er hooguit 15.000 arbeidsplaatsen in markt en publieke sector langs deze weg bij. Bij een miljoen werklozen zijn dat helaas druppels op een gloeiende plaat.
2. De nu in gang gezette arbeidsduurverkorting (ADV) zal vooral tot doorbreking van starre werkweken moeten leiden. Afhankelijk van de wens van individuele werknemers en bedrijven moet er tussen 0-40 uur per week (met variaties op jaarbasis) gewerkt kunnen worden. *De VVD is voor verdergaande individualisering van werktijden per week en per jaar.* De VVD is tegen afgedwongen uniforme ADV met behulp van strafmaatregelen als premiedifferentiatie of een aparte heffing voor bedrijven die niet meedoen.
3. Vergroting van het aantal deeltijdfuncties is hierbij het belangrijkste argument. Met name voor jongeren, gehuwde vrouwen, ouderen tegen de vervroegde uittrekking-leefstijd en gedeeltelijk gehandicapten is uitbreiding van deeltijdfuncties hun enige kans. Essentieel is het wegnemen van belemmeringen bij de

vergroting van deeltijdfuncties. Bestaande ongerechtvaardigde verschillen (vooral bij de sociale verzekeringspremies) moeten zo snel mogelijk worden weggewerkt.

4. De VVD-fractie is gekant tegen een geforceerde algemene arbeidstijdverkorting (naar 36, 32 resp. 24 uur) voor iedereen. ADV eist juist maatwerk. Die noodzaak van geleidelijkheid en verscheidenheid maakt het tot een bescheiden wapen in de strijd tegen de werkloosheid.

II. Werken met behoud van uitkering

1. Naast het traditionele vrijwilligerswerk zijn talloze gemeenschapstakenplannen en werkprojecten voor werklozen ontwikkeld. De VVD-fractie staat positief tegenover het feit dat lagere overheden, vrijwilligersorganisaties en individuele werklozen niet bij de pakken neerzitten en allerlei activiteiten willen ontplooiën.
2. Om het werken met behoud van uitkering echter in goede banen te leiden zijn effectieve spelregels en toetsingsprocedures een harde voorwaarde. In de marktsector zijn er daardoor vooralsnog beperkte mogelijkheden. Die liggen vooral in de sfeer van „het terugploegen” van uitkeringsin de bouw.
3. In de kwartaire sector doen zich de meeste mogelijkheden voor. In de kwartaire sector moet door de financiële nood van de overheid een groot aantal op zichzelf zinvolle activiteiten worden gestaakt. Tegelijkertijd is het arbeidsaanbod in de kwartaire sector het grootst. In '83 waren van de 300.000 langdurig werklozen ruim 125.000 qua arbeidservaring of opleiding in beginsel direct inzetbaar in de kwartaire sector. Veel menselijk kapitaal dreigt daardoor vernietigd te worden. Een betreurenswaardige ontwikkeling. In de pijnlijke overgangsfase van „minder overheid, naar meer markt” kan het behoud van uitkering masserend werken. Voor de langere termijn staat de VVD-fractie op herijking van het toekomstige voorzieningenniveau van de overheid. Wij willen een terughoudende overheid.
4. Bepalend voor het succes van werken met behoud van uitkering zijn de spelregels en de toetsing. De werkzaamheden moeten additioneel zijn (dat wil zeggen werk dat anders niet verricht zou worden), niet concurrentievervalsend zijn, niet tot verdringing van reguliere werknemers leiden, niet de normale begrotingsafweging verstoren en niet de overheidsuitgaven verhogen. Tijdelijkheid (1 tot 2 jaar) is een harde voorwaarde om een verkapte uitbreiding van de kwartaire sector te voorkomen. Alleen langdurig werklozen, die langer dan 1 jaar werkloos zijn moeten in aanmerking komen voor een boventallige resp. aanvullende plaats.
5. We moeten waken voor verbrokkelde criteria bij het toestaan van werken met behoud van uitkering. De VVD-fractie dringt aan op een raamregeling met goede beroepsmogelijkheden. Positieve resp. negatieve beslissingen van het toetsingsorgaan moeten goed gemotiveerd en openbaar gemaakt worden. Een veto geven aan ieder van de betrokken leden van het toetsingsorgaan gaat wel erg ver. Een tripartite samenstelling is in elk geval gewenst. We hebben voorts een sterke voorkeur voor regionale toetsingscommissies.
6. In oktober 1981 lanceerde de VVD-fractie in haar jeugdwerkplan „snelle aanpak bestrijding jeugdwerkloosheid” het voorstel om langdurige werkloze jongeren met behoud van uitkering een werk opleidingsplaats onder leiding van een ervaren werknemer aan te bieden. De VVD-fractie is zeer verheugd dat dit voorstel door het kabinet daadwerkelijk in praktijk wordt gebracht middels de praktijkervaringsplaatsen (PEP). Een belangrijk onderdeel van het VVD-voorstel was de toespitsing op de

marktsector en het contingeren van de aantallen middels CAO-afspraken. Dat zal ook moeten gelden voor de PEP's.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, telefoon 070-614911, tst. 2684.)

Belastingplan Tweeverdieners enigszins gewijzigd

Bijna een hele week heeft de Tweede Kamer gedebatteerd over het belastingplan van de regering voor de zogeheten tweeverdieners. Eigenlijk is deze term niet juist. De belangrijkste reden voor dit wetsontwerp was nl. de wens van de Tweede Kamer om te komen tot een fiscaal stelsel, waarin man en vrouw gelijk worden behandeld en tevens een gelijke behandeling van gehuwden en ongehuwd samenwonenden.

Het is dus bepaald onjuist om de voorstellen te zien als een „pakken” van de tweeverdieners ten gunste van de schatkist.

Een voorbeeld zal dit duidelijk maken.

Bij ongehuwd samenwonenden verandert er in feite niets.

Ongehuwd samenwonende tweeverdieners hebben nu beide een belastingvrije voet conform tarief groep 2. In de nieuwe situatie zullen zij worden ingedeeld in de *nieuwe* tariefgroep 1 – de algemene belastingvrije som, die even hoog is als de huidige tariefgroep 2.

Voor gehuwde tweeverdieners verandert er wel iets. Nu geniet de man de belastingvrije voet van tariefgroep 4 (ruim f 12.000,-) en de werkende gehuwde vrouw valt in tariefgroep 1 (ruim f 2.000,-).

Al in 1979 was door de regering in de nota „Op weg” dat deze ongelijke behandeling van man en vrouw dient te worden opgeheven. Dat gebeurt nu door de gehuwde tweeverdieners een gelijke belastingvrije voet te geven conform de algemene berekening: f 7.381,-. De werkende gehuwde vrouw gaat er dus op vooruit, de werkende gehuwde man op achteruit.

De consequenties voor beide partners gezamenlijk zijn afhankelijk van de hoogte van het inkomen van respectievelijk de man en de vrouw. Verdienen beiden evenveel, dan is er van financieel nadeel nauwelijks sprake. Verdient de vrouw meer dan de man, dan gaat men er zelfs op vooruit. In de huidige maatschappelijke situatie verdient de man echter meestal meer dan de vrouw en daarom is er per saldo sprake van een hogere belastingopbrengst voor het Rijk.

De gekozen systematiek is in de ogen van de VVD juist. Dat deze een hogere bijdrage aan de belastingen oplevert, was niet het doel, maar blijkt wel een bij-effect te zijn.

De VVD-fractie waardeerde het positief, dat de positie van de werkende gehuwde vrouw verder zal worden verzelfstandigd. Zo zal zij zelfstandig belastingplichtig worden, niet alleen voor haar inkomen uit tegenwoordige arbeid, maar ook uit vroegere arbeid, pensioen of sociale uitkering. Deze inkomsten werden tot nu toe opgeteld bij het inkomen van de man.

Hierdoor treedt voor deze categorie een belastingvoordeel op: belastingtoename over het verzelfstandigde inkomen van de vrouw is lager dan over het inkomen van man en vrouw samen.

Een ander positief punt achtte de VVD-fractie de invoering van de integrale rolwisseling.

Tot nu toe slaan negatieve inkomensbestanddelen, zoals betaalde rente, neer bij de man. Als het inkomen hoger

is dan dat van de man is dat nadelig. Bovendien is de huidige situatie niet in overeenstemming met een gelijke behandeling van man en vrouw. Integrale rolwisseling betekent, dat men de voor hen gunstige situatie kan kiezen.

Op twee punten had de VVD-fractie grote bezwaren. Dat betrof in de eerste plaats de privacy. De nieuwe regeling voorziet immers in een algemene belastingvrije som, met toeslagen voor alleenverdieners, bijna-alleenverdieners of alleenstaanden.

Om voor die toeslagen in aanmerking te komen moet de belastingplichtige informatie over zijn persoonlijke levenssfeer verschaffen aan zijn werkgever voor de berekening van de loonbelasting.

Vanuit een oogpunt van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer was deze situatie voor de VVD moeilijk te accepteren.

Een ander probleem betrof de zogeheten „shokeffecten”: het kon voorkomen, dat de ene partner door een loonsverhoging van f 10,- een bepaalde drempel overschrijdt, waardoor voor de andere partner een belastingnadeel kon optreden van meer dan f 1000,-. Vanuit rechtvaardigheidsoverwegingen is dit niet te accepteren. Bovendien is het vragen om fraude.

Ter oplossing van beide problemen diende de VVD samen met het CDA een motie in. De regering heeft toegezegd de motie te zullen uitvoeren, doch pas per 1-1-1986. Eerder bleek technisch onmogelijk, bovendien waren goede alternatieven niet voorhanden. De voor- en nadelen afwegend, heeft de VVD-fractie gemeend het wetsvoorstel te moeten steunen.

(Voor nadere informatie: mr. F.H. de Grave, tel. 070-614121, tst. 2855.)

VVD: Kabinet moet vasthouden aan ombuigingen

Het Kabinet moet vasthouden aan de voorgestelde ombuigingen in de begroting 1984 en de gemaakte afspraken over het terugdringen van het financieringstekort.

De opmerkingen van CDA-fractieleider De Vries die ambtenaren en uitkeringsgerechtigden tot en met 1986 in hun inkomen netto gelijk wil laten, leiden er toe dat het CDA gaten in de begroting '84 en het Regeerakkoord schiet. Hiermee worden voor de VVD pijnlijke herinneringen opgeroepen aan de periode 1977-1981, toen hetzelfde CDA het Kabinet Van Agt voortdurend voor de voeten liep als concrete bezuinigingen werden voorgesteld. De VVD betreurt het dat het CDA hierover geen enkel contact heeft opgenomen. Zoiets is in moeilijke tijden niet goed voor de verstandhouding binnen de coalitie.

Door de opmerkingen van fractieleider De Vries wordt de indruk gewekt dat het mogelijk is ambtenaren en uitkeringsgerechtigden een netto-inkomensgarantie te geven tot en met 1986. Gezien de grote onzekerheid met betrekking tot de economische ontwikkeling is een dergelijke lange termijn-belofte niet waar te maken en daarmee gemakkelijk een fopspeen.

Aan de onderhandelings tafel zullen Kabinet en vakbeweging aan de hand van de ombuigingen, zoals vastgelegd in het regeerakkoord, een beleid op langere termijn uit moeten stippelen. Het is daarom onverstandig publiekelijk op dit terrein ondoordachte uitspraken te doen, terwijl de

oplossing, naar wij hopen alsnog aan de onderhandelingstafel zal worden gevonden.

In dat verband staat de VVD met CNV-voorzitter Van der Meulen op het standpunt dat voor ambtenaren en uitkeringsgerechtigden een afzonderlijk inkomensbeleid gevoerd moet worden. Er is geen enkele reden waarom de inkomensafspraken met betrekking tot de ambtenaren automatisch en in alle gevallen ook zouden moeten gelden voor de uitkeringsgerechtigden.

Met de Minister van Financiën delen wij de zorg met betrekking tot het veel te hoge financieringstekort en steunen daarom zijn beleid dit tekort volgens afspraak terug te dringen. De VVD is dan ook verbaasd dat premier Lubbers de wensen van de Kamer, zoals geuit bij de Algemene Beschouwingen, wil tegemoet komen door ze geheel en al ten laste te laten komen van het financieringstekort. In de ogen van de VVD is dat niet in overeenstemming met de toezeggingen die het Kabinet daarover bij het debat over de regeringsverklaring heeft gedaan. De geuite wensen moeten zoveel mogelijk door alternatieve bezuinigingen respectievelijk door herschikking van overheidsmiddelen worden gerealiseerd.

(Voor nadere informatie: A.J. Evenhuis en dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2029 en 2650.)

Motie over middengroepen verworpen

Ons belastingstelsel ondervindt grote kritiek vanwege de onmatige progressie in de inkomstenbelasting. Eerdere kabinetten hebben zich over de onwenselijke gevolgen gebogen. Dat heeft geleid tot de „Contourennota“. Deze is onderdeel van het regeerakkoord van CDA en VVD.

In de Contourennota wordt geconcludeerd dat onze marginale belasting- en premiedruk bijzonder hoog is en dat de progressie reeds bij lage inkomens toeslaat. Het hardst is dat gebeurd gedurende de afgelopen jaren in het bruto-inkomenstraject van f 35.000,- tot f 70.000,- (de midden-groepen).

Over de houding van de CDA-fractie met betrekking tot de Contourennota is nogal wat verwarring ontstaan. Nadat de CDA woordvoerder tijdens het debat over de Contourennota in begin september zich daar eerst tegen leek te keren, werd dit later mede onder aandrang van Minister Ruting door de CDA-fractie gecorrigeerd.

Als gevolg van verwerping van de motie De Korte/Joekes – door het tegenstemmen van de CDA-fractie – is opnieuw twijfel gerezen over de houding van de CDA-fractie jegens de Contourennota. Deze motie verzoekt – in overeenstemming met de Contourennota – het Kabinet bij de verdere vormgeving van zijn fiscale beleid en premiebeleid aan vermindering van de progressie voor de middengroepen extra aandacht te geven. De CDA-fractie wil dit dus niet, naar nu blijkt. Dit wekt temeer verbazing omdat in het document „Herziening belastingwetgeving“ van het wetenschappelijk instituut van het CDA onder punt 54c geconcludeerd wordt tot: „een sterke vermindering van de progressie in het tarief en een maximum tarief van 60%.

De middengroepen weten in elk geval wat ze op dit zo klemmende punt aan de CDA-fractie hebben.

Motie van de leden De Korte en Joekes

De Kamer, gehoord de beraadslaging; overwegende, dat in de afgelopen 20 jaar de toeneming van zowel de gemiddelde als de marginale totale lastendruk voor de middeninkomens zeer aanzienlijk is geweest; van mening, dat dit om verschillende redenen maatschappelijk onwense-

lijk is; verzoekt het kabinet, bij de verdere vormgeving van zijn fiscale en premiebeleid aan vermindering van de progressie voor de middengroepen extra aandacht te geven; en gaat over tot de orde van de dag.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte en drs. Th.E. Joekes, tel. 070-614911, tst. 2684 en 2300.)

Begroting financiën 1984

Loonkostenmatiging en appreciatie gulden

Nog steeds wordt de stelling verkondigd, dat de voordelen van de loonkostenmatiging door nominale opwaardering van de gulden ongedaan worden gemaakt. Dat is niet houdbaar als we zien dat sinds 1977 de nominale appreciatie van de gulden 7% bedroeg en de loonkosten in de verwerkende industrie ten opzichte van onze belangrijkste concurrentie met 23% zijn gematigd. Dit heeft tot een aanzienlijke verbetering van onze concurrentiepositie geleid.

Wisselkoers

Bij de aanpassing van de Europese wisselkoersen van 21 maart is de D-mark met twee punten opgewaardeerd ten opzichte van de gulden. Dit was een plotselinge doorbreking van het gangbare beleid van pariteit met de D-mark. Dat heeft de externe positie van Nederland geschaad. Het vertrouwen in de gulden is nog steeds niet geheel hersteld na deze schok. De korte rente is een aantal maanden een vol procent hoger geweest dan de W-Duitse en is dat nog steeds met 1/4 à 1/3%.

De Minister van Financiën heeft zich toen laten „overrulen“ tegen het advies van de Nederlandsche Bank in. Het kabinet moet bij een toekomstige aanpassing wijzer zijn.

Liquiditeitsquote

Gesproken wordt van een gezonde financiering van een ongezond hoog tekort, omdat de directe monetaire financiering tot nul wordt teruggebracht. Maar daarvoor in de plaats komt een aanzienlijke indirecte monetaire financiering doordat de banken zich opwerpen als financier van de langlopende staatsschuld. Mede daardoor loopt de liquiditeitsquote in 1984 tot een ongekende hoogte van 40% punt op. Deze groeiende „liquiditeitswolk“ moet ons vooral bij voortdurend van de recessie tot grote zorg zijn. Gelet op het belang van inflatiebeheersing moet het monetaire beleid gericht blijven op de trendmatige groei van de productie.

Collectieve lastendruk

Het kabinet telt voortaan een groot aantal niet-belastingontvangsten niet meer mee voor de collectieve lastendruk. Alleen nog maar niet-belastingontvangsten met „evident collectieve lasten-karakter“ worden meegeteld. De collectieve lastendruk zakt daardoor met ruim 5% NI. Dit opent vluchtwegen bij de bezuinigingen waar profijt-heffingen van de collectieve lastendruk worden uitgezonderd. Dit klemt temeer omdat het profijtbeginsel door het kabinet zo'n belangrijke plaats bij het bezuinigen wordt toegekend. Aldus kan het kabinet bijvoorbeeld straffeloos de telefoontakverhoging (geeft grotere winstafdracht PTT!) resp. de omroepbijdragen opschroeven buiten de afgesproken norm voor de collectieve lastendruk om. De VVD-fractie is daar tegen.

Dubbele winstbelasting

De VVD-fractie betreurt het dat het probleem van de dubbele winstbelasting bij dividenden nog steeds niet is opgelost. Het is meer dan tien jaar in de studiefase. Daar

moet het uit. De meeste EG-landen hebben adequate maatregelen getroffen. Het feit dat Nederland achterblijft maakt ons tot een blok aan het EG-been op dit punt. We vragen daarom om een oplossing vóór 1 januari 1985.

Staatsschuld

De staatsschuld loopt op naar bijna 180 mld. ultimo december. Sommigen ervaren die schuld als een overwegend gunstige factor voor de economie. Hun redenering is dat de rentebetalingen een „vestzak-broekzak“ operatie tussen belastingbetalers enerzijds en spaarders/pensioen-gerechtigden/verzekerden anderzijds is. Maar in de eerste plaats vloeit een deel van de rentebetalingen (1 à 1,5 mld. per jaar) naar het buitenland. In de tweede plaats remt een hoge staatsschuld voor overwegend consumptief gebruik ons nationale groeivermogen. Staatsschuld komt in de plaats van bedrijfskapitaal. De oplopende staatsschuld is een bedreiging voor ons economisch herstel.

(Voor nadere informatie: dr. R. W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

De fiscus – begroting 1984

In het beleid van dit Kabinet neemt de belastingdienst een belangrijke plaats in. Dat blijkt niet alleen uit het feit, dat de belastingdienst net als de politie is uitgezonderd van de 2% korting op het aantal ambtenaren, maar ook uit het feit, dat inmiddels bij elk wetsontwerp de drukverzwaring voor de werkzaamheden van de belastingdienst aangegeven wordt.

Het Kabinet heeft besloten het aantal ambtenaren bij de belastingdienst structureel met 190 uit te breiden, boven de uitbreiding, die als was vastgelegd in het Investeringsplan 1983-1987.

De totale drukverzwaring ten gevolge van gerealiseerde maatregelen bedraagt echter 215 formatieplaatsen. De VVD-fractie vroeg hoe het beleid ter zake is.

De vraag is, of het Kabinet van plan is drukverzwaring al of niet geheel te compenseren en bij welke gelegenheden zij daarover een beslissing wil nemen? Uit hetgeen nu bekend is, blijkt, dat het Kabinet voor 1984 heeft besloten tot een aanzienlijke, maar niet volledige compensatie. Dit betekent, dat de Kamer bij iedere wet wel ervan op de hoogte wordt gesteld, hoeveel de werkdruk zal toenemen, maar niet in hoeverre die wordt gecompenseerd.

Frank de Grave vroeg het Kabinet hierover uitsluitsel.

Voorts vestigde hij de aandacht op de vaak moeizame relatie tussen de belastingplichtige en de belastingdienst. Wellicht kunnen concrete dereguleringsmaatregelen soelaas bieden en Frank de Grave vroeg de regering aan welke maatregelen wordt gedacht.

Maar uit de vele brieven die hierover Kamerleden bereiken, blijkt wel, dat in vele individuele gevallen, de relatie met de belastingplichtige te wensen overlaat. Een punt dat aanleiding kan geven tot irritatie (niet ten onrechte) is de lange duur van de behandeling van bezwaarschriften door de belastingdienst. Het wordt tijd, dat de regering op dit punt actie onderneemt.

Tevens uitte de VVD-woordvoerder twijfels aan de effectiviteit van de veelbesproken regeling van de fiscale aftrekbaarheid van het schilderwerk.

Hoewel de regeling nog jong is, is gebleken, dat de eerste ervaringen ondanks een uitgebreide voorlichtingscampagne teleurstellend zijn. Mocht deze trend zich doorzetten, dan bestaat er voor de VVD-fractie alle aanleiding

om de vormgeving van de regeling opnieuw te overwegen. Dit kan dan zowel de drempels en de bewoningstermijn betreffen, als ook de verhoging van het huurwaardeforfait, namelijk door dit huurwaardeforfait te verlagen als blijkt dat de budgettaire gevolgen beperkter zijn dan de regering had verwacht. De VVD stelt er prijs op uiterlijk bij de begroting van 1985 een evaluatie van de effecten van deze regeling te ontvangen.

(Voor nadere informatie: mr. F.H.G. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

Algemene Bijstand – Begroting 1984

De Algemene Bijstandswet (inclusief de RWW) heeft een speciale positie in ons stelsel van sociale zekerheid. De ABW is het sluitstuk van het stelsel. Een bijstandsuitkering als inkomens-vervangende sociale zekerheidsregeling is een minimum uitkering. Het feit dat men een minimum uitkering ontvangt betekent nog niet dat men alleen van een minimum inkomen behoeft rond te komen. Bij AOW-uitkeringen is vaak sprake van aanvullend pensioen, en bij de overige huishoudens die een premieafhankelijke minimum uitkering ontvangen, is het heel goed mogelijk dat huisgenoten een inkomen genieten. Uit onderzoek blijkt dat die categorie zelfs een ruime meerderheid vormt. Bij de bijstandsuitkeringen is dat niet het geval. Daar gaat het, als er geen sprake is van bijverdienste, om een minimum uitkering. Het betreft een welvaarts minimum, dat afhankelijk van de welvaart die we met elkaar verdienen zal stijgen of dalen. Gezien het welvaartsafhankelijke element van een bijstandsuitkering hebben juist bijstandsgerechtigden er baat bij indien het kabinet conform zijn drie-sporen beleid er in slaagt het welvaartscheppend vermogen van onze economie te vergroten.

De verhouding Bijstand/RWW enerzijds en het financieringstekort anderzijds leidt tot een steeds groter spanningsveld. De economie is, zoals bekend, een golfbeweging. De overheid zal de toppen van die golven moeten afvlakken. Dit betekent reserveren in ten tijde van economische groei voor tijden van recessie. Dan kunnen stimuleringsmaatregelen daarmee gefinancierd worden en kunnen de mensen die in de knel komen geholpen worden. Deze primaire taak heeft de overheid zwaar verwaarloosd. Er zijn geen reserves meer, doch slechts schulden. Dit houdt echter wel in dat in het kader van de stelsel wijziging sociale zekerheid ook moet worden nagegaan of ook de financiering van de ABW/RWW moet worden aangepast.

Vanwege het noodzakelijk terugdringen van het financieringstekort moet er bezuinigd worden. Daardoor is de vraag actueel geworden waar de ondergrens ligt van het bestaansminimum (art. 20 van de Grondwet bepaalt dat bestaanszekerheid geboden moet worden). Het sociaal-minimum is echter geen objectief gegeven doch is afhankelijk van onze nationale draagkracht. Derhalve een politieke beslissing. Wel is het van belang dat er aandacht wordt geschonken aan de veranderende verhouding vaste lasten en „vrij“ besteedbaar inkomen als gevolg van bijvoorbeeld stijgende woonlasten, waarop weinig of geen invloed door de betrokkenen is uit te oefenen.

Het garanderen van het netto minimaal gelijk blijven van de bijstandsuitkeringen de komende jaren, zoals het CDA (voor ambtenaren en uitkeringen) heeft geopperd, is onwaarschijnlijk indien blijkt dat daardoor maatregelen moeten worden genomen in andere inkomensbepalende regelingen (huursubsidie etc.) die evenzeer het inkomen bepalen naast de bijstandsuitkering zelf.

De plaats van de bijstandswet wordt in ons stelsel van sociale zekerheid steeds meer als absoluut en nauwelijks geclausuleerd sluitstuk gezien. Een instrument waarmee je risico's gemakkelijk en „goedkoop” op de maatschappij kunt afwentelen. Een dergelijke ontwikkeling is hoogst ongewenst en maatschappelijk niet aanvaardbaar. De bijstandswet is er voor hen „die niet in het bestaan kunnen voorzien”. Het is bijvoorbeeld geen verzekering tegen het stuk lopen van een huwelijk. Sociale voorzieningen zijn er voor hen die dat echt nodig hebben.

De VVD-woordvoerder stelde, verder ondermeer, dat het alleen bij een stijgende welvaart, een groeiend nationaal inkomen mogelijk is om de sanering van de collectieve sector voort te zetten zonder een zwaar beroep te doen op de sociale uitkeringen en dus ook de minimum-uitkeringen. Net als andere groepen in de samenleving hebben bijstandsgerechtigden er het grootste belang bij dat het Kabinet er in slaagt door middel van zijn beleid de groei van onze economie zodanig te beïnvloeden dat inkomensoffers tot een minimum kunnen worden beperkt of zelfs achterwege kunnen blijven. Echter het is niet realistisch te veronderstellen, dat we vóór het einde van deze kabinetsperiode ons in die gelukkige omstandigheden zullen bevinden. Mede om die reden zullen we vooral actief „belendend” beleid nodig hebben om de gevolgen van de inactiviteit te verzachten.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2548.)

Natuurbehoud en Openluchtrecreatie – begroting 1984

Ook het onderdeel Natuurbehoud en Openlucht-recreatie van de begroting van Landbouw en Visserij staat onder druk. De VVD-woordvoerders meenden, dat dit niet persé rampzalig hoeft te zijn. De verantwoordelijkheid van de burgers komt weer op de voorgrond, terwijl in het overheidshandelen zelf de rendementsgedachte sterker de nadruk krijgt.

Jan te Veldhuis wees erop, dat verschillende landschappen, die wij nu uit oogpunt van natuurbehoud of landschapsschoon waardevol vinden, niet tot stand zijn gekomen door overheidsingrijpen, maar door toedoen van de mensen (vaak boeren) zelf. Ook voor de toekomst kan dit het geval zijn.

Bovendien maakte hij duidelijk, dat het herstelvermogen van de natuur vaak verrassende resultaten oplevert. Een goed voorbeeld daarvan is het Grevelingenmeer, inmiddels na de afsluiting, waartegen zo geprotesteerd was, opnieuw een uniek natuurgebied.

Minister Braks antwoordde dat dit inderdaad juist is. Tevens hield hij echter een pleidooi voor een niet-aflatend natuurbeschermingsbeleid. Daaruit concludeerde mevrouw De Boois (PvdA), dat het met de gevolgen van de overplating van Natuurbehoud en Openluchtrecreatie van CRM naar Landbouw, waarover natuurbeschermers hun vrees hadden geuit, gelukkig nogal meeviel.

In het onderdeel openluchtrecreatie legde VVD-woordvoerder Jaap Metz de nadruk op het belang van de vrije-tijdssector. Steeds meer mensen zijn door arbeidstijdverkortening, werkloosheid, pensionering in toenemende mate voor de kwaliteit van hun bestaan afhankelijk van hun vrije tijd. Bovendien waren in 1982 de bestedingen in de vrijetijdssector goed voor zo'n 20,6 miljard.

Op het ogenblik houden zeker acht ministeries zich bezig met zaken, die met vrije tijd te maken hebben.

Soms leidt deze versnippering van verantwoordelijkheden tot het niet (tijdig) tot standkomen van gewenste recreatievoorzieningen. Jaap Metz wees erop, dat het recreatieve bedrijfsleven voor een groot deel afhankelijk is van de door de overheid aan te leggen en te onderhouden recreatieve infrastructuur.

Hij pleitte ervoor de verantwoordelijkheden voor het recreatiebeleid beter te bundelen en onder te brengen niet bij acht, maar bij één ministerie.

Minister Braks toonde zich bereid initiatieven te nemen om tot een betere coördinatie te komen.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis en J.J. Metz, tel. 070-614911, tst. 2288 en 2593.)

Eerste Kamer verwerpt wijziging Kleuteronderwijswet en L.O. wet

Op 6 september 1983 werd in de Tweede Kamer bovengenoemd wetsontwerp aanvaard met instemming van VVD, CDA en de kleine rechtse partijen.

Hierin werd onder andere vastgesteld, dat een school een leerkracht moet inleveren, als na de grote vakantie blijkt dat het aantal leerlingen is gedaald beneden het normgetal waarop het totale onderwijzersbestand berust. Het wetsontwerp, met als ingangsdatum 1 augustus 1983 was door de vele onderwerpen op de Kameragenda vóór het reces blijven liggen tot na de vakantie.

De Eerste Kamer, die inmiddels ontbonden was kwam in haar nieuwe samenstelling eerst in de week na Prinsjesdag bijeen. Pas daarna kon de behandeling van dit wetsontwerp ter hand worden genomen. Daarmee werd de fatale datum van 1 oktober 1983 overschreden, waarop een eventueel ontslag per 1 januari 1984 aan deze leerkrachten moest worden aangezegd.

Hier wreekte zich opnieuw het systeem van regeren per circulaire vooruitlopend op wetgeving met terugwerkende kracht, door de VVD-fractie reeds zo vaak bekritiseerd. Gemeente- en andere schoolbesturen stonden per 1 oktober 1983 voor de keuze:

- of ontslag aanzeggen op grond van een circulaire zonder rechtsgrond (hetgeen juridisch aanvechtbaar is);
- of zich aan de wet houden en het ontslag op schorten tot een latere datum dan 1 januari 1984 – afhankelijk van het aannemen van het wetsontwerp – wat volgens de Staatssecretaris zou leiden tot inhouding van de rijksvergoeding per 1 januari 1984.

Dit laatste was voor de VVD-fractie in de Eerste Kamer onverteerbaar. Dit zou immers, zoals door de VVD-woordvoerder werd benadrukt, betekenen dat men in Nederland het risico loopt gestraft te worden omdat men zich aan de wet houdt.

In deze vorm was het wetsontwerp daarom voor de VVD-fractie evenals voor alle andere fracties in de Eerste Kamer, onaanvaardbaar.

Dit heeft ertoe geleid dat Staatssecretaris Van Leyenhorst schorsing van de beraadslagingen heeft verzocht – en gekregen – en een aanvullend wetsontwerp (nouvele) heeft toegezegd, waarin de ingangsdatum van dit onderdeel van de wetwijziging zal worden verlegd naar de publicatie in het Staatsblad.

(Voor nadere informatie: drs. A. van Boven, tel. 070-246582.)

Begroting Verkeer en Waterstaat 1984

De VVD is van mening dat de veiligheid in het verkeer gestimuleerd dient te worden door permanente, eenduidige en herkenbare opleiding. Wat de passieve verkeersveiligheid betreft (veiligheidsgordels achter in de auto, reflecterende fietsbanden) geeft de VVD de voorkeur aan stimulering van de toepassing boven wettelijke verplichtingen in deze. Ook vraagt de VVD om een zekere beheersing ten aanzien van het soms overdadige gebruik van verkeersborden en verkeerslichten ('s nachts en/of op stille punten). De VVD-fractie spreekt haar bezorgdheid uit over het toenemend alcoholgebruik door verkeersdeelnemers en wijst op de noodzaak van goede controles. Tevens werd gevraagd om een nieuwe landelijke anti-alcoholcampagne.

De VVD-fractie onderschrijft de noodzaak van een hogere eigen bijdrage van de gebruiker van het openbaar vervoer. Daarnaast is naar voren gebracht dat binnen de vervoersbedrijven een hogere kosten-bewustheid en efficiënte bedrijfsvoering nodig is. De VVD vraagt de Minister overleg te plegen met de betrokkenen over de herzonering (ook een kostenverhogende factor) en met name de constructie van de centrumzone.

Hoewel het innen van de wegenbelasting in de benzineprijs een aantal voordelen heeft, wil de VVD-fractie geen lastenverzwaringen voor de automobilist. Over een dergelijke maatregel valt alleen te praten als het uiteindelijke effect een duidelijke kostenbesparing betekent (bijvoorbeeld verlaging innings- en controlekosten). De oorspronkelijk „blijde rijder“ mag niet veranderen in een „getergde rijder“.

De VVD-fractie deelt de zorg met de Minister omtrent de lastenverzwaring voor zowel de grote internationale luchtvaart, als voor de kleine zakenluchtvaart. Echter, zij mist in deze begroting een beleid dat aan dit bezwaar tegemoet komt. Met betrekking tot de binnenlandse luchtvaart constateert de VVD een ongewenste ontwikkeling in het regionale vervoer; het té veel teruglopen van het aantal N.L.M.-vluchten. Zij heeft de Minister gevraagd om stimulerende maatregelen, waarbij overwogen kan worden om andere luchtvaartbedrijven een kans te geven.

Wat het beleid ten aanzien van de vliegvelden betreft, vindt de VVD-fractie dit beleid niet overdadig stimulerend. De regionale en kleine vliegvelden vervullen een duidelijke functie bij zakelijk en recreatief vliegverkeer. Een ruimhartig beleid is op zijn plaats.

Met betrekking tot het gebruik van de Wet Geluidhinder wijst de VVD-fractie op de noodzaak van een beleid waarbij op reële wijze rekening wordt gehouden met geluidsoverlast. Echter, dit mag niet leiden tot het wegdringen van de kleine vliegvelden. De ontwikkelingen rondom het vliegveld Hilversum baart de VVD zorgen.

(Voor nadere informatie: drs. ir. ing. B.J.G. van der Kooy, tel. 070-614911, tst. 2393.)

Emancipatieplan Binnenlandse Zaken

Woensdag 16 november is het plan, dat het emancipatiebeleid bij de overheid zelf behandelt, in de Kamer besproken. De fractie heeft in het algemeen wel waardering voor het plan geuit, maar heeft erop gewezen, dat teveel onderzoeken en nadere adviezen, zoals vermeld zijn in het

plan, wel eens voorwendsel zouden kunnen zijn om weinig te doen. Er wordt toch al weinig voortgang geboekt. De VVD betreurt dat. Zeker als men bedenkt dat de regering aan de overheid een voorbeeldfunctie toekent. Minister van Binnenlandse Zaken, Koos Rietkerk, verdient in ieder geval lof voor dit plan en voor zijn aanpak.

Het beleid bestaat nu voornamelijk uit direct-gerichte maatregelen (werving, selectie, deeltijdarbeid, kinderopvang, hanteren van streefcijfers etc.). Dat moet doorgaan. De VVD pleit echter voor een sterker accent op structurele maatregelen, gericht op het benoemen van meer vrouwen in leidinggevende posities om daarmee het emancipatieproces te versnellen. Over de positieve discriminatie, zoals die op grond van door de Kamer aangenomen moties met betrekking tot aanname- en ontslagarbeid wordt toegepast, wijst de VVD op het gevaar, dat er door de verscherping van tegenstellingen een tegenovergesteld effect ontstaat in het bewustwordingsproces betreffende de emancipatie van de vrouw. Met klem dringt de VVD aan op het wegnemen van de diverse knelpunten in verband met deeltijdarbeid.

Over het opleidingsbeleid herhaalt de VVD, wat zij reeds in het begin van het jaar zei, namelijk een sterk accent te leggen op de managementontwikkeling van vrouwen.

De VVD hoopt, dat de diverse onderzoeken naar de knelpunten met betrekking tot vrouwen in politieke functies nu snel afgerond worden en tot aanbevelingen en maatregelen leiden. De VVD wijst er wel op, dat de minister van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het benoemen van een groter aantal vrouwelijke burgemeesters ook zelf direct zijn invloed kan uitoefenen.

Met teleurstelling constateert de fractie, dat er nog weinig gedaan is aan de door de Kamer aanvaarde motie Dijkstal c.s., die de regering vroeg om concrete maatregelen te nemen voor een betere inpassing van de vrouw in het politieapparaat, om voorrang te geven aan invoering van deeltijdarbeid en om meer vrouwen te benoemen in middelbare en hogere functies bij de politie. Nadrukkelijk vraagt zij naar de plannen van de regering op dit terrein.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

UNCTAD-VI mislukt

Op 7 november is in een uitgebreide commissie vergadering gesproken over de in juni j.l. in Belgrado gehouden zesde conferentie van de Verenigde Naties over handel en ontwikkeling (UNCTAD-VI). VVD-woordvoerder Frans Weisglas constateerde dat deze conferentie is mislukt: concrete resultaten zijn nauwelijks bereikt en er bleek zelfs geen overeenstemming mogelijk tussen de rijke en de arme landen over een gemeenschappelijke analyse van de problemen waarvoor de wereldeconomie staat. Een hoofdoorzaak van deze mislukking is het fundamentele verschil van opvatting tussen westelijke landen en ontwikkelingslanden over de oplossing van de economische problemen. Terecht verwachten de westelijke landen oplossingen door niet inflatoire economische groei. Ontwikkelingslanden zien daarentegen meer in een internationaal stimuleringsbeleid en in een massale overdracht van financiële middelen.

Bovendien verlangen die landen vergaande overheidsinmenging in het beheer van de internationale economie, terwijl de westelijke landen de rol van de overheid juist willen terugdringen. De mislukking van UNCTAD-VI moet, volgens de VVD-woordvoerder, ook worden toegeschreven aan de structuur van een dergelijke conferentie. Het is niet mogelijk in een gezelschap van 3500 mensen alle problemen

van de wereldeconomie te bespreken. Daar is de werkelijkheid van die economie te gedifferentieerd voor. Nederland moet er toe bijdragen dat in de toekomst een betere structuur van de Noord-Zuid onderhandelingen tot stand komt. De VVD-woordvoerder was het dan ook geheel eens met het gestelde in de Begroting van de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking dat het een illusie is te menen dat een dialoog met zoveel verschillende deelnemers en over zoveel onderwerpen concrete oplossingen zou kunnen opleveren en dat niet alle kaarten op de globale Noord-Zuid dialoog moeten worden gezet.

(Voor nadere informatie: drs. F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2982.)

Starfighters – Turkije

Leverantie van in Nederland vrijgekomen Starfighters aan Turkije nu sluit aan op een eerdere leverantie enige jaren geleden. Destijds is in de NAVO overeengekomen, dat economisch zwakkere bondgenoten gesteund moeten worden in hun streven om een betere bijdrage te leveren aan de collectieve verdediging. Door Nederland is deze steun onder andere verleend aan Portugal, maar ook landen als de Bondsrepubliek Duitsland hebben krachtig meegewerkt. De vorige levering werd overeengekomen met het toenmalige regime, dat nog wel een democratische basis had, doch met een land dat in anarchie verkeerde, en politieke moorden aan de orde van de dag waren. De nu overeengekomen transactie is niet een cadeautje zonder waarde, maar draagt bij aan de gemeenschappelijke verdediging, zij dient de veiligheidspolitiek van de NAVO.

Er is veel zeer gegronde kritiek te leveren op de situatie van de mensenrechten in Turkije, niet voorbij gegaan kan worden aan het feit, dat velen gevangen zitten op gronden die bij ons niet gelden. Bovendien is aantoonbaar het feit dat er mishandeld is in het recente verleden, en de situatie thans is niet geheel helder. Toch mag men niet voorbij gaan aan de vele veranderingen ten goede die er zijn opgetreden, ondanks de gegronde kritiek die er nog steeds kan worden geleverd. Tegen de schending van de mensenrechten is onder andere door Nederland bij de Raad van Europa tegen Turkije een zogenaamde statenklacht ingediend, een procedure die nog aan de gang is. De pas gehouden verkiezingen in Turkije zijn niet aan te merken als volledig vrije democratische verkiezingen, daarvoor waren de uitsluitingen van politieke partijen om bepaalde redenen een bewijs. Toch moet nu aan de hand van de uitslag worden geconstateerd, dat de bevolking niet aan de oproep gehoor heeft gegeven om blanco te stemmen, en nog sterker haar steun heeft gegeven voor een groot deel aan de Moederpartij, bepaald niet de partij die krachtig gesteund werd in haar campagne door het militaire bewind.

De leverantie van Starfighters is al volledig te verklaren door onze afspraak minder welvarende bondgenoten te helpen, en het moet zeker niet gezien worden als een waardering voor een militair bewind. Weigering van de levering op politieke gronden zou Turkije buiten de NAVO plaatsen. Toch is de uitslag van de verkiezingen als plezierige bijkomstigheid mee te nemen, het volgende woord is nu aan de gekozenen om de mogelijkheden van de democratie te verdiepen.

(Voor nadere informatie: J.A. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

Vredesonderwijs

Het vredesonderwijs staat alom in de belangstelling. VVD-woordvoerder, Greetje den Ouden-Dekkers heeft daarom deze week op een partijbijeenkomst een uiteenzetting gegeven over de ontwikkelingen rond het vredesonderwijs. In toenemende mate worden gemeentebesturen geconfronteerd met besluitvorming over voorstellen om vredesonderwijs op openbare basisscholen in te voeren. Het gaat daarbij niet om een nieuw vak, maar de elementen van opvoeding tot vredesbereidheid geïntegreerd in alle vakken in het onderwijs in te voeren. Opvallend is daarbij, dat het vredesonderwijs vooral verschijnt op de raadsagenda's van die gemeentebesturen, die ook de anti-kernwapenmotie hebben aangenomen.

Over de inhoud van het vredesonderwijs bestaat veel onduidelijkheid. Met name is het de vraag of het niet treedt in de competentie van de vakken wereldoriëntatie en geschiedenis. Het zal voorts ook duidelijk moeten worden, dat het vredesonderwijs in feite geen pacifistisch en antimilitaristisch onderwijs is, dat op gespannen voet staat met het Nederlandse vredes- en veiligheidsbeleid, als ook het buitenlands beleid.

(Voor nadere informatie: mevr. M.J.H. den Ouden-Dekkers, tel. 070-614911, tst. 2283.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,-* per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,

Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart

Commentaar van drs. Ed Nijpels op de defensienota 1984

De VVD-fractie stemt in met de verdeling van de Defensienota 1984 in een conventioneel en een nucleair gedeelte. In de heden gepubliceerde nota worden duidelijke beleidsvoornemens over de conventionele defensie gepresenteerd. Het kabinet heeft de NAVO-bondgenoten daarover grondig geconsulteerd. Terecht, want de consultatie is het hart van een vrijwillig aangegaan bondgenootschap. De VVD vindt het vanzelfsprekend dat het kabinet pas nucleaire beleidsvoornemens aan de Tweede Kamer voorlegt, nadat ook daarover de bondgenoten zijn geconsulteerd. De VVD stemt in met het voornemen van het kabinet dit in de nabije toekomst te doen en op grond daarvan het nucleaire deel van de Defensienota op te stellen. De uiteenzetting in het eerste hoofdstuk over de grondslagen van het veiligheidsbeleid heeft de instemming van de VVD. De beschouwingen over o.a. de krachtsverhouding, de strategie van de USSR, de politieke en oorlogsvoorkomende rol van de Westelijke kernbewapening alsmede de wapenbeheersing worden in grote lijnen door de VVD gedeeld.

Een volledige Defensienota over zowel de conventionele als de nucleaire bijdrage van ons land zou natuurlijk het beste zijn geweest. Maar omdat het conventionele defensieapparaat niet langer kon wachten op het tienjarenplan, mede wegens een aantal belangrijke aanschaffingsbeslissingen, is de verdeling in twee stukken een praktische oplossing waar de VVD graag mee instemt. Hierdoor is het bezwaar ondervangen dat de VVD bij de algemene beschouwingen uitte tegen een Defensienota met losse eindten op nucleair gebied. De VVD is van mening, dat kritische overwegingen of grondleggende beschouwingen over de Nederlandse kernwapentaken zonder duidelijke beleidsvoorstellen en zonder verband met de kruisvluchtwapens tot een onaf stuk zouden hebben geleid. Thans kunnen de onderwerpen van het nucleaire deel apart, grondig en in samenhang worden behandeld. De criteria voor de VVD zijn, dat ons land niet eenzijdig kernwapentaken dient af te stoten zonder dat daarvoor conventionele vervangers zijn aangeschaft en zonder dat daarover met de bondgenoten overeenstemming is bereikt.

Wat het huidige conventionele gedeelte betreft, stelt de VVD vast dat de bijdrage van ons land aan de NAVO zal worden gehandhaafd. Wij betreuren het dat wegens financiële redenen en de Rijn-Schelde-Verolme-problematiek een aantal inkrimpings- en verschuivingsmaatregelen bij de drie krijgsmacht delen moeten worden getroffen. Anderzijds wordt de exploitatie verruimd, de territoriale verdediging verbeterd en worden belangrijke nieuwe investeringen gepland.

Wegens het financieringstekort bedraagt de budget-groei, overeenkomstig het regeerakkoord, in deze kabinetsperiode 2%.

Dekkingsplan 1984

De fiscale plannen van de regering voor volgend jaar zijn voor de VVD geen aanleiding tot juichen. De lastenverlichting (ook voor de gezinnen) in de sfeer van de sociale premies wordt voor een belangrijk deel via belastingverhoging gebruikt om de overheidsfinanciën grotere moeilijkheden te besparen. Wel blijft per saldo een kleine lastenverlichting (0,2% van het nationale inkomen) over, maar de VVD vindt, dat de belastingdruk langzaam zijn grenzen wel heeft bereikt. Verder dan we in 1984 gaan, wil de VVD eigenlijk niet meer.

Een goed uitgangspunt voor komende jaren is echter wel, dat de inflatiecorrectie 100% overleind is gebleven.

Zoals bekend worden alle tarieven van 40% tot en met 70% volgend jaar met één procentpunt verhoogd.

Omdat – en de VVD ondersteunt dat krachtig – het hoogste tarief van 72% niet wordt verhoogd, treedt een ineengedrongen beeld op in de bovenbouw.

Bij een inkomen van f 42.743 moet men over elke extra gulden al 52 cent aan de fiscus afstaan en bij f 62.187 is dat al 61 cent.

Dit kan zo niet doorgaan, mede met het oog op fraudebestrijding en gewenst inkomensbeleid. We naderen het „point of no return“.

De meeste moeite had VVD-woordvoerder Frank de Grave met de herziening van de buitengewone lastenregeling. De belastingfaciliteiten met betrekking tot buitengewone lasten worden aanmerkelijk verkleind.

Een aantal argumenten verzet zich tegen:

- De mensen die van deze regeling gebruik (moeten) maken, worden geconfronteerd met uitgaven, die buiten het normale bestedingspatroon liggen. (Bijvoorbeeld als gevolg van hoge leeftijd, handicap, etc.). Nu de regering de normen wil bijstellen met betrekking tot wat „buitengewoon“ is, kan de indruk ontstaan, dat zij dat voornamelijk wil laten afhangen van de eigen budgettaire ruimte, in plaats van een beoordeling van de situatie van de belastingplichtige. Het terugbrengen van bestaande vermenigvuldigingsfactoren tot één factor 1/4 en dan alléén als men in 2 achtereenvolgende jaren met de bijzondere lasten is geconfronteerd, is ook een heel zware ingreep. Daarom: De motivering van de regering is te zwak, zij kan deze drastische maatregel niet rechtvaardigen.
- De financiële consequenties voor de betrokken belastingplichtigen zijn te groot. Te meer omdat deze groepen vaak ook door andere maatregelen getroffen worden. Bezuinigende maatregelen met betrekking tot bijvoorbeeld de bejaarden- en arbeidsongeschiktheidsaftrek treffen gedeeltelijk dezelfde groep. De VVD wil sowieso meer onderzoek naar deze cumulatieve-effecten.
- De beperking van deze regeling heeft ernstige gevolgen met name voor mensen in de midden-inkomens, die tot nu toe hiervan gebruik konden maken. Het heeft (alweer) een heel sterk nivellerend effect.

Aan de hand van berekeningen toonde Frank de Grave aan dat de inkomens tot f 50.000,- gemiddeld netto f 160,- inleveren, indien aftrek buitengewone lasten wordt genomen. Voor de inkomenscategorie tussen f 50.000,- en f 100.000,- beloopt de achteruitgang maar liefst f 1100,- netto.

- Afschaffing van deze regeling zou oorspronkelijk worden gecompenseerd door verlaging van de algemene belastingdruk in het kader van de Contourennota. Die belastingverlaging is er (nog) niet gekomen, daarom is er nu geen ruimte voor deze belastingverzwaring. Kortom: de VVD-fractie steunt dit voorstel in deze vorm niet.

Inmiddels hebben VVD en CDA gezamenlijk amendementen ingediend om het negatieve effect van het regeringsvoorstel inzake buitengewone lasten aanzienlijk te beperken. De door de regering voorgestelde verhoging van de drempel werd gehalveerd evenals de voorgestelde verlaging van de vermenigvuldigingsfactoren. De dekking voor het gat van f 150 miljoen, dat hierdoor werd geschapen werd onder andere gevonden in een beperkte vermindering (30%) van het voordeel, dat gehuwde tweeverdieners hebben, doordat twee maal premie aftrekbaar is, terwijl de drempel slechts wordt gerelateerd aan één inkomen.

(Voor nadere informatie: mr. F.H.G. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

Begroting Ontwikkelingssamenwerking 1984

„Nederland is een verwend land! Terwijl nog altijd goed betaalde ambtenaren delen van onze economie ontwrichten, trachten 800 miljoen mensen in ontwikkelingsgebieden te overleven beneden de absolute armoedegrens. Ik wacht op de eerste grote demonstratie t.b.v. die mensen, maar kernwapens – hoe belangrijk ook – en de eigen portemonnaie doen de emoties kennelijk hoger opslaan”. Zo begon VVD-woordvoerder Frans Weisglas zijn betoog.

Tegen die achtergrond waardeert de VVD-fractie des te meer de prioriteit die ontwikkelingssamenwerking heeft in het regeringsbeleid. De VVD is blij dat Minister Schoo een aantal duidelijke accenten voor toekomstig beleid aangeeft:

- Steun aan de armste landen, met tevens voldoende aandacht voor meer ontwikkelde ontwikkelingslanden.
- Intensieve samenwerking met het bedrijfsleven, alsmede het belang van eigen initiatieven en van de ontwikkelingslanden.
- Het streven naar verdere kwaliteitsverbetering van de hulp en een nuchtere benadering van de Noord-Zuid dialoog.

De VVD-woordvoerder vroeg meer aandacht voor het eigenbelang als motief voor ontwikkelingssamenwerking naast de solidariteit met arme landen en mensen. Samenwerking met het bedrijfsleven dient wel gericht te zijn op de behoeften van de ontwikkelingslanden zelf, waarop een passend aanbod uit Nederland kan volgen.

De VVD meent dat de ontwikkelingssamenwerking met Suriname (nog) niet hervat kan worden; er is nog steeds geen sprake van concrete stappen naar een democratiseringsproces, noch van herstel van de elementaire mensenrechten, terwijl evenmin garanties bestaan dat de decem-bermoorden van 1982 niet herhaald zullen worden.

VVD en CDA dienden een amendement in om Nederlandse bijdragen aan het ontwikkelingsfonds van de Vere-

nigde Naties en aan UNICEF op het peil van 1983 te houden. Met name het werk van UNICEF acht de VVD-fractie van groot belang.

VVD-woordvoerder Erica Terpstra benadrukte dat betrokkenheid met het miserabele lot van honderden miljoenen allerarmsten (het tweede spoor van beleid) evenzeer moet leiden tot een zakelijk, kritische aanpak: doelmatigheid en effectiviteit dienen ook voorop te staan bij de strijd tegen honger en armoede. De tijd van de heilige huisjes is dankzij deze Minister gelukkig (bijna) voorbij. In dit verband preeste zij de Minister om haar kritische houding ten opzichte van de NCO. Met sprekende voorbeelden illustreerde Erica Terpstra hoe de nieuwe NCO naast vele goede projecten nog steeds gul projecten subsidieert die hetzij kwalitatief niet deugen, hetzij buiten het mandaat vallen door de grote nadruk op „de bewustwording van de onderdrukkende structuren in de eigen situatie”.

Wel is er verbetering (zeker binnen het nieuwe dagelijks bestuur), maar zolang de NCO niet beter functioneert ziet de VVD geen reden waarom beter werkende instituties wel gekort worden en de NCO niet. Daarom diende zij een amendement in om de NCO met f 1,5 miljoen te korten (t.b.v. ITC).

Uitvoering ging Erica Terpstra in op ecologie en bevolkingspolitiek. De bevolkingsexplosie in ontwikkelingslanden (elke vijf dagen 1 miljoen mensen meer) heeft direct relatie met armoede en uitputting/vernietiging van natuurlijke hulpbronnen waardoor, om met de adviseur van de Minister, Prins Claus te spreken: „de allerarmsten als het ware hun eigen toekomst eroderen”.

Tenslotte benadrukte zij dat participatie van vrouwen in het ontwikkelingsproces, via verbetering rol en status van de vrouw, geen luxe is, maar pure noodzaak!

Op voorstel van VVD-woordvoerder Greetje den Ouden-Dekkers wordt ook de samenwerking op onderwijsgebied beschouwd als belangrijk element in de vermaatschappelijking van de hulp. Aangezien onderwijsvoorzieningen vooral in de ontwikkelingslanden zelf opgebouwd moeten worden als onderdeel van de weg naar zelfstandigheid, wil de VVD de korting op het programma „Studie in de Regio” ongedaan maken. In Nederland moeten vooral instituten met zeer specifieke kennis en training zoals het ITC in Enschede, prioriteit krijgen.

Teneinde ook de universitaire samenwerking beter te benutten heeft de VVD hiervoor herziening van het financieringsmodel gevraagd. Zo zal meer samenhang en samenwerking tussen verschillende vormen van onderwijs leiden tot grotere effectiviteit.

(Voor nadere informatie: drs. F.W. Weisglas, mevr. E. Terpstra en mevr. M.J.H. den Ouden-Dekkers, tel. 070-614911, tst. resp. 2933, 2118 en 2283.)

Wijziging Pachtwet

Hoewel velen spreken over een vrij kleine wijziging, hebben de veranderingen die nu worden aangebracht toch belangrijke gevolgen. Het pachtareaal in ons land loopt terug. Dat is een negatieve ontwikkeling. Ook de wetgever kan maatregelen nemen om die teruggang enigszins tegen te gaan.

Eén van de voorgestelde maatregelen is het in de wet opnemen van de mogelijkheid, op wens van de verpachter, van beëindiging van de pacht bij het bereiken van de 65-

jarige leeftijd door de pachter. Hierdoor kunnen bepaalde verpachte objecten weer ter beschikking komen van de verpachter, hetgeen het knellende pachtjuk iets losser maakt. Daarom bevordert deze maatregel het behoud van het pachtareaal. Vooral bij pachtobjecten van institutionele beleggers en bij Domeinen zullen aspirant-pachters eerder aan bod kunnen komen.

Overigens hoeft nu niet iedere pacht af te lopen met het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Als de verpachter namelijk geen bezwaar heeft tegen voortzetting, dan heeft de Staat geen reden om dat te verhinderen.

De VVD en het CDA hebben beiden een wijziging voorgesteld, die de mogelijkheden tot opvolging door medepacht van familieleden moet vergroten.

Tot nu toe was in het wetsontwerp een kind of pleegkind van beneden de 18 jaar, hoewel potentiële opvolger, daarvan uitgesloten.

Een amendement van het CDA, door de VVD mede-ondertekend, heeft de strekking om in bepaalde gevallen van minderjarigheid (namelijk vanaf 15 jaar) en onder bepaalde voorwaarden verlenging van de pacht mogelijk te maken.

Het opnemen van deze vorige bepaling maakt het nu ook minder bezwaarlijk om het geldend voorkeursrecht van de pachter bij verkoop van de grond te beëindigen als de pachter 65 wordt.

Een gebruikmaking door een 65-jarige of oudere pachter zonder opvolger van het voorkeursrecht kan toch alleen maar de voortzetting van diens grondgebruik ten doel hebben. Deze wetswijziging wil daar ten behoeve van jonge pachters een einde aan maken.

Gezien de nu tevens geboden gelegenheid tot medegerechtigheid in de pacht en omdat er aan enkele aanvullende voorwaarden is voldaan, gaat de VVD-fractie accoord met de regeling, dat de oudere pachter zonder medegerechtigde of opvolger geen voorkeursrecht meer behoudt.

Een ander nieuw punt in de wet is, dat de verpachter of pachter aan de Grondkamer kan vragen om nieuw vastgestelde pachtnormen direct voor hem van toepassing te verklaren.

Tenslotte heeft VVD-woordvoerder Waalkens een amendement ingediend er op neerkomend dat bij pachtbeëindiging de gebruikswaarde van de pachtersinvesteringen door verpachter aan pachter moet worden vergoed. Tot nu toe gebeurt dit alleen als de investering niet ouder is dan 20 jaar.

Dit amendement lijkt te worden aangenomen, omdat het CDA heeft mede-ondertekend.

(Voor nadere informatie: H.P.H. Waalkens, tel. 070-614911, tst. 2349.)

Wet beheersing huisvestingsvoorzieningen kleuter- en lageronderwijs

In december 1978 werden de gemeenten onaangenaam verrast met een circulaire van het Ministerie van Onderwijs, die erop gericht was om bezuinigingsredenen de nieuwbouw en verbouw van scholen sterk aan banden te leggen. In 1980 kreeg dit een wettelijke basis in de Wet beheersing huisvestingsvoorzieningen. Die wet had een tijdelijke werkingsduur, n.l. tot 1 januari 1984. Toen werd

aangenomen dat inmiddels de Wet op het Basisonderwijs en de Interimwet op het Speciaal Onderwijs van kracht zouden zijn. Omdat dat niet het geval is, is het noodzakelijk de werkingsduur te verlengen en wel tot 1 augustus 1985 voor het basisonderwijs (omdat op die datum de Wet op het Basisonderwijs van kracht wordt) en tot 1 januari 1986 voor het speciaal onderwijs (omdat er naar gestreefd wordt de Interimwet Speciaal Onderwijs voorzover het de huisvesting betreft op die datum te laten ingaan.) De VVD heeft zich met deze wetswijziging accoord verklaard.

Daarbij heeft zij, met het oog op toekomstige wetgeving, haar kritiek nog eens herhaald op het besturen per circulaire door het ministerie van onderwijs, op wetgeving met terugwerkende kracht en op het bestuurlijk ongewenste verschijnsel van tijdelijk verlengen van wetten, die al een tijdelijke werkingsduur inhielden. Met vreugde constateert de VVD, dat deze nogal centralistische wet in de praktijk in toenemende mate gedecentraliseerd wordt uitgevoerd. Met name in de grotere gemeenten wordt het onderwijs onder andere voor wat betreft de huisvesting en leegstand veel planmatiger aangepakt.

Het is van groot belang, dat het ministerie daar zeer nadrukkelijk rekening mee houdt. Dat geldt ook voor de komende jaren, waarin gemeenten de vorming van basisscholen en de huisvesting ook planmatig tot stand zullen moeten brengen; vanzelfsprekend moet dat gebeuren in goed overleg tussen openbaar en bijzonder onderwijs.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2392.)

Visserij

In de uitgebreide commissievergadering werd er door de VVD-woordvoerder op gewezen dat de sportvisserij ± 2 miljoen vissers kent, en dat zich hiervoor ± 7.000 vrijwillige bestuurders inspannen. De vraag werd gesteld hoe de beroepsbinnenvisserij in het professionele vlak kan worden ingeschakeld en of de realisering van voorzieningen voor gehandicapte sportvissers kan worden gestimuleerd.

Tevens werd gevraagd of het visseizoen in de techniek niet het gehele jaar open kan, als de huidige verruiming succesvol blijkt. Ook werd gewezen op de tegenstrijdige belangen bij het watergebruik (bijvoorbeeld recreatievaart-plankzeilen-vissen).

Bij het onderdeel Schelpdieren werd op voorzichtigheid aangedrongen voor wat betreft de uitgifte van nieuwe kweek- en broedpercelen voor mosselen en oesters. Als namelijk de Philipsdam in de Oosterschelde wordt afgesloten, moeten er compensatie-percelen beschikbaar komen.

Uitgifte-nu zou wellicht te zijner tijd tot dubbele (overheids-)kosten kunnen leiden.

Aan de Minister werd eveneens gevraagd om, bij de reorganisatie van het departement, de Directie Visserijen als geïntegreerde organisatie te handhaven.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

Nieuws uit het Europees Parlement

Herziening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid

Heinrich Jürgens heeft in de discussie ter gelegenheid van het rapport-Curry over de herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zeer duidelijk de volgende punten naar voren gebracht:

- Vaste prijzen is de beste garantie voor de landbouwinkomens.
- De overproductie moet beperkt, maar de medeverantwoordelijkheidshelling is daar niet het goede middel voor.
- Er moeten quotas worden ingesteld voor sommige overproducties.
- Een heffing op de import van oliën en vetten moet afgewezen worden.

Na diverse procedurele sabotagepogingen door Britse Conservatieven en Socialisten werd het rapport Curry uiteindelijk aangenomen.

Het feit dat er quotering in de zuivelsector werd voorzien en de importheffingen op oliën en vetten werden afgewezen heeft de meeste liberalen ertoe gebracht vóór het rapport te stemmen. De door Heinrich Jürgens uitgezette beleidslijn zal door de liberalen in de bespreking van sector-gewijze concrete uitvoeringsmaatregelen gevolgd worden.

Ir. Hendrik-Jan Louwes, woordvoerder namens de begrotingscommissie, welke zijn rapport ter zake unaniem had aanvaard, drong aan op een beter respecteren van de begrotingsdiscipline, door meer doelmatige uitvoering van bestaande verordeningen en het kappen van wildgroei in steun- en premiereregelingen. Deze maatregelen dienen genomen te worden met behoud van de principiële uitgangspunten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Enkele van de amendementen ingediend door de heer Louwes, waarin dit werd verwoord werden in het rapport-Curry overgenomen. Daar echter ook een aantal protectionistische tendensen aansloegen, waardoor het rapport-Curry in zijn geheel onevenwichtig werd, hebben de Nederlandse liberalen in de eindstemming tegen gestemd.

(Voor nadere informatie: ir. H.J. Louwes, Westpolder 22, 9975 WJ Vierhuizen, tel. 05956-1504 of Keizerslaan 3, 1000 Brussel, tel. 09-322/5134070.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,-* per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recessieperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.
Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Het ambtenarenoverleg

Oorspronkelijk luiden de voorstellen van de Regering in het ambtenarenoverleg aldus:

- 3¼% verlaging salarisseniveau;
- Geen prijscompensatie,
- 2% arbeidstijdverkorting met aanzienlijke herbezetting.

Tijdens de algemene beschouwingen zijn deze voorstellen door de Tweede Kamer ondersteund, maar ze stuiten in het overleg op grote weerstand.

Op 2 november heeft de Regering daarom de voorstellen enigszins gewijzigd:

- Geen 3¼%, maar 3% bruto korting, zodat ambtenaren die minder dan f 70.000,- verdienen er ten opzichte van december 1983 per 1 januari niet netto op achteruitgaan;
- De voorgenomen personeelsreductie bij de overheid zal zonder gedwongen ontslagen geschieden.
- De voorgenomen arbeidstijdverkorting wordt geen 2% met herbezetting van 80%, maar 1% met herbezetting van 100%.

Gelijke behandeling

De voornaamste garanties betroffen dus het netto inkomen in januari 1984 en het vermijden van gedwongen ontslag. Voor de ambtenarencentrales was dit niet voldoende. Zij hebben het overleg afgebroken.

Zij eisten een loonontwikkeling in de komende jaren, gelijk aan die in de marktsector. Evenals het voorstel van CDA-leider De Vries voor een netto-inkomensgarantie de komende jaren, beperken deze garanties de mogelijkheden om eventueel noodzakelijke maatregelen te nemen met betrekking tot de reductie van het financieringstekort.

Bovendien is er ten aanzien van de gelijke behandeling nog een fundamentele vraag te stellen: Is het wel verstandig nog langer het gemiddelde van de loonontwikkeling in de CAO's in het bedrijfsleven te volgen?

In de eerste plaats zijn er in de marktsector op dit punt grote verschillen, al naar gelang de aard van het bedrijf en de situatie waarin het verkeert. De VVD vraagt zich af waarom de loonontwikkeling bij de overheid precies het gemiddelde zou moeten zijn van al deze verschillen?

Bovendien zijn er in de marktsector ook nog niet CAO-lonen. Die worden nu dus al niet meegerekend. Hierdoor krijgt het hanteren van het CAO-gemiddelde bovendien een enigszins theoretisch karakter.

Open overleg

Bij de tweede grief van de bonden – het zou ontbreken hebben aan voldoende manoeuvreerruimte – stuiten we op een reëel bezwaar, dat kleeft aan de huidige overlegprocedures.

Naar het oordeel van de VVD moet er een nieuw overlegstelsel komen. Daarin zal bij wijze van budgettering in een vroeg stadium van de begrotingscyclus door de Regering en de Tweede Kamer een globale vaststelling moeten plaatsvinden van het bedrag dat voor de salarissen en arbeidsvoorwaarden van het overheidspersoneel

het volgende jaar ter beschikking komt.

Vervolgens hebben dan de Minister van Binnenlandse Zaken en de bonden ruim de tijd om bij de invulling van dat budget afspraken te maken over salarissen, arbeidsplaatsen, pensioenvoorziening, ziektekostenregeling, sociale zekerheid en de wachtgelden.

Bij de begrotingswetten in het najaar kan het parlement dan de uitkomsten van de onderhandelingen integraal beoordelen.

Het lijkt de VVD dat op deze manier ieder volgens de eigen verantwoordelijkheid handelt:

- Regering en Kamer hebben verantwoordelijkheid voor de hoogte van het budget;
- Regering en bonden dragen verantwoordelijkheid voor de invulling en verdeling van de beschikbare financiële ruimte;
- Waarna het Parlement opnieuw de verantwoordelijkheid heeft het uiteindelijke totaal-resultaat, de hoogte van het bedrag en de verdeling ervan, te beoordelen.

Koppeling aan sociale uitkeringen

Eén van de redenen waarom het ambtenarenoverleg nu niet zo „open" was als gewenst, lag echter onder andere bij de ambtenarenbonden zelf.

Zij en een meerderheid van de Tweede Kamer wensden op politieke gronden een koppeling aan te brengen tussen de ambtenarensalarissen en de sociale uitkeringen.

Daardoor kregen de verlangens van de ambtenaren consequenties, die ver uitgingen boven de sfeer van alleen het overheidspersoneel.

De VVD is tegenstander van deze automatische koppeling. Niet alleen pleit er een aantal technische argumenten tegen, maar wij geloven bovendien, dat zo'n koppeling tussen ambtenaren en niet-werkenden geen automatisme mag zijn. Als echter een Kamermeerderheid en ook de bonden zelf die koppeling willen handhaven, zal er ook in de komende jaren nauwelijks ruimte zijn voor reële onderhandelingen voor het overheidspersoneel.

Daarnaast hebben deze koppelingen nog een groot nadeel. Zij laten de Regering geen ruimte voor zelfstandig beleid. En juist in deze moeilijke periode is het noodzakelijk, dat er nieuwe keuzen kunnen worden gemaakt.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

T-biljetten

De VVD-fractie is tegen het regeringsvoorstel (nog ingediend onder de vorige staatssecretaris van Financiën Hans Kombrink van de PvdA) om de teruggave van teveel betaalde loonbelasting te verhogen van f 124,- naar f 300,-. Te veel betaalde belasting kan via een T-biljet worden teruggevraagd.

Frank de Grave uitte de volgende bezwaren:

A. In een tijd, waarin van de burgers forse inkomensoffers

worden gevraagd, is het voor de VVD niet aanvaardbaar, dat volstrekt willekeurig een bepaalde groep belastingplichtigen wordt geconfronteerd met een lastenverzwaring die kan oplopen tot f 424,- netto (namelijk niet terug te ontvangen belasting en sociale premies).

- B. Het voorstel is ingediend om het aantal T-biljetten fors te beperken en de werkdruk voor de belastingdienst te verlichten. Hoewel de VVD inderdaad vindt, dat die werkdruk te groot is, gaat het niet aan dat de overheid terwille van de efficiency maatregelen neemt en de kosten daarvan doorschuift naar een willekeurige groep belastingplichtigen
- C. Zo'n maatregel is slecht voor de ook door de Regering gewenste verbetering van de relatie tussen de fiscus en de belastingplichtigen.
- D. De nadelige gevolgen drukken uitsluitend op mensen met de lagere en middeninkomens. De hogere inkomens komen immers boven de aanslaggrens (f 60.000,-) uit.

De VVD heeft inmiddels gesteund door de PvdA een amendement ingediend om de teruggave grens op hetzelfde niveau te houden. Ook het CDA heeft jegens de regeringsvoorstellen een kritische houding aangenomen.

(Voor nadere informatie: mr. F.H.G. de Grave, tel. 070-614911, tst. 2855.)

Begroting Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

De VVD-fractie heeft de begroting 1984 beoordeeld vanuit haar visie op de rol van de overheid, zoals die o.a. door Ed Nijpels bij de Algemene Beschouwingen op 11 oktober 1983 is verwoord. Hij sprak toen over de herbezinning op de verzorgingsstaat en over de terughoudende overheid.

In grote lijnen onderstreepte de VVD-fractie het beleid van de Regering.

Met name noemde zij de verdere decentralisatie en de absolute noodzaak om te bezuinigen. Daarbij heeft de fractie niet geschuwd prioriteiten te stellen en pijnlijke keuzen te doen. Nadrukkelijk heeft de VVD gewezen op de noodzaak om het aantal ambtenaren op het ministerie te verminderen. De regering heeft dit al op zich genomen in het kader van het jaarlijks met 2% verminderen van het aantal formatieplaatsen bij de rijksoverheid. Maar ook de decentralisatie zal er toe moeten leiden, dat het aantal ambtenaren op de betreffende afdelingen van het ministerie afneemt.

De Regering stelt voor op het sociaal-culturele werk (excl. bibliotheken) f 30 miljoen te bezuinigen. De vier grote steden en de gemeenten met een jeugdwerkloosheid, die meer dan 2% bedraagt van het inwonersaantal vallen niet onder deze bezuinigingen.

De VVD-fractie heeft samen met CDA en PvdA een amendement ingediend, dat er op gericht is f 5 miljoen te reserveren om in het kader van de vereveningsproblematiek gemeenten, die ver achter liggen in de rijkssubsidiëring, wat tegemoet te komen.

Een amendement CDA/PvdA om de bezuiniging met f 5 miljoen te verminderen zal de steun van de VVD-fractie niet krijgen.

Over de bezuinigingen op het openbare bibliotheekwerk is veel te doen geweest. De noodzaak om te bezuinigen wordt algemeen onderkend. De mogelijkheden om te bezuinigen zijn aanwezig. De discussie spitste zich toe op de vraag, of het bedrag van f 55 miljoen in één jaar te realiseren was.

Via een gezamenlijk amendement is f 9 miljoen gevonden om de bezuiniging iets te kunnen faseren in specifieke situaties. De VVD-fractie vroeg speciaal aandacht voor bibliotheken in groeigemeenten, bibliotheken met een regio-functie en voor de bestuurlijke problemen met provinciale bibliotheekwerkcentrales met de aangesloten gemeenten.

De VVD-fractie sprak als haar oordeel uit, dat in het bibliotheekwerk de bezuinigingsbedragen gevonden konden worden door grotere doelmatigheid, meer samenwerking, hogere eigen bijdragen, meer vrijwilligerswerk en vooral door prioriteitsstelling en afstemming op andere welzijnsvoorzieningen.

Ten aanzien van de cultuur sprak de VVD-fractie haar vreugde erover uit, dat de Regering „weer gewoon doet over cultuur en kunst". De cultuur is met onze warme instemming in de bezuinigingen relatief ontzien. Dat betekende voor de VVD niet, dat er niet een herbezinning op de rol van de overheid t.a.v. de cultuur zou moeten plaatsvinden.

Cultuur en kunst moeten meer oog voor het publiek hebben. De toenemende belangstelling van het bedrijfsleven voor sponsoring van de kunst moet gestimuleerd worden. De Nederlandse kunst moet meer aandacht krijgen in het exportbeleid. Het motto moet worden: de kunst uit de ivoren toren én minder overheid, meer markt. Tenslotte heeft de VVD-fractie in een motie aan de Regering gevraagd het 100-jarig jubileum van het Rijksmuseum in Amsterdam in 1985 op gepaste wijze te vieren, gezien de grote nationale en internationale betekenis van het museum.

Maatschappelijke Dienstverlening

Voor wat betreft de paragraaf maatschappelijke dienstverlening van het begrotingsonderdeel Welzijn en Cultuur, is door de afgevaardigde Margreet Kamp sterk benadrukt dat betreurd zou worden indien bezuinigingen en ombuigingen die noodzakelijk zijn, zouden leiden tot sterkere professionalisering van de werksoorten in plaats van het zoeken naar creatieve oplossingen om met het beschikbare geld nog zoveel mogelijk te doen.

Voor wat betreft de zorgfunctie blijven wij van mening dat de beleidsruimte voor lagere overheden vergroot moet worden in verband met het kunnen geven van zorg op maat. Afgevraagd wordt of wel tot 1990 gewacht moet worden met het decentraliseren van de gezinsverzorging en de bejaardenzorg. Omdat wij ook voorstander blijven van inzet van vrijwilligers is opnieuw bepleit dat knelpunten in de bestaande regelgeving die dit belemmeren moeten worden weggenomen.

Bovendien wordt onzerzijds ook ingestemd met het zgn. werken met behoud van uitkering onder bepaalde voorwaarden (het zgn. derde arbeidscircuit).

De gezinsverzorging verdient alle lof omdat de urenformatie zeer streng werd bewaakt en er geen overschrijdingen zullen plaatsvinden in 1983; alsmede geeft de gezinsverzorging met allerlei nieuwe werkvormen aan, dat zij flexibel inspringt op gevraagde en geconstateerde hulpbehoeftes.

Tot slot hebben wij aangegeven dat naast de zorgbehoefte, de behoefte zal groeien aan advies en informatie over allerlei vraagstukken op het gebied van onder andere sociale verzekeringen, arbeids- en familierecht, budgetbeheer, studiefinanciering etc.

Deze behoefte zal niet alleen groeien bij hulpverleners maar ook bij individuele burgers. De regering is in dit verband verzocht het initiatief van de Instituten Raadslieden om hun uitgebreid informatiebestand te automatiseren en via Viditel op grote schaal toegankelijk te maken, financieel te steunen.

Volksgezondheid

Voor wat betreft het volksgezondheidsgedeelte van de begroting van VVC heeft de afgevaardigde Margreet Kamp namens de fractie uitgesproken dat reeds nu aanzetten zijn te vinden van de in het regeerakkoord genoemde herverkavelingsfilosofie, te weten:

- verschuiving van intramurale naar extramurale zorg (dat wil zeggen van binnen instituten c.q. binnen muren naar voorzieningen buiten instituten);
- van professionele hulpverlening naar zelfzorg en mantelzorg;
- van curatief naar meer preventief werken.

Bijna iedereen beschouwt het hebben van een goede gezondheid als het belangrijkste item in zijn leven, waarbij tevens wordt gemeend dat een ieder recht heeft op een goede gezondheidszorg, alhoewel we weten dat de plicht tot het leiden van een gezond leven hiermee niet parallel loopt.

Erkend wordt dat er een spanningsveld bestaat tussen het stimuleren van steeds verder gaande medische en technologische mogelijkheden enerzijds met die van het stimuleren van zelfzorg/mantelzorg anderzijds.

Onzekerheid zowel bij hulpvrager/patiënt als bij de hulpverlener zouden wel eens een sterke stimulans kunnen zijn voor het opdrijven van onderzoeken, verrichtingen etc. Vandaar een sterk pleidooi onzerzijds voor goede voorlichting, collegiale en intercollegiale geneeskunde en verpleging, voor inclusieve gezondheidszorg (dat wil zeggen niet ten koste van alles moet gezondheid worden nagestreefd, maar gezondheid en ziekte moeten weer geplaatst worden in het licht van het menselijk bestaan), voor de studie over de grenzen van de gezondheidszorg.

Vooruitlopend op de binnenkort te verschijnen nota le lijnszorg heeft de VVD reeds enkele opmerkingen gemaakt, onder andere:

- waarom moeten we blijven spreken van kerndisciplines in de 1e lijn;
- zijn er grenzen aan de zorgverlening in de thuissituatie;
- pleidooi voor een niet te brede interpretatie van het begrip gezondheidszorg in relatie tot verzekerde verstrekkingen, want op voorhand zeggen wij niet direct dat ziekte voorkomende en gezondheidszorg bevorderende maatregelen uit verzekeringsgelden gefinancierd moeten worden.

In een door de VVD ingediende en door de CDA mede ondertekende motie is er bij de Regering op aangedrongen op korte termijn te komen met definitieve besluitvorming over de middelbare beroepsopleiding verpleegkundigen.

Niet onvermeld kan blijven dat een groot gedeelte van het debat werd ingenomen door de financiële taakstelling en ombuigingen (van f 1,3 miljard in 1984 oplopend tot ± f 3,5 miljard in 1986). Met name ging het hier om het bedrag van f 470 miljoen in 1984 oplopend tot f 930 miljoen in 1986, dat moet komen uit ombuigingen in de sfeer van de ziektekostenverzekering.

Daar noch een meerderheid van de Tweede Kamer, noch de Staatssecretaris voorstander was van verdere uitbreiding van eigen bijdragen bij verschillende verstrekkingen, is door het CDA een motie ingediend en door ons ondertekend die vraagt – met in acht neming van inkomenspolitieke aspecten – om een onderzoek naar de mogelijkheden van:

- a) een pakketverkleining in de verplichte ziekenfondsverzekering via de eerste twee verpleegdagen, gekoppeld aan een wettelijk verplichte herverzekering, met de mogelijkheid van eigen risico's;

- b) een pakketverkleining via een beperking op de tandheelkundige zorg voor volwassenen gekoppeld aan een vrijwillige herverzekering.

In het kabinet is het beraad over deze motie nog niet afgesloten.

Vervolgens heeft VVD-woordvoester Anne Marie Lucassen-Stautterer een aantal kritische kanttekeningen geplaatst. Juist de eigen verantwoordelijkheid bepaalt mede de grenzen van de gezondheidszorg en niet alleen economische factoren. Bovendien moeten we niet alleen kijken waar het geld vandaan komt maar ook waar versterkte structuren, regels en automatisme bestaan.

Als voorbeeld van hoe het ook anders kan noemde zij de DelFerro-anti-stottertherapie. Deze therapie wordt niet vergoed door de ziekenfondsen maar blijkt vaak effectiever en goedkoper te zijn.

- Zij herhaalde de bezwaren van de VVD-fractie tegen een stringent vestigingsbeleid voor fysiotherapeuten.¹⁾
- De VVD-fractie geeft de voorkeur aan de mogelijkheid, dat bepaalde psycho-therapeuten tussen de verschillende RIAGG's (regionale instituten voor ambulante geestelijke gezondheidszorg) onderling uitwisselbaar zijn. Daarmee wordt voorkomen, dat de organisaties top zwaar worden.
- Aangedrongen werd op voortvarendheid bij de advisering over het euthanasie-vraagstuk. De meningsvorming in de samenleving is in een stroomversnelling, de overheid kan daarbij niet achter blijven.
- De gezondheidszorg dient zich beter voor te bereiden op de nieuwe mogelijkheden van de informatica. Daarbij dienen de gegevens uiterst selectief en zorgvuldig te worden verwerkt. Zo wees zij op de informatie-verstrekking door de RIAGG's waarbij het huidige machtigingssysteem op gespannen voet staat met de privacy. Ook pleitte zij voor één overzichtelijk en efficiënt systeem van informatiestromen bij de Wet Ziekenhuis Voorzieningen en de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg.
- De VVD-fractie verzocht de bewindslieden er bij de World Health Organisation op aan te dringen dat homoseksualiteit niet langer gekwalificeerd wordt als een psychische ziekte.
- De poliklinieken voor Sexueel Overdraagbare Aandoeningen worden met 2 miljoen gekort waardoor deze hulpverlening met een lage drempel dreigt te verdwijnen en mensen naar veel duurdere ziekenhuizen moeten gaan. De Staatssecretaris hoopte dat de ziekenfondsen financieel dit gat zouden opvangen. Deze hebben geweigerd. De VVD-fractie heeft gevraagd welke beslissing de Staatssecretaris nu denkt te nemen.

1) Ingeval van praktijk-overname of vervulling van vakatures in bestaande praktijken dient ten principale van het sollicitatie-systeem te worden uitgegaan.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, M.M.H. Kamp en A. Lucassen-Stautterer, tel. 070-614911, respectievelijk tst. 2292, 2091 en 2388.)

Het Criminaliteitsbeleid

De criminaliteit in ons land rijst de pan uit. Een blik op de statistieken laat verbijsterende cijfers zien. Er zijn in 1982 ruim 900.000 misdrijven door de politie geregistreerd, ongeveer 100.000 meer dan in 1981. Ter vergelijking: vijftien jaar geleden was het aantal geregistreerde misdrijven ± 200.000. In vijftien jaar een stijging dus met zo'n 700.000!

Nog een paar cijfers. In tien jaar is de zakkenrollerij

toegenomen met 470%, vernieling met 320% en bijvoorbeeld mishandeling en moord beiden met ca. 60%. Rijden onder invloed komt ca. 80% vaker voor. En dit, terwijl lang niet alle misdrijven worden aangegeven door het slachtoffer. Deze negatieve tendens wordt verstrekt door de daling van het ophelderingspercentage. Op dit ogenblik wordt nog maar ca. 20% van de commune misdrijven opgehelderd (van diefstal zelfs maar 7½%).

Dit alles heeft uiteraard gevolgen voor de stijging van de werklast van de justitie. Het Openbaar Ministerie kreeg in 1982 weer 5% meer zaken te verwerken dan het jaar daarvoor. Het is duidelijk, dat hierdoor bij een gelijkblijvende verwerkingscapaciteit steeds meer zaken moeten worden geseponeerd. Meerdere gevallen doen zich voor, waarin verdachten niet in voorlopige hechtenis kunnen worden gehouden vanwege het tekort aan ruimte.

Met dit alles komt onze rechtsorde onder grote druk te staan en het is om die reden dat – mede op aandrang van de VVD-fractie – de Tweede Kamer vorige week voor het eerst een debat wijdde aan deze problematiek.

VVD-woordvoerder mr. J.G.C. Wiebenga begon met te stellen, dat het eigenlijk vreemd was, dat er nooit eerder een apart debat gewijd was aan het strafvervolgingsbeleid. Er wordt immers al jaren lang wel intensief gedebatteerd over het politiebeleid en het gevangeniswezen. Het is goed, dat nu de fase aan de orde komt van de strafvervolgning (door het Openbaar Ministerie), die ligt tussen de fase van de opsporing (door de politie) en die van de tenuitvoerlegging van de straf (door het gevangeniswezen). Het parlement, zo zei hij, is als medewetgever een essentiële schakel bij het voeren van een criminaliteitsbeleid. Het bepaalt immers welk gedrag strafbaar wordt gesteld en via de begrotingswetten ook welk apparaat er voor de vervolging beschikbaar is.

Prioriteiten

Hoe moet dat criminaliteitsbeleid er uitzien, nu er twijfel is over het niveau van de rechtshandhaving in ons land? De woordvoerder benadrukte, dat er op verschillende fronten gewerkt moet worden.

Ten eerste is er de noodzaak te voorkomen dat teveel zaken strafbaar gesteld worden. Er kunnen zeker ook zaken civielrechtelijk of administratief worden afgedaan, zoals verkeerszaken. Daarnaast kan je hierbij denken aan de noodzaak van *deregulering*.

Eén aspect is van zó groot belang, dat daaraan in het regeerakkoord een passage is gewijd en wel de werkdruk, die de nieuwe wetgeving op het justitie-apparaat legt. De VVD-fractie wil, dat elk jaar een overzicht wordt gegeven van de regelen die van kracht zijn geworden en hun gevolgen voor de werkdruk.

De tweede soort maatregelen betreft de zaken die wel voor vervolging in aanmerking komen. Hier is het onontkoombaar om te schiften, omdat het aantal zaken veel en veel te groot is. Dit seponeren, zo stelde de VVD-fractie, gebeurt op niet altijd duidelijk gronden. Het is hoognodig tot een *prioriteitsstelling* te komen, waarbij de verschillende soorten delicten worden getoetst aan criteria, die voor het bepalen van de vervolgingsprioriteit van belang zijn. Het Openbaar Ministerie is daarmee wel begonnen. Maar om achter dit proces druk te zetten en bovendien om de wens kenbaar te maken om hierover ook in de Kamer te spreken, diende de heer Wiebenga een *motie* in, waarin de Regering verzocht wordt, om in overleg met het Openbaar Ministerie tot een prioriteitsstelling te komen en deze jaarlijks aan de Staten-Generaal te doen toekomen. Gegeven de ernst van

de criminaliteit heeft de samenleving – zo stelde hij – recht op een openbaar debat hierover.

Voor wat de VVD-fractie betreft, legde hij het accent op de bestrijding van de onveiligheid op straat (vandalisme e.d.), de kleine criminaliteit, op de fraudebestrijding en de bestrijding van de discriminatie. Ook benadrukte hij, dat niet alleen landelijk, maar ook regionaal en plaatselijk prioriteiten moeten worden gesteld. Hij verwees daarbij naar het op gang gekomen politie-overleg.

Management

Tenslotte benadrukte de VVD-fractie de noodzaak van een efficiënte organisatieopzet van het Openbaar Ministerie. Dat de bewindsman voor dit aspect oog bleek te hebben door – naast de recente uitbreiding van de rechterlijke macht – een extern organisatie-onderzoek aan te kondigen, verdient lof.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,-* per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recessieperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.
Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Ambtenarensalarissen

Deze week vond de definitieve behandeling plaats van de kortingswetten. Deze zijn het gevolg van de noodzaak de collectieve lasten terug te dringen en het welvaartschepend vermogen van onze economie te herstellen.

Sinds 1970 zijn 500.000 arbeidsplaatsen bij het bedrijfsleven verloren gegaan, het aantal mensen met een uitkering verdubbelde, het aantal arbeidsplaatsen bij de overheid en de gesubsidiëerde sector nam toe met 400.000. We zitten nu met een veel te hoge collectieve last. Als iemand in 1970 er een gulden bijverdiende, dan hield hij daar zo'n 67 cent aan over, dat is nu nog maar 43 cent. De overheid geeft 100 miljoen per dag meer uit dan ze ontvangt.

De 3%-korting laat van december op januari het netto-salaris onaangetaast. Méérjaren-garanties over het netto-salaris kunnen op dit moment echter niet gegeven worden. Het zou betekenen, dat ofwel de ruimte voor eventueel noodzakelijke ombuigingen tevoren reeds sterk wordt begrensd, ofwel dat we er na een tijdje achter komen, dat we de gegeven garantie eigenlijk niet waar kunnen maken. Bovendien zou een netto-benadering in de komende jaren allerlei premie- en belastingplannen bezwaren. Een netto-garantie betekent bijvoorbeeld, dat alleen in de sfeer van de indirecte belastingen dan nog iets mogelijk is. Dit is er de duidelijke illustratie van, dat ambtenaren op zich niet veel waarde behoren te hechten aan zo'n garantie. Een koopkrachtgarantie is het immers niet en kan het ook niet zijn. Overigens heeft de VVD bezwaren tegen de manier waarop de kortingen worden toegepast bij ambtenaren in deeltijd. Discussiepunt is of ambtenaren dan moeten worden behandeld naar inkomen of naar rang.

De regering heeft voor het laatste gekozen. Dat leidt tot de consequentie, dat ambtenaren van verschillende rangen maar met een gelijk salaris omdat de één in deeltijd werkt en de ander niet op hun gelijke salaris een verschillend inhoudingspercentage zien toegepast. Een deeltijdwerker bij de overheid is in dit verband slechter af dan een deeltijdwerker in het bedrijfsleven, waar niet de functie, maar de hoogte van het salaris de grondslag is voor premieheffing.

Als de overheid in het kader van het bestrijden van de werkloosheid ernst wil maken met deeltijdarbeid, lijken dit soort maatregelen niet bevorderlijk.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, st. 2658.)

VVD-commentaar inkomensnotitie Regering

1. De inkomensnotitie als inventariserend stuk toont onomwonden aan, hoe hard het met de nivellering met name de laatste tien jaren is gegaan. Vooral in het traject van modaal naar 2x modaal (de middengroepen) zijn in die periode de grenzen van de nivellering ruim overschreden.

Uit de notitie blijkt dat 95 van de 100 werknemers ingeklemd zitten tussen een netto-inkomensverhouding van nog geen 1 op 2.

2. De notitie spreekt van rechtvaardigheids- en doelmatigheidsoverwegingen. De huidige inkomensverhoudingen kunnen nauwelijks meer doelmatig genoemd worden.

Nu het streven – na een periode van intense herverdeling – weer gericht moet zijn op versterking van onze productie en op herstel van onze economische groei moet naar het oordeel van de VVD ook het inkomensbeleid in dat teken gezet worden.

3. Dit vraagt een vrijere loonvorming (zoals vormgegeven door het Stichtingsaccord), ophouden met nivelleringsmaatregelen over de gehele linie en loondifferentiatie in het belang van een soepele arbeidsmarkt. Het inkomensbeleid behoudt in de visie van de VVD vooral een taak op het punt van het sparen van de „echte“ minima en het opruimen van monopolioide hoge inkomenspositie.

4. De inkomensnotitie maakt verder duidelijk dat de op een periode van één jaar slaande „koopkrachtplaatjes“ zo langzamerhand ontoelaatbare versimpelingen van de werkelijkheid zijn. Ze verhullen wat er aan nivellering in voorafgaande jaren heeft plaatsgevonden. De publieke aandacht richt zich verder overmatig op de niveau's van minimumloon en 4x modaal, ondanks het feit dat de eerste groep slechts enkele procenten en de tweede groep nog geen half procent van het totaal aantal werknemers uitmaakt. Ook zijn de koopkrachtplaatjes niet representatief voor de besteedbare inkomensverhouding tussen leefgemeenschappen. Voorts kunnen de koopkrachtplaatjes geen inzicht geven in het circuit van zwarte inkomens. Afwenteling als gevolg van een overmatig gemiddelde en marginale lastendruk (belastingen en premies) heeft dit circuit zeer sterk doen uitdijen. Tenslotte wordt in de koopkrachtplaatjes geen rekening gehouden met zaken als huursubsidies, studietoelagen e.d. aan de ene kant, en stookkosten, gemeentelijke heffingen e.d. aan de andere kant. Als kompas voor inkomensbeleid en inkomensmaatregelen zijn de koopkrachtplaatjes dan ook in hoge mate ondeugdelijk geworden.

5. Zijn de grenzen van de nivellering ruim overschreden, ook de gehanteerde instrumenten zijn onwerkbaar of bot geworden. Maatregelen in de primaire sfeer (d.w.z. beïnvloeding van de brutolonen door middel van loonmaatregelen) zijn met de komst van het Stichtingsaccord uit den boze. In maatregelen in de secundaire sfeer (die het zgn. bruto-netto traject beïnvloeden) zit geen enkele rek meer.

Nog hogere belastingtarieven en premiepercentages geeft nog meer afwenteling. Maatregelen in de tertiaire sfeer (d.w.z. inkomensafhankelijke subsidies ten laste van de schatkist) zijn niet langer financieerbaar. Ze moeten vanwege de absolute noodzaak van terugdringing van de collectieve uitgaven juist verminderd worden.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel.: 070-614911, st. 2650.)

Kortingen op uitkeringen per 1 januari 1984

De ontstellend hoge werkloosheid in ons land hangt nauw samen met onze collectieve uitgavendruk van 70% N.I. Die smoort de werkgelegenheid in onze marktsector.

Het verlagen van het niveau van de uitkeringen met 3% alsmede het niet door laten gaan van de twee halfjaarlijkse aanpassingen van de uitkeringen in 1984 is daarom onvermijdelijk. Het gaat hierbij ook niet meer om een politieke keuze. Die vrijheid is er bij een financieringstekort van 12½% van het Nationaal Inkomen allang niet meer. Het is de wankelende positie van onze economie die dit dicteert. De oorzaak van het kwaad ligt met name bij de koppelingsmechanismen. Die hebben ons bij een verdrievoudiging in twintig jaar van het aantal uitkeringsgerechtigden mede de das om gedaan. De prijs van de koppelingsmechanismen werd al in de zeventiger jaren zichtbaar toen de regering zich vrijwel constant genoodzaakt zag de bruto-lonen in de particuliere sector aan banden te leggen.

Geen enkel kabinet, van welke politieke samenstelling ook, kan in dat licht de koppelingsmechanismen onaangetaast laten. Vanaf begin '80 heeft de in de Wet aanpassingsmechanismen neergelegde aanpassingssysteemtrouwens al niet meer gewerkt. Tussen januari 1980 en nu is er een afstand in de koppelingen opgetreden van 5,3%.

Die afstand wordt met ingang van 1 januari a.s. 8,5%. Is dit het loslaten van een vorm van beschaving? Is dit een uiting van niet-sociaal handelen? De VVD werpt dergelijke verwijten ver van zich. Niet-sociaal zijn degenen die het perspectief van duurzame werkgelegenheid opofferen aan de onhoudbare belofte van instandhouding van de koppelingen tussen 3,3 mln. actieven in de marktsector en 3,4 mln. uitkeringsgerechtigden.

Dat betekent één uitkeringsgerechtigde op één werknemer in de marktsector. Dit is een wanverhouding, die vooral het gevolg is van jarenlange afbrokkeling van de werkgelegenheid in de marktsector. Daardoor hebben we de hoogste werkloosheid van de ons omringende landen. Sociale politiek is het wegwerken van wanverhoudingen in de samenleving. Het aan dit wetsontwerp ten grondslag liggende beleid is bij uitstek daarop gericht.

Om de maatschappelijke aanvaarding van de voorgestelde maatregelen te vergroten heeft het kabinet op goede gronden besloten het aanvankelijke kortingspercentage te verlagen van 3½ naar 3%. Daarmee blijft het netto maandinkomen van december 1983 op januari 1984 om en nabij gelijk of neemt het nog enigszins toe. Voor de AOW-gerechtigden bedraagt het bruto-kortingspercentage per saldo maar 0,65%. *Waarom heeft het kabinet niet in een veel vroeger stadium laten weten dat het bij de AOW om een zo gering bruto-kortingspercentage gaat?*

Voor de VVD staat vast dat het totale bedrag aan bezuinigingen in de sociale zekerheid daadwerkelijk gehaald moet worden. Naast de ombuigingen als gevolg van dit wetsontwerp, heeft het kabinet het voornemen bezuinigingen te realiseren via een eerste stap in de richting van de stelselherziening per 1 juli 1984.

Die eerste stap naar stelselherziening cumuleert voor de bovenminima in de WW, WWV en WAO met de per 1 januari voorgestelde verlaging van de daglonen met 3%. Opvallend is dat het kabinet bij dit alles de kortlopende uitkeringen en in het bijzonder de ZW-uitkeringen spaart. De last van de verdergaande bezuinigingen op de bovenminima wordt vooral gelegd op de langlopende uitkeringen en in het bijzonder de WAO.

Voor de modale ziektewet-uitkering zal de koopkrachtontwikkeling in 1984 ten opzichte van 1983 daardoor uitkomen op: - 0,5% een daling van een half procent. Voor de modale WAO'er (van vóór 1-1-1982) komt dat verlies uit op: - 6,8%, een achteruitgang van 6,8%.

De VVD-fractie denkt aan een terugbrenging van de ziektewet-uitkeringen per 1 juli tot 75% van het dagloon en na 1 januari 1985 tot 70% van het dagloon. In 1984 geeft dat een besparing van ca. 190 mln. voor de ziektekassen. Structureel levert dat 750 mln. op, onder aanname van een bevestiging van de bovenwettelijke aanspraken op het niveau van vóór 1 juli 1984.

Zou het kabinet ook nog per 1 juli a.s. één zelfbetaalde wachttag ten laste van werknemers in bedrijven invoeren dan levert dat de ziektekassen een besparing op van ca. 125 mln. in 1984 en structureel 250 mln. Dan hebben we het nog niet over de doorwerking naar de overheid van 50 mln. in 1984 en 100 mln. structureel.

Volgens de VVD-fractie kan het kabinet door het naar voren halen van alleszins redelijke bezuinigingen in de sfeer van de ziektewet 200 mln. tot 300 mln. aan bezuinigingen vinden per 1 juli. Daarmee kan het 1 juli pakket in de WAO voor diezelfde bedragen in de tijd gematigd worden.

De VVD meent dat het evenrediger verdelen van de lasten van het 1 juli-pakket tussen de kortlopende en de langlopende bovenminimale uitkeringen de maatschappelijke aanvaarding van dat pakket stellig zal vergroten.

Minimumloners met financiële verantwoordelijkheden voor anderen zouden dan hun hand moeten gaan ophouden bij de Bijstand of het toekomstige vangnet. Dergelijke dwaalgedachten kunnen vermeden worden door de eerlijke erkenning dat de „echte" WAM-koppeling door de feiten is achterhaald en dat een omgekeerde „onechte" koppeling van minimumloon aan minimumuitkering die harde waarheid voor niemand zal kunnen verdoozen. Over het misleidende antwoord op blz. 39 van de Memorie van Antwoord met betrekking tot het ook in 1984 volledig in stand houden van „de tweede WAM-koppeling" zou deze minister zich nog eens goed moeten beraden.

De aanpassing van het minimumloon vindt naar de mening van de VVD z'n rechtvaardiging in:

- het mogelijk maken van een evenredige verlaging van de salarissen in de collectieve sector.*
- het oprekken van de onderste inkomensverhoudingen die in de marktsector in de afgelopen jaren sterk ineengedrukt zijn.*

De netto inkomensverhouding tussen modaal en minimumloon (van toepassing op 40% van het totaal aantal werknemers) bedraagt voor 1983: 1,25. Als rekening gehouden wordt met inkomens-afhankelijke huursubsidies, studietoelagen e.d. is die verhouding nog geringer. De structurele korting van 3% brengt die verhouding in de toekomst naar 1,3. Dat is vanuit het perspectief van een soepeler arbeidsmarkt in ieder geval een verbetering. Ook blijkt het Nederlandse bruto minimumloon zeer gunstig af te steken in vergelijking met ons omringende EG-landen.

Het kabinet laat zien dat de voorlopige raming van de koopkrachteffecten voor 1984 ten opzichte van 1983 voor de minima - 2,8% bedraagt. Daarbij wil de VVD de „echte" minima zoveel mogelijk sparen. De VVD wil dat er in 1984 weer een „echte" minimum uitkering komt waarmee de koopkracht voor degenen, die dan voor het eerst tot die groep behoren, gelijk blijft.

Bij iedere behandeling van de eenmalige uitkering komt aan de orde of er niet een meer structureel beleid gevoerd kan worden. Het kabinet heeft zich tot nu toe beducht getoond voor een nieuw automatisme. Vooral cumu-

latieve effecten weerhouden het kabinet om tot zo'n aanpak te komen. Het valt niet te ontkennen dat dan aan de onderkant van het inkomensgebouw een nivellerende inhaal van de „echte” minima ten opzichte van de minimum-plussers zal plaatsvinden. Ons sociaal minimum is een relatief minimum dat samenhangt met ons algemeen welvaartsniveau. Een daling van dit niveau moet dan ook in beginsel doorwerken in het sociaal minimum. Alleen is de vraag of we niet ergens een ondergrens bereiken, waarbij het bestaansminimum in het geding komt. Die vraag klemmt het meest bij leefeenheden waarbij meer personen van één minimum-inkomen moeten rondkomen, die geen mogelijkheden (in de klussen-sfeer e.d.) hebben om zich van extra inkomsten te voorzien en die al voor het tweede of derde jaar tot de groep van „echte” minima behoren.

Als er maar ergens een mogelijkheid is om die kwetsbaarste groep extra tegemoet te komen, wil de VVD die benutten. *Door van de 3½% korting een 3% korting te maken spaart het kabinet op het in de begroting 1984 gereserveerde bedrag voor de „echte” minima. De VVD vindt dat dit extra geld uitgekeerd moet worden aan de „echte” minima, die reeds meer dan een jaar tot die groep behoren. Daarbij heeft de VVD-fractie in het bijzonder de AOW-gerechtigden onder de „echte” minima op het oog.*

Het kabinet heeft een adviesaanvraag bij de Stichting van de Arbeid ingediend over het scheppen van een onderhandelingspauze bij de bovenwettelijke aanspraken, die het gevolg zijn van het bezuinigingspakket in de sociale zekerheid voor 1984. Er blijkt geen overeenstemming te verkrijgen binnen de Stichting. Het kabinet zal die knoop zonder een eenstemmig advies moeten doorhakken. Als gevolg van de bruto-daling van de AOW met 0,65% zijn de additionele kosten voor de particuliere pensioenfondsen vooralsnog beperkt. Maar per 1 juli dreigen die additionele lasten van het bedrijfsleven door de bovenwettelijke aanspraken structureel gezien aanzienlijk hoger uit te vallen. Zeker wanneer ook maatregelen in de sfeer van de ziektewet naar voren worden gehaald. *De VVD-fractie acht het dan ook gewenst dat het kabinet tijdig een „parapluie-wet” indient om ter zake per 1 juli a.s. een onderhandelingspauze in te voeren.*

Gedurende deze onderhandelingspauze (van bijvoorbeeld 2 jaar) moeten partijen, gelet op het belang van contractvrijheid, over aanpassingen van de bovenwettelijke aanspraken kunnen onderhandelen. Worden ze het eerder eens dan vervalt voor hen automatisch de pauze.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel.: 070-614911, tst. 2650.)

Zelfstandigenaftrek

De onzekerheid die voor vele ondernemers die onder de inkomstenbelasting vallen met betrekking tot de zelfstandigenaftrek is nu voorbij. „Lang verwacht en toch gekomen”. De zelfstandigenaftrek wordt f 3200,- bij inkomen/winst tot f 30.000,-. Daarboven f 2800,- verminderd met f 200,- voor elke duizend gulden, waarmee de winst/inkomen de grens van f 66.000,- te boven gaat.

Boven f 80.000,- dus geen aftrek meer. Om in aanmerking voor deze regeling te komen, moet men minstens 1225 uur als ondernemer werken (of 875 indien de echtgenote 525 uur werkt).

Interessant zijn nog de verschillen in „fundering” van de oude regeling, de nieuwe regeling en de nog komende verhoging van de zelfstandigenaftrek.

De tijdelijke zelfstandigenaftrek had twee pijlers, namelijk:

1e. De fiscaliteit (het inkomen van de zelfstandige wordt door de fiscus geheel als gewoon inkomen gezien, terwijl het gedeeltelijk een andere functie heeft, dan het inkomen van iemand in loondienst, namelijk ook reserveren en investeren.)

2e. De inkomensontwikkeling bij zelfstandigen. De permanente aftrek-mogelijkheid is vooral gebaseerd op de fiscaliteit alsmede, conform het regeerakkoord op de bijzondere aard, de drieledige functie van het ondernemersinkomen: consumeren, reserveren en investeren.

De basis voor de permanente zelfstandigenaftrek is dus niet te vinden in de inkomensontwikkeling.

De begrenzing is echter wel ingegeven door inkomenspolitieke overwegingen.

De komende verhoging van de zelfstandigenaftrek moet echter niet in het kader van een inkomenspolitiek worden gezien, maar het is een extra maatregel (flankerend beleid) in het kader van de lastenverlichting voor het bedrijfsleven, het hoort bijvoorbeeld thuis bij de verlaging van de vennootschapsbelasting.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel.: 070-614911, tst. 2148.)

Het Nederlandschap

Redenen voor dit wetsvoorstel zijn onder andere: aanpassing aan bestaande verdragen, waarbij Nederland partij is, toepassing van het beginsel van gelijkberechtiging van man en vrouw, het verschaffen van meer rechtszekerheid over de wijze waarop het Nederlandschap wordt vastgesteld.

Uitgangspunt voor de VVD bij het vreemdelingenbeleid is en blijft een restrictief toelatingsbeleid voor vreemdelingen en een ruimhartig naturalisatiebeleid. De wijzigingen voortvloeiende uit het gelijkberechtigingsbeginsel van man en vrouw wordt aanvaard. Terecht wordt dan ook in het wetsvoorstel geen onderscheid meer gemaakt of men van een Nederlandse vader dan wel Nederlandse moeder afstamt. In beide gevallen krijgt het kind de Nederlandse nationaliteit.

Eveneens wordt de ongelijkheid opgeheven, die er bestaat voor een buitenlandse man en buitenlandse vrouw die gehuwd zijn met een Nederlander. Op grond van de huidige wet kan de buitenlandse vrouw van een Nederlandse man de Nederlandse nationaliteit verkrijgen door gebruik te maken van het haar wettelijk toekomstende optierecht, dat wil zeggen door een verklaring af te leggen dat zij Nederlandse wil worden. Dit geldt niet voor de buitenlandse man, die is gehuwd met een Nederlandse vrouw.

In het nieuwe wetsvoorstel kunnen beiden na drie jaar worden genaturaliseerd. Dat wil zeggen het optierecht voor de vrouw vervalt.

Het bijkomende voordeel is dat door deze gewijzigde regeling ook de schijnhuwelijken worden tegengegaan. In het wetsvoorstel is uitsluitend gedacht aan de huwelijksrelatievorm. De VVD stelt voor, dat uit te breiden tot iedere duurzame relatievorm.

Aan de tweede generatie, dat zijn kinderen van buitenlandse ouders die zich hier gevestigd hebben, wordt een optierecht toegekend. De VVD stelt als voorwaarde, dat deze kinderen eveneens in Nederland opgegroeid zijn. Het is onnodig om kinderen die hier geboren zijn en slechts kortstondig verblijven een optierecht toe te kennen; hun band met Nederland geeft daartoe geen aanleiding.

Voor naturalisatie is het nodig, dat de vreemdeling is ingeburgerd. De VVD wil gaarne een nadere aanduiding

van dit begrip. Wel wordt het nodig geacht, dat de vreemdeling die Nederlander wil worden daadwerkelijk aan de samenleving kan deelnemen. Daarom is vooral de kennis van de Nederlandse taal belangrijk. Taalbeheersing moet derhalve gezien worden als een kenmerk voor inburgering; overigens niet het enige. Onvoldoende taalbeheersing behoeft niet noodzakelijkerwijs tot de conclusie te leiden, dat er geen sprake is van inburgering. Het geeft wel een belangrijke aanwijzing. Niettemin kan op grond van andere aanwijzingen, onder andere duur van het verblijf, sociale kontakten, geconcludeerd worden dat een verzoeker is ingeburgerd.

Een verzoeker dient zich te realiseren, dat een gebrek aan kennis van de Nederlandse taal, een vermoeden doet ontstaan dat inburgering nog onvoldoende heeft plaatsgevonden, zodat hijzelf zal moeten aantonen dat dit niettemin toch gebeurd is.

Het is voorts duidelijk, dat aan het vereiste van inburgering ook door rechtspraktijk en jurisprudentie inhoud moet worden gegeven.

Sommige belangwekkende beginselen zoals gelijkberechtiging van de man en vrouw brengen een toename van het aantal Bipatriden (mensen met een dubbele nationaliteit) met zich mee. Meervoudige nationaliteit moet niettemin toch zoveel mogelijk worden beperkt, omdat het rechts-onzekerheid en rechtsongelijkheid schept.

(Voor nadere informatie: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119.)

Wapenexport

In het exportpakket neemt in Nederland de wapenindustrie slechts een bescheiden plaats in. Voor de werkgelegenheid is het belang echter groter. De productie geschiedt in geconcentreerde vorm, er is sprake van hoge technologie, hetgeen een uitstralingseffect heeft op de civiele productie.

Het regeringsbeleid is goed omlijnd: Naast de gewenste vertrouwelijkheid dient ook de nodige doorzichtigheid te worden gerealiseerd. Zowel opdrachtgever als producent gevoelen natuurlijk weinig behoefte aan te grote openbaarheid. Hierbij zijn niet alleen de veiligheidsbelangen van de afnemers maar ook normale bescherming van industriële belangen in het geding. Het toegepaste vergunningenbeleid heeft tot op heden nog weinig moeilijkheden gegeven.

Bij diverse leveranties heeft het aspect van de mensenrechten een wat meer prominente plaats gekregen. Dit argument moet echter niet worden overtrokken. Het directe verband tussen mensenrechtenschendingen en de levering van wapens is soms ver te zoeken. Soms wordt de indruk gewekt, dat men eigenlijk meer voor het thuisfront spreekt. Eveneens moet worden gewaakt tegen een selectieve benadering van diverse leveranties.

Voor haar defensie heeft Nederland in bondgenootschappelijk verband behoefte aan een zekere hoeveelheid militair materieel. Door historische omstandigheden heeft Nederland een lage zelfvoorzieningsgraad voor dit materieel.

Slechts bij scheepsbouw, electronica en in enige mate de vliegtuigbouw, kan worden voorzien in eigen behoefte. De overige zaken worden niet zelscheppend geproduceerd, maar in licentie, of rechtstreeks geïmporteerd.

Onderzoek en ontwikkeling zijn kostbare aspecten van de wapenproductie en onze nationale behoefte is over het algemeen niet voldoende om aanvangskosten op redelijke wijze goed te maken.

Er is in Nederland geen actief wapenexportbeleid. De overheid laat actie over aan de producenten en volgt.

Hierin is echter wel enige verandering in mogelijk en gewenst. Er zijn enkele zeer gespecialiseerde bedrijven (dat wil zeggen met een „mono-structuur“) die voor dekking van de nationale behoefte aan een bepaald produkt zijn aangewezen. Voor de continuïteit van deze bedrijven is de nationale behoefte op langere termijn niet voldoende.

Ook door materiaalkeuze voor de eigen krijgsmacht kan de export worden gestimuleerd:

- Versnelde invoering van een nationaal product, dat dan vervolgens als „getest en goed bevonden“ op de internationale markt kan worden aangeboden.
- Kleine nadelige prijsverschillen bij keuze tussen een nationaal of een importproduct kan geaccepteerd worden, wanneer er zicht is op latere inderdieneffecten bij export.
- Bij aankoop van militair materieel in het buitenland als eis stellen, dat er tegenorders bij de Nederlandse industrie zullen worden geplaatst.

Van groot belang is het voorts om deel te nemen aan multi-nationale projecten. Er staat dan om te beginnen meer ter beschikking: beter contact met potentiële afnemers in de diverse landen, spreiding van aanvangskosten etc.

De criteria voor export zijn in redelijke mate vastgelegd. Tot nu toe heeft de VVD hierover met de Regering nauwelijks verschil van mening.

Iedere soevereine staat heeft het recht zichzelf te beveiligen. Bij export moet getracht worden te voorkomen, dat een bepaald product te gemakkelijk het stempel „militair“ opgeplakt krijgt. Je zou bijna ieder produkt wel militair noemen. In de praktijk zou zoiets uitlopen op een economische boycot.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,-* per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.
Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

VVD tegen vrije verstrekking van drugs

Voorlopige reactie VVD op het voorstel van burge-meester en wethouders in Amsterdam om bij wijze van proef onder medisch toezicht heroïne te verstrekken aan 300 ern-stige verslaafden.

De VVD-fractie staat op het standpunt dat de handel en criminaliteit rondom drugs streng aangepakt moet worden.

Het Amsterdamse plan, zoals thans geformuleerd wijst de VVD af. Een zinvolle discussie over dat plan is alleen maar mogelijk als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De sociale begeleiding van de verslaafde is in het voorstel onduidelijk uitgewerkt. Dit is voor de VVD-fractie een essentieel punt. Vrije verstrekking van drugs wordt door de VVD afgewezen. Verstrekking van vervangende mid-delen (en heroïne) is voor ons alleen aanvaardbaar, wan-neer dit gepaard gaat met pogingen tot maatschappelijk herstel van de verslaafde.
- Het voorstel staat open voor buitenlanders die twee jaar een vast adres hebben. Dit laat ruimte open voor een aanzuigende werking uit het buitenland. De proef zou beperkt moeten worden tot mensen die legaal in Amster-dam wonen en bij het bevolkingsregister staan inge-schreven.
- Het verstreckende middel moet ter plaatse worden toe-gediend, zodat het niet in voorraad wordt meegegeven en op de zwarte markt kan worden verhandeld.
- Bovendien pleit de VVD-fractie voor een grondige evalu-atie op plaatselijk niveau met politie, hulpverleners, de belangenorganisaties en de wijkbewoners. En er moet ook een evaluatie op landelijk niveau komen.

De VVD is van mening dat in het overleg tussen regering en het gemeentebestuur van Amsterdam bekeken moet worden in hoeverre het plan aan de bovengenoemde voorwaarden voldoet. Pas dan is een definitief oordeel te geven.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Lucassen-Stautterer, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Financiële Beschouwingen Eerste Kamer

Bij de behandeling van de financiële voornemens van de Regering heeft de VVD-fractie in de Eerste Kamer een houding aangenomen, die voornamelijk neerkwam op ondersteuning en aansporing van het kabinet.

Ook hier kwam opnieuw de noodzaak naar voren in de eerste plaats de tekorten van de overheid te bestrijden. Het financieringstekort moet niet stabiliseren, maar afnemen. Bij een gelijkblijvend tekort groeien immers staatsschuld en de rente daarover in vijf jaar met maar liefst 80%. Het blijft een belangrijk feit, dat nu voor het eerst een begroting voorligt, waarin het tekort niet stijgt, maar licht wordt terug-gedrongen. Dat wekt vertrouwen.

Internationaal is er sprake van enig economisch her-stel. Ook in ons land zijn er goede tekenen, met name een herstel van de export, lage inflatie, weer groei in de investe-ringen, in machines. Het is belangrijk, dat we in deze peri-ode bepaalde verbeteringen aanbrengen in de structuur van onze economie.

Dat stelt ons in staat, als het herstel een blijvend karakter heeft, om bij de internationale ontwikkelingen in de pas te blijven. Anderzijds, als het herstel tijdelijk blijkt, is het nodig althans enig verweer te hebben tegen een her-nieuwde recessie-periode.

VVD-woordvoerder Van Tets wees erop, dat veran-deringen in het economisch klimaat pas op langere termijn uitwerken in de werkgelegenheidssituatie. Als een bedrijf enige jaren achtereenvolgende in de rode cijfers zit, dan kost dat arbeidsplaatsen.

Zo zal gedurende bijvoorbeeld drie jaar er een posi-tief rendement moeten zijn, voordat de werkgelegenheid echt verbetert. Mede om deze reden is voor de regering vasthoudendheid een vereiste. Een knabbelen aan de nood-zakelijke sanering, zoals met Bestek '81 is gebeurd, betekent uitblijven van vertrouwen, uitblijven van resultaten en het mislukken van de pogingen om ons uit het moeras te werken.

Waar het de fiscale politiek betreft, merkte de heer Van Tets op, dat deze de productieve elementen in de samenleving nu meer versterkt dan de consumptieve. Er mag geen onduidelijkheid zijn over het uitvoeren van een verdere verlaging van de vennootschapsbelasting van 43% naar 40%.

Het voortgaan van steeds kennelijk budgettair nood-zakelijke verhogingen van bijvoorbeeld de inkomstenbelas-ting brengt - naast de ongewenste lastenverzwaring - met zich mee, dat de herziening van het belastingstelsel (de uitvoering van de contourennota) in het gedrang komt. Juist van die herziening verwacht de VVD heilzame effecten.

Nu de verhoging van een aantal directe en indirecte belastingen nog nodig is, mag wel de vraag gesteld worden, of de ombuigingen wel groot genoeg zijn. Belastingverzwa-ringen staan in feite haaks op de trend en de doelstellingen van het regeringsbeleid. Alles afwegend komt de fractie in de Eerste Kamer toch tot het oordeel, dat het Kabinet moet kunnen voortgaan op de ingeslagen weg. Het is het juiste beleid, dat indien het enige jaren consequent kan worden gevoerd de meeste kans biedt op een gezonde ontwikkeling van onze economie en de staatsfinanciën.

(Voor nadere informatie: Jhr. mr. G.O.J. van Tets, Eerste Kamer, tel. 070-644800.)

Interimwet Bejaardenoord

In de laatste week voor het Kerstreces behandelde de Tweede Kamer de Interimwet op de Bejaardenoord waar-mee Minister Brinkman zich het instrumentarium verschaft

om de in het Regeerakkoord afgesproken bezuinigingen in deze sector (f 250 miljoen op een begrotingsbedrag voor de bejaardenoorden van f 2479 miljoen) in 1984 te halen.

Erica Terpstra heeft namens de VVD ernstige kritiek geuit op de gevolgde procedure. Hoewel al vele jaren geleden was besloten de bijstandsfinitiering van bejaardenoorden per 1 januari 1984 te beëindigen, is pas op 21 juni 1983 een wetsontwerp openbaar gemaakt en werd pas op 3 november, toen het zelfs voor de Minister onomstotelijk vast kwam te staan dat de ingrijpende integrale wetstijziging niet op tijd en zorgvuldig genoeg kon worden behandeld, besloten tot een Interimwet die de Kamer pas op 30 november bereikte.

In die tussentijd werden er een stroom van tegenstrijdige en elkaar tegensprekende circulaire's uitgestuurd naar gemeente, provincie en directies van bejaardenoorden over de per 21 juni ingestelde bouwstop en de voorgenomen bezuinigingen. De VVD betreurt deze gang van zaken ten eerste omdat daardoor voor alle betrokkenen, niet in het minst de bejaarde bewoners zelf, grote verwarring en onrust is ontstaan. Ook de procedure rond de Interimwet verdient zeker geen schoonheidsprijs.

Overigens steunt de VVD de Minister in zijn besluit om het oude systeem van bijstandsfinitiering te continueren tot aan het van kracht worden van de integrale wetstijziging. Ook stemt de VVD in met de doelstelling van de wet beheersmechanismen in te bouwen ten aanzien van de planning en bouw van bejaardenoorden enerzijds en de exploitatiekosten (dus ook verzorgingsprijzen) anderzijds.

Er dient wel voor te worden gewaakt, zo benadrukt Erica Terpstra, dat de op grond van het Regeerakkoord noodzakelijke bezuinigingen de kwaliteit van de zorg niet te zeer in gevaar brengt en dat in het kader van de fasering van deze plannen noodzakelijk te achten verbeteringen niet op de lange baan worden geschoven. Dit zou immers ten gevolge kunnen hebben dat in de toekomst wellicht aanzienlijk kosten dienen te worden gemaakt dan thans het geval zou zijn.

Aangezien de VVD-fractie het principieel volstrekt oneens was met de voorgestelde centralistische systematiek in de Interimwet, heeft de VVD via enkele amendementen de interimwet fundamenteel gewijzigd:

- Niet de Minister, maar de provincies hebben de bevoegdheid gekregen ontheffingen te verlenen voor de bouwstop, die de Minister per 21 juni reeds had ingesteld. De Minister bepaalt het beschikbare bouwplafond en verdeelt dat in overleg met Gedeputeerde Staten over de provincies, waarna elke provincie autonoom is het aan hen meegedeelde bedrag te verdelen volgens de eigen provinciale prioriteiten.
- Niet de Minister krijgt de bevoegdheid per bejaardenoord de begroting vast te stellen en te korten, maar ook die bevoegdheid gaat naar de provincies, die – met in achtneming van de door de Minister vastgestelde en over de provincies verdeelde maximaal beschikbare budgetten – een eigen gedifferentieerd beleid kunnen voeren.

Tenslotte zorgde een amendement van de VVD – CDA ervoor dat de Interimwet tot 1 januari 1985 zal gelden, opdat er voldoende tijd is voor een gedegen behandeling en invoering van de Integrale Wetswijziging Bejaardenoorden.

Met voldoening kan worden vastgesteld dat het liberale beginsel van decentralisatie (bestuur dicht bij de bevolking) in deze wetgeving is veilig gesteld.

(Voor nadere informatie: mevr. E. Terpstra, tel. 070-614911, tst. 2118.)

Europese Raad in Athene

Het is zinloos, zo heeft de VVD in het Kamerdebat gesteld, om in een uitgebreid post mortem van deze mislukte Europese Raad, de schuldvraag te stellen en dit echec toe te schrijven aan de koppigheid van het ene staatshoofd, de rekenmeestersmentaliteit van het andere, een gebrek aan bezielende leiding, of wat dan ook. Wel is het zinvol, er lessen voor de toekomst uit te trekken. Wat zijn de lessen van Athene? De VVD trekt er zeven:

1. Te weinig tijd. Twee en een halve dag voor vijf ingewikkelde onderhandelingskwesities! De regeringsleiders hebben maar twee onderwerpen behoorlijk kunnen bespreken.
2. Te veel koppelingen van het ene agendapunt aan het andere. Een formule met teveel onbekende variabelen is onmogelijk op te lossen.
3. De speciale raden. Deze voorbereidende bijeenkomsten, soms met 30 ministers, hebben weinig opgeleverd. Het is beter terug te gaan naar de vakraden, volgens de verdragen van Rome.
4. Teveel nationale voorstellen. Als tijdens de onderhandelingen steeds weer nieuwe voorstellen worden ingediend, die niet zijn doorgerekend, groeit de verwarring. De Gemeenschap moet zich aan het Verdrag van Rome houden. Dat betekent dat de Commissie voorstellen uitwerkt en indient.
5. Teveel uitzonderingsposities. De toch al niet zo grote vooruitgang die in de voorbereidende vergaderingen was geboekt, is ondermijnd doordat diverse regeringen om uitzonderingen voor hun eigen land vroegen.
6. Teveel details. Het is niet de taak van de regeringsleiders om over melkquota en de prijs van margarine te praten. De Europese Raad hoort zich tot principes en doeleinden te beperken, die de Ministerraden en de Commissie dienen te verwezenlijken.
7. Voorrang aan de taaiste problemen. In Athene heeft men de tanden stukgebeten op de bijdrage-kwestie, vooral die van Engeland, en op de landbouwkosten. Had men zich op minder moeilijke zaken geconcentreerd, dan was er waarschijnlijk wel een deelresultaat bereikt, zoals het Regionale Fonds, de graanregeling, en onderdelen van nieuw beleid.

De regering antwoordde het met deze zeven punten eens te zijn.

Het echec in Athene toont dat de besluitvorming in de Europese Gemeenschap faalt. Het Verdrag van Rome bepaalt, dat besluiten met meerderheid kunnen worden genomen. Dit is ontkracht door het „desaccord” van Luxemburg, waaraan dwarsliggers een vetorecht ontlenden.

De VVD-woordvoerder stelde voor, het „desaccord” van Luxemburg geleidelijk uit te hollen, door te trachten de praktijk in te voeren, dat de Raad besluiten over zaken die reeds tot het bestaand Gemeenschapsbeleid behoren, met gekwalificeerde meerderheid neemt. Dan wordt het veto-recht langzaamaan teruggedrongen tot de vaststelling van nieuwe politieke, doch opgeheven bij de uitwerking van bestaand beleid.

Behalve versterking van de Raad volgens het Verdrag van Rome, dient de Europese Commissie te worden versterkt. Zij moet zoveel mogelijk worden belast met de uitvoering van de regels die door de Raad zijn vastgesteld. Nederland moet een einde helpen maken aan de uitvoerende activiteiten, die de Ministerraad aan de Commissie onthoudt door een aantal beheerscomité's. De Europese Commissie, thans veertien leden, wordt op den duur zeventien, als de

uitbreiding met Spanje en Portugal plaatsvindt. Dit wordt een onwerkbare situatie. Het moet naar één lid per lidstaat.

Voorts zou de voorzitter van de nieuwe Commissie, die in 1985 aantreedt, voor zijn investituur (de bevestiging in het ambt) naar het parlement moeten. De verlamming van Raad en Commissie tast ook het parlement aan. De VVD vroeg de regering te bewerkstelligen om de bevoegdheden van het parlement via kleine stappen uit te breiden, door bijvoorbeeld te bepalen dat de Europese Gemeenschap al zijn internationale verdragen aan het parlement ter ratificatie dient voor te leggen. Ook zou het adviesrecht van het parlement inzake harmonisatie-richtlijnen kunnen worden versterkt, door te bepalen dat de Raad alleen van het advies van het parlement kan afwijken met unanimiteit, mits het advies is overgenomen door de Commissie.

Wat de financiële hervormingen betreft, stelde de VVD het volgende. De Britse bijdrage dient beperkt te worden volgens het Deense voorstel van een convergentiefonds. Zolang de halsstarrigheid van de Britse regering op dit punt niet kan worden verbroken, is vooruitgang met andere hoofdproblemen moeilijk. Maar ook mevrouw Thatcher zal eieren voor haar geld kiezen, als zij wordt geconfronteerd met het feit dat de overige negen leden één lijn trekken.

De Minister-president heeft gesteld dat Nederland bereid is meer voor Europa te betalen. Blijkens de Memorie van Toelichting houdt de regering echter wel vast aan het uitgangspunt van één BTW-sleutel die voor alle landen geldig is, en wijst zij een „modulatie“ daarvan af. De VVD steunt dit beleid, maar éerst zal het huidige Europees beleid moeten worden gerationaliseerd, en de begrotingsdiscipline moeten worden versterkt.

De VVD wijst ook een speciale belasting op oliën en vetten af. Dit Commissie-voorstel zou de lasten van de minder draagkrachtige consumenten onnodig verhogen.

(Voor nadere inlichtingen over Europese zaken: dr.ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2854.)

Begroting Buitenlandse Zaken 1984

De ernstigste inbreuken op het volkenrecht en de internationale vrede vinden in het Midden-Oosten plaats. De oorlog tegen het Afghaanse volk, die thans door ongeveer 120.000 Sovjet-soldaten en 30.000 Afghaanse handlangers wordt gevoerd, heeft reeds $\pm \frac{1}{2}$ miljoen Afghaanse doden opgeëist. Voorts zijn $3\frac{1}{2}$ miljoen mensen het land uitgevlucht. De tactiek van de USSR is die van de verschroeide aarde; systematische bombardementen op dorpen en inzet van chemische wapens. De situatie in Afghanistan heeft ook grote gevolgen voor de veiligheid van het Westen op lange termijn. In Afghanistan worden vliegvelden en raketbases aangelegd; de USSR ontwikkelt van daaruit macht over de Perzische Golf. De wereld laat de Afghanen in een perspectiefloze positie, zonder noemenswaardige hulp, doorvechten. De kritiek op de agressor in deze oorlog mag niet verstommen, zo bepleitte de VVD.

De VVD steunt de Contadora-doelstellingen terzake van El Salvador en Nicaragua, waaronder stopzetting van buitenlandse wapentoevoer en de inneming van de Oost-bloklanden, Cuba en de VS. Eventuele Amerikaanse pogingen om in Nicaragua te interveniëren, zouden het politiek-moreel gezag van de VS ondermijnen.

Liberalisme vraagt het vreedzaam naast elkaar bestaan van diverse stelsels. Wel moeten wij de Sandinisten aan de beloften van hun revolutie blijven herinneren: pluri-formiteit en mensenrechten. Wij juichen toe dat de regering in Nicaragua teken geeft aan de zorgen van de VS en andere landen tegemoet te willen komen.

Nederland moet, volgens de VVD, ook bilateraal steun verlenen aan Costa Rica: één van de zeldzame democratieën in de Derde Wereld, maar in grote economische moeilijkheden. De band tussen mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking, die de VVD bepleit, dient niet alleen een beperkende te zijn voor grove overtreeders, maar ook steunend en stimulerend, voor democratieën of regimes die zich duidelijk naar grotere vrijheid bewegen.

Zoals zoveel van de doeleinden van onze nationale politiek, is ook die van milieu-evenwicht niet meer nationaal te bereiken. Lucht- en waterverontreiniging zijn internationale kwesties, afval is dat voor een deel. Alleen bodemverontreiniging is nog nationaal aan te pakken. Vooral het afsterven van bossen door zure regen kan alleen door een Europese aanpak worden bestreden.

De VVD heeft daarom bij de begroting Buitenlandse Zaken bepleit om de Europese Gemeenschap te beschouwen als één ecosysteem, waarvan de hoofdlijnen in kaart gebracht moeten worden. De onderzoekspanningen van de afzonderlijke landen zijn hiervoor onvoldoende en moeten worden gecoördineerd en versterkt. Dit onderzoek dient zich ook uit te strekken tot de landen in Oost-Europa, die alle het Verdrag van Genève tegen luchtverontreiniging over lange afstand hebben ondertekend.

Gezien de groeitijd en het bosverval, dreigt aan het einde van deze eeuw in Europa een houttekort te ontstaan. Het is de vraag of de mogelijkheden van een houtbeleid op Europees niveau wel worden onderkend en benut. Houtproductie zou ook de overproductie van andere gewassen kunnen helpen beperken.

(Voor nadere informatie: dr.ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2854.)

Enkele onderwerpen uit de begroting van Buitenlandse Zaken

De situatie in Turkije is door de invoering van een nieuwe grondwet, de nadere invulling daarvan in wetgeving en het houden van verkiezingen sterk verbeterd. De verkiezingen die gehouden zijn hielden een aantal beperkingen in. Er was overigens geen sprake van veel blanco-stemmen e.d., maar wel van een succes voor die partijen die in mindere mate de voorkeur genoten van de militaire machthebbers. In een advies aan de Raad van Europa hebben internationale experts gesteld dat de nieuwe wetgeving inzake vakverenigingen en collectieve overeenkomsten de toets der kritiek kan doorstaan en dat de wet inzake politieke partijen het Turkse volk de mogelijkheden geeft haar democratische rechten uit te oefenen. Problematisch blijft echter de positie van de ethnische minderheden.

Het voortduren van de oorlog tussen Iran en Irak is zorgwekkend. Nederland heeft zich in de Verenigde Naties ingespannen voor een oplossing van het geschil. Het gaat hier om twee landen waarin de mensenrechten geenszins worden gerespecteerd. Zeer ernstig is de vervolging der Bahai in Iran. Bezien moet worden op welke wijze hiertegen actie kan worden ondernomen.

In het bedreigde gebied bij de Perzische Golf is door Saoedi-Arabië en de kleinere golfstaten een nieuw samenwerkingsverband in het leven geroepen, de Gulf Cooperation Council. Nederland dient economische banden met deze organisatie aan te gaan.

Libanon vormt helaas reeds lange tijd het decor van gewapende conflicten, onder meer veroorzaakt door de sociaal-economisch-religieuze tegenstellingen. De interne balans is vooral verstoord door de komst van Palestijnse terroristen.

Thans is sprake van een steeds verdergaande machtsuitbreiding door Syrië, waarbij ook vluchtelingenkampen het moesten ontgelden. Bovendien is het mensenrechtenbeleid in Syrië zelf zeer te laken. Nederland dient in EPS-verband te streven naar een gezamenlijke veroordeling van de externe en interne gedragingen van Syrië. Voor de Libanese problematiek zou mede gezocht moeten worden naar oplossingen in de richting van een Federatie of een gekantoniseerd Libanon.

Voor Israël kan de vermindering van de invloed van de PLO, waarvan nu sprake is, leiden tot nieuwe kansen om de problematiek van de Westbank en Gaza nader tot een oplossing te brengen. Daarbij kan worden voortgebouwd op de Camp Davidaccorden. De daarin voorkomende bepalingen over autonomie voor de Palestijnen dienen gerevitaliseerd te worden.

Ten aanzien van Zuid-Afrika bestaat het VVD-beleid, zoals bekend, uit twee hoofdelementen: verwerping van het apartheidbeleid en verwerping van eenzijdige maatregelen, omdat deze niet effectief zijn. De recente constitutionele hervormingen in Zuid-Afrika zijn volstrekt ontoereikend en zodanig vooralsnog niet acceptabel. De VVD ziet overigens nog steeds geen heil in het Nederlandse visumbeleid jegens Zuid-Afrika, ook al omdat zij de politieke effectiviteit hiervan niet inziet.

Wat Suriname betreft, wenst de VVD geen samenwerking aan te gaan met Bouterse, zolang niet is bewezen dat hij geen verantwoordelijkheid en betrokkenheid heeft bij de decembermoorden. De recente arrestaties in Suriname vervullen de VVD met grote zorg.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

Opschorting wijziging jeugdspaarwet

Door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid was voorgesteld de jeugdspaarwet te wijzigen (o.m. het niet meer premiëren van het rentebestanddeel). De VVD had zich tegen deze wijziging uitgesproken met name omdat lopende contracten zouden worden opengebroken. De VVD vond dat onaanvaardbaar en heeft voor de budgettaire consequenties verwezen naar mogelijkheden in de sfeer van het bezitsvormingsfonds. De minister heeft dit alternatief aangegegrepen om de behandeling op te schorten.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2548.)

Wijziging arbeidsongeschiktheidswetten

Deze week waren er drie wetswijzigingen op het terrein van arbeidsongeschiktheid aan de orde. Twee daarvan, vaststelling gemiddeld premiepercentage en afschaffing minimumdagloon WAO, zijn van technische aard. De terugtrekking van de rijksbijdrage aan het AAF (algemeen

arbeidsongeschiktheidsfonds) is beleidsmatig wel van betekenis. Dit betekent een ombuiging van f 825 mln. en heeft tot gevolg dat de AAW (werkgevers) premie omhoog gaat. Daarvoor is ruimte omdat de totale premiedruk per saldo vermindert. Het is echter de vraag of de AAW-kosten ten behoeve van vroeggehandicapten via deze terugtrekking rijksbijdrage wel ten laste moge komen voor de werkgevers. De staatssecretaris heeft daarom toegezegd dat op dat punt in het kader van de stelselwijziging sociale zekerheid wordt teruggekomen. Er is dus zeker geen omkeerbare situatie.

(Voor nadere informatie, mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2548.)

Uit het Europees Parlement:

Begroting 1984 aanvaard

Is het Europees Parlement voortaan de enige Instelling van de E.G. die nog in de toekomst van Europa gelooft?

Terecht kan deze vraag gesteld worden nu het Europees Parlement de begroting 1984 heeft aanvaard.

Ondanks de mislukking van de top in Athene, ondanks de duidelijke onwil van de regeringen, wil het Europees Parlement nog pogingen in het werk stellen om de problemen die de Europese samenwerking ondermijnen op te lossen. Juist daarom heeft het Europees Parlement één van de weinige instrumenten die het ten dienste staat geweigerd te gebruiken, namelijk het verwerpen van de begroting omdat dit middel de crisis alleen nog maar zou verergeren.

De Socialisten hadden wel uit puur negatieve overwegingen een voorstel tot verwerping ingediend, maar daar was absoluut geen meerderheid voor te vinden.

De aangenomen begroting berust op een essentieel evenwichtsprincipe tussen de verschillende grote Europese opgaven zoals de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de Britse terugbetalingen en de ontwikkeling van nieuw beleid.

Het Europees Parlement heeft aldus besloten het geheel van de begrotingspost „Britse terugbetaling”, in afwachting van een definitieve oplossing, te bevriezen. Een aanzienlijk bedrag is op de begroting gezet voor de ontwikkeling van een werkelijk Europees industriebeleid dat oorspronkelijk was uitgesteld wegens uitputting van de eigen middelen van de Gemeenschap.

Wat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid betreft heeft het Europees Parlement opnieuw aangedrongen om tot aanpassing daarvan te komen om kosten te vermijden die veroorzaakt worden door overschotproducties.

In vergelijking met het falen van de Raad, die geen besluit kon nemen, en in vergelijking met de Commissie die zijn initiatiefrecht verzaakt, heeft het Parlement zijn beperkte macht optimaal gebruikt.

(Voor nadere informatie: ir. H.J. Louwes, Westpolder 22, 9975 WJ Ulrum. Tel. 05956-1504.)

Mededelingen

Rede Zoutendijk

Als abonnee op de VVD-Expressie kunt u nu ook de tekst bestellen van de rede die de voorzitter van de VVD le kamerfractie prof. dr. G. Zoutendijk heeft uitgesproken bij de algemene beschouwingen. U kunt deze rede bestellen door

f 1,- over te maken op gironummer 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening 's-Gravenhage onder vermelding van rede Zoutendijk.

Brochure Liberalen en Limburg

De brochure „Liberalen en Limburg" schetst de geschiedenis van verleden, heden en toekomst van onze meest zuidelijke provincie. Door f 2,50 over te maken op giro 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening met vermelding van de titel ontvangt u dit stukje VVD-geschiedenis thuis. In het 20 decembernummer zullen aan het jubileum en de brochure aandacht worden geschonken.

Laatste nummer in '83

Dit is het laatste nummer van de VVD-Expressie dat in 1983 verschijnt. De Tweede Kamer gaat nu op reces en op 25 januari zal het eerstvolgende nummer weer uitkomen.

In nummer 25 van onze nieuwsbrief treft u de inhoudsopgave van 1983 aan, alle onderwerpen zijn alfabetisch gerangschikt, met verwijzing naar het nummer waarin het onderwerp geplaatst werd.

Een dezer dagen ontvangt u ook een brief met het verzoek of u in 1984 uw abonnement wilt voortzetten door f 50,- over te maken. Wij hopen dat we u in het volgende jaar wekelijks de Expressie toe kunnen sturen. Voor op of aanmerkingen kunt u zich altijd wenden tot ons.

Wij wensen u prettige feestdagen en een voorspoedig 1984.

De redactie

Jeugdhulpverlening in verband met begroting Justitie en Volksgezondheid

VVD-woordvoerder Anne-Marie Lucassen-Stautterer pleitte ervoor om de beschikbare middelen en krachten te mobiliseren voor minder omvangrijke maar kwalitatief betere en meer doelgerichte hulpverlening. De spil van het voorgestelde beleid is, de inkrimping van de residentiële voorzieningen (tehuizen en dergelijke), de uitbouw van de ambulante voorzieningen en de versterking van de pleegzorg.

Zij waarschuwde dat kinderen op straat komen te staan als wij wel inkrimpen maar geen alternatief bieden. Zo ontstaat door de capaciteitsreducties bij de internaten een gat omdat onvoldoende vaststaat of, de pleegzorg en de ambulante voorzieningen de vermindering opvangen. Temeer daar belangrijke interdepartementale rapporten en adviezen uitblijven, terwijl juist het ombuigingsbeleid op die informatie de koers moet uitzetten. In de begroting is niets terug te vinden waarop de hoop en verwachting van de minister steunt dat de teruggang van het aantal plaatsen in de internaten (voor 1 juli 1984 400, tot 1986 900) goeddeels kan worden opgevangen door de uitbreiding in de pleegzorg. De VVD-fractie heeft verwezen naar recent uitgekomen rapporten die een groot aantal problemen opsommen waaruit blijkt, dat het werven en functioneren van en het plaatsen in pleeggezinnen in het algemeen niet zo simpel is als het reductieplan doet voorkomen. Bovendien wordt bij ouders vaak weerstand gesignaleerd, omdat het als eigen falen wordt ervaren. De Staatssecretaris heeft toegezegd in februari a.s. de problemen van de pleegzorg in de Kamer te bespreken.

De VVD-fractie heeft verder gesteld dat de hulpverle-

ning zoveel mogelijk op het gezinsgebeuren als geheel dient te worden afgestemd om het kind zoveel mogelijk in zijn natuurlijke omgeving te laten blijven, en zich verheugd getoond over het gewijzigd standpunt van de regering over de Boddaert-centra, die nu kunnen blijven en zelfs uitbreiden.

De Kindertelefoon is de meest simpele en directe vorm van hulpverlening aan kinderen daarom heeft de VVD-fractie een amendement ingediend om dit jaar nog subsidie te geven, omdat decentralisatie hiervan nog niet volledig voltooid is.

- De VVD-fractie ziet liever middelen besteed in de preventiesfeer dan aan kostbare plaatsings-advies commissies die de procedures alleen maar langer en ingewikkelder maken.
- In het kader van het patiëntenbeleid mag niet worden vergeten dat ook ten aanzien van het kind rechten van de patiënt en de patiëntenvoorlichting aspecten bij de hulpverlening zijn.

De Kinderbescherming:

Aandachtspunten daarbij zijn:

- de beklagregeling is onvoldoende
- de wrijvingspunten op het terrein van gezag en voogdij
- een eenvoudige rechtsgang bij klachten omtrent de omgangsregeling, waarbij de adviserende deskundige of instelling niet in feite tevens partij is, en daardoor ook vaak tegenpartij kan zijn met name voor het kind.
- duidelijkheid over de rechtspositie en de rechtsbescherming van minderjarigen.

(Voor nadere informatie: A. Lucassen-Stautterer, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Fietsverkeer

Op maandag 5 december is in de Tweede Kamer de nota Fietsverkeer behandeld. De nota is op zichzelf een helder stuk. Er wordt een goede opsomming gegeven van wat het Rijk in de afgelopen periode heeft gedaan voor verbetering van de infrastructuur en de verkeersveiligheid inzake fietsers. Ook wordt daarin de ontwikkeling van het fietsverkeer geschetst.

Twee negatieve zaken vallen op namelijk de enorme aantallen fietsendiefstallen en de verontrustende ongeval-lencijfers. Door de VVD is gevraagd aan de ongevallencijfers in het Nationaal Plan voor de Verkeersveiligheid, dat hopelijk binnenkort aan de Kamer zal worden aangeboden, toch vooral veel aandacht te besteden. Ook is door de VVD het belang benadrukt van uitbreiding van het aantal bewaakte stallingen bij NS-stations, zodat diefstal wordt voorkomen en een goede aansluiting op het openbaar vervoer tot stand komt. In het kader van dat openbaar vervoer is gepleit voor meer experimenten met het meenemen van de fiets in de trein.

Het hoofdstuk „Financiering en planning fietsinfrastructuur" riep verreweg de meeste vragen op. De huidige Rijksbijdrage regelingen zullen worden overgeheveld naar de lagere overheden onder gelijktijdige decentralisatie van de bevoegdheden. De VVD is daar een voorstander van omdat zij vindt dat provincie en gemeente zeer wel in staat zijn hun eigen prioriteiten te stellen. De bijdrageregelingen zullen tot 1990 worden afgebouwd omdat dan volgens de nota de „achterstand" in de fietsinfrastructuur zal zijn weggevoerd. Hierbij zette de VVD echter enige vraagtekens. Voor de stedelijke fietsvoorzieningen geldt dit in ieder geval niet. De percentages van voorziening lopen per provincie nogal

uiteen. De VVD heeft daarom de Minister gevraagd bij de verdeling van de gelden rekening te houden met de mate van achterstand en de gelden niet gelijkmatig over de provincies te verdelen. Als de achterstanden werkelijk groterdeels zijn weggewerkt is de VVD voorstander van afbouw van de Rijksbijdrageregelingen.

(Voor nadere informatie: mevr. A. Jorritsma-Lebbink, tel. 070-614911, tst. 2492.)

Leerkrachten in het kleuter- en lageronderwijs

In de Kamer was wederom dit onderwerp in behandeling, nadat het wetsontwerp reeds op 30 augustus j.l. in de Kamer was behandeld. (Zie voor de inhoud VVD-Expreste nr. 10 van 1 september 1983.) De reden was het unaniem door de Eerste Kamer uitgesproken bezwaar tegen wetgeving met terugwerkende kracht met betrekking tot art. 28.5 L.O.-wet. De Staatssecretaris van Leyenhorst heeft vervolgens om schorsing van de behandeling in de Eerste Kamer gevraagd en heeft via een novelle (een wijzigingsvoorstel) het voorstel gedaan de terugwerkende kracht met betrekking tot toepassing van art. 28.5 L.O.-wet te niet te doen. Dat

betekent, dat dit onderdeel pas van kracht wordt als de wet in het staatsblad is gepubliceerd. Dat zal vermoedelijk nog vóór 1 januari 1984 zijn. Dat heeft tot gevolg dat de betreffende scholen dan pas ontslag kunnen aanzeggen. Omdat de opzegtermijn 3 maanden is, zal de betrokken leerkracht pas op 1 april 1984 niet meer aan de school verbonden zijn (in plaats van op 1 januari 1984). Het voordeel voor de betreffende scholen is, dat de betrokken leerkracht drie maanden langer kan aanblijven. Er is nog overwogen om de maatregel in het geheel niet meer voor het schooljaar 83/84 te laten gelden met als motief, dat de schoolorganisatie voor die laatste maanden vóór de zomervakantie toch nog veranderd zou moeten worden. Om financiële redenen heeft de VVD-fractie die suggestie niet kunnen steunen. Wel heeft de VVD in een motie, die gesteund werd door de PvdA, haar ontstemming kenbaar gemaakt over deze wijze van wetgeving, als vervolg op de kritiek, die zij al bij de vorige behandeling had geuit.

Niet alleen wordt het goed functioneren van het parlement met betrekking tot wetgeving hierdoor zeer bemoeilijkt, ook de scholen weten niet meer waar ze aan toe zijn en waar ze zich aan moeten houden. In de motie, die inmiddels door de Kamer is aangenomen, is ook gevraagd bij „toekomstige wetgeving zorgvuldiger te procederen”.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Rapport Teldersstichting, nr. 50

Europese Integratie Onderweg Enkele liberale bouwstenen

In januari publiceert de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting een geschrift over Europese Integratie. De stagnatie in het integratieproces (denk aan het debacle van Athene) is momenteel onmiskenbaar. In het geschrift wordt een poging gewaagd wegen aan te geven om de Europese eenwording weer op gang te helpen. Het puinruimen in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het oliën van de besluitvormingsmachinerie en het vinden van nieuwe impulsen door de Europese Politieke Samenwerking zijn de in het geschrift uitgewerkte aanbevelingen.

Met het oog op de verkiezingen voor het Europees Parlement in 1984 biedt deze studie veel actuele achtergrondinformatie. Abonnees op VVD-Expreste kunnen deze publicatie gratis ontvangen door onderstaande bon ingevuld op te sturen in een enveloppe met postzegel naar postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage.

Deze aanvraag kunt u tot 10 januari a.s. insturen.

----- ✂

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ wil rapport nr. 50 ontvangen.

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,-* per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage.
Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

----- ✂

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.

Extra uitgave VVD-Expresse

In verband met de behandeling van de wetgeving inzake „de tweeverdieners" in de Eerste Kamer en het Taiwan-debat in de Tweede Kamer hebben wij besloten in 1983 nog één extra nummer uit te brengen.

Op deze wijze willen wij dit jaar afsluiten. Wij hopen dat we u op een snelle en beknopte wijze informatie hebben kunnen geven in dit afgelopen jaar en wij hopen dat wij dat in 1984 weer kunnen doen.

De redactie

Wetsontwerp tweeverdieners behandeld in de Eerste Kamer

De Eerste Kamer heeft deze week de wetgeving inzake de „twee-verdieners" met 44 stemmen voor aangenomen.

Onder de tegenstanders bevonden zich zeven leden van de VVD-Eerste Kamer fractie.

Zij onthielden hun stem op principiële gronden. Met name die met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer, de controleerbaarheid van de wetgeving alsmede de anti-emanipatore elementen.

Tijdens het twee dagen durende debat stelde VVD-woordvoerder J. A. van Graafeiland ondermeer dat de fractie de doelstellingen van het wetsontwerp onderschrijft. Dat wil zeggen het bereiken van een meer-gelijke behandeling van belastingplichtigen en het aanpassen van de hele systematiek van loon- en inkomstenbelasting aan de maatschappelijke situatie anno 1983.

Daarbij heeft de fractie zich gerealiseerd dat de maatschappelijke situatie en politieke haalbaarheid bij voorbaat diende te leiden tot een uitkomst met een compromissair karakter.

Tijdens de behandeling heeft met name de vraag centraal gestaan of de draagkrachtelementen die het Kabinet wenste mee te wegen de juiste zouden zijn.

Daarbij is van belang dat essentieel voor de bepaling van het belastbaar inkomen in het wetsontwerp de wijze is waarop een huishouding wordt gevoerd: al dan niet met een partner en dan is weer van belang of die partner een inkomen heeft en zo ja hoe hoog.

Als gevolg van die keuze is de wijze van samenleven en de eventuele hoogte van het inkomen van de partner van doorslaggevend betekenis voor de belastingheffing en vrijwel alle vraagtekens die gerezen zijn binnen de VVD-fractie in de Eerste Kamer hangen direct of indirect met die keuze samen.

Die vraagtekens hebben met name betrekking op de controleerbaarheid, de bescherming van de persoonlijke

levenssfeer als ook de eventuele toepassing van het beginsel „gelijke behandeling in vergelijkbare omstandigheden" in andere wetgeving (pensioenwetgeving, successiewetgeving enz.). Wetgeving, ook als deze een uitwerking is van een in het Regeerakkoord vastgelegd principe, dient te voldoen aan redelijke kwaliteitseisen voor wat betreft doelmatigheid, rechtvaardigheid, uitvoerbaarheid en dient geen ongewenste neveneffecten te hebben. Het is in het bijzonder de taak van de Eerste Kamer daarop toe te zien.

In de behandeling is door het Kabinet een aantal belangrijke toezeggingen gedaan:

- een aftrek-regeling voor de lasten kinderopvang per 1 januari 1984, met terugwerkende kracht;
- speciale aandacht middels T-bijetten en snelle afwerking daarvan voor degene die in de verband met de persoonlijke levenssfeer geen gegevens aan hun werkgever willen verstrekken;
- snelle afwerking van wetgeving met betrekking tot de meeverdieners in de middenstand en de agrarische sector;
- soepele beoordeling van de toeslagen op de belasting-vrije som waar het gaat om het in huis hebben van bejaarde ouders en identieke gevallen;
- het met kracht streven naar behandeling van de derde fase vóór 1 januari 1985 (ondermeer correctie van nog overblijvende onevenwichtigheden in de belastingheffing).

In de standpuntbepaling speelden voor een meerderheid van de fractie deze toezeggingen en de voortreffelijke betogen van onze VVD-staatssecretarissen Koning en Kappes van de Coppello een belangrijke rol bij het geven van hun stem aan het wetsontwerp. Daarbij werd ook in overweging genomen dat verwerping van het wetsontwerp op basis van de allerwege onderkende bezwaren met zich zou brengen dat ook positief te waarderen aspecten voor lange tijd verloren zouden zijn.

Met name de verzelfstandiging van de belastingheffing voor mannen en vrouwen in overeenstemming met het partij-programma en de maatschappelijke ontwikkelingen op dit terrein heeft bij deze leden zwaar gewogen.

Daarenboven hebben ook de budgettaire aspecten een behoorlijke rol meegespeeld (er zou een gat van ± 500 miljoen vallen als de wet zou worden verworpen) alsook dat het huidige belasting-regime forse onevenwichtigheden kent die bij verwerping van het wetsontwerp nog jaren zouden blijven voortbestaan. Daarbij speelde een rol dat het in de samenleving waarschijnlijk niet zou worden begrepen dat de onrechtvaardige belastingvoordelen voor twee-verdieners langer dan noodzakelijk zouden voortbestaan.

Een minderheid van de fractie zijn de ernstige bezwaren met betrekking tot de reeds genoemde aspecten zodanig principieel van aard, dat zij hun steun aan het wetsontwerp niet konden geven. Voor wat betreft de inhoudelijke kant van het wetsontwerp verwijs ik verder gemakshalve naar VVD-expressie nr. 20.

(Voor nadere informatie J. A. van Graafeiland, tel. 073-125454 kantoor.)

Het Taiwan-debat

Op verzoek van de VVD-fractie kwam de Tweede Kamer terug van reces om te spreken over de weigering van het Kabinet een exportvergunning te verlenen voor onderzeeboten voor Taiwan. In een aantal opzichten is dit debat een pijnlijke zaak geweest.

In de eerste plaats voor de werf Wilton-Fijenoord. Deze verkeert nu nog in surséance van betaling en nu de Taiwanese vervolgorde niet kan worden geboekt, zullen er uitgebreide steunacties van de overheid noodzakelijk zijn om een failliet te voorkomen. Wilton-Fijenoord had verwachtingen, die nu door de overheid niet worden waargemaakt.

Het debat was pijnlijk voor de regering in de eerste plaats vanwege de aard van de genomen beslissing. In een tijd van economische neergang is het geen pretje tot een overtuiging te moeten komen, dat het onmogelijk is een belangrijke order uit te voeren. Maar in de eerste plaats omdat de maatregelen, die Wilton-Fijenoord overeind moeten houden veel geld gaan kosten.

Voor de VVD-fractie was het ook geen aangenaam debat. De regering kwam tot een ander standpunt dan de VVD. De VVD kreeg geen steun behalve van de GPV, SGP en RPF.

De VVD-minister Van Aardenne werd opgeroepen om het regeringsbeleid te verdedigen, dat hij zelf niet van harte kon ondersteunen.

Er zijn enkele centrale thema's in het debat te ontdekken. In de eerste plaats was het opvallend, dat er twee zaken tegen elkaar moesten worden afgewogen, die moeilijk vergelijkbaar zijn: buitenlands politieke aspecten, tevens verbonden met de internationale rechtsorde aan de ene kant, en economische belangen aan de andere kant.

Eigenlijk is de regering in het debat er niet in geslaagd exact aan te geven hoe deze twee verschillende grootheden konden worden gewogen. De premier moest op sterk aandringen van Ed Nijpels en de heer Schutte (GPV) toegeven, dat ook de keuze vóór het belang van de internationale rechtsorde in zekere zin niet is los te maken van overwegingen zoals: wat brengt een verbeterde verstandhouding met de Volksrepubliek China voor Nederland aan voordelen op. De juridische redenering bleek niet geheel zuiver. Uiteindelijk is het meer een politieke keuze geweest.

En dat zijn dan zeer verschillende voordelen, internationaal-politiek (Nederland niet op de solo-toer), wat betreft handel en geloofwaardigheid van Nederland in het internationale verkeer, Nederlands lidmaatschap (met China) van de Veiligheidsraad enz.

Als China een klein land was, zou de regering de internationale rechtsorde niet op dezelfde manier als argument gebruikt hebben. Dit maakt duidelijk, dat deze beoordeeling toch een politieke zaak is, waarin het idealisme van de verbetering van de internationale rechtsorde van allerlei voorwaarden afhankelijk wordt gemaakt.

Dit gezegd zijnde blijven de twee aspecten tegenover elkaar staan: buitenlandse politiek en economische politiek. De VVD legde bij de economische politiek de nadruk. In deze sector is het besluit van het Kabinet zeer aanvechtbaar. De werf werd door de weigering volledig verrast. Alle aanwijzingen waren, dat de vergunning zou worden gegeven. Door het zenden van de missie-Dik naar Taiwan, die bovendien tot de conclusie kwam, dat verlenen van de vergunning een goede zaak zou zijn, werden deze verwachtingen nog versterkt. De voorspelbaarheid van het beleid is hier in het geding.

Trouwens niet alleen de voorspelbaarheid van het

regeringsbeleid. Ook de CDA-fractie wekte tot op het laatste moment de indruk positief te staan tegenover de exportvergunning.

Het weigeren van de vergunning roept grote problemen op voor Wilton-Fijenoord. Zelfs het afbouwen van de al bestelde onderzeeërs wordt nu onzeker. (Een deel van het door Taiwan betaalde geld is namelijk met het RSV-debacle verloren gegaan). Er zal nu steun van de overheid nodig zijn om die order nog te kunnen uitvoeren. Voor de geloofwaardigheid van Nederland als industrieland is dit absoluut noodzakelijk.

Huib Jacobse, VVD-woordvoerder, meende, dat als de werf de Taiwan-order niet kan uitvoeren er feitelijk maar één uitweg is: het failliet.

Dit moet worden voorkomen, ook vanwege de werkgelegenheid en daarom moet nu eigenlijk de regering inspringen.

De heer Van der Hek (PvdA) ging in zijn betoog nog verder met het leggen van verantwoordelijkheid bij de Regering. Wilton-Fijenoord is in de huidige vorm eigenlijk een resultaat van regeringsbeleid, eerst in verband met RSV en later, toen de werf in surséance was, in verband met de behandeling door de Regering van surséance.

Met het weigeren van de exportorder (volgens de PvdA terecht) heeft de Regering wel de volle verantwoordelijkheid op zich geladen voor het voortbestaan van de werf.

Zowel de VVD als de PvdA dienden moties in om het voortbestaan van de werf te verzekeren.

Beide moties verzochten de Regering voorstellen te doen „inzake compenserende werkgelegenheid” (VVD) of „met betrekking tot het realiseren van exportorders en/of binnenlandse opdrachten” (PvdA) met de daaraan verbonden kosten. In deze zaak zijn deze moties gesteund door alle drie de grote partijen.

De Regering was echter over deze moties niet geestdriftig. Ze wil wel voorstellen doen, maar bijvoorbeeld in de sfeer van de binnenlandse opdrachten is er bij de marine weinig ruimte om te verschuiven naar Wilton-Fijenoord. Dit zou namelijk ten koste gaan van andere Nederlandse bedrijven. Minister Van Aardenne meldde, dat de Regering niet bereid was daar „gaten te laten vallen”. Daarom ook deed hij de uitspraak dat „als men deze zaak op zichzelfstaand economisch zou kunnen bekijken, zonder dat die andere zaken (dit is: buitenlands beleid) een rol speelt (...) het niet zo erg moeilijk (is) om te zeggen, dat die exportvergunning verleend zou moeten worden.”

De VVD heeft een motie ingediend die tot uitdrukking bracht dat voor haar deze economische afweging de doorslag heeft gegeven bij de bepaling van het standpunt.

Gemeld mag nog wel worden, dat het hier gaat om een gigantische gecombineerde order, van ongeveer 6,5 miljard aan militaire en civiele produkten, de grootste order voor de Nederlandse industrie die ooit kon worden geboekt.

De buitenlandse politiek

De heer Van den Bergh (PvdA) begon zijn bijdrage met te melden, dat voor de PvdA bij kwesties in verband met wapenexport elementen van buitenlandse politieke aard altijd de doorslag geven. Het regeringsbesluit werd daarom door hem niet principieel bestreden. Wel plaatste het in ieder geval de bijdrage van zijn partijgenoot Van der Hek, die de regeringsverantwoordelijkheid voor de gang van zaken bij Wilton-Fijenoord zo zwaar aanzette, in een merkwaardig licht. De positie van de PvdA kwam er op neer, dat ze de Regering in deze beslissing niets verweet, maar dat op verwijtende toon, Het debat over de buitenlandse politieke

aspecten concentreerde zich op de vraag of de internationale rechtsorde als zodanig hier in het geding was; of aan communistisch China een belofte was gedaan, hoe de relatie met China nu zou zijn en of Nederland in het conflict China-Taiwan nu een unieke positie zou gaan innemen.

Uiteindelijk bleek de levering van onderzeeboten aan Taiwan in 1980/81 geen schending op te leveren van de internationale rechtsorde, volgens de Regering en Kamer-meerderheid. Waarom zouden wij nu een ander oordeel daarover moeten hebben? De internationale rechtsorde is toch in die korte tijd niet veranderd, zo redeneerde Huub Jacobse.

Bovendien is de relatie China-Taiwan net zo min als in 1980 zodanig, dat er gesproken moet worden van een spanningsgebied. En niemand kan volhouden, dat de duikboten werkelijk een bedreiging zijn van de veiligheid van één miljard Chinezen op het vaste land.

Minister Van den Broek heeft niet gesteld dat de levering van de boten zelf de belangen van de internationale rechtsorde zou schaden. Maar wel meende hij dat een blijvende en bewust gekozen verslechtering in de relatie met China Nederland in een slechtere positie zou brengen als wij ijveren voor de versterking van die rechtsorde (bijvoorbeeld in de Veiligheidsraad).

Het tweede punt was de vraag of Nederland zich bij de beslissing over de leverantie in 1980/81 had verplicht tot het niet herhalen van zo'n leverantie.

Huub Jacobse en Ed Nijpels toonden uitvoerig met citaten van toenmalig premier Van Agt in de Handelingen van de Kamer aan, dat er van zo'n verplichting geen sprake was.

De heer Van Iersel (CDA) kwam met een citaat waaruit de eenmaligheid moest blijken, en premier Lubbers sprak het (voor hem) verlossende woord, dat de vraag of Nederland zich ten opzichte van China in 1980 tot éénmaligheid verplicht had eigenlijk open blijft. Hij tendeerde meer naar een interpretatie van het debat in 1980/81 als geheel.

Dit zou dan meer in de richting van eenmaligheid gaan dan van herhaalbaarheid. Huub Jacobse ontleedde de woorden van de heer Van Agt. Deze had de order wel uniek genoemd maar niet in de eerste plaats omdat die onze relatie met China in het geding bracht, maar juist vanwege de grootte van de order en omdat die voor 40% ook uit civiele opdrachten bestond. Daarnaast kwam de order als groepen in de precaire scheepsbouw situatie.

We hebben nu met precies zo'n order, ook voor een groot deel civiel, te maken en de situatie bij de werf is nu nog klemmender.

Wel had de heer Van Agt toen de mogelijkheid opengehouden, dat felle Chinese reacties toekomstige leveranciers zouden kunnen verhinderen.

De VVD-lijn was dat de Chinese reacties misschien wel feller zijn, maar dat de situatie in de Nederlandse scheepsbouw zeker veel ellendiger is.

De overwegingen, die Nederland in 1980/81 tot een positieve beslissing brachten, behoren nu – ondanks felle Chinese reacties – toch nog te gelden. Gezien de aard van de overwegingen, die in 1980/81 golden, kan hieruit geen pertinente belofte aan de Volksrepubliek China worden geconstrueerd.

De Chinese reactie op het Nederlandse besluit om niet meer te leveren is echter volgens Minister Van den Broek hoopvol. Dat houdt in, dat Peking bereid is de economische banden met Nederland aan te halen.

Na een periode van voorbereiding is het nu zinnig om een handelsmissie naar China te sturen.

Hierover echter bleven onduidelijkheden hangen. De

perspectieven door orders uit China zijn nog vaag en steken schril af tegen de geboekte orders uit Taiwan.

Een belangrijk argument door de Regering naar voren gebracht, was dat levering van meer militair materieel voor Taiwan Nederland in een uitzonderingspositie zou brengen. Er is een nieuwe internationale consensus daaromtrent.

Huub Jacobse had in zijn bijdrage gevraagd naar de documenten, eventueel verdragen hierover.

Die bracht de Minister niet in het debat.

De waarde van deze zogenaamde consensus vindt de VVD twijfelachtig. Mededelingen die Minister Van den Broek deed over wat een reeks van weigeringen zou kunnen worden genoemd die Taiwan zou hebben opgelopen bij wapenleveranties, bleken tijdens het debat ook niet 100% waterdicht. Al met al blijft de VVD er van overtuigd dat de exportvergunning afgegeven had moeten worden.

De tekst van de VVD motie (alleen ondersteund door „klein rechts“) luidde als volgt:

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat het toezeggen van een uitvoervergunning voor de bouw van onderzeeboten voor een opdrachtgever in Taiwan, ten gevolge van een vergunning zoals die toegezegd is in 1980, voor Nederlandse bedrijven vele duizenden arbeidsplaatsen in een lange reeks van jaren zou opleveren;

overwegende ook, dat vervangende werkgelegenheid voor betrokkenen niet kan worden gevonden zonder zware offers aan Nederlandse gemeenschapsgelden;

verzoekt het kabinet, de gevraagde vergunning te willen verlenen,

en gaat over tot de orde van de dag,

Jacobse.

(Voor nadere inlichtingen H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113.)

Aanvulling Interimwet Bejaardenoorden

In het laatste nummer van VVD-expressie van 23-12-1983 nummer 24 vermeldde wij dat dankzij de VVD amendementen de Interimwet op twee essentiële onderdelen fundamenteel is gewijzigd. Toen de kopij reeds naar de drukker was heeft zich in de laatste fase van het debat een complicatie voorgedaan waardoor deze mededeling niet geheel correct meer is. Voor de goede orde het volgende:

1. Het VVD-CDA amendement voor het instellen van provinciale bouwbudgetten, waardoor het centralistische karakter van de Interimwet op dit punt is gewijzigd in een gedecentraliseerd systeem is aangenomen, conform onze mededelingen in de VVD-expressie.
2. Het VVD-CDA amendement waardoor de Interimwet in plaats van een half jaar een jaar geldig zal zijn is eveneens aangenomen.

3. Het CDA-VVD amendement ten aanzien van het instellen van provinciale budgetten opdat ook het bezuinigingsbeleid gedecentraliseerd uitgevoerd zou worden, is noodgedwongen ingetrokken omdat er door het haastwerk geen waterdichte garanties konden worden gegeven dat het amendement juridisch volmaakt was. Noch de VVD noch het CDA konden en wilden het risico lopen dat daardoor de Eerste Kamer de gewijzigde Interimwet op juridische gronden zou afkeuren, waardoor er voor 1984 een budgettair gat zou vallen van 250 miljoen gulden. Minister Brinkman heeft overigens nadrukkelijk verklaard dat hij bij het opleggen van kortingen op de budgetten van de bejaardenoordelen de door VVD en CDA gewenste decentralistische systematiek zo veel mogelijk zal volgen, waardoor het ingetrokken amendement althans materieel zal worden uitgevoerd. Tevens is de ministeriële toezegging gedaan dat de inmiddels ingediende Integrale wijziging Wet op de bejaardenoordelen zal worden gewijzigd in de zin zoals VVD en CDA hebben bepleit.

(Voor nadere inlichtingen Erica Terpstra, tel. 070-614911, tst. 2118.)

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-EXPRESSE!

Wilt u ook iedere week de VVD-EXPRESSE in de bus en u heeft nog geen abonnement? Vul dan per omgaande de bon in dit nummer in. De VVD-EXPRESSE kost f 50,-* per jaar. Daarvoor krijgt u wekelijks met uitzondering van de recesperiode dit blad in uw bus. U kunt ook rapporten van de Teldersstichting, die in VVD-EXPRESSE worden aangekondigd gratis aanvragen.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen, in een envelop met postzegel naar:

VVD-EXPRESSE,

Postbus 19027, 2500 CA 's-GRAVENHAGE.

Alleen VVD-leden kunnen zich abonneren.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode: Woonplaats:

☐ geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE

* nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.